

Končno obrat in delovna mesta v Starem trgu

V prvi fazi bo dobilo delo 50 ljudi - Velik izvoz

V kratkem se bo v Starem trgu začela gradnja obrata Uniorja iz Zreča, v katerem bodo izdelovali vodovodno inštalatersko orodje. Predračunska vrednost celotne investicije znaša 172 milijonov dinarjev, delo v tem obratu pa naj bi po načrtih steklo prihodnje leto. V prvi fazi bo v obratu zaposlenih 50 ljudi, pretežno moških. V tem obratu bodo uredili tudi obrat družbene prehrane, za katerega bo prispeval denar tudi Komet, saj bo to skupna menza za oba obrata v Starem trgu.

Z gradnjo Uniorjevega obrata v Starem trgu uresničujemo sprejete obveznosti za hitrejši razvoj nerazvitihih krajevskih skupnosti v črnomaljski občini. Gotovo bo novi obrat bistveno pripomogel, da se bo odseljevanje iz te obkolske krajevne skupnosti ustavilo, še več, več mladih ljudi, ki so se za delom odpravili v druge kraje, se namerava vrniti, brž ko se bodo lahko zaposlili doma. Pet takih se zanima za gradnjo hiš in pristojne občinske službe že pripravljajo skupno lokacijo.

Program starotrskega obrata Uniorja ustreza vsem strogim zahtevam, saj bodo več kot polovico izdelkov izvozili.

A. B.

Kostanjeviški „za“

Na nedeljskem referendumu 63,1 odst. glasov za samoprispevek

V nedeljo, 7. februarja, so se krajanje kostanjeviške krajevne skupnosti na referendumu odločali za uvedbo samoprispevka za opremo nove zdravstvene postaje in komunalne dejavnosti splošnega pomena.

Od 1797 vpisanih volilcev je na devetih voliških glasovalih kar 1682 volilnih upravičencev ali 93,6 odstotka vseh. Za uvedbo samoprispevka se je odločilo 1135 krajanov (63,1 odstotek), proti pa je glasovalo 490 volilcev; 75 glasovnic je bilo neveljavnih. Pohvaliti velja krajanje na voliških Dobe, Vodenice in Kočarija, ki so svojo dolžnost in pravico opravili že pred 10. uro dopoldne. Glasovanje so okoli 15. ure zaključili tudi krajanje Prekope in Crneče vasi.

TEDEN DNI PRAVE ZIME - Nekaj več kot sto prebivalcev novomeške kotline, si je za 4000 din pretekli teden privoščilo enotedensko počitniško smuko v Kranjski gori, ki jo vsako leto pripravijo člani smučarskega društva „Rog“. Mladi so si znanje smučarskih veščin nabirali v tečajih, zvečer pa so njihovi skrbniki poskrbeli za razvedrilo in dobro počutje. Pred odhodom v pomladansko razpoloženo Dolenjsko so pripravili tudi tekmovanje v slalomu in v veslalomu. Drugi paket svojih „boljših“ smučarjev skupaj s trenerji pa je „Rog“ istočasno poslal na smučišča Jahorine. Bivanje v hotelih jim je v veliki meri omogočilo SGP Pionir. Mnogim dolenskim šolarjem, ki se jim v teh dneh iztekajo zadnje ure zimskih počitnic, pa bo prvi dan v šoli na učiteljevo vprašanje „Kako si preživel ...?“ kaj težko odgovoriti. (Foto: Janez Pavlin)

LEP VEČER V KRŠKEM - Kakih 70 obiskovalcev in ljubiteljev umetniške besede je v ponedeljek zvečer v čitalnici Valvasorjeve knjižnice v Krškem prisluhnilo recitatorjem, ki so brali literarna dela članov krškega literarnega kluba. Na sliki: Nana Požun je nastopila s svojimi stvaritvami in recitirala dela drugih. (Foto: I. Zoran)

Praznik domače ustvarjalnosti

Dolenjske, belokranjske in posavske občine so se slovenskemu kulturnemu prazniku oddolžile s številnimi prireditvami, na katerih so pretežno sodelovali domači ustvarjalci

Lahko zapišemo, da je letošnji slovenski kulturni praznik na Dolenjskem in v Posavju potekel v znamenju domačih besednih ustvarjalcev. Predstavili so se na literarnih večerih, in sicer v Novem mestu oživljena skupina, ki deluje v okviru občinske ZKO, v Krškem pa člani novo ustanovljenega literarnega kluba. Kočevski literati so že v petek brali svoja dela v Željnah, mladi literati iz sevniške občine pa bodo nastopili jutri v sevniškem gasilskem domu.

Dela Marjanca Kočevar - Colarič, Janeza Kolenca, Marjete Daj-

čman, Milana Marklja, Ivana Zorana, Avgusta Gregorčiča, Severina Šališa in Vladimirja Bajca, ki tvorijo jedro novomeške literarne skupine, sta v mali dvorani novega oddelka NOB Dolenjskega muzeja ob dobrem obisku poslušalcev brala Božena Petrov in Silvo Polak. Boris Savnik je v nagovoru poudaril, da pomeni ta večer tudi oživetje tradicije iz pred več let, ko so bile literarne prireditve pogostejše. Recitatorje je s kitaro spremljal Gregor Forte iz glasbene šole Marjana Kozine.

V istem prostoru so hkrati odprli razstavo slikarskih del članov novomeške likovne skupine Vladimira Lamuta. Predstavili so se: Jožica Medle, Boža Podergajs, Danja Bajc, Marija Prah, Jovo Grobovšek, Toni Vovko, Marjan Maznik, Janko Orač, Jože Kotar in Miran Hočvar.

Osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku je bila malo

Najboljši kovinarji na Dolenjskem

6. republiško tekmovanje kovinarjev in avtomehanicov bo od 11. do 13. junija v Krškem, Novem mestu, Črnomlju in Semicu

Občinski sindikat delavcev kovinskoobdelovalne industrije v Krškem bo izvedel letošnje 6. republiško tekmovanje kovinarjev in avtomehanicov, ki bo od 11. do 13. junija. V Krškem bo 11. junija slovesna otvoritev, tekmovalci pa se bodo brž nato pomerili v teoretičnem znanju. 12. junija bodo varilci vseh panog tekmovali v Kovinarski, ključavničarji v SOP tozdu Oprema, kovinostugarji v tozdu Vzdrževanje „Djura Salaja“, avtomehaničarji - Otto v Servisu Zastava avta in avtomehaničarji Diesel v Transportu.

V IMV Novo mesto bodo pokazali, kaj znajo brusilci, v črnomaljskem Beltu kovači in livarji, v Iskri Semic pa rezkalci.

Z nedeljsko razglasitvijo najboljših posameznikov, ki se bodo udeležili zveznega tekmovanja v Prištini, in z oglelom zanimivosti Krškega bo 6. tekmovanje kovinarjev in avtomehanicov zaključeno.

Bilanca niso le številke

Februar je čas za zaključne račune - Čedalje redkeje se dogaja, da dviguje roke „nevedna“ večina

Čeprav je čas, ko ostaja živo srebro večji del dneva precej pod ničlo, je prenekateremu računovodji in drugim v tako imenovanih skupnih službah že pošteno vroče. Roki za sestavo zaključnih računov namreč neizprosno priganjajo, s tem pa tudi zbori delavcev, ki bodo razpravljali o bilanci.

Potrjevanje zaključnih računov je pomemben dogodek. Delavcem je treba predočiti in pojasniti bilanco celotnega stanja, torej tudi vse, kar je v zvezi z izpolnjevanjem družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, delovanjem delegatskega sistema, samoupravne delavske kontrole ipd. Informacije, zreducirane na okrnjene številke in indekse, nikakor ne zadoščajo.

Pogosto je slišati, da se prav po razpravi o zaključnem računu pozna, kako razvito je samoupravljanje, kdo je dejanski gospodar v hiši. Molk večine opozarja, da to ne mo-

rejo biti delavci. Ugotovimo lahko, da brez besed dviguje roke v nesvesčenih okoljih. Na srečo je takih primerov čedalje manj.

Na nedavnem medobčinskem sindikalnem posvetu v Novem mestu so menili, da je letos pričakovati dokaj burne razprave tudi zaradi skokovitega naraščanja življenjskih stroškov oziroma upadanja realnih osebnih dohodkov in osebnega standarda. Pričakovati je, da bo veliko govora o socialni varnosti delavcev, to pa še posebej v delovnih organizacijah, ki poslujejo z izgubo ali komaj na meji rentabilnosti. Nedvomno bodo mnoge razpravljalce spodbudila stališča nedavne 3. konference republiških sindikatov.

Na novomeškem posvetu je bilo tudi poudarjeno, da bo razprava ob sprejemu zaključnih računov v smislu sindikalne akcije uspešnejša tam, kjer imajo take obravnave že ob periodičnih obračunih in kjer so delavci tekoče obveščeni o proizvodnji, poslovanju in drugih podatkih. Kot je povedal predstavnik sindikata iz Novolesa, v takih okoljih zaključni račun ne more presenetiti delavcev ne v dobrem ne v slabem pomenu besede. V njegovi delovni organizaciji, je pristavil, imajo informiranje urejeno tako, da so kakršnakoli presenečenja izključena.

Ni še prepozno, da bi po Novolesovem zgledu poskrbeli za informiranje oziroma samoupravno osveščanje delavcev tudi drugod!

I. ZORAN

SEVNICA: JANEZ STANIČ O POLJSKI

Sekretarji osnovnih organizacij ZK sevniške občine so se konec tedna sestali na dvodnevnem seminarju. Med drugim so obravnavali naloge ZK po zadnjih sejah CK ZKJ in ekonomska vprašanja v pripravi na kongrese. Znani televizijski komentator Janez Stanič je govoril o dogajanjih na Poljskem in vplivu teh dogodkov na mednarodno delavsko gibanje.

USPEŠNA GENERALKA PRED KONCERTOM - Delavski pihalni orkester senovskega DKD Svoboda je v soboto ob krajevnem in kulturnem prazniku prispeval večji del kulturnega sporeda. Godbeniki so pod taktirko prof. Janeza Ceglarja dokazali, da je zlato odličje na zadnjem tekmovanju slovenskih pihalnih godb prišlo v prave roke. Gotovo bodo tudi poslušalci na jutrišnjem koncertu ob 19. uri v krškem delavskem domu toplo pozdravili te glasbenike, ki znajo navdušiti s Hačaturjanovim „Plesom s sabljami“ ali pa preprosto popevko, kot je „Mornareva pesma“. (Foto: Pavel Perc)

Grozi še pomanjkanje plina

Dosedanjim težavam Industrije gradbene keramike z Račjega sela pri Trebnjem se pridružila še ena - S carine ni potrebne opreme - Prisilen dopust in manjši prejemki?

Komaj so v Industriji gradbene keramike z Račjega sela splavali iz težav, že se začinjajo nove, za katere je vzrok pomanjkanje plina. V začetku tega meseca so namreč dobili obvestilo, da bo dobava plina nekaj časa manjša, kot znašajo potrebe te tovarne.

V Industriji gradbene keramike porabijo vsak dan 10 ton plina propan butan, zdaj pa so dobili obvestilo, da bodo do 17. februarja dobivali zmanjšane količine plina, s katerimi bodo v pečeh ohranjali le temperaturo od 800 do 850 stopinj celzija, tako da pečni ne bodo ugasnile. Če bi ugasnile, bi za ponoven zagon potrebovali najmanj mesec dni. Kljub temu da bodo „slepno kurili“, kot pravijo sedanjemu ohranjanju temperature v pečeh, pa so že morali ustaviti vso proizvodnjo, prav tako

pa ne morejo sušiti gline in ogrevati tovarniških prostorov. Posledice zmanjšanih dobav plina bodo za to tovarno, ki jo čaka izvedba sanacijskega programa, slej ko prej težke. Vsak dan bodo zaradi tega proizvedli za 17 tisoč kvadratnih metrov ploščic manj, precej pa se jim bo to poznalo tudi na dohodeku.

Ker so v okviru sanacije stikalnic opravili rekonstrukcijo stikalnic, za katere rezervni deli že od 13. januarja leže na carini, so se poskušali dogovoriti z njo, naj bi dele predali že sedaj. Tako bi namreč lahko nadoknadili 14-dnevno prenehanje obratovanja tovarne, ki bi sledilo tudi ob prenovi stikalnic. Vendar pa doslej s carine niso dobili pozitivnega odgovora in tako se zdi, da bo okoli 70 delavcev ostalo na kolektivnem dopustu tja do 17. februarja. Razumljivo je, da se delavci tega prisilnega dopusta ne veselijo, še posebej

Socialno varnost lahko da le delo

Ob 3. konferenci slovenskih sindikatov, ki je bila v Ljubljani 5. in 6. februarja

Čeprav je tudi v našem sistemu socialne varnosti tu in tam kaj zasepalo, kar je povsem običajno v družbi s tako dinamičnim razvojem, lahko rečemo, da pri nas ni delavca, ki bi bil tako ali drugače ogrožen. S celovitim sistemom socialne varnosti smo namreč v Sloveniji omogočili skoraj popolno zaposlitev, zdravstveno in pokrajinsko varstvo, delavca razbremenili skrbí, kje bo stanoval, kje bodo njegovi otroci, med tem, ko dela. Zdi se, da so vse te dobrine zaradi njihove samoumevnosti kar premalo cenili, kot da so dane same po sebi.

Sedanje težave v gospodarstvu vseh teh pridobitev vsekakor ne postavljajo pod vprašaj. Vendarle pa postaja vse bolj očitno, da ima tudi socialna varnost svoje meje. Seveda ne gre za uveljavljanje surovih zakonov ekonomike, še manj za slabljenje socialne varnosti, vzajemnosti in solidarnosti. Kot je bilo velikokrat rečeno na 3. konferenci slovenskih sindikatov, ki je bila pretekli teden v Ljubljani, predvsem za udeležanje spoznanja, da sta socialna in ekonomska politika v veliki medsebojni odvisnosti. V našem samoupravnem socialističnem sistemu, kjer so delavci izključni gospodarji rezultatov, doseženih z delom, mora biti jasno, da je tudi socialna varnost odvisna od njih. To pa pomeni, da bodo imeli pri nas za socialne in solidarne akcije samo toliko denarja, kolikor ga bomo ustvarili z delom.

Tu je ključ do tega, kako bomo v prihodnjih letih socialno varnost lahko povečevali. Ta bo večja samo ob boljšem delu in večjih dohodkih, kar velja v enaki meri za družbo kot celoto in za vsakega posameznega delavca. In naloga slovenskih sindikatov je, da prispevajo k temu, da bodo imeli vsi delavci toliko in takšnega dela, ki jim bo omogočalo dostojno življenje in da ne bodo odvisni od miloščine drugih.

(Več o 3. konferenci Zveze sindikatov Slovenije na straneh Priloge)

Sevnica: še premalo zavzetosti za usposabljanje komunistov med člani — Občinski komitei ZK storil dovolj

(Nadaljevanje s 1. strani)
Hkrati so predstavili tudi prvo številko Literarnih listov, ki jih je izdal literarni klub ob gmojni pomoči krške ZKO. Literarne liste so v ponedeljek zvečer predstavili tudi na brežiškem radiu.

/Ne/ moč delavca

Naloga sindikatov v predkongresnem obdobju

V razpravah pred 9. kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije, ki so se že pričele, bo treba dokončno odgovoriti na vprašanje, zakaj sindikati ne vplivajo močnejše na oblikovanje in uresničevanje politike ekonomskega razvoja in zakaj dobri predlogi delavcev, ki jih izražajo v okviru strokovnih sindikatov, ne postajajo sestavni del konkretnih sistemskih rešitev ter zakaj o njih tako redko razpravljajo celo na sejah ZSJ. Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi vprašanju, kako so sindikati organizirani, kaj delajo strokovni sindikati, kaj pa „splošni“ sindikat.

Naši sindikati se predvsem soočajo z dejstvom, da življenjska raven njihovih članov še naprej upada. Večina delavcev bi nedvomno pozdravila zavzemanje sindikatov za nalogo zvišanje OD, da bi življenjske stroške lahko „ujeli vsaj za rep“. Toda vprašanje je, kako dolgo bi lahko trajalo to navdušenje. Verjetno bi kaj hitro upadlo, saj linearno zvišanje OD skriva številne nevarnosti. Zato je nedvomno eno zelo zanimivih vprašanj, kakšno je pravičnivo razpoloženje delavcev oziroma članov sindikata in kaj misli večina o poteh, ki naj bi nas pripeljale iz sedanjih gospodarskih težav.

Če bi odgovor na to vprašanje lahko iskali na osnovi dejavnosti slovenskih sindikatov oziroma dognanj njihovega predsednika in nekaterih njegovih sodelavcev, ki so dopust v letu 1981 izkoristili za številne razgovore v organizacijah združenega dela in v občinah, potem bi imelo prednost prepričanje delavcev, da je pot iz težav predvsem pametno gospodarjenje in dobro delo. Takšno razpoloženje pa za sindikate veliko pomeni, ker njegove člane usmerja na pot stabilizacije.

Jasno pa je, da to dejstvo kljub temu sindikatov ne razbremeni obveznosti, da se začno hitro in učinkovito ukvarjati s socialnim položajem tistih kategorij zaposlenih, za katere lahko upravičeno trdimo, da so socialno ogrožene. Ne bi bilo odveč kritično proučiti tudi celotno socialno politiko. Ne zaradi tega, da bi spreminjali njeno bistvo, ker za to ni potrebe, temveč zato, da bi odstranili in popravili nepravilnosti in nelogičnosti, ki so se vgnezdile v njej. V naši republiki smo na primer že ugotovili, da so popravki različnih socialnih dodatkov — zaradi pravičnejše delitve sredstev — nujne.

Zahteve sindikatov, da mora osebna poraba še naprej ostati na ravni predvidene, nedvomno ne bodo naletele na preveliko odobravanje. Vendar pa lahko sindikati računajo na široko in trezno podporo delavcev, če se bodo še naprej vztrajno zavzemali za pravičnejšo delitev tiste dela dohodka, ki ga še pogosto delimo na osnovi navideznih rezultatov dela.

Osnovnih organizacij sindikatov je v državi okrog 60.000, njihova moč pa ni sorazmerna njihovi številnosti. Problem ni v tem, ali se osnovna organizacija dovolj ukvarja z glavnimi vprašanji življenja delavcev v posameznih okoljih ali ne — kot je bilo pred 8. kongresom. Zdaj gre za to, kako presegati zaprtost delovno združenega dela in povečati povezovanje proizvodnih organizacij. Osnovna organizacija sindikata mora vedno delovati kot del ZSJ, ne pa le kot del občine, regije ali republike.

V sindikatih pogosto poslušajo tozbe, da ta organizacija ne zmora vsega postoriti sama. To je res. Ker pa smo se opredelili za samoupravljanje, je jasno, da mora prav sindikat pri nas nositi glavno breme razvoja samoupravnih odnosov. Pri tem ne smemo pozabiti, da je vseh 6 milijonov zaposlenih delavcev v državni organiziranih v ZSJ.

VINKO BLATNIK

Sicer pa je bila osrednja prireditev ob kulturnem prazniku v Krškem 5. februarja, ko so v Delavskem domu Edvarda Kardelja podelili pet srebrnih Prešernovih plaket. Prejeli so jih: akademski kipar in medaljer Vladimir Štoviček, Zinka Guček s Senovega (igralka in režiserka), Adolf Moškon st. iz Brestanice (za širjenje zborovske pesmi), Boris Pšeničnik s Senovega (za dolgoletno režisersko in igralno delo) in Karel Uršič iz Krškega (vsestranski kulturni delavec). Delavska pihalna orkestra iz Krškega in Senovega sta dobila posebni priznanji za uspeh na republiškem tekmovanju pihalnih orkestrorov.

Več prireditev je bilo v sevniški občini. V soboto je v sevniškem gasilskem domu pel gasilski moški pevski zbor, nastopili so člani odra mladih in člani novega kulturnega društva s poklicne oblačilne šole. V nedeljo so se Sevnici gostovali Sentičani s Finžgarjevim „Divjim Lovcem“, Sentičani pa je povabil v goste Zlatka Šugmana, ki izvaja Miklenov „Neposredni prenos“. Ta dramski igralec bo jutri z omenjenim delom nastopil tudi v Novem mestu.

O drugih prireditvah, ki so se ob kulturnem prazniku vrstile po krajevnih skupnostih, poročamo na kulturni strani.

DOLENJSKI LITERATI ZA PRAZNIK — Na literarnem večeru ob slovenskem kulturnem prazniku so brali literarne prispevke dolejskih pesnikov in pisateljev. Med poslušalci so bili tudi nekateri avtorji del: Milan Markelj, Marjanca Kočvar-Colarič, Vladimir Bajc, Marjeta Dajcman in Janez Kolenc (na sliki od leve proti desni). (Foto: Janez Pavlin)

Da bo volk sit in koza cela?

Kako se bo razvozlati stanovanjskosolidarnostni (gordijski) voz?l

Se bodo morale mlade družine (zdaj niso več tako mlade), ki jim je potekel rok za bivanje v solidarnostnih stanovanjih, iz njih izseliti? To je vprašanje, ki ta čas marsikoga gloda, stanovalce, kot tudi njihove ozde, stanovanjske skupnosti, družbenopolitične organizacije in celo zakonodajalca samega.

Osežimo spomin: v solidarnostna stanovanja so se prve družine vselile leta 1974. V njih naj bi bivalo 5 do 8 let, največ pa je takih, ki so dobile bivalno pravico za 7 let. Delovne organizacije so se takrat s poroštvo obvezale, da bodo še pred iztekom določene bivalne dobe tistim svojim delavcem, ki so se vselili v solidarnostna stanovanja, preskrbele družbena stanovanja.

In zdaj smo tam. Spričo nenehne padanja stanovanjske kupne moči ozdi seveda niso mogli tem delavcem zagotoviti nadomestnih družbenih stanovanj. Tako smo se znašli v kočljivem pa tudi malce komičnem položaju, ko stanovalec v solidarnostnih stanovanjih zakonsko grozi izselitev, hkrati pa je jasno, da se kaj takega ne more zgoditi.

Nekateri stanovanjske skupnosti, katerih uradniki nadvse cenijo zakonske določbe, bolj malo pa se

Nesrečno naključje je pretrgalo življenjsko pot Franca Bukovinskega, sekretarja sekretariata za notranje zadeve Občinske skupščine v Brežicah. Novica o njegovi tragični smrti je v nedeljo, 7. februarja, hudo prizadela vse, ki so ga poznali kot dobrega tovariša in sodelavca, kot človeka, ki je skozi vsa povojna desetletja vestno opravljal številne odgovorne družbenopolitične dolžnosti od občine do republike.

Franc Bukovinsky se je rodil v kmečko delavski družini 1929 v Ribnici na Dolenjskem, kjer ga je zatekla nemška okupacija. Tik zraven je bila meja s Hrvaško, zato so se pod njihovo streho pogosto skrivali ubežniki, zatočišče pa so našli tudi aktivisti NOV, s katerimi so sodelovali. Mladi Franc se je vključil v družbenopolitično življenje takoj po vojni, ko je bila v Ribnici ustanovljena mladinska organizacija. Postal je njen sekretar. 1948 so ga sprejeli v SKOJ in še isto leto v Komunistično partijo. Velika želja po znanju ga je silila, da se je šolal naprej in se pozneje izobraževal ob delu, dokler ni marca 1973 diplomiral na pravni fakulteti v Zagrebu.

V 35 letih dela je pokazal veliko družbenopolitično aktivnost, ki je postala sestavni del njegovega življenja in je močno presegala njegove delovne obveznosti. Opravljal je odgovorne dolžnosti v mladinski orga-

nizaciji v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi, Zvezi komunistov in družbenopolitičnih skupnostih. Med drugim je bil sekretar občinskega komiteja ZKS in predsednik občinske skupščine v Brežicah, sekretar

MS ZKS Posavje in opravljal je pomembne funkcije v CK ZKS. Bil je član uredniškega odbora Komunistične in predsednik izdajateljskega sveta Dolenjskega lista. Dolžnosti ni nikoli odklanjal. Sprejeto delo je opravljal vestno in zavzeto, ob tem pa ostal preprost in skromen, človeški in tovariški. Svoje bogate izkušnje je prenašal na mlade sodelavce, na mlade komuniste in samoupravljalce, ter jim dajal zgled s svojo ustvarjalnostjo, do slednostjo in privržnostjo družbi in generaciji, s katero je živel in izgoreval.

PRED KONGRESOM

Na seji medobčinskega sveta ZK Ljubljana okolica, ki je sklicana za ponedeljek, 15. februarja, bodo razpravljali o pripravah na programsko-volilno konferenco ZK, o usmeritvi predkongresnega dela v organizacijah ZK, sprejemanju in usmeritvah resolucij ter izvajanju planov občin za leto, o stališčih problematike konferenca ZK SOZD KIT Ljubljana in še o nekaterih drugih zadevah.

odboru za družbenopolitični sistem pri družbenopolitičnem zboru skupščine Slovenije, ko so pred dnevi razpravljali o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih. Ugotovili so, da „teh vprašanj ni mogoče reševati z zakonom, temveč naj se stanovanjske skupnosti skupaj z ozdi dogovorijo, na kakšen način in v katerem roku bo moč rešiti stanovanjske probleme teh mladih družin.“

Na sindikatih se sicer o tej zagati še niso kaj dosti pogovarjali, kljub temu pa je obris njihovega stališča, ki naj bi ga dokončno najbrž sprejeli na 3. konferenci ZSS o socialni politiki in varnosti delavcev, že na vidiku. Po njem naj bi se stanovanjske skupnosti dogovorile z ozdi, in sicer tako, da bi le-ti z ugodnimi posojili odkupili „problematična“ solidarnostna stanovanja. Tako naj bi bil volk sit in koza cela. Stanovanja bi se iz solidarnostnih prelevila v družbena, na vratih njihovih stanovalcev pa naj ne bi spreminjali imen.

I VO KULJAJ

Usklajeno na izviren način

Z dobrim usklajevanjem planov bodo v trebanjski občini povečali odgovornost

Ko so delegati vse treh zborov trebanjske občinske skupščine sprejemali resolucijo o uresničevanju družbenega plana, so med drugim izrekli precej pripomb, ker se jim je resolucija zdela preveč načelna in premalo podkrepjena s številkami. Tedaj jim je bilo rečeno, da bodo številčne podatke dobili, ko bodo plani samoupravnih interesnih skupnosti in združenega dela zbrani in ovrednoteni po enotni metodologiji.

Prejšnja leta se jim je namreč dogajalo, da seštevek planov združenega dela in interesnih skupnosti ni bil enak občinskemu, saj so se številke razhajale. Zato bodo plani zdaj obdelani, tako da bodo usklajeni njihove ključne sestavine, kot so izvoz in uvoz, zaposlovanje in naložbe. In kot so povedali na komiteju za gospodarstvo in družbeno planiranje,

Komunisti se morajo za družbenopolitično delo pravzaprav nenehno usposabljanje. Ocenjevanju dosežanih oblik usposabljanja so zato posvetili osrednjo pozornost na seji občinske konference ZK v četrtek, 4. februarja v Sevnici.

Sekretar Vlado Močivnik je uvo doma opozoril, da po osnovnih organizacijah še vedno posvečajo premalo skrbi kadrovanju v utučene številne oblike družbenopolitičnega usposabljanja. Kako bi drugače označili najnovejši primer, ko je še vedno premalo komunistov prijavljenih za dopisno šolo marksizma. V prenekateri osnovni organizaciji jim prehitro poide sapa. Program usposabljanja se še potrudijo sestaviti, ga

SEVNICA: VSAKOMUR ODGOVOR

V sevniški občini potekajo zbori občanov med temeljnimi kandidacijskimi konferencami. Predsedstvo občinske konference SZDL je na seji v ponedeljek, 8. februarja, sprejelo sklep o sklicu občinske konference SZDL, ki bo 18. februarja, in občinske kandidacijske konference, ki bo v ponedeljek, 22. februarja. S terena prihajajo tudi pripombe na ožji izbor predvidenih možnih kandidatov za družbenopolitični zbor občinske skupščine. Marsikje pozabljajo, da morajo kandidati za ta zbor izhajati iz organov posameznih družbenopolitičnih organizacij. Ne glede na to, ali bo mogoče posamezne spreminjevalne predloge upoštevati ali ne, bodo v vsako temeljno sredino, odkoder so prišle pripombe, posredovali odgovor.

Koliko je pušče

Do konca februarja bodo popisali neobdelano zemljo v trebanjski občini — Pogovori z lastniki

Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije terja večje pridelke hrane, pred vrati je spomladanska setev. Nalog je v tem času tako za kmete, kot vse ostale, ki so dolžni skrbeti za boljše obdelavo kmetijskih zemljišč, v resnici veliko.

Po svoje se bodo v to veliko akcijo vključile tudi kmetijske zemljiške skupnosti, ki bodo morale na pobudo Republiške kmetijske zemljiške skupnosti zbrati podatke, koliko kmetijskih zemljišč je še slabo obdelanih, koliko pa jih je celo v pušči.

Tudi predsednik izvršnega odbora trebanjske kmetijske zemljiške skupnosti Alojz Metelko je že pretekli mesec poslal krajevnim skupnostim vabilo, naj vsaka v svojem okolju pregleda in prešteje vsa zemljišča, ki so slabo obdelana ali je nanje kmet že čisto pozabil. To nalogo, katera pa ni naložena samo krajevnim skupnostim, ampak tudi občinskim upravnim organom, kmetijskim delovnim organizacijam in drugim, ki so vsaj malo povezani s kmetijstvom, bodo morali izpeljati do konca februarja.

Ko bodo podatki o neobdelanih zemljiščih zbrani, bodo prizadete lastnike obiskale posebne delovne skupine, ki se bodo z njimi pomenile o nadaljnji usodi neobdelane zemlje.

J. S.

Namesto ene tri

Jeseni v Kočevju spet volitve za delegacije SIS — Tri krajevne skupnosti

Krajevna skupnost Kočevje-mesto, ki šteje okoli 9.000 prebivalcev, bo do jeseni razdeljena predvidoma na tri, ki bodo štejele po približno 3.000 prebivalcev. Tako so sklepali na nedavnih sestankih območnih konferenc SZDL, na katerih so volili tudi območna vodstva (skupno jih je enajst) in del članov bodočih treh krajevnih konferenc SZDL (na območju vsake KS bo delovala ena), medtem ko bodo preostali del izvolile druge družbenopolitične organizacije, društva in osnovne organizacije sindikata.

Preoblikovanje KS ne bo opravljeno do volitev, ampak predvidoma šele do jeseni. Zato kaže, da bo treba jeseni izpeljati nove volitve za delegacije SIS, medtem ko bo delegacija za zbor KS občinske skupščine že zdaj izvoljena, tako da se bo ob ustanovitvi treh KS lahko razdelila na tri dele in za zbor KS ne bodo potrebne nove volitve. To so ugotovili na sestanku novih vodstev SZDL v mestu Kočevju, ki je bil minul ponedeljek.

ČIGAVE LEKARNE?

Na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v začetku februarja v Sevnici so kritično ocenjevali prizadevanja v krški občini, da bi senovsko lekarno odcepili od sevniške. V sevniški lekarni označujejo kot nesamoupravna prizadevanja Krčanov, da bi senovsko lekarno odcepili in povezali s krško. O primernih rešitvi se morajo, tako menijo tudi v sevniških sindikatih, izreči vsi delavci. Sevniciani zato dajejo pobudo, naj vprašanje uvrsti na dnevni red medobčinski svet Zveze sindikatov za Posavje.

„VISOKA CONA“ JE DOGRAJENA

Vodovodna napeljava v tako imenovani „visoki coni“ v Trebnjem je že dograjena, vendar pa zaradi mraza doslej še ni bilo mogoče opraviti preizkusa. Ta bo opravljen takoj, ko bo malo toplejše vreme. Takoj po preizkusu, če bo uspešen, pa bo novi vodovod začel delovati.

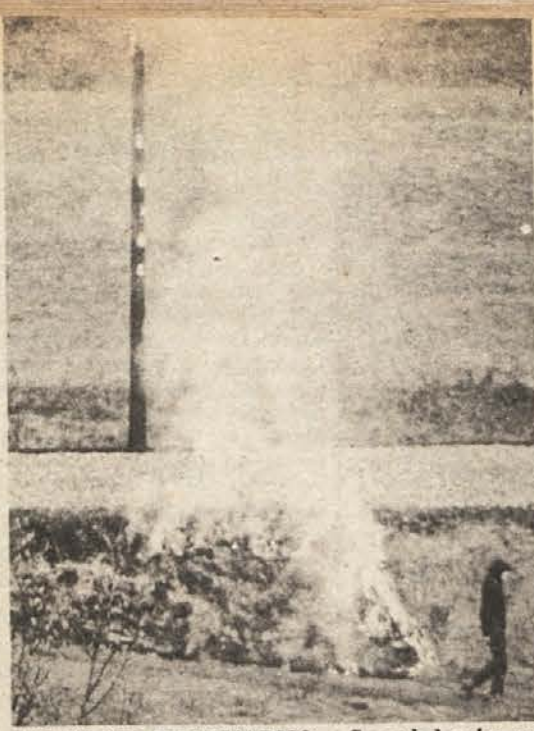
Iz zadnjega PAVLIHE

ZA ROMI OSTAJO ŠTORI – Posledice hude zime se letos ne bodo kazale samo na cestah, ampak tudi v gozdovih. Še posebno je to očitno v gozdu zraven romskega tabora v Hudejah pri Trebnjem. Štorom iz prejšnjih let se je letos pridružilo še precej novih. (Foto: J. Simčič)

NOVA KNJIŽNICA NA SENOVI – Ob slovenskem kulturnem prazniku, ki ga Senovčani praznujejo skupaj s krajevnim praznikom, je v soboto eden od soustanoviteljev domače DKD Svobode Ante Horjak prerezal vrvice pred durmi nove knjižnice, ki premore za zdaj 2145 knjig.

KORISTNO IN NEVARNO – Spomladansko zažiganje trave se je zaradi pomanjkanja snega letos pričelo nekaj tednov prej kot pred leti. Prav gotovo je to delo koristno novi travi, čestokrat pa lahko tako kurjenje povzroči prave požare. Previdnost je potrebna zlasti ob vetrovnem vremenu.

VINOGRADNIKI ŽE OBREZUJEJO – Čeprav smo še sredi koledarske zime, je toplo vreme ob koncu tedna privabilo ljudi v vinograde. „Nas vsaj spomladi ne bo delo tako priganjalo,“ je na gričku Veselica dejal Slavo Koželj. (Foto: M. Krumpnik)

GRAMOZNICE POZIRAJO ZEMLJO

IGM Sava je po zakonu o rudarstvu dolžna po končanem črpanju gramoza, vzpostaviti prejšnje stanje, to pa še zdaleč ni lahka naloga. Po drugi strani pa je delegat Ivan Špiler iz Dolenje vasi na zadnjem zasedanju zbora krajevnih skupnosti opozoril, da niti na enem kvadratnem metru na Krškem polju ni opaziti zavzetosti za vrnitev zemljišč kmetijstvu, za pridelavo hrane. Dejal je, da bi že pred izkoriščanjem gramoznic morali za vsako lopato zagotoviti denar za spoštovanje zakona, in pozval, naj kmetijska zemljiška skupnost in zbor krajevnih skupnosti dosežeta, da bo zakon upoštevan vsaj na levem bregu Save, če se ne spoštuje na desnem.

Sejmišča

NOVO MESTO: Promet na ponedeljkovem sejmišču je bil srednje živahen. Kupci so bili predvsem in drugih občin, manj iz novomeške. Naprodaj je bilo 253 prašičkov do treh mesecev starosti in le 9 starejših od tri mesece. Cene so se za mlajše prašiče gibale med 3.500 in 3.600 din, za starejše pa med 3.700 in 4.600 din. Cene pujsov so bile znatno višje, kot na prejšnjem sejmu, prodali pa so jih 221.

BREŽICE: Na sobotnem sejmu prašičev je bilo naprodaj 545 prašičev, mlajših od tri mesece, ter 16 nad tri mesece starih. Prodanih je bilo 367 prašičev, cena mlajšim je bila okrog 120, starejšim pa okrog 80 din za kilogram žive teže.

Usahla naročila zasukala program

Kovinarska v Krškem je v enem letu preusmerila proizvodnjo – Sklenila je že vrsto ugodnih pogodb, največje delo pa bo naredila za INO Naftaplina

V letu 1980, še bolj pa lani, so pričele usihati naložbe v izgradnjo cest in asfaltni program krške Kovinarske je skoraj povsem izpadel. Lani so prodali le eno asfaltno bazo, letos še nobene. Zato so se morali naglo prilagoditi razmeram na trgu.

Osnovna usmeritev je slej ko prej asfaltni program, pomebnije mesto pa zavzemata še oprema za procesno

Vinko Volčanjek: premajhne izvozne spodbude

industrijo in gradbeni stroji. Zlasti velike možnosti se odpirajo krškim kovinarjem pri industrijski opremi, ki temelji na tehnologiji asfaltnih baz. Zadnji čas so pridobili nekaj večjih poslov, kar daje upanje, da

delo niti pozneje ne bo manjkalo.

Konec decembra lani so podpisali pogodbo z zagrebškim INA Naftaplinom za 340 milijonov dinarjev. Najprej bodo zagotovili kompletno tehnološko linijo za mešanje različnih komponent v tovarni cementa za naftne vrtnice in Ivanečkem grabnju pri Zagrebu. Pri drugem objektu pa gre za silosni terminal oz. pretovorno postajo v Zadru za cement. V naložbo se vključujeta tudi Iskra in kočevski Itas. Kovinarska daje inženiring, vključuje pa se tudi z delom opreme. Do začetka meseca bo z Naftaplinom zaključena še druga faza pogodbe za 300 milijonov.

S tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj je Kovinarska že podpisala pogodbo za čistilne naprave. Poskrbela bo za čist zrak (razen opreme iz uvoza), delno pa sodeluje tudi pri čistilnih napravah za vodo oz. odplake.

Delo so dobili tudi pri zagrebški Plivi; pri proizvodnji bombonov bodo poskrbeli za tehtanje in doziranje sladkorja in glukoze, za transport in skladiščenje. V pravem delu je podpisana pogodba za 30 milijonov dinarjev, za prav tak znesek pa bo najverjetneje sklenjena pogodba še za drugo fazo.

„Tudi letos pričakujemo velike težave z zagotavljanjem reprovizivnega materiala, predvsem pločevine in raznih polizdelkov, zaradi pomanjkanja in zahtev dobaviteljev po devizni udeležbi. Lani smo izvozili za 3,9 milijona nemških mark, začetek letošnjega poslovanja pa ne spodbuja dovolj izvoza, ki naj bi ga povečali za četrtino,“ pripoveduje glavni direktor Vinko Volčanjek.

P. PERC

do dolgo tega smo iz tujine uvažali na milijone drobnih lesenih paličic za sladolede. Ni izključeno, da so bile narejene iz naše bukovine, ki so jo, še preden bi jo doma zlučili za furnir, izvozili. Tega preprostega dela se je pred nedavnim uspešno lotil obrtnik – kooperant sevniške obrtne zadruge Bohor.

To je le en od primerov uspešnega nadomeščanja uvoza. Pri sevniškem Bohorju poznajo poleg lesne predelave še uspešen prodor finomehanike. Kljub temu je težko najti nove partnerje. Lani se pri iskanju novih poslovnih vezi žal ni obneslo sodelovanje na „Stalni razstavi malega gospodarstva v Zagrebu“.

Smo po drugi strani izkoristili vse možnosti uveljavljanja izdelkov in dela naših obrtnikov na tujem? Oviro pomeni dostikrat celo zakonodaja. Obrtnik, ki doma brez deviznega plačila ne more skoraj več dobiti surovini črne in barvne metalurgije ter plastičnih mas, si npr. ne more pomagati z „lohn poslom“, ki bi mu surovino zagotovil tudi dobavitelj. Tudi ni mogoče poslovati z našo delovno organizacijo, ki izvaja dela v tujini, bi pa potreboval usluge obrtnikov. Še vedno velja omejitev na borih 120 tisočakov pri uvozu tujih strojev. Nekaj časa so obrtniki kupovali pač rabljene stroje. Sčasoma pa za ta denar ni mogoče kupiti skoraj ničesar.

A. ŽELEZNIK

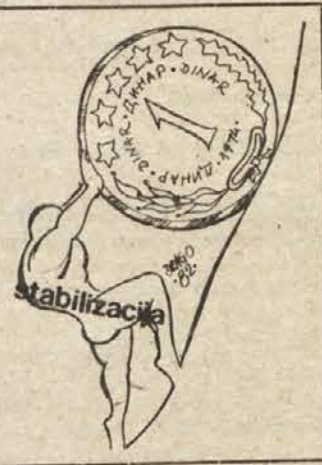
JUTRANJKA BO LAHKO POVEČALA IZVOZ

Znano je, da je med sovlagatelji za tovarno elastičnih pletenin na Dolnjem Brezovem poleg Lisce in Kometa tudi Jutrarnjka. Pri naložbi za pletilnico sodeluje Jutrarnjka z deležem okrog 110 milijonov dinarjev. Razen tega, da bo naša konfekcija rešena nevsedečnega uvoza, bodo lahko šele s to pridobitvijo povečali posebno tako imenovani klasični izvoz. Jutrarnjka bo po izgradnji tovarne pri Brezovem lahko povečala svoj izvoz za sedemkrat.

OBVESTILO BELOKRANJSKIM VINOGRADNIKOM

Obveščamo člane kmetijskih zadrug Metlika in Crnomelj, da tudi letos organiziramo skupinsko zavarovanje vinogradnikov proti pozebi in toči pod ugodnejšimi pogoji. Zavarovanje mora biti zaključeno do konca februarja, zato prosimo vinogradnike, da pohitijo.

KZ Metlika in Crnomelj

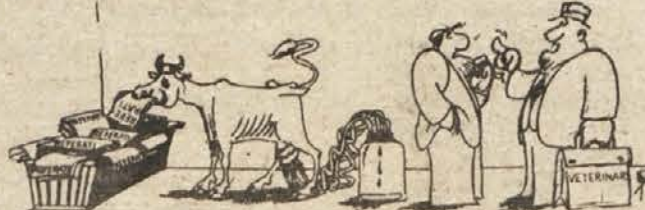

Ob uvozu palčk

Izkušnje sevniškega „Bohorja“ – Omejitve še dušijo drobno gospodarstvo

Nenavadne stvari se znajdejo na seznamih naših uvoznikov. Se ne

AKTUALNA KARIKATURA

„Praviš, da doje zelo malo mleka?“ „Seveda, ko pa še snolično krmo...“

(Po »Zadrugarju«)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Tečaj za ustekleničenje vinskega pridelka

Zadružna zveza Slovenije, Društvo vinogradnikov Dolenjske in KZ Novo mesto organizirajo tečaj za ustekleničenje vina.

Tečaj bo od 22. februarja do (vključno) 27. februarja 1982 v prostorih Kmetijske šole Grm – Novo mesto, prične pa se 22. februarja ob 15. uri. Interesenti, ki žele obiskovati tečaj, naj se prijavijo do 18. februarja tajniku Društva vinogradnikov Dolenjske, tov. Doberšku, Novo mesto, M. Šile 5. Ožji vinogradiški okoliši, ki so že zbrali interesente za tečaj, naj se s tečajniki ponovno pogovorijo ter imena in točne naslove interesentov za tečaj pošljejo do navedenega dne tajniku društva. Vsak tečajnik bo moral nositi tudi (vsaj delno) stroške tečaja. O višini stroškov se bomo pogovorili na začetku tečaja.

Program tečaja

- je naslednji:
  - klet in vinska posoda . . . . . 3 ure predavanja
  - strojna oprema . . . . . 5 ur predavanja
  - trgatve in priprava grozdja . . . . . 3 ure predavanja
  - predelava in tehnologija . . . . . 6 ur predavanja
  - nega vina in tehnologija rdečih in belih vin . . . . . 6 ur predavanja
  - stabilizacija in ustekleničenje vina . . . . . 6 ur predavanja
  - vinske bolezni in napake vin . . . . . 3 ure predavanja
  - sestavina vina in bistvene določilne . . . . . 3 ure predavanja
  - vinska zakonodaja in označevanje vina . . . . . 4 ure predavanja
  - ocenjevanje vina (degustacija) . . . . . 3 ure predavanja
  - Skupaj . . . . . 42 ur predavanj.

Po končanih predavanjih bodo morali obiskovalci narediti izpite. Po preizkusu znanja bodo prejeli ustrezna potrdila (sprečevala), da so uspešno končali tečaj za ustekleničenje vina. Predavatelji na tečaju bodo po predvidevanju Zadrzne zveze kletarski strokovnjaki Kmetijskega zavoda Maribor.

Potreba po organiziranju tečaja

Društvo vinogradnikov Dolenjske organizira tečaj za ustekleničenje vina na željo in prošnjo

več članov društva. Kdor namreč namerava vino ustekleničiti, mora biti za to delo usposobljen. Usposobljenost za lastno ustekleničenje vina zahteva zadnji odstavek (toč. 3.) 9. člena republiškega pravilnika o načinu vodenja registra pridelovalcev grozdja in vina in o minimalnih pogojih za vpis v register (Uradni list SRS št. 16/78), ki določa:

Kmetje in drugi občani, ki vino tudi ustekleničijo, morajo poleg pogojev, navedenih v 1. in 2. točki prejšnjega odstavka (pogoji za predelavo grozdja, o čemer smo pisali v letošnji 2. št. 14/1), izpolnjevati še naslednje:

1. prostor, kjer vino ustekleničijo, je lahko klet ali poseben prostor, če je prilagojen zahtevam higienskega ustekleničenja. Klet oziroma poseben prostor mora biti opremljen s tekočo vodo in odtokom vode. Ta morajo biti iz materiala, ki se da mokro čistiti;

2. glede na tehnološki postopek ustekleničenja morajo zagotoviti najnujnejšo opremo: črpalko, filter, polnilec (če filter nima nastavka za polnjenje), mašilec, posodo za pranje, izpiranje in razkuževanje steklenic;

3. imeti morajo najmanj nižjo kmetijsko šolo, ki ima v učnem programu predmet vinarstvo, in 2 leti izkušenj v proizvodnji in negovanju vina. Kdor nima navedene strokovne usposobljenosti, si lahko to usposobitev pridobi s tečajem in preizkusom znanja na podlagi izobraževalnega programa pospeševalne službe, ki ga organizira Center za pospeševanje kmetijstva pri Zadrzni zvezi Slovenije, in z delovnimi izkušnjami, kot je določeno v 3. točki prejšnjega odstavka (najmanj 3 leta delovnih izkušenj v proizvodnji vina).

Z ostalimi določili za ustekleničenje vina bodo obiskovalci tečaja seznanjeni na predavanjih. Vidimo, da zakonodaja omogoča vsakemu pridelovalcu, da vino lastnega pridelka da v promet tudi ustekleničeno v lastni kleti. Na sestanku o ustekleničenju vina 3. februarja pri KZ Novo mesto, ki so se ga udeležili zastopniki Zadrzne zveze Slovenije, TOZD Hmeljnik Novo mesto, KSC Grm in zastopniki Društva vinogradnikov Dolenjske, je bilo ugotovljeno, da če bo nekaj vinogradnikov ustekleničilo lastni pridelček vina, to ne bo nobena konkurenca obstoječim polnilnic OZD. Zato je na sestanku bil sprejet sklep o organizaciji tega tečaja, ki si ga nekateri člani društva želijo. Priznati pa je tudi treba, da bodo vinogradniki z lastno polnitvijo izbranega vina v steklenice obogatili izbor naših vin in pripomogli k še večjemu ugledu vina tega območja.

DT

OPEKARNA ZALOG NOVO MESTO

vabi k sodelovanju

VEČ AVTOPREVOZNIKOV

z vozili nosilnosti nad 8 ton in s samodejno nakladalno - razkladalno napravo (HIAB in slično) oz. s kamioni večjih nosilnosti s prikolico ali polpriklonom - (šleper) za prevoz opečnih izdelkov in ostalega gradbenega materiala na ožjem in širšem območju Dolenjske. Zagotovljen je ugoden zaslužek in s posebno pogodbo tudi celoletno delo. Možnost takojšnje zaposlitve! Vsi zainteresirani naj se osebno zglasijo v komercialnem oddelku Opekarnе Zalog.

74/6-82

KVALITETA GARANCIJA

TO-MO-DI

TOPLI

MONTAŽNI DIMNIK

Z GIBLJIVO

KISLOODPORNO

OGNJESTALNO

SAMOTNO CEVJO

Uporablja se za peči in kote od 4000 do 100.000 Kcal/h

Blagovnica Metalka v Dalmatinovi 2 v Ljubljani ima tudi oddelek akustike in svetil.

Če razmišljate o nakupu pianina za vas ali vaše otroke, boste lahko v Metalki kupili pianine iz Sovjetske zveze „Čajka“ za 55.917,23 din in „Čajkovski“ za 53.451,35 din.

Vašo zadrego pri nakupu svetil bomo skušali razrešiti pri nas, saj imamo na zalogi veliko izbiro stropnih svetilk (plafonjere) ter raznovrstne reflektorje.

Blagovnica Metalka je vedno dobro založena s smučarsko opremo. Če se še niste odločili za tovrsten nakup, ne zamudite vsaj sedaj te priložnosti.

Prepričani smo, da boste tudi v ostalih oddelkih našli marsikaj, kar potrebujete.

ENODNEVNI PIŠČANCI

Kmetijska zadruga Metlika obvešča vse zainteresirane, da lahko kupijo enodnevne piščance sorte Hibro in Hisex v poslovalnici Trg svobode 3, Metlika, dne 10., 15., 19., 24. februarja in 1., 5., 10., 15., 19., 24., 29. marca 1982.

Vse informacije dobite po telefonu 58-623 in 58-261.

69/6-82

„LABOD“, tovarna oblačil
NOVO MESTO
Cesta herojev 29

Delavski svet delovne organizacije „LABOD“ Novo mesto razpisuje v skladu z določili zakona o združenem delu in statutom delovne skupnosti skupnih služb delovne organizacije „LABOD“

dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA – DIREKTORJA DSSS

Za opravljanje del in nalog individualnega poslovodnega organa – direktorja delovne skupnosti skupnih služb veljajo poleg splošnih še naslednji pogoji:

- visoka ali višja izobrazba pravne, ekonomske ali druge ustrezne smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj
- ustrezne organizacijske-samoupravne in moralne kvalitete za uspešno vodenje delovne skupnosti.

Mandat traja 4 leta.

Prijave sprejemamo v zaprtih kuvertah na naslov:

„LABOD“ tovarna oblačil

NOVO MESTO

Cesta herojev 29, z oznako: „Za razpisno komisijo“ v 15 dneh po objavi razpisa.

Pisnim prijavam naj kandidati priložijo dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev.

Prijavljene kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa.

68/6-82

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE ČRNOMELJ Odbor za programiranje in financiranje stanovanjske graditve

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj – Odbor za programiranje in financiranje stanovanjske graditve razpisuje na podlagi Pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Črnomelj

IX. NATEČAJ

Posojila za zidavo stanovanjskih hiš v osebni lasti v
razpisni vsoti 6.300.000,00 din.

Razpisni pogoji:

Delavec organizacije, ki združuje sredstva vzajemnosti iz čistega dohodka po Samoupravnem sporazumu o temeljnih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Črnomelj za obdobje 1981–1985, lahko dobi po pravilniku in na podlagi razpisnega natečaja posojilo za zidavo družinske stanovanjske hiše v osebni lasti. Ob enakih pogojih se rašujejo delavci, ki nimajo rešenega svojega stanovanjskega problema:

- ki namensko varčujejo za stanovanjsko gradnjo pri banki;
- ki jih njihova delovna organizacija kreditira iz lastnih stanovanjskih sredstev.

Prednost za posojilo po tem razpisu ima delavec, ki:

- ima nižji skupni dokazljivi dohodek na družinskega člana (upoštevajo se vsi dohodki članov skupnega gospodinjstva iz delovnega razmerja, štipendije, vajeniške nagrade, otroški dodatki, pokojnine, invalidnine, priznavalnine in ostali dohodki);
- Zida družinsko stanovanjsko hišo v okviru določenega stanovanjskega standarda;
- ima družinsko stanovanjsko hišo zgrajeno do III. gradbene faze (pod streho);
- da bo s preselitvijo v novozgrajeno hišo sprostil družbeno stanovanje.

Delavec lahko dobi posojilo po pravilniku v tem letu razpisa največ do 120.000,00 din z odplačilnim rokom do 19 let po kreditni sposobnosti.

Vsi krediti, ki jih je delavec že prejel pri stanovanjski skupnosti se revalorizirajo po stopnji indeksa Biroja za gradbeništvo SR Slovenije in če dosežejo razpisani znesek, delavec nima pravice ponovno prositi za posojilo po natečaju. Obrestna mera je 4%, po poteku 10 let od pričetka vračanja kredita, se obrestna mera za neodplačani del kredita poveča za 2%.

Obrazec za prošnjo in vsa podrobnejša pojasnila v zvezi s pogoji natečaja lahko zainteresirani dobijo na sedežu Samoupravne stanovanjske skupnosti, Mirana Jarca 3/1, Črnomelj, kjer se zbirajo prispelne prošnje.

Vlogi za natečaj morajo kandidati priložiti še:

- dokazilo o vseh dohodkih članov gospodinjstva v preteklem letu ter dolgoročnih obveznostih iz osebnega dohodka
- fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja
- fotokopijo varčevalnih pogodb o namenskem varčevanju
- izjavo prsilca o že najetih kreditih za gradnjo stanovanjske hiše ali nakupa stanovanja v etažni lastni.

Obrazec mora biti izpolnjen v celoti z vsemi zahtevanimi dokazili.

Rok prijave na natečaj za posojilo je 15 dni od dneva objave. Kasneje prispelne prošnje ne bodo upoštevane, kakor tudi nepopolne vloge.

Štev.: 26/82

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj
Odbor za programiranje in financiranje stanovanjske graditve

Na podlagi 34. člena zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljiščem (Ur. l. SRS št. 7/77) ter 9. in 11. člena odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljiščem (Skupščinski Dol. list št. 17/80)

OBJAVLJA

Stavbna zemljiška skupnost občine Novo mesto po sklepu odbora za oddajanje in urejanje stavbnih zemljišč z dne 12. 10. 1981

JAVNI RAZPIS

I. za oddajo stavbnega zemljišča v Mirni peči za gradnjo 2 individualnih stanovanjskih hiš po zazidalnem načrtu stanovanjskega naselja „Mirna peč – severozahodni del“, in sicer:

- parc. št. 600/8, travnik v izmeri 588 m² in
  - parc. št. 600/9, travnik v izmeri 384 m².
1. Stroški priprave in delne komunalne opreme na eno lokacijo s prispevkom za vodovod znašajo 163.689,20 din, kjer je že vračunanih 30.000,00 din kot akontacija stroškov komunalne opreme, namenjenih KS Mirna peč, ker je ta pogodbeno prevzela odgovornost za izvedbo komunalne opreme.

2. Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 57,50 din za 1 m².

3. Prednost pred ostalimi zainteresirani imajo občani KS Mirna peč in občani, ki so redno zaposleni na območju te krajevne skupnosti, prednost med temi pa:

- a) lastniki stanovanjskih hiš, ki se jim zaradi izvajanja urbanističnih dokumentov stanovanjske hiše rušijo,
- b) borci NOV, ki nimajo primerne stanovanja,
- c) družine s slabimi stanovanjskimi pogoji,
- d) družine z manjšimi dohodki,
- e) družine z več otroki.

Za ugotavljanje upravičenosti zainteresirani pod c, d in e se uporabljajo merila in kriteriji Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj.

II. Za oddajo stavbnega zemljišča v k. o. Stranska vas (Ruperč vrh in Birčna vas) za gradnjo treh (3) individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

- parc. št. 1211/5, gozd v izmeri 1428 m²,
- parc. št. 1209/3, gozd v izmeri 1031 m²,
- parc. št. 1100/11, sadovnjak v izmeri 755 m².

1. Stroški priprave stavbnega zemljišča na parc. št. 1211/5 in 1209/3 (na lokacijo) znašajo 16.369,10 din, medtem ko znaša prispevek KS Birčna vas, ki je na tem območju že gradila komunalne naprave, 50.000,00 din, skupno torej 66.369,10 din.

2. Odškodnina za zemljišče znaša 57,50 din za 1 m².

3. Prednost pred ostalimi zainteresirani imajo delavci Gozdnega gospodarstva Novo mesto, prednost med temi pa:

- a) lastniki stanovanjskih hiš, ki se jim zaradi izvajanja urbanističnih dokumentov stanovanjske hiše rušijo,
- b) borci NOV, ki nimajo primerne stanovanja,
- c) družine s slabimi stanovanjskimi pogoji,
- d) družine z manjšimi dohodki,
- e) družine z več otroki.

Za ugotavljanje upravičenosti zainteresirani pod c, d in e se uporabljajo merila in kriteriji Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj.

POGOJI RAZPISA

1. Stroški priprave in znesek, namenjen krajevni skupnosti, ter odškodnina za zemljišče plača najugodnejši ponudnik v 15 dneh po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča;

2. najugodnejši ponudnik mora najkasneje v 15 dneh po pravnomočnosti odločbe o ugotovitvi najugodnejšega ponudnika skleniti s Stavbno zemljiško skupnostjo občine Novo mesto pogodbo o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku;

3. predračuni stroškov so za posamezne predele izdelani in so sestavni del tega razpisa;

4. varščina, ki jo mora položiti ponudnik hkrati s ponudbo, znaša na lokacijo:

- a) za predel Mirne peči 10.000,00 din
- b) za predel Ruperč vrha in Birčne vasi 5.000,00 din

5. varščino mora ponudnik nakazati na žiro račun št. 52100-662-87278 Stavbna zemljiška skupnost občine Novo mesto in izkazilo o vplačilu priložiti ponudbi;

6. rok za dostavo ponudb je vključno 15. dan po uradni objavi v Dolenjskem listu;

7. ponudbe morajo biti v zapečatenih ovojnica ter označene z oznako „Javni razpis“. Ponudbe pošljite na naslov: Stavbna zemljiška skupnost občine Novo mesto, Novi trg 6/II;

8. ob odpiranju ponudb bo odbor za urejanje in oddajanje stavbnih zemljišč zahteval od udeležencev razpisa dokumentacijo, če bo ta potrebna, za ugotovitev najugodnejšega ponudnika po tem razpisu;

9. vsa dokumentacija in ostali pogoji razpisa so zainteresirani na razpolago pri Stavbni zemljiški skupnosti občine Novo mesto, Nova mesto, Novi trg 6/II, soba št. 52.

Stavbna zemljiška skupnost občine Novo mesto

VLAGANJE PROŠENJ ZA POSEK LESA

Lastnike gozdov obveščamo, da je še čas za vlaganje prošnje za posek lesa za domačo porabo.

Prošnje je treba poslati ali oddati do 30. aprila 1982 na sedežih temeljnih organizacij kooperantov v Novem mestu, Črnomlju in Trebnjem ali na revirnih vodstvih v Žužemberku, Straži, Zagradcu, Šentjerneju, Metliki in Semiču.

Po tem roku bomo prošnje sprejemali samo v izrednih primerih.

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

63/6-82

Ugled doma in v svetu

Pol stoletja izhajanja Elektrotehniškega vestnika

Elektrotehniški vestnik praznuje častitljiv jubilej – petdesetletnico izhajanja in je po tem ne samo najstarejši elektrotehniški časopis v Jugoslaviji, temveč med najstarejšimi v svetu, saj se le nekaj velikih narodov lahko pohvali s starejšimi. Časopis uživa ugled v domovini in v svetu, kar dokazuje okoli 400 izmenjav s tujimi strokovnimi časopisi in tudi to, da vse vodilne elektrotehniške bibliografske dokumentacije navajajo članke iz Elektrotehniškega vestnika.

zaslovel med podobnimi strokovnimi časopisi. Med vojno je prenehal izhajati, po osvoboditvi pa je junija 1946 ponovno začel izhajati kot edini jugoslovanski elektrotehniški časopis. Od leta 1947 izhaja tudi v vzporedni srbohrvatski izdaji. Elektrotehniški vestnik izdaja tudi strokovne knjige.

Ob jubileju je izšla posebna slavnostna številka na 150 strah, Vestnik in Elektrotehniška zveza Slovenije pa sta pripravila tudi razstavo slovenskega elektrotehniškega tiska, ki bo od 8. do 20. februarja v Ljubljani, v stavbi poslovne stavbe Iskre, hkrati z razstavo Znameniti elektrotehnik na poštinih znamkah.

SREČNO NOVO LETO, NESREČNE PODRAŽITVE

Z novim letom so se začele skrbi in težave. Enim že primanjkuje kurjave. Lov je za praški, kavo, moko in oljem. Dražja je kurjava itd. Težko je posebno tistim, ki nimajo svojega gospodinjstva in se morajo hraniti v gostinskih obratih. Za abonente se je obrok kosila podražil kar za 34 odstotkov. Kje je še večerja in ostala prehrana? To občutijo najbolj upokojenci z niskimi pokojninami, ki na malice in na zajtrke ne smejo niti pomisliti. Taki so prvi dnevi „srečnega in zdravega novega leta“, ki smo si ga zaželeli na Silvestrovo.

A. ARKO

Utrdba ni zdržala

Letos mineva 185 let, odkar je takratna avstrijska deželna vlada odredila Kočevarjem, Kostelem in Ribničanom, da morajo zgraditi na Jasnici okope. Utrdba, ki so jo začeli graditi leta 1797, dokončali 12 let kasneje, naj bi branila te kraje proti Francozom, ki so se tista leta udejstvovali po vsej Evropi in povsod tudi v glavnem zmagovali.

Prijazni griček Jasnica, ki se dviga komaj 568 m nad morjem in je ob glavni cesti na današnji meji med kočevsko in ribniško občino, je bil v zgodovini teh krajev pogosto prizorišče bojev. Okope so urejali ob prelazu (497 m nadmorske višine) ob stari cesti Kočevje - Ribnica, eo leta 1809 so tu zgradili 5 metrov visoke utrdbne stene.

Posadka utrdb je šla 4292 moč. Med njimi je bilo 2892 Kočevarjev, 835 Ribničanov in 565 Kostelev. Vse utrdbne in posadke pa Francozom niso bili kos. Že ob prvem napadu leta 1809 so Francozi zasedli Jasnico, Kočevje in vso dolino Kolpe. Iz naših krajev so se Francozi umaknili leta 1814, se pravi po petih letih.

A. ARKO

Za ozvočenje šli v hosto

Člani društva „Ciril Dekval“ se lotevajo akcij

V začetku lanskega leta smo člani Kulturno-sportnega društva Ciril Dekval iz Mozlja zaprosili Zvezo kulturnih organizacij Kočevje za finančno pomoč pri nakupu ozvočenja. Zaradi bogatega programa smo od zveze pričakovali vsaj delno pomoč. Kljub večkratnim posredovanjem nismo bili deležni niti vkladnostnega odgovora. Tako smo se začeli vedno bolj zavedati, da od zveze poleg simbolične letne dotacije 5.000 din ne moremo kaj več pričakovati in da je nakup ozvočenja odvisen le od nas samih. Zato smo se na občnem zboru društva dogovorili, da bomo organizirali različne delovne akcije, na katerih bomo zaslužili denar za nakup omenjenega ozvočenja.

V ZKGP Kočevje-TOZD „ROG“ so nam ponudili delo v gozdu, pripravo tal za pogozdovanje. Priložnosti nismo zamudili in prve akcije so že stekle. Dve soboti in nedelji v januarju so v gozdu pele motorke, pridne roke vaščanov pa so za njimi delale „rešte“. Doslej se je štirih delovnih akcij udeležilo 41 vaščanov, opravili pa so že 351 prostovoljnih delovnih ur. Zaobljubilni smo se, da bomo delali vse sobote in nedelje v februarju in morda še kaj v

Popravek popravka

S tem dopisom bi hoteli le popraviti netočen podatek v prejšnji številki Dolenjskega lista: Orkester je bil ustanovljen leta 1957, in ne leta 1956, kot to navaja. V tem letu praznujemo 25 let dela. Sicer pa to ni prva obletnica, ki jo bo orkester praznoval. Deseta obletnica je bila leta 1967, petnajsta 1972 in dvajsetletnica 1977. leta. Iz tega je razvidno, kdaj je bil orkester ustanovljen in kdaj bo praznoval 25-letnico.

Ne vemo, kaj je hotel nepodpisani s takšnim podatkom doseči, vsekakor pa si takšnih netočnosti o našem orkestru ne želimo več, še posebej pa ne v sredstvih javnega obveščanja.

DRAGO GRADIŠEK
in Upravni odbor
pihalnega orkestra Tovarne Celuloze
in papirja „Djuro Salaj“
Kriško

PRIPIS UREDNIŠTVA - Trditve, da je bil kriški pihalni orkester ustanovljen že leta 1956, nam je posredoval Jože Olenik, eden od ustanoviteljev orkestra, kot je sam navedel, zato nismo imeli razloga dvomiti o verodostojnosti njegovega popravka.

Žal še enkrat o sramoti...

Ivan Hegler opozarja na boleče zlorabe pri pridobivanju pokojnin - Invalidsko upokojeni mešajo malto in gradijo hiše - Katerim se zares godi krivica?

Zares je sramotno zahtevati, naj bi se nekdo, ki je delal manj, izenačil čez nekaj let pokojninskega staleža s tistim, ki je delal enkrat več in tudi v pokojninski sklad plačal več. Ponavljam, da nimam visoke pokojnine in osebno ne bom dosti pridobil, pa naj pokojnine delijo tako ali drugače. Grdo pa je, da se najbolj ustijo tisti, ki so delali najmanj - vsaj kolikor jih sam poznam.

Poznam mladega človeka, ki ni še nikoli prestopil praga kakšne delovne organizacije, še nikoli ni vplačal niti dinarja v pokojninski sklad. Dobiva družinsko pokojnino (najbrž je hudo bolan), vendar dela honorarno in se mu zdi vsakokratno povšečvanje pokojnine v primerjavi z drugimi strašno krivično.

Poznam ljudi, ki so si pomagali z vsemi štirimi do invalidske pokojnine, po upokojitvi pa so čudežno ozdraveli in zdaj opravljajo najtežja

dela. Na lastne oči sem jih gledal, kako so gradili hiše, mešali malto; v službi pa jim je bila pretežka brezova metla. Tudi ti ljudje mislijo, da se jim godi velika krivica, češ draginja raste za vse enako in vsi imamo enake želodce.

Poznam tudi ljudi, ki niso v mladih letih in kasneje prav nič mislili na jutrišnji dan in si v vseh 40 letih dela niso pridobili nobene kvalifikacije. Imajo majhno pokojnino, vendar delno tudi po svoji krivdi. Če je bilo pred vojno izobraževanje ob delu za delavce skoraj nemogoče, pa tega ni mogoče reči za čas po vojni. Kdor se je pobrigal, je lahko prišel do višje kvalifikacije, z njo do višje plače in nazadnje tudi do višje pokojnine. Tudi taki, ki niso zase nič storili, imajo polna usta graje, kakš-

NE LE KRMELJČANI

V eni od zadnjih števil Dolenjskega lista sem prebral prispevek „Krmeljčki sesalec za prah“ s katerim se ne strinjam popolnoma. Govori namreč o tem, koliko dela so vložili v objekt, ki ga je sicer postavila Metalna, Krmeljčani. Lepo je slišati takšne pohvale, vendar moram povedati, da je prebivalce iz Krmelja malo ter da bi morali biti v prispevku vsekakor omenjeni tudi krajni krajevni skupnosti Sentjanž, Tržišče in Sevnica.

STANKO KEBER
Gomila 11
Sentjanž

V KRŠKEM ZAKLJUČILI PREDAVANJA O OBRAMBI

V krajevni skupnosti Krško so zaključili predavanja o obrambi in samozaščiti. V programu so bile zajete štiri teme in sicer o delovanju družbenopolitičnega in družbenoekonomskega sistema v vojni in drugih izrednih razmerah, oklepnih sredstev in boju proti njim, mobilizaciji ter o diverzantskem delovanju. Predavanja so bila dobro obiskana, saj se jih je udeležilo 89,2 odstotka krajanov. Komite za SLO in DSZ se opravičuje, ker zaradi organizacijskih težav ni bilo moč izvesti predavanja, ki je bilo predvideno 22. januarja v Delavskem domu Edvard Kardejev v Krškem.

DUŠAN VLADIČ

ARTIČANI GOSTOVALI V ADLEŠIČIH

Pred kratkim je v Adlešičih gostovalo KUD Oton-Zupančič iz Artič. Za pester program je poskrbel moški pevski zbor, ki je pel narodne in partizanske pesmi. Tamburaška in folklorna skupina sta predstavili belokranjske, slavonske in koroske plesse. Ogledali smo si film, ki je bil posnet ob srečanju pihalnih godb v Artičah, dramska skupina je uprizorila ljubezensko igro, napovedovalka, ki je povezovala program, pa je spregovorila tudi o razvoju Artič. Obe krajevni skupnosti sta si na koncu izmenjali darila in si zaželeli še veliko takšnih srečanj.

NATAŠA ŠPEHAR
novinarski krožek
OŠ Črnomelj

Proste sobote na pošti?

Tudi poštne delavke si zaslužijo oddih ob koncu tedna

V zadnjem času slišimo vse več kritik, tako v časopisih, na cesti, na sestankih, ki letijo na račun prostih sobot na poštah. Ljudje se najbolj pritožujejo zaradi tega, ker ne dobijo sobotnih časopisov. Prav je, da

DVORJANI O SVOJIH TEZAVAH

Preteklo soboto smo se krajanje Dvora in okolice seznanili s srednjoročnim programom del krajevnih skupnosti Žužemberk, preden z delom, ki se napaša na naš kraj. Spregovorili smo o popravilu starega mostu, ki povezuje Kumo z Dvorom, razširitvi pokopališča pri Kotih, o komunalni ureditvi poti, smetišča na Jami in ograje ob poti, ki vodi k ribogojnici. Prisotni smo se zavzeli za boljše avtobusne zveze z Novim mestom, krajan iz Podgozda pa je želel odgovor na vprašanje, kdaj bo tudi v njihovo vasa stekel vodovod. Na koncu smo predlagali, da bi zaradi boljšega informiranja krajanje sodelovali v mladinskem glasilu Fužina, saj bi se tako gotovo povečala udeležba na sestankih ter vključitev vseh v krajevne probleme.

SLAVKO MIRTIC

ne krivice se jim godijo in za koliko so vsak mesec v primerjavi z drugimi upokojenci prikrajšani, čeprav ob pokojnini dobivajo še vrstveni dodatek, ki ni plod njihovega dela.

Poznam delovne invalide, ki so po vojni delali lačni, ki niso poznali osemurnega delavnika, prostih sobot in nedelj, ljudi, ki so se, posebno pri težkih delih v rudnikih, predčasno izčrpali ali zboleli zares hudo, da potrebujejo pomoč drugih. Pred njimi se z vsem spoštovanjem odkrijem, kajti samo tem se godi krivica, ki bi jo morali že zdavnaj popraviti!

Po pošti sem dobil nekaj pismem, v katerih me pisci sprašujejo, kaj sem, da zagovarjam tiste z „visokimi“ pokojninami. Tem ljudem povem tole: sem človek, ki je zrasel v lakoti, ki je bil v mladih letih hlapec, gozdni delavec, pozneje pa navaden rudar. Nadvse sovražim krivičnost in nedelavnost. Po 20 letih dela bi moral biti invalidsko upokojen, a tega nisem hotel. Prebil sem se - zadnjih 17 let na delovnem mestu, ki ni predvideno za invalida - do več kot polne delovne dobe (42 let) in do pokojnine.

IVAN HEGLER
Kočevje

ZAKAJ TOLIKŠNA RAZLIKA V PRISPEVKU

Na 8. strani Dolenjskega lista, ki je izšel 5. novembra lani, je črnomajška občinska komunalna skupnost objavila sklep o višini prispevka za priključitev na javni vodovod. Po tem sklepu je treba za priključitev individualne visokopriključne stanovanjske hiše prispevati 3.000 dinarjev. Tako v Črnomlju; v Sentjerneju pa tak prispevek znaša 10.000 dinarjev, kakor mi je zagotovila uradna oseba. Javno sprašujem, zakaj je prispevek v Sentjerneju tako velik. Seveda ne želim, da bi v Črnomlju prispevek zvišali, temveč bi bilo prav, da bi prevelik prispevek v Sentjerneju ustrezno zmanjšali.

Sentjernežčan

KDO SE BOJI KULTURE

Moški pevski zbor in člani dramsko-recitatorske skupine z Ruperč vrha smo zadnjo soboto v podružnični šoli izvedli program v počastitev kulturnega praznika. Četudi so bili krajanje obveščeni o prireditvi, je bil odziv zelo slab. Opazamo, da je tovrstna kulturna prireditev v naši krajevni skupnosti že nekaj let tako rekoč edina, ki ne vzbudi zanimanja. Ali ni boleče za nastopajočce, ko vidijo, da je njih več kot obiskovalcev? So krajanje res brez potrebe po kulturnem bogatenju svojega vsakdanjika, je delo našega kulturno-umetniškega društva res tako nepomembno? Tako se sprašujemo tisti, ki smo v soboto lahko le dvajsetim krajanom prikazali rezultate svojega nenehnega dela.

V. RATAJ

Premislite prosim, tale izračun!

Talna pluta v Ljubljani
cenejša za 129,93 dinarjev
pri 1 m²

Pred tedni, ko so ob novomeški tržnici v prostorih nekdanje prodajalne pohištva odprli novo Mercatorjevo trgovino, je v Dolenjskem listu pisalo, da je izbira talnih in stenskih oblog, karv in lakov pa še marsičesa drugega tako pestra, da Novo meščani od slej ne bodo imeli več razloga, hoditi po tovrstnih nakupih v velika mesta. Nad izbiro v tej trgovini se zaenkrat res nihče ne pritožuje, kako pa je s cenami? Znabiti se bodo Dolenjci zaradi teh občasno spet napotili kupovat drugam. Premislite tale izračun!

Potrebno sem 7 m² plutovine talne obloge. Za en kvadratni meter bi moral v Mercatorjevi trgovini odšteti 899,68 dinarjev, na srečo pa sem vedel, da je povsem enaka pluta v Ljubljani precej cenejša. Odpravil sem se takoj v ljubljansko Metalno in tamkaj za 1 m² talne plute plačal 769,75 dinarjev, se pravi, da sem pri sedmih kvadratnih metrih privarčeval 909,51 dinarjev! Razlika je brez dvoma tolikšna, da se mi je krepko obrestoval izdelek za avtobus.

Toliko v premislek drugim novomeškim kupcem plutovine talne obloge, v premislek Mercatorjevemu trgovcem in morebiti celo tržnemu inšpektorju.

NOVOMEŠČAN

pisma in odmevi.

Z MAGNETOFONOM IN
FOTOAPARATOM PRI
TOV. TOMINOVI

Med počitnicami, ki se iztekajo, nas je zima hudo razočarala. Ker ni bilo snega in možnosti za smučanje in sankanje, smo imeli dovolj časa za razne konjičke. Člani novinarskega križa smo se domenili, da bomo počitnice izkoristili za terensko delo. Tako smo se odpravili v Brežice na občinsko zvezo DPM, kjer nas je preselja tov. Tominova, ki je tajnica zveze že vrsto let. Z njo smo imeli intervju; kaj nam je povedala, bomo še poročali.

EVALD ROZMAN
OŠ Artiče

ZIMOVANJE BIZELJSKIH TABORNIKOV

Teden dni trajajočega zimovanja na Veliki planini se je udeležilo 18 tabornikov Odreda bizeljских goric. Med zimovanjem nismo samo smučali, dneve smo si popestrili tudi z različnimi igrami, prirejali smo kvize, pantomimo, maskerado, druge družabne igre, sproti pa smo urejali tudi stenčias. S telovadbo smo skrbeli za dobro telesno pripravljeno, zato se z zimovanja ni nihče vrnil poškodovan.

VIDA PETELINC

SPOSODENO TRNJE

Stopnja svobode govora se
vidi po tem, o čemer se molči.
(Iz JEŽA)

Novoletno „darilo“: ni vode

Kaj je s straškim vodovodom in kdo za kaj odgovarja

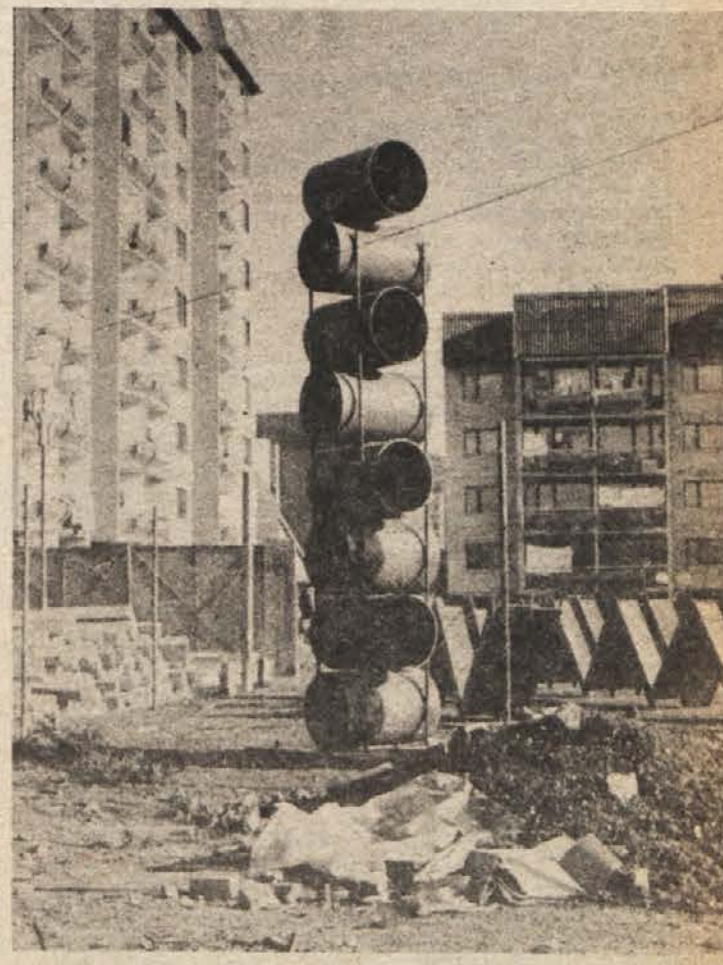
Kako je voda nepogrešljiv del gospodinjstva ter življenja nasploh, lahko te dni povemo krajanje Straže ter okoliških vasi.

Sleherni v krajevni skupnosti si želi, da bi se kraj primerno razvijal ter omogočal normalno življenje. Tako so se krajanje Straže in okoliških vasi nekoč z veliko vnemo lotili gradnje vodovoda. Danes, ko so cevi položene in ko naj služijo svojemu namenu, pa so čestokrat prazne. Navajeni smo že, da zmanjka vode za popoldan, nismo se pa še povsem prilagodili razmeram, kakršne so v zadnjem času. „Novograd“ Novo mesto - TOZD Vodovod in kanalizacija je krajanom Straže podaril ob novem letu zelo razveseljujo „darilo“: - ni bilo vode! Straža in okoliške vasi so ostale brez vode tudi v sredo in četrtek, 4. februarja in tudi petkovo jutro nas je pričakalo brez vode.

Ob tem naj zastavim navedeni delovni organizaciji samo nekaj vprašanj. Kakšen odnos imate do obveščanja občanov o nastalih razmerah? Ali ste se pripravili organizirati in ažurno odpravljati okvare? Ali ste sposobni odgovorne poklicati na odgovor itd.? Vse to se sprejumejo krajanje, posebno pa gostinčini, ki si ustvarjajo dohodek kljub nehigiensko opranim kozarcem in podobno. Ali niste organizacija posebnega družbenega pomena? Kaj bi na to lahko rekla občinska skupščina? Na vodovodu kaj hladno odgovorjajo na telefonske klice: „Smo popravili črpalke, vode bo dovolj.“ Vode pa ni in ni.

Mislím, da je že čas, da jasno povere, ali so sposobni stanje normalizirati ali pa si bomo izkopali vodnjake tako kot nekoč naši starši.

JOŽE FINK
DOL. STRAŽA 129

„KUPI“ NAMESTO IGRAL? - Dokler je pet velikih (pol)valjčnih in cik-cakastih skupkov železa ležalo na parkirišču pred novimi blokovi novomeških Cesti herojev; so ljudje ugibali, ali ne gre morebiti za sestavne dele hladilnih naprav za Mercatorjevo trgovino. Predvidevanja so bila napačna, železje so kasneje prestavili na dvorišče pred blokovi, ko pa so kose (na posnetku sta dva) na zelenici pritrčili na betonske podstavke, se je izkazalo, da gre za svojevrstne umetniške izdelke akademske kiparke Dube Sambolec. Ljudje zelenih „kipov“ ne občudujejo z odprtimi usti, pač pa odganjajo otroke, ki jim železje pride prav za igranje; menijo, da je ena zlomljena otroška roka dovolj za preizkus trdnosti in grobosti „kipov“. (Foto: D. R.)

TELEVIZIJSKI SPORED

12. II.

petek

1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Francoščina, Književnost v NOB
 10.00 POROČILA
 10.05 TV V ŠOLI: Oktobrska revolucija, Risanka, Ne vprašajte mene, Sola, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute
 15.30 TV V ŠOLI: Francoščina, TV gledališče
 17.25 POROČILA
 17.30 KAJ JE NOVEGA NA PODSTREŠJU
 18.00 SLOVENSKI PIHALNI ORKESTRI
 18.30 OBZORNİK

18.45 ČLOVEKOVO TELO: KAJ ČLOVEKA DRŽI POKONCI
 19.15 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 A. Marodič: PODNAJEMNIKI
 20.55 NE PREZRITE
 21.10 TI DNEVI, TA LETA: FILM-SKA KRONIKA 1951
 21.55 POROČILA
 22.00 SPREMLJAJMO, SODELUJMO
 22.10 NOČNI KINO: VALENTINO
 Angleški režiser Ken Russell je posnel že toliko izvrstnih filmov, da se nam dolgočasja ali celo zaspanosti ob drevesnjem delu ni bati, še zlasti ne zato, ker bo šlo za pripoved o življenju človeka, ki je neizbrisno vpisan v zgodovino filma. Znameniti

Rudolf Valentino bo prikazan kot italijanski izseljenec, ki v „raski“ Ameriki slednjiče uspe tudi kot filmski igralec, nastopi v številnih delih in umre, star šele 31 let. Igrajo Rudolf Neryev, Leslie Caron, Michelle Phillips in drugi.

2

16.55 Test - 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Nihče kakor jaz - 18.15 Beseda mladim - 18.45 Zvezde, ki ne ugasnejo - 19.30 Dnevnik - 20.00 Moj svet glasbe - 20.50 Zagrebška panorama - 21.05 Porota: Vas danes - 22.10 Veronique (francoski film)

13. II.

sobota

1

8.10 POROČILA
 8.15 POTOVANJE ŠKRATA SPANČKOLINA
 8.25 CIBAN, DOBER DAN: ČIV-ČIV, ŠE DOLGO BOM ŽIV
 8.40 S. Rozman: OBLACEK POHAJAČEK
 8.55 KUHINJA PRI VIOLINSKEM KLJUČU: PETER IN VOLK
 9.25 KAJ JE NOVEGA NA PODSTREŠJU
 9.55 PUSTOLOVŠČINA
 10.25 ZGODOVINA LETALSTVA
 11.20 ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

11.30 OTROK IN IGRA: IGRAJVA SE
 11.55 SMUK ZA MOŠKE, prenos iz Garmisch-Partenkirchna
 13.15 HITROSTNO DRSANJE, posnetek iz Alkmaarja
 13.40 POROČILA
 14.25 BEOGRAD: DINAMO, prenos nogometne tekme
 16.15 TEKMOVANJE V BOBU ŠTIRISEDU, posnetek iz St. Moritza
 16.45 ISKRA OLIMPIJA: CIBONA, prenos košarkarske tekme
 18.15 MUPPET SHOW (gostuje VICTOR BORGE)
 18.45 NAŠ KRAJ: GRIZE
 19.00 ZLATA PTICA: KRALJ IN BEDUIN
 19.10 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME

20.00 TELEVIZIJSKA KRIZANKA
 21.35 ZRCALO TEDNA
 21.50 NEVADA SMITH, ameriški film
 Vesterni, katerega glavna tema je maščevanje, je 1966 zrežiral Henry Hathaway, igrajo pa Steve McQueen, Karl Malden, Brian Keith, Suzane Pleshette, Arthur Kennedy in drugi.
 23.50 POROČILA

2

16.15 Test - 16.30 Otroški slager - 17.30 Vročji veter - 18.25 Show Zdravka Čoliča - 19.00 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 TV kasete: Alma Ekmečić - 20.30 Poezija - 21.05 Poročila - 21.10 Feljton - 21.40 Športna sobota - 22.00 Izziv novega

14. II.

nedelja

1

8.25 POROČILA
 8.30 ŽIVZA V
 9.25 SLALOM ZA MOŠKE, prenos 1. teka iz Garmisch-Partenkirchna
 11.00 TV KAZIPOT
 11.25 SLALOM ZA MOŠKE, prenos 2. teka iz Garmisch-Partenkirchna
 12.30 POROČILA
 13.10 PREBUJAJOČA SE DEŽELA
 14.45 TEKMOVANJE V BOBU ŠTIRISEDU, posnetek iz St. Moritza

15.30 ZGODNJA POMLAD, kitajski film
 Xie Tieli, eden najboljših kitajskih režiserjev, je film z gornjim naslovom posnel po Roua Shia noveli Februar. Dogajanje se odvija v dvajsetih letih, ko se v dekadentnem ozračju pripravlja revolucija, pa se simbolizira mlad intelektualca, ki se odpravi učiti v majhno mesto, kjer je vse zatohlo. Kitajski filmi so tako poredko na malih zaslonih, da bo gotovo prijetno gledati Tielijsvo delo, ki je nekakšna mešanica melodrame in političnega filma.
 17.20 POROČILA
 17.25 625
 17.55 SPORTNA POROČILA
 18.10 K. Trišković: LJUBEZENSKO PISMO, komedija skopskih televizijcev

19.10 RISANKA
 19.24 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 S. Pavič: ZADNJE DEJANJE
 21.35 ŠPORTNI PREGLED
 22.20 POROČILA

2

15.45 Beograjski mednarodni turnir v boks - 18.30 Glasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Čas jazz - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Mongolski cirkus (dokumentarni film) - 21.35 Človek hoče navzgor

5. II.

ponedeljek

1

8.45 TV V ŠOLI: Koledar, Tti basni, O. Prica: Balada o Romih, Od Kolpe do Velebita
 10.00 POROČILA
 10.05 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Naši kraji, Mali program, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute
 15.55 KMETIJSKA ODDAJA
 16.55 POROČILA
 17.00 ZGODOVINA LETALSTVA

17.55 DELEGATSKI VODNIK: DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE V DELEGATSKEM SISTEMU
 18.30 OBZORNİK
 18.45 KONTRA RITEM, mladinska oddaja
 19.15 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 A. Foerster: GORENJSKI SLAVČEK
 Foersterjevo lirično-komično opero imenujejo tudi prvo slovensko narodno opero. Za televizijsko uprizoritev jo je pripravil režiser Fran Žižek, na nekaj mestih pa se je

poslužil tonski posnetek iz 1957, ko so arje tedaj znameniti slovenski operni umetniki.
 21.15 KULTURNE DIAGONALE
 22.00 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Lukičičada - 18.00 Miti in legende - 18.15 Tudi to so naši otroci - 18.45 Telesport - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost in mi - 20.55 Zagrebška panorama - 21.15 Lice ob licu

16. II.

torek

1

8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Varnost v prometu, Jugoslovanska gorstva, Dnevnik 10
 10.00 POROČILA
 10.05 TV V ŠOLI: Zeliščni laboratorij, Risanka, Književnost in jezik, Mali program, Risanka, Glasbeni pouk, Zadnje minute
 15.45 ŠOLSKA TV: Ustvarjanje federacije, Pod snežno streho
 17.15 POROČILA

17.20 POTOVANJE ŠKRATA SPANČKOLINA
 17.30 PLESI IZ GVAJANE
 18.00 PISANI SVET: NENAVADEN DOGODEK V GOZDU
 18.30 OBZORNİK
 18.45 MOSTOVI - HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
 19.00 KNJIGA
 19.15 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 SOOČANJA
 21.05 E. Zola: NANA
 Na sporedu bo prva od šestih oddaj francoske nadaljevanke, ki jo je Maurice Gazeneuve posnel po

istonaslovnem romanu Emila Zolaja. Glavne vloge igrajo Veronique Genest, Guy Trejan, Patrick Prejan, Marion Game, Vincent Ropin in drugi.
 22.00 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Palčki nimajo pojma - 18.15 Odprta knjiga - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 Dnevnik - 20.00 Narodna glasba - 20.45 Čas podvigov - 21.35 Zagrebška panorama - 21.50 Izviri

17. II.

sreda

1

9.00 TV V ŠOLI: Koledar, Peta državna konferenca KPI, Glamoč
 10.00 POROČILA
 10.05 TV V ŠOLI: Biologija, Risanka, Kocka, kockica, Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute
 17.25 POROČILA
 17.30 CIBAN, DOBER DAN: PEKARNA
 17.45 KATKA
 18.15 POZDRAVLJENA, MAKE-DONJA

18.30 OBZORNİK
 18.45 ZAPISI ZA MLADE: JURIJ GREGORC
 19.15 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 FILM TEDNA: J. A. MARZIN, FOTOGRAF
 Ogleдали si bomo še en kanadski film, ta bo govoril o zakonskem paru, ki po štirinajstih skupnih letih odide zdoma, da bi se izognil vsakdanjosti ob petih otrokih. Ker se dogajanje odvija na prelezu prejšnjega v to stoletje, doživi žena moralno obsodbo, saj se menda ne spodobi, da bi spremljala možna fotografa in doma pustila otroke. Film je posnel Jean Beaudin, igrajo

pa Marcel Sabourin, Monique Mercure, Marthe Thiery, Jacques Bildeau in drugi.
 21.40 MINIATURE: FRAN TRATNIK
 22.00 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Čas za pravljico - 18.15 Naša obramba - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Kultura danes - 20.45 Zagrebška panorama - 21.05 Mačka na vroči pločevinasti strehi (ameriški film) - 22.45 Knjige in misli

18. II.

četrtek

1

8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Dijak ali vprašaj, Luna, Biologija
 10.00 POROČILA
 10.05 TV V ŠOLI: Kemija, Risanka, OZN, Mali program, Risanka, Prav-

ljica, Zadnje minute
 15.35 ŠOLSKA TV: Ustvarjanje federacije, Pod snežno streho
 17.05 POROČILA
 17.10 S. Rozman: OBLACEK POHAJAČEK
 17.25 KUHINJA PRI VIOLINSKEM KLJUČU: O GRAMOFONSKI PLOŠČI
 18.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA
 18.30 OBZORNİK

18.45 NA SEDMI STEZI
 Denarne težave slovenskih nogometnih ligašev, načrti atleta Roka Kopitarja.

19.15 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 GLASBENI ČETRTEK
 21.30 SODOBNIKI: JOŽE JAVORŠEK

HOTELSKA FAKULTETA OPATIJA -- ŠOLSKI CENTER RADOVLJICA -- DISLOCIRANI ODDELEK BLEĐ

RAZPISUJE

Vpis v 1. letnik hotelske fakultete

Opatija - dislocirani oddelek Bled (študij ob delu).

Pogoj za vpis: končana srednja šola
 Prijave sprejema Šolski center, Radovljica, Gorenjska c. 13, do 22. februarja 1982.
 Informacije po telefonu št. 064/75-871 in 064/77-331

62/6-82

KOMUNALNO PODJETJE KOMUNALA Kočevje, Tesarska 10

objavlja ponovno javno licitacijo za prodajo osnovnih sredstev, in sicer:

— stroj za izdelavo betonske opeke VIBROBLOK-ROSAKOMETTA
 Komplet s podloženimi deskami in pripadajočimi modeli brez električnega motorja 25.000,00 din

Licitacija bo 13. februarja 1982, in sicer za družbeni sektor ob 6.30, za privatni sektor ob 7. uri, na sedežu podjetja, Tesarska 10, Kočevje.

V izključni ceni ni vračunan prometni davek.
 Pred licitacijo je potrebno plačati 10 odst. polog.

70/6-82

Razpisna komisija, ŽK ŽITO Ljubljana - TOZD Pekarna Krško

razpisuje v skladu z določili statuta in družbenega dogovora o uredničenju kadrovske politike v občini Krško dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD (reelekcija)

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da ima visoko ali višjo izobrazbo živilske tehnologije, ekonomske ali pravne smeri
2. da ima 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri enakih delih in nalogah
3. da ima ustrezne družbenopolitične kvalitete in moralno-etične lastnosti, določene z družbenim dogovorom o uredničenju kadrovske politike.

Pisne prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: ŽITO LJUBLJANA - TOZD PEKARNA, KRŠKO, Cesta 4. julija 86, z oznako „Za razpisno komisijo“.
 Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

64/6-82

OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST NOVO MESTO

RAZPIS

ZA IZVAJANJE PROGRAMA OBČINSKE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI ZA LETO 1982

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto razpisuje izvajanje raziskovalnih nalog, določenih v temeljih plana Občinske raziskovalne skupnosti Novo mesto za obdobje 1981-1985.

1. Raziskave s področja prestrukturiranja gospodarstva: elektro, kovinske, lesne, kemijsko-farmaceutske, tekstilne industrije in gradbeništva.
2. Raziskave na področju pospeševanja razvoja kmetijske dejavnosti v občini Novo mesto.
3. Raziskave na področju smotrne uporabe energije v občini Novo mesto:
  - proučevanje možnosti toplifikacije Novega mesta z ozirom na dosegljive osnovne energetske vire;
  - študij možnosti optimalnega izbora za lokacijo nove toplarne z ozirom na obstoječe komunikacije, plan razvoja Novega mesta in ustrezno varstvo bivalnega okolja.
4. Raziskave na področju varstva okolja:
  - raziskave in reševanje problematike varstva reke Krke in njenih pritokov;
  - raziskave in reševanje problematike čiščenja odpadnih voda večjih industrijskih onesnaževalcev;
  - načrtovanje možne kanalizacije v reki Krki pred čistilno napravo v Ločni.
5. Raziskave na področju družboslovnih ved:
  - arheološko raziskovanje na Marofu v Novem mestu;
  - paleolitska raziskovanja v Lukenjski jami pri Prečni;
  - sociološke raziskave.
6. Raziskave na področju birotehničnih ved.
7. Raziskave na področju naravoslovno-matematičnih ved.

Rok za prijavo je 15. marec 1982.
 Potencialni izvajalci dobijo podrobnejše informacije o programu in pogojih izvajanja raziskovalnih nalog ter vsebini prijave v samoupravni interesni skupnosti Občinske raziskovalne skupnosti Novo mesto, Prešernov trg 9.

67/6-82

VILMA BUKOVEC — izredna operna pevka, ki so jo odlikovale tudi igralske sposobnosti.

Njen neponovljiv glas

Sopranistka Vilma Bukovec, dolgoletna prvakinja ljubljanske Opere, sicer pa trebanjska rojkinja, je dobila Prešernovo nagrado za življenjsko delo

Eno od treh Prešernovih nagrad, podeljenih ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku, je dobila sopranistka Vilma Bukovec. Obrazložili so, da za življenjsko delo na področju opernega pevskega poudarjanja. Čeprav tak način obrazložitve ne gre preveč v ušesa, vendarle pove, da gre za umetnico, ki je svoje življenje posvetila operi in v svoji tridesetletni pevski karieri oblikovala na odru vrsto nepopovljivih likov. Za tiste, ki niso spremljali njenih nastopov in niso kaj prida doma v opernem svetu, naj povemo, da je bila Vilma Bukovec ves čas aktivnega nastopanja prvakinja ljubljanske opere in da gre tudi njej nemajhna zasluga, da si je naša osrednja operna hiša pridobila mednarodni ugled. Seveda pa mnogim, še zlasti Dolenjcem, že samo ime Vilma Bukovec izredno veliko pomeni. Trebanjci, katerih rojkinja je, pa so še posebej ponosni na to, da je Bukovecova končala svoje dolgoletno operno udejstvovanje z nastopom v njihovem kraju. Še zadnjič je stopila na pevski oder kot

Vilma Bukovec med dolgoletnim delovanjem v ljubljanski Operi uveljavila svojo umetniško moč, tako da ostaja kot najvidnejša oblikovalka sopranskega repertoarja povojnega časa v nepozabnem spominu. Spriču njenih izrednih pevskih in igralskih odlik se je slovenski operni repertoar obogatil s sodobnimi odsko-glasbenimi deli, ki bi jih brez njenega sodelovanja nikakor ne mogli izvesti, zagotovo pa ne na tako visoki umetniški ravni. Prepela je malone vse vodilne vloge, od najbolj lirskih do najzahtevnejših dramskih. V velikih vlogah je sodelovala tudi pri krstu treh slovenskih oper: Poličevi: „Materi Jugovičev“ ter Svarovima „Slovesu od mladosti“ in „Oceanu“. Samostojna gostovanja so jo vodila na vse konce sveta. Več kot deset let je redno gostovala v Franciji in Belgiji, nastopala je v Sovjetski zvezi, na Poljskem, Kitajskem, v Grčiji, Egiptu, Španiji in drugod. Zavidljivo je tudi število posnetkov njenega glasu, ko je, denimo, posamezne vloge pela za ljubljanski radio, za produkcijo gramofonskih plošč itd. Nemalo pa je posnetih celotnih oper, kjer pride njen glas še posebej do izraza. Kajti njen visoki c je bil in ostane neponovljiv.

Čo-čo-san, Mimi in Thais, torej v vlogah, s katerimi je najbolj zaslovela.

V utemeljitvi za podelitev Prešernove nagrade so zapisali, da je

Letošnji Prešernovi nagrajenci

Dobitniki glavnih nagrad so: Vilma Bukovec, Zdenko Kalin in Ciril Zlobec — Tudi deset nagrad Prešernovega sklada — Nagrade za vsa področja kulturnega snovanja

Tradicionalne Prešernove nagrade, najvišje priznanje na Slovenskem za kulturne dosežke, so letos dobili: sopranistka Vilma Bukovec in kipar Zdenko Kalin za življenjsko delo ter pesnik Ciril Zlobec za zbirko „Glas“.

Medtem ko pišemo o Vilmi Bukovec posebej, poglejmo, kaj pravita utemeljitvi za Kalina in Zlobca. Za kiparja Zdenka Kalina je žirija za-

pisala, da pomeni njegovo skoraj polstoletno ustvarjalno delo v slovenski likovni umetnosti pomembno vez med tradicijo in modernizmom. O Cirilu Zlobcu pa so zapisali, da je v pesniški zbirki „Glas“ s soočenjem dveh časovnih ravni — vojne in sedanje — našel izvorno izhodišče za nove pesniške obdelave partizanske tematike.

Poleg glavnih nagrad so podelili tudi deset nagrad Prešernovega sklada. Te so dobili: igravec Danilo Bezljaj za več igralskih stvaritev v Mestnem gledališču ljubljanskem,

režiser Janez Drozg za tv režiji Vornčančevega „Boja na Požirniku“ in Klopčičeve „Mater“, arhitekt Bronislav Fajon za retrospektivno razstavo lastnega prispevka na področju slovenskega grafičnega oblikovanja, režiser Branko Gombač za režiserske stvaritve v Trstu in Mariboru, pisatelj Branko Gradišnik za zbirko novel „Zemljazemlja“, dramska igralka Lidija Kozlovič iz Trsta za več vlog v tamkajšnjem slovenskem gledališču, oboist Božo Rogelja za koncertne uspehe, arhitekta Barbara in Božo Rot za projekt idrijske osnovne šole, Slovenski kvintet trolil za več koncertov, slikar Vinko Tušek za razstave v Kranju in na Bledu.

kultura in izobraževanje

„Jonov let“ še čaka

Film „Jonov let“ režiserja Filipa Robarja, novomeškega rojaka, bo moral, kot kaže, še počakati, preden ga bodo lahko presneli na 35-milimetrski trak in pripravili za predvajanje v kinometografih. Tako ga ne b na sporedu ob bližnjem tednu slovenskega filma v Novem mestu, čeprav so nanj računali. Film je ostal na ozkem traku, ker se ni posrečilo zbrati dovolj denarja za presnemavanje. Po zadnjih podatkih Viba filma bi celotni stroški za pripravo „Jonovega leta“ na širokem traku presegli 1,4 milijona dinarjev. Teh sredstev Viba filma nima, v denarnih zagatah pa je tudi republiška kulturna skupnost, ki naj bi presnemavanje sofinancirala. Avtor Robar je sicer sam zbiral denar po dolenjskih delovnih organizacijah, vendar je teh sredstev premalo za uresničitev načrta. Pravi pa, da kljub temu ne bo odnehal. „Zame akcija še ni končana, prepričan sem, da bo „Jonov let“ naposled doživel projekcijo, kakršna bi bila zanj edino pravšna,“ je povedal te dni.

TAPISERIJA V SLOVENIJI

V razstavišču Arkade Narodnega muzeja v Ljubljani bodo 17. februarja odprli zanimivo kulturno zgodovinsko razstavo „Tapiserija v Sloveniji“. Do 12. aprila bo na ogled 40 tapiserij od 17. stoletja do danes. Med njimi bodo tudi tapiserije, ki so jih v ljubljanski Dekorativni ročno stkali po slikah, grafikah in modelih nekaterih sodobnih slovenskih likovnih umetnikov: Hermana Gvar djančiča, Franceta Slane, Silvestra Komela, Bogdana Borčiča, Jožeta Spacala in Janeza Bernika. Razstavo bodo zaokrožile štiri tapiserije, delo likovnice Cvetke Miloš — Radanovič iz Brežic.

Tedna domačega filma

Medtem ko se je spored v Črnomlju že začel, bo teden slovenskega filma v Novem mestu ob koncu februarja

V Beli krajini in na Dolenjskem so februarjski dnevi že nekaj let rezervirani za predstave domačih filmov. V Črnomlju prirejajo teden jugoslovanskega, v Novem mestu pa teden slovenskega filma.

O prireditvi v Črnomlju, ki se je začela na dan slovenskega kulturnega praznika, smo na kratko že pisali. Spored sedmih filmov se bo iztekal v nedeljo, 14. februarja. Vrtijo predvsem filme, ki so vzbudili pozornost na lanskem puljskem festivalu.

Novomeški filmski teden, ki ga predstavlja odbor za filmsko dejavnost pri občinski ZKO, bo od 22. do 26. februarja. Predvajali bodo naslednje slovenske filme: „Trenutke odločitve“ v režiji Františka Čapa (v Pulju je Stane Sever prejel prvo nagrado za svojo vlogo), „Let mrtve ptice“ (igralka Majda Grbac dobila v Pulju zlato areno), „To so gadje“ (režiser Jože Bevc) in „Krizno obdobje“ (režiser Franci Slak).

Spored bodo popestrili kratki filmi Ivana Marinčeka. Avtor, ki mu bo večer proslavitev 60-letnice, je sam izbral filme za predvajanje.

RAZSTAVA LIK

Še do 15. februarja bo odprta v Lesni industriji LIK Kočevje razstava del kočevskih likovnikov amaterjev, Dušana Vidmarja in Staneta Hočevarja. Razstava je posvečena slovenskemu kulturnemu prazniku, odprla pa so jo 8. februarja.

SKORPIJONČEK

Več kot tri desetletja in pol je 8. februar, dan Prešernove smrti, slovenski kulturni praznik.

Je to pomemben ali nepomemben dan?

Sodeč po koledarjih, skrajno nepomemben, saj na njih odločno piše, da 8. februarja slavijo Janezi.

Ni pa pozabljen pust. Isti koledarji povedo, da je letos dan norčij 23. februarja.

Torej: živeli Janezi in (njihove) pustne norčije in dol s kulturo, to našo navlako, če ne zasluži niti najpreprostejše koledarske označbe!

Zborovska pesem živi

Prihodnji petek bo v Trebnjem občinska pevska revija, na kateri bo nastopilo sedem zborov iz petih krajev

Zborovsko petje je na Dolenjskem zelo razvito in tudi v trebanjski občini je ta oblika ljubiteljske kulturne dejavnosti prevladujoča. V mislih imamo predvsem zборе, ki delujejo v okviru kulturnih društev in jih je moč slišati na prireditvah v krajevnih skupnostih. V petek, 19. februarja, jim bodo obiskovalci lahko prisluhnili v Trebnjem na občinski reviji zborovskega petja.

Na prireditvi, ki jo pripravljata ZKO in kulturna skupnost, bo nastopilo sedem zborov iz petih krajev. To so: mešani zbor „Dr. Peter

Držaj“ iz Velikega Gabra pod vodstvom Pavla Žagarja, dekliški zbor „Ivan Cankar“ iz Velike Loke s pevovodjo Darjo Korelec, mešani zbor „Marija Kmetova“ iz Šentlorence in mešani zbor „Trimo“ iz Trebnjega z dirigentom Ivom Matošem, ženski in mešani zbor „Svoboda“ z Mirne pod taktirko Staneta Pečka ter dekliški nonet „Carmen“ iz Trebnjega, katerega umetniški vodja je Slavka Kukman.

Zbori bodo nastopili s po štirimi cizroma petimi pesmimi, tako da bo skupaj zapetih 33. Ob koncu sporeda se bodo zllili v en zbor ter pod vodstvom Pavla Žagarja in ob klavirski spremljavi Romane Rek zapeli skupno pesem.

SLIKAR TOMAN RAZSTAVLJA V „KRKI“

Na dan slovenskega kulturnega praznika so odprli v avli upravne stavbe novomeške tovarne zdravil Krka novo likovno razstavo. S svojimi akvareli na akrilu se občinstvu predstavlja akademski slikar Veljko Toman iz Ljubljane. Razstavljalec v Novem mestu sicer na Dolenjskem ni neznan, saj je tu v zadnjih letih večkrat ustvarjal na slikarskih kolonijah in ekstemporih ter se dokopal tudi do visokih nagrad in priznanj. Kot pravi Janez Mesesnel, tokratna razstava kaže vse vrline Tomanovega slikarstva, ki je v bistvu še vedno zelo zvesto krajini. Sodelovanje v mnogih kolonijah in drugih delovnih srečanjih je Tomanu v zlahtni ustvarjalni tekmi odpiralo nova geografska, krajinska in slikarska obzorja.

Novomeški kulturniki so že v soboto zvečer obiskali Sentjerne. V osnovni šoli Martina Kotarja so nastopili: mešani pevski zbor Krke, revijski orkester kulturnega društva „Dušan Jereb“, folklorna skupina Kres in skupina recitatorjev. V Metliki je imela koncert godba na pihala, nastopili pa so tudi učenci tamkajšnjega oddelka novomeške glasbene šole. V črnomaljski občini so imeli Prešernove proslave v več krajevnih skupnostih. V Zeljnah pri Kočevju so minuli petek nastopili kočevski literati, nekaj pesni pa je zapel domači ženski nonet „Rog“.

V krški občini so bile poleg že omenjenih še naslednje prireditve: na Senovem so v soboto odprli novo knjižnico z 2.145 knjigami, v Krškem so celjski gledališčniki gostovali z Molierovim „Zlahtnim meščanom“, na brestaniškem gradu pa so v petek odprli slikarsko razstavo Yuke Kumar — Hiti iz Koprja in ob tej priložnosti izvedli tudi recital njene poezije.

Zaklad, ki se ne kaže vsakim očem

Najdragocenejše knjige, kot sta Dalmatinova „Biblija“ in prvotisk Prešernovih „Poezij“, hrani novomeška Študijska knjižnica v posebni omari

Čeprav so zakladi Študijske knjižnice Mirana Jarca v primerjavi s tistimi, ki jih je Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani dala na ogled v Cankarjevem domu, videti precej malenkostni po številu in vrednosti, kljub temu predstavljajo bogastvo, kakršnega bi si želela imeti v fondu prenekateri ustanova, ki hoče kaj pomeniti. Ustanova takega obsega in pomena, kot ga ima novomeška študijska knjižnica, pa še celo. Strokovnjaki so že pred leti priznali, da premore le še Novo mesto nekatera temeljna dela slovenskega slovstva, kakršna so, seveda poleg obilice drugih zakladov, zbrana v Narodni in univerzitetni knjižnici. To pomeni, da bi jih v drugih študijskih oziroma pokrajinskih knjižnicah na Slovenskem zaman iskali.

Za kakšne redkosti in dragotine torej gre v Novem mestu? Marsikdo, ki se je hotel na lastne oči prepričati, ali Študijska knjižnica Mirana Jarca res premore vse to, o čemer se govori in piše, je hitro spoznal, da je odgovor na to vprašanje dobesedno pod ključem. Temeljni zakladi so namreč zaklenjeni v železni omari, nekakšni večji bančni blagajni, visoki kakšen meter in tri četrta. Vrata se odpro le na posebno željo in še to le nekajkrat na leto. In kaj vse je shranjeno za njimi?

Najstarejša knjiga, ki zavzema častno mesto v omari, je izvod prvega natisa Dalmatinove „Biblije“. To je tudi edina od protestantov iz 16. stoletja v tej knjižnici. Skoraj popolna pa je zbirka knjig, ki so izšle od začetka 17. stoletja dalje. Dalmatinu dela tako družbo Valvasor s svojo „Slavo vojvodine Kranjske“, njima znameniti pridigar in pisec Janez Svetokriški (s pravim imenom Tobija Lionelli).

o. Hipolit (Janez Adam Geiger), o. Rogerij (Mihael Krammer), Premurec Stefan Kuzmič, slovničarji o. Marko Pohlin, Jurij Japelj, Jernej Kopitar, Franc Metelko, Peter Dajko in drugi. Poleg sta pisec prve slovenske povesti Janez Cigler („Sreča v nesreči“), prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik in prvi slovenski dramatik Anton Tomaž Linhart. Častno mesto med avtorji, ki jih ima knjižnica „pod ključem“, zavzema France Prešeren. Novomeška študijska knjižnica hrani vse tri različne primerke Prešernovih „Poezij“ iz leta

1847: navaden primerek, izvod s pravilnim akrostihom v zadnjem sonetu „Sonetnega venca“ („Primicovi Julji“) in primerek, ki je izšel z napačno polno. Skupaj predstavljajo vsi trije primerki izredno dragoceno in ni znano, da bi jih razen v Narodni in univerzitetni knjižnici imeli še kje.

Seveda to še ni vse, kar od najbolj vrednega in redkega tvori zaklad novomeške študijske knjižnice. Vendar naj od vsega omenimo le še pet inkunabur, to je knjig, tiskanih pred letom 1500.

I. Z.

IZJEMEN ZAKLAD — Prof. Nataša Petrov, upravnica novomeške študijske knjižnice, z Dalmatinovo „Biblijo“ v rokah. Vse knjige v železni omari predstavljajo velik bogastvo.

Po sledah kulturnega praznika

Ze prejšnji teden se je v dolenjskih, belokranjskih in posavskih občinah zvrstilo več prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika — Tudi v manjših krajih

Slovenski kulturni praznik so na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju dostojno počastili. Prireditve so se začele že prejšnji teden, bile so na sam dan kulturnega praznika, več pa je

predvidenih še v naslednjih dneh. Poleg tistih, o katerih poročamo v posebnem stavku na prvi strani današnje številke, jih je bilo več v krajevnih skupnostih.

„Šolske“ ure za učitelje

V Novem mestu seminar za prosvetne delavce

Za okoli 600 prosvetnih in pedagoških delavcev iz novomeške občine se bo jutri dopoldne v novomeškem Domu JLA začelo celodnevno družbenopolitično izobraževanje, ki ga pripravljata občinska izobraževalna skupnost in komisija za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja, kulture in znanosti pri občinski konferenci ZK v Novem mestu. Udeleženci

cem bo najprej govoril Ivo Skoflek, in sicer o samoupravnem vedenju v vzgojno-izobraževalnem procesu, zatem pa bo Jože Smole, član CK ZKJ, osvetlil nekatera predača vprašanja sodobnega političnega dogajanja doma in v svetu. Popoldne bo na sporedu Mikelinov „Direktni prenos“, ki ga bo izvajal dramski igravec Zlatko Sugman.

POTA IN STRA § VLADIMIR §

dežurni poročajo

OB BRUSILKO – Tat je bil na delu pri Mirku Verbiču, K Roku, Novo mesto. Verbič je imel v kovačnici brusilni stroj. Četrtega februarja je lastnik ugotovil, da brusilke ni več. Na škodi je za 15.000 din.

VLOM V ŠOLO – V noči na 5. februar je bilo vlomljeno v osnovno šolo v Semiču. Vlomilec je vdrl v tri učilnice in kuhinjo. Odnesele je kasetofon. Z vplavljanjem je naredil za 2.000 din škode, kasetofon pa je vreden 3.000 din.

KUHARICA OB PLAŠ – Tončka Progar, kuharica v kolo-dvorski restavraciji v Novem mestu, je 5. februarja zvečer parkirala avto pred restavracijo in odšla delat. Pri-ložnost je izkoristil tat in odnesel iz avta plašč, vreden 4.000 din.

NIČ ODNESEL – V noči na 7. februar je bilo na Trški gori vlomlje-no v zidnico Milana Drennika iz Bršljina. Nepridiprav ni ničesar odnesel, škode zaradi vloma pa je za 1.500 din.

KURJI TAT – V noči na 7. februar je bil pri Blažičevih v Zdinji vasi na obisku tat. Odnesele je 10 kur in petelina.

OKRADEL OBČINO – 27. januarja je neznanec iz dvorane občinske skupščine Krško ukradel 2 mikro-fona. Napravi sta vredni 9.000 din.

O uboju kasneje

Glavna obravnava zoper Vilija Horvata in Viktorja Dulca preložena na 25. februar

Za torek, 9. februarja, je bila pri enoti Temeljnega sodišča v Kočevju sklicana glavna obravnava zoper Vilija Horvata in Viktorja Dulca iz Kočevja. Vili Horvat se bo zagovarjal pred obtožbo, ki ga bremeni, da je 29. julija lani v stanju bistveno zmanjšane pristevnosti med prepriom in pretepom zabodel z nožem v srce Miroslava Andoljška, ki je takoj umrl; ranil pa je še Viktorja Dulca.

Viktor Dulc pa je obdolžen, da je skušal skupaj z Miroslavom Andoljškom izsiliti od Vilija Horvata 70 din in da je udaril s palico Vilija Horvata, ki se je izsiljevanju uprl. Ranil ga je po glavi in hrbtu.

Do glavne obravnave pa sploh ni prišlo, ker je Viktor Dulc povedal, da se ne bo mogel sam zagovarjati in da želi zagovornika. Ker je bil do 30. januarja v zaporu (zaradi nekega drugega kaznivega dejanja), ni mogel pravočasno dobiti zagovornika. Sodišče je Dulčevi zahtevi ugodilo in glavno obravnavo preložilo na 25. februar.

KRONIKA NESREČ

V TOVORNIJAK – Dragomir Zlender iz Zalca je 2. februarja zjutraj peljal z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Ko je pri Skopljach prehitel tovornjak, ki ga je vozil ljubljancan Ljudevit Zagar, je zadel v zadnji del. Zlender je bil laže ranjen, škode pa je za 105.000 din.

S CESTE V GOZD – Milutin Čurčič iz Ljubljane je 3. februarja ponoči vozil z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Zdinji vasi je zapeljal s ceste v gozd in se prevrnil. Voznik je bil laže ranjen, škode pa je za 80.000 din.

ODELJAL NAPREJ – Sarajevčan Akif Ramič je 3. februarja popoldne peljal z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Biču je prehitel kolono tovornjakov, ko je nasproti z osebnim avtom pripeljal ljubljancan Svetlan Marković. Ta je močno zavrl, pri čemer ga je zaneslo pod cesto na tivo. Ramič je po nesreči odpeljal naprej, miličniki so ga prijeli pri Brezicah. Škode je za 100.000 din.

KAM PA PEŠCI? – Da je najtežje biti pešec, najbolje povedo Novomeščani. Na cesti komandanta Staneta je res veliko trgovin, prostora za raztovarjanje blaga pa ni na pretek. Zato tovornjaki često parkirajo na račun pešcev kar na pločnikih. Če hočeš naprej, moraš kar po sredini ceste. Kot da se pozvižgamo na varnost ljudi! (Foto: J. Pavlin)

Dobrota je bila zares sirota

Roman Fridrih je nameraval okraستي žensko, ki je njega in prijatelja nahranila in prenočila – Težka mladost in obžalovanje prinesli pogojno obsodbo

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je obsodil 21-letnega Romana Fridriha iz Grajske vasi pri Gomilskem na pogojno kazen 5 mesecev zapora. Kazen se ne bo izvršila, če Fridrih v dveh letih ne bo storil novega kaznivega dejanja.

Roman Fridrih je 9. oktobra 1978 zjutraj v Slakovi ulici v Novem mestu skupaj z nekim mladoletnikom vdrl v zaprto stanovanjsko hišo Marije Kranjc. Nameraval je vzeti denar ali kar bo vrednega, vendar se mu to ni posrečilo, ker se je lastnica vrnila in ju pregnala.

Obtoženi Roman Fridrih je v vsem svojem življenju živel pri materi le 6 let. Zaradi domačih nesporazumov in ker ni končal grafične šole, se je Roman v jeseni 1978 z materjo dokončno razšel. Živel je pri prijateljih, odvisen je bil od njihove pomoči, saj službe ni imel. V Ljubljani je spoznal nekega mladoletnika iz Novega mesta. Dogovorila sta se, da gresta v Novo mesto obiskat mladoletnikovo teto. Te ni bilo doma, in tako sta mladeniča med iskanjem prenočišča naletela na Marijo Kranjc. Ta ima sama sina njunih let, ki večkrat potuje z avtopstopom, in je fanta vzela pod streho svoje hiše v Slakovi ulici v Novem mestu. Kranjcova je mladeniča lepo sprejela, kljub temu da ju ni poznala.

POŽAR NA MOTORJU
Črnomalčan Jože Simčič je 4. februarja zvečer peljal z osebnim avtom od Novega mesta proti domu. Pri Metliki je imel težave z motorjem; ko je pripeljal do postaje milice, se je začelo izpod pokrova kaditi. S pomočjo miličnika je bil ogenj pogasjen. Škode je za 3.000 din.

NESREČA PRI DELU
V mizarški delavnici črnomaljske IMV se je 2. februarja pri delu poškodovala Ana Matkovič s Tančne gore. Ženska je potiskala vozček z vrati, ki so zdrsnili in ji poškodovali prsta levice. Matkovičeva se zdravi v novomeški bolnišnici.

ZDOMCU NI BILO POMOČI
Izet Jasharaj iz Suve Reke je 6. februarja zvečer peljal z osebnim avtom nemške registracije od Zagreba proti Ljubljani. Pri Karteljevem je prehitel tovornjak s prikolico. Ko se je vračal na svojo stran, ga je zaradi hitre vožnje in izpraznjene gume začelo zanašati. Trčil je v betonsko ograjo podvoza. Trčenje je bilo tako hudo, da je sopotnik Mehmed Sahitaj iz Uroševca, zdomec v ZR Nemčiji, umrl, voznik in sopotnik pa sta bila ranjena. Zdravita se v novomeški bolnišnici. Gmotne škode je za 200.000 din.

NEPRIMERNA HITROST
Vinko Mlinarič iz Gračnice pri Rimskih Toplicah je 5. februarja peljal z osebnim avtom od Zidanega mosta proti Loki. V Loki ga je zaradi del na cesti ustavljal 60-letni Alojz Gradišek. Mlinarič ga je zaradi neprimerne hitrosti in slabih zavozadel in podrl. Gradiška so odpeljali v bolnišnico.

VLOM PRI SV. URHU
V času od 14. januarja do 5. februarja je nekdo vlomil v cerkev sv. Urha na Vihrah pri Krškem. Nepridiprav je vlomil skozi vrata in odnesel kipec matere božje ter 6 medenastih svečnikov.

SPOSOJENO TRNJE
Odložimo nesporazume, da minejo kongres! (Iz JEŽA)

Poprečni Jugoslovan hodi pogosteje v trgovino kot v knjigar-njo, ker išče mojstrovino: toaletni papir v desetih delih. (Iz VEČERNJIH NOVOSTI)

bi bilo dobro iti nazaj v stanovanje Kranjčeve in vzeti kaj denarja. Skozi pripro stranskišno okno sta prišla v hišo. Fridrih je pričel brskati po predalih in iskati denar. Vzel ni nič, ker ju je presenetila njuna gostiteljica in dobrotnica Marija Kranjc, ki se je nepričakovano vrnila domov.

Senat je Romanu Fridrihu pri izreku kazni štel v olajšavo zares težko mladost, iskreno obžalovanje in mladostno nepremišljenost. Dejanje je bilo storjeno leta 1978, po tistem si je Fridrih uredil življenje, zdaj je redno zaposlen, ima dekle, skratka: postavil se je na svoje noge. Zelo verjetno bo pogojna obsodba na obtožbenca dobro vplivala. O tem je bilo sodišče prepričano še toliko bolj, ko je po Fridrihovem joku na glavni obravnavi videlo, da sta njegovo kesanje in obžalovanje pristna.

Seveda je senat pri izreku sodbe upošteval tudi obtežilne okoliščine, med njimi zlasti dejstvo, da se je Roman Fridrih odločil oškodovati ravnno žensko, ki mu je v stiski nudila pomoč in prenočišče.

Zajeten sveženj nepoštenosti

Stanko Majerič v gostilnah naročal pijačo in jedačo, skupaj pospravil in odhitel ne da bi plačal – Ljubitelju koles leto in 7 mesecev zapora

Na eno leto in 7 mesecev zapora je obsodil senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto 27-letnega Stanka Majeriča iz Kočevja. Seznan kaznivih dejanj, ki so jih dokazali Majeriču, je kar dolg.

Oktober leta 1980 je nekemu Novomeščanu ukradel suknjič, zavitek britvic, nož in ogledalo, avgusta istega leta se je izpred kina Krka v Novem mestu odpeljal s športnim kolesom, drugič spet z mopedom. Kasneje si je prilastil v Novem mestu kolo „pony“, kolesi iste znamke je vzel tudi v Trebnjem in Straži. Septembra leta 1980 je v romskem naselju v Zagradcu ukradel transistor-ski radio, oktobra istega leta je v Zalogu snel z vrvi za perilo nekaj obleke, nekaj dni kasneje se je spet oglašil v Zalogu in si na enak način izposodil garderobo.

Majeriču so dokazali tudi, da se je leta 1980 rad oglašil v tej ali oni gostilni, naročil obilno jedačo in pijačo ter jo nato po francosko pobrisal, ne da bi plačal. Tako je storil v restavraciji Breg v Novem mestu, v hotelu Metropol, v gostilni v Šmihelu in v gostilni Majolka v Straži. Poleg tega je v Mercatorjevi trgovini Pri vodnjaku v Novem mestu naročil za

IZGINIL POZLAČEN KELIH
1. februarja so ugotovili, da je nekdo vlomil v podružnično cerkev v Ledčeh vasi. Tat je vdrl skozi stranska vrata in odnesel pozlačen kelih, vreden 10.000 din, šest svečnikov in 3 nabožne kipe. Vlomilca še iščejo.

MEJEDARILNJEVA ZBIL PEŠCA
Martin Simonič iz Stranske vasi pri Semiču je 3. februarja zvečer peljal z osebnim avtom od Stranske vasi proti Semiču. Pred Mladico je dohitel neki traktor in ga začel prehitovati. Pri tem je zadel pešca Zvonimira Huderovca iz Stranske vasi, ki je šel iz semiške smeri. Huderovca so huje ranjene odpeljali v novomeško bolnišnico.

PRIJELI TATU LOVSKE PUŠKE
2. februarja zvečer je bilo vlomljeno v hišo Stanislava Malnarja v Semiču. Domačih ni bilo doma, vlomilec je splezal na balkon in vdrl v sobo. Odnesele je lovsko puško, pas in naboje v vrednosti 7.000 din. Vlomilca so še istega dne dobili in ukradeno vrnili lastniku. Anton H. bo moral na sodišče.

PO DENAR V GARDEROBO
Petega februarja zjutraj je nekdo vlomil v štiri garderobne omarice v bršljinski Iskri. Martinu Koželju iz Novega mesta je odnesel 5.000 din, Jožetu Medvedu iz Gor. Grčevja pa 2.800 din. Drugi dve omarici na sredo nista bili založeni z denarjem.

BALONČEK POZELENEL
Ivan Pacek iz Leskovca je 6. februarja zvečer vozil z osebnim avtom od Senuš proti Leskovcu. Tu je dohitel 65-letno Frančiško Rožan iz Brezovske gore. Pacek ženske ni opazil, zadel jo je v levo nogo in ji zlomil medenico. Ko je Pacek nato moral pihati, je balonček pozelenel nad polovico.

Manj bencina – manj cest

Suša v blagajni za ceste ne bo samo preprečila gradnje ampak celo poslabšala redno vzdrževanje

Prazna blagajna republiške cestne skupnosti bo že v bližnji prihodnosti ne samo zelo zavrla gradnjo cest v Sloveniji, ampak tudi preprečila redno vzdrževanje, kakršnega smo bili vajeni doslej. Ciniki sedva sprašujejo, če je vzdrževanje sploh mogoče še poslabšati.

Luknja v blagajni za ceste pa ne zija samo zaradi tega, ker sta se vzdrževanje in graditev cest zelo podražila, ampak tudi zato, ker živimo že skoraj eno leto v obdobju, ko se skuša predvsem na račun zmanjšane deleža za ceste pridobiti denar za druge izdatke.

Poleg tega smo Slovenci zelo resno vzeli varčevanje z bencinom. Vse je lepo in prav, toda prav manjša poraba bencina in dizelskega goriva je neposreden povzročitelj luknje v cestni blagajni in s tem luknji na cestah. V Sloveniji smo namreč, nekaj v skladu s pozivi na varčevanje in energetske krize, še bolj pa zaradi ravnotežja družinskih proračunov, zmanjšali porabo bencina in dizelskih goriv kar za 25 odstotkov! To pomeni tudi bistveno manj denarja v blagajni republiške cestne skupnosti. Ker pa so med kandidati za cestni dinar tudi železnica, energetika in od oktobra lani še zvezni izvršni svet, kaže cestam še slabše. Lani sprejeti slovenski srednjeročni načrt gradnje cest temelji razen na denarju od prodanega bencina še na registracijskih pristojbinah, cestninah, združenih sredstvih tozov in na pristojbinah za tuja vozila, ki vozijo po naših cestah. Treba je računati tudi na domača in tuja bančna posojila. Nekatere ob teh postavk že kažejo suhe žepe. V republiški cestni skupnosti so najbolj „hudi“ na nespremenjene pristojbine, ki jih vsako leto odštejemo pri registraciji vozila. Enake so že od leta 1972, kar seveda voznikov prav nič ne moti. Zdaj predlagajo, naj bi se pristojbine podražile kar za 100 odstotkov.

Suša bo torej še zmanjšala že tako mali načrt gradnje in vzdrževanja cest, skupščina republiške cestne skupnosti je morala novembra sprejeti celo rebalans finančnega načrta. Za milijardo in pol je oklestila predvidevanja o dotoku denarja in s tem seveda tudi obseg del. Prav nič bolje ni videti za prihodnje leto, vsi vemo, da tudi inflacija ne spi, itd. Žal vse kaže, da luknje, po katerih se vozimo, še niso vse, s čimer nam bodo v prihodnje postregla tokrat izjemoma prav nič kriva cestna in komunalna podjetja.

M. B.

nekaj desetakov jestvin in pijač in z njimi, ko je šla prodajalka po moko, jedro odhitel, ne da bi plačal. Ves ta čas je Stanko Majerič delal vtis poštenega gosta, zato so mu tudi nasledili. Majeriču so dokazali tudi, da je oktobra 1980 izpred poklicne šole v Novem mestu vzel tuj motorček, se z njim odpeljal v Kočevje in ga tam zavrgel.

V olajšavo je senat pri izreku kazni Majeriču štel odkritosrčno priznanje, skrb za otroka in dejstvo, da je kradel in goljufal tako rekoč iz potrebe, saj se je na ta način preživljal. Ni pa moglo sodišče mimo dejstva, da je bil Majerič že obsojen zaradi istovrstnih kaznivih dejanj. V slabo mu je senat štel tudi trdovratnost in predrznost.

SPREGLEDAL DEKLICO
Jože Kapš iz Gabra pri Semiču je 1. februarja popoldne vozil Integrator avto od Semiča v Črmošnjice. Tu so potniki izstopili, med njimi tudi 11-letna Tanja Paunović iz Trebnjega s staro mamo. Skupaj sta pred avtobusom nadaljevali pot peš ob desnem robu ceste. Ko je Kapš spjel, je deklico spregledal, zadel in podrl. Tanjo so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostala na opazovanju.

Delavski svet delovne skupnosti skupnih služb

RAZPISUJE
prosta dela in naloge:

1. REFERENTA ZA PRAVNE ZADEVE IN SLO
2. REFERENTA ZA ZUNANJO TRGOVINO
3. REFERENTA ZA IZVAJANJE INVESTICIJ

Pogoji:

Pod 1.

— diplomirani pravnik s tremi leti delovnih izkušenj. Zaželeni pravosodni izpit.

Pod 2.

— diplomiran ekonomist ali ekonomist s tremi leti delovnih izkušenj v zunanji trgovini, zaželena zunanjetrgovinska registracija.

Pod 3.

— diplomiran gradbeni inženir ali gradbeni inženir s tremi leti delovne prakse in opravljenim strokovnim izpitom.

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja 2 meseca.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:

KIT KZ „Krka“ Novo mesto — Splošni sektor, Cesta komandanta Staneta 10, 68000 Novo mesto. Nepopolnih prijav ne bomo upoštevali!

71/6—82

„NOVOLES“, lesni kombinat
Novo mesto — Straža, n. sol. o.
TOZD TKO, METLIKADelavski svet
TOZD TOVARNE KOPALNIŠKE OPREME

razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. VODJA PRIPRAVE DELA

pod naslednjimi pogoji:

— višja šola lesne ali druge ustrezne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

2. VODJA PROIZVODNJE

pod naslednjimi pogoji:

— višja šola lesne ali druge ustrezne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

3. VODJA SPLOŠNEGA ODDELKA

pod naslednjimi pogoji:

— višja šola pravne, organizacijske ali ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

Za kandidate veljajo poleg navedenih pogojev še:

- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- moralno-politična neoporečnost

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: „NOVOLES“, lesni kombinat, kadrovsko-socialna služba, 68351 Straža. O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 60 dneh po poteku razpisnega roka.

72/6—82

SLOVENIJALES
LESNA INDUSTRIJA
KOČEVJE

Komisija za medsebojna razmerja TOZD Blagovni promet, ki je v sestavi Lesne industrije Kočevje, na podlagi 22. člena zakona o delovnih razmerjih (Uradni list št. 24/77) in 13. člena pravilnika o delovnih razmerjih

OBJAVLJA
naslednja prosta dela in naloge:

POSLOVODJA V TRGOVINI

POGOJI:

Končana srednja šola ustrezne smeri ali končana poslovodska šola in tri leta praktičnih izkušenj pri podobnih delih.

Delovne naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim 3-mesečnim rokom. Kandidati za objavljene delovne naloge naj pošljejo pismene ponudbe s podatki o izobrazbi in dosedanjih praksi v 15 dneh po objavi na naslov: Slovenijales, Lesna industrija Kočevje, Novo-meška 5, splošni sektor.

66/6—82

Tudi dobra igra bila premalo

15. kolo v II. ZKL: Novoles—Alkar 100:107 (59:62) — Posameznika odločila tekmo — Novomeščani v soboto z Dalvinom v Splitu

Čeprav so Novomeščani v soboto v 15. kolu II. zvezne košarkarske lige—zahod prikazali eno boljnih iger v prvenstvu, so vendarle morali priznati premoč gostov. Igralci Alkarja so bili za domačine pretrd oreh in so povsem zaslužno zmagali s 107:100 (62:59).

Sobotno srečanje sta odločila posameznika. Začevič in Vučković v vrstah Alkarja sta namreč dosegla kar 78 košev za svojo ekipo in tako prispevala levji delež k osvojitvi dragocenih točk. Domačinom tokrat ne gre očitati neborbenosti, saj so igrali požr tvovalno, vendar proti razpoloženima Alkarjevima igralcema niso našli pravega orožja. Gostje so vodili domala celo srečanje, včasih tudi z desetimi točkami naskoka, in šele presing domačih je vzpostavil ravnotežje na igrišču. Z izredno agresivno in borbena igro so Novomeščani nasprotnike za nekaj minut

povsem zmedli in rezultat celo izenačili, vendar v takšnem tempu srečanja niso mogli zaključiti. Zmagnalo jim je moči, kar so Alkarjevi igralci izkoristili in pobudo ponovno prevzeli v svoje roke ter ob koncu zabeležili zaslužno zmago.

Novoles: Plantan 20, Golobič 4, Skube 28, Bajc 20, Cerkovnik 17, Lalič 10, Seničar 1, Beg.

Vsekakor je sobotna dobra igra Novomeščanov navzlic porazu dobro znamenje pred zaključnimi boji v prvenstvu. Izenačenost ekip je namreč precejšnja, saj bi se lahko Novomeščani, denimo, s sobotno zmago

pomaknili z 10. celo na 7. mesto, tako pa ostajajo z 10 točkami v družbi Heliosa le pred ekipama Poljanke in Ježice. V naslednjem kolu potujejo Novomeščani v goste moštvo splitskega Dalvina, ki je bil še do sobote med najresnejšimi kandidati za vrh lestvice, poraz v odločilni tekmi z Zaprudjem pa ga je potisnil z 20 točkami npeto mesto.

USPEŠEN NASTOP

V Ratecah je bilo v soboto republiško prvenstvo slepih in slabovidnih v smučanju, ki se ga udeležilo tudi zastopstvo dolenske medobčinske organizacije. Tako je Jože Klančar v B skupini (slepi z ostankom vida) osvojil prvo mesto, Andrej Avsenik v skupini C (slabovidni) 2. mesto, Nežka Furlan je dobila bron v skupini A (100 odstotno slepi), medtem ko sta četrto mesto osvojila Gusti Skrabec v skupini A in Jakob Furlan v skupini B. Tekmovanja se je udeležilo 75 tekmovalcev iz vse Slovenije, organizator pa je bila Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih Kranj.

PRVENSTVO V VELESALOMU

SD Rog iz Novega mesta pripravila v nedeljo, 14. februarja, dolensko prvenstvo v veleslalomu na smučiščih Podkorena v Kranjski gori. Nastopili bodo cicibani, mlajši in starejši pionirji ter mlajši mladinci. Prijave pošljite do pečka, 12. februarja, na naslov: SD Rog Novo mesto, p.p. 18.

HAJDER DRŽAVNI PRVAK V KARATEJU

V Zagrebu je bilo pred dnevi državno prvenstvo v „contact“ karateju, ki so se ga poleg še šestih mest udeležili tudi Novomeščani. Njihovo zastopstvo je nastopalo z velikim uspehom, saj sta se Balabanič in Hajder uvrstila v finalne borbe. Prvi je v odločilnem srečanju za naslov državnega prvaka v srednji kategoriji izgubil s Kraljevčanom Jarcem in tako osvojil 2. mesto, Sead Hajder pa je premagal Celjana Vebera in tako osvojil naziv državnega prvaka v teški kategoriji.

TRST: ITALIJA—INLES 32:31 (13:16)

Pred dnevi sta se v prijateljski mednarodni rokometni tekmi v Trstu pomerili ekipi Inlesa in najboljši selekcije Italije. Po ogorčenem in zaprtem boju, v katerem so bili gostje ves čas boljši in tudi vodili, so v finalu vendarle zmagali domačini. K porazu Inlesa, ki je imel v svojih vrstah tudi najboljšega strelca srečanja Silva Tanka z 9 zadetki, je v veliki meri pripomoglo tudi dejstvo, da je bilo srečanje odigrano na nekoliko manjšem in ožjem igrišču.

Ze 18. februarja čaka inlesovce nova težka preizkušnja pred nadaljevanjem prvenstva v II. ZRL, saj prihaja v Ribnico ekipa Dietenbacha, čez dva dni pa se bodo Ribničani pomerili doma s celovškimi Kacomi.
M. GLAVONJIC

Šport

ODBOJKA: TURNIR IN DOLENJSKO PRVENSTVO

V soboto, 13. februarja, se bo ob 9. uri začel v novomeški športni dvorani zanimiv in kvaliteten odbojarski turnir, na katerem bodo poleg organizatorja, odbojarskega kluba Pionir, nastopile še tri ekipe iz I. B zvezne lige: Fužinar, Bled in Signal iz Bihaća. Vstopnine ni.

Naslednjo soboto, 20. februarja, bo v Novem mestu v športni dvorani dolensko zimsko odbojarsko prvenstvo, na katerem lahko sodelujejo tudi moštva, ki ne nastopajo v ligah. Začetek bo ob 8. uri, ko bo zbranje nasprotnikov. Vnaprejšnja prijava ni potrebna.

OBČNI ZBOR PD NOVO MESTO

Novomeško Planinsko društvo vabi planince in vse ljubitelje narave na občni zbor, ki bo v sredo, 17. februarja, ob 16.30 v novomeškem sindikalnem domu. Pregledali bodo dosedanje delo sekcij in odborov, izvolili nove člane v upravni odbor društva in podelili najprizadenejšim članom pohvale in priznanja. Ob koncu zбора bo zanimivo predavanje Vikija Grosija z diapozitivi o himalajski odpravi na Lhotse.

19. FEBRUARJA NA STOL

Ze sedemnajstič se bodo letos udeleženci tradicionalnega zimskega pohoda na Stol, najvišji vrh Karavank, poklonili spominu na junško borbo jeseniške čete. Dosedanjih pohodov se je udeležilo blizu 32.000 planincev. Letošnja prireditev se bo pričela 19. februarja s pohodom učencev osnovnih šol, preostala dva dni pa bo pohod ostalih udeležencev.

ŠE NAPREJ RIBNICA IN STRUŠKA

V nedeljo je bilo v Ribnici odigrano 5. kolo zimsko rokometne lige. Tudi tokrat sta bili ekipi Ribnice in Struške uspešni in sta tako po petih odigranih kolen na čelu s petimi točkami. Na prvenstvu sodeluje 10 ekip. Šesto kolo bo na sporedu v nedeljo.
M. G-6

ŠPORTNI KOMENTAR

Dve leti pokanja v prazno

Šest let staro strelišče na Marofu prepovedano za uporabo — Nevzdrževan objekt nezadržno propada

Strelišče za novomeškim Marofom je še en neslaven „spomenik“ bolj ali manj zgrešenim odločitvam, primer nesmotrne porabe družbenih sredstev in niti ne tako redke prakse, da se je včasih težko zediniti, čigav je kak objekt in kdo ga je dolžan vzdrževati.

Strelišče je bilo zgrajeno približno pred šestimi leti predvsem s sredstvi oddelka za ljudsko obrambo, novomeške strelske zveze in zveze telesnokulturnih organizacij. Poleg strelske zveze, ki je na papirju še danes upravljalka strelišča, naj bi ga namreč uporabljali še drugi, predvsem učenci srednjih šol pri pouku obrambe in zaščite. Nekaj časa je bilo res tako. Streljanje je zdaj prepovedano, občasa pa je (vsaj neuradno) strelišče v uporabi še danes. Objekta nihče ne vzdržuje.

Pred dobrima dvema letoma je novomeški sekretariat za ljudsko obrambo ocenil, da je strelišče nevarno zaradi bližine stanovanjskega na-

selja v Mali Bučni vasi. Da bi bilo mnenje strokovno potrjeno, so zaprosili za ogled in oceno republiški sekretariat za notranje zadeve. Te ocene do danes še niso dobili, strelišče pa se kljub temu ne sme uporabljati. Kot že rečeno, temu ni povsem tako, čeprav večina le uporablja vojaško strelišče v Bršljinu, ki pa prav tako ni najbolj primerno.

Problem pa ni le v tem, da se vedno streljajo na neprimernem kraju, kar je z nevedšo strelčevo roko in očesom lahko usodno, ampak v tem, da so bila za ta zdaj očitno nikogaršnji objekt, porabljena precejšnja družbena sredstva. Strelišča nihče ne vzdržuje in zato nezadržno propada. Zakaj bi pravzaprav vzdrževali objekt, ki se uradno ne sme uporabljati in tako dodatno nesmotrno trošili denar? Postavlja se le vprašanje, če pred komaj šestimi leti nihče ni niti slutil, da streljanje na takem kraju zaradi nevarnosti ne bo možno.
Z. L.—D.

Nogometiški za paraplegike

Uspel humanitarni nogometni turnir v Trebnjem

Trebanjska osnovna šola je bila v petek premajhna za vse tiste, ki so si hoteli ogledati zanimiv turnir v malem nogometu, na katerem so nastopile ekipe Vala 202, Zlate selekcije Nedeljskega, Meštra iz Lovrana in Albatrosa iz Šentruperta, ki je bil tudi organizator prireditve. Nič čudnega, saj se je na parketu zvrstilo nekaj znanih imen slovenskega športa, od Oblaka, Cerarja, Brodnika do Norčiča, Klemenca in drugih. Izkupiček prodanih vstopnic so namenili Zvezi paraplegikov Slovenije.

Še zlasti sem bil presenečen nad domačo vrsto Albatrosa in njihovim vratarjem Zgoncem, ki je bil zame najboljši igralec turnirja.
I. PLATIŠE

o NK Albatros se zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri izvedbi turnirja: Donitu — tozd Tesnila Velika Loka, ZTKO Trebnje, KUD Emil Adamič, še posebej pa OŠ Šentrupert in OŠ Trebnje, ki sta omogočili priprave za turnir.

Navzlic začetnim organizatorjem težavam je prva humanitarna športna prireditev v trebanjski občini povsem uspela. Jože Okorn, vodja športno-zabavne rekreacije pri Zvezi paraplegikov Slovenije — danes šteje že 600 članov — je dejal: „Tovrstne športne prireditve pomenijo veliko več od finančnega učinka. Z njimi želimo predvsem navaditi ljudi, da bi nas jemali takšne, kot smo, in da bi v svoje vrste vključili čimveč paraplegikov.“

Jože sam pove, da je bil prav šport tisti, ki ga je v časih duševne krize postavil na noge.

„O samem turnirju pa le to, da me je kvaliteta nogometa navdušila.“

DVAKRAT KOČEVJE

V prijateljskih košarkarskih srečanjih sta se pred dnevi pomerili vrsti Kočevja in Garnizije JLA. V obeh srečanjih so bili uspešnejši gostje, prvič s 103:83, v drugem pa z 69:55.
M. G-6

Senovo živi za šport

Pogovor s predsednikom TVD Partizan S. Šibilo ml.

Po svojem očetu, soustanovitelju TVD Partizan in ustanovitelju nogometne sekcije na Senovem, je Stojan Šibila mlajši podedoval ljubezen do telesne kulture. 34-letni rezkalec v krški Kovinarski že tretje leto vodi senovskega Partizana.

Gotovo ste bili tudi sami neposredno vključeni v kakšno športno panogo, da so vam športno osveščeni Senovčani zaupali vodenje društva?

„Največ sem se ukvarjal z namiznim tenisom in nogometom. Še kot pionir sem bil večkratni senovski prvak v smučanju in namiznem tenisu. Bolj kot organizator pa sem se pojavljal v drugih športno-rekreacijskih panogah, predvsem v planinstvu.“

Za prispevek pri razmahu telesne kulture v kraju ste dobili bronasto odličje OF in bronasto Bloudkovo plaketo. Toda vse kaže, da je bila in je še vaša „ljubezen“ nogomet?

„Bo kar držala ta domneva. Še ko sem igral veznega igralca, sem bil član selekcije celjske nogometne zveze. Bil sem trener članske vrste, ki jo zdaj vodi Rajko Derstvenšek, zdaj pa vodi pionirsko vrsto. Med mladimi je veliko zanimanja za nogomet, saj je aktivnih kar 19 bodočih članov prvega moštva. Imamo tudi ekipo kadetov, ki uspešno igrajo v zasavski ligi. Da se lahko uspešno kosajo v

eni izmed močnejših lig, ima za sluge tudi trener kadetov Branko Cvirn.“

— Pravite, da je Senovo Meka nogometa v krški občini. S čim bi lahko svojo trditev podkrepili?

„Res je, da imajo v rednih tekmovalnih nekoliko več uspeha Krčani, ki so bili tudi v 2. slovenski conski ligi. Mi pa smo boljši

• Lani so bili nogometiški Senovega pokalni prvaki, zmagali pa so tudi v posavski ligi. Njihov cilj je uvrstitve v drugo slovensko ligo. Zato bodo delo zastavili čimbolj strokovno. Radi bi dobili še strokovnjaka za namizni tenis, saj je za igro s celuloidno žogico med mladimi veliko zanimanja.“

v tekmovalnih za pokal maršala Tita. Ko smo pred časom igrali s tedaj še zveznim drugoligašem Kladivarjem za pokal, smo vodili do zadnjih minut, na koncu pa so vendarle slavili izkušeni in objektivno boljši Celjani. Senovo je majhen, a športni kraj. To se kaže tudi v delavskih športnih igrah v občini, kjer Metalna že dolga leta osvaja vidna mesta, prav tako Lisca. Malo nas je, toda zastrupljeni smo s športom. Največ zaslug ima-

Stojan Šibila ml.: „Več strokovnega dela z mladimi!“

jo za tako predanost Sotler, Budna, Zvegljič, moj oče in še kdo.“

— Ste potemtakem zadovoljni z doseženim?

„Ne povsem. Partizan je bil temelj za vse športne dejavnosti. Pobudnik je bil za zgraditev 4-steznega avtomatskega kegljišča, kjer so pomagali vsi delovni kolektivi, še največ pa rudnik. Romanu Sotlerju, ki je bil tedaj na krmilu društva, je uspelo doseči, da je ob Domu Stirinajste zrasla podobna športna dvorana kot v Leskovcu. Pred dvajsetimi leti smo imeli celo moštvo v hokeju na travi, ki je krojilo republiški vrh in dalo štiri državne reprezentante. Pričeli smo s pohodi po poteh Stirinajste na Bohor in tradicija se ohranja. Zdj pa nasploh manjka več organizatorjev. Radi bi spet oživel košarko...“
P. PERC

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 82. letu zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ ŠIŠKO

s Tolstega vrha 7, Šentjemej

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje in podarjene vence ter cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Turkovim, Masnikovim, Krečevim, Medletovim in Božičevim za nesebično pomoč. Zahvaljujemo se Francu Masniku za poslovilne besede na pokojnikovem domu, vsem družbenopolitičnim organizacijam ZZB NOV Novo mesto, ZK Orehovica, Borcem Gorjanskega bataljona, organizaciji Gasilske zveze Novo mesto, GD Orehovica, ZZB NOV Orehovica, KK SZN Orehovica, DU Šentjerneje, GD Mokro polje, Šentjerneje, Stara vas, Cerovi log, Vrhpolje, Brusnice in Gabrje, godbi in pevcem iz Šentjerneje, govornikom ZB Orehovica, GZ Novo mesto, Kremen GD Orehovica za poslovilne besede pri odprtem grobu. Hvala podjetjem Kremen, IMV, Krka Novo mesto in Ginekološki kliniki iz Ljubljane. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje, pokojnega pa v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Terezija, sin Mirko z družino, hčerka Tončka s sinovi, hčerka Vida z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega ljubljenega moža, atija, dedka, svaka in bratranca

ALOJZA BRUNČKA

iz Mokronoga

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so prišli od blizu in daleč, mu darovali vence in cvetje, z nami sočustvovali, nam pismeno ali ustno izrazili sožalje in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo nadvse dobrim sorodnikom, sosedom in prijateljem za veliko pomoč v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala govornikom tov. KOŠČAKU v imenu sosedov in vaščanov, tov. ZIDARJU v imenu družbenopolitičnih organizacij Mokronog, tov. LINDIČU iz UNZ Novo mesto, tov. PUREBRU v imenu upokojencev doma Maksa Perca. Zahvaljujemo se godbi in pevcem za zapete žalostinke. Za vse in vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Milka, hčerka Zlatka z možem, vnukinja Matejka in Barbara ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 69. letu zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, svak, tast in stric

JOŽE ZORN

iz Bočke pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami, pokojnemu podarili cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju, kolektivu Beti iz Metlike, ZB Lokvica in Metlika, godbenikom, govornikom za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Anica, otroci Jože, Olga in Silvo z družinami, brata in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre in tete

ŠTEFKE TOMIČ

iz Novega mesta, Cankarjeva 6

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom in znancem za pomoč, izkazano sočutje, podarjeno cvetje ter za spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Novakovi in strežnemu osebju intenzivne nege kirurškega oddelka bolnišnice v Novem mestu, DO OOZS TOZD Tkanina in Sekciji upokojencev delovne organizacije Novoteks Novo mesto ter Lojzkinim sodelavkam tovarne zdravl Krka. Hvala vsem bratom in sestram binkoštno cerkve iz Novega mesta za lepo organiziran pogreb in tople poslovilne besede.

Žalujoči: sestra Vera in nečakinja Lojzka

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE KOČEVJE

razpisuje na podlagi zakona o stanovanjskem gospodarstvu, 11. člena pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Kočevje, ter z namenom, da se pospeši gradnja stanovanj za delavce

NATEČAJ

za pridobitev posojil za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš v okviru stanovanjske zadruge v občini Kočevje.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje razpisuje za kreditiranje gradnje individualnih stanovanjskih hiš v okviru stanovanjske zadruge skupno

1.500.000,00 din

Do posojila so upravičeni delavci, ki so vključeni v združno individualno stanovanjsko gradnjo:

- delavci, ki združujejo delo v temeljni organizaciji združenega dela in delovni skupnosti, ki imajo sedež v občini Kočevje, ki združujejo sredstva vzajemnosti pri banki ali so združevanja začasno oproščeni in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem ali namensko vezavo sredstev pri banki za gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše;
- samostojni obrtniki s sedežem poslovanja v občini Kočevje ter delavci, zaposleni pri samostojnih obrtnikih, ki združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti na žiro računu za družbeno pomoč in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem ali namensko vezavo sredstev pri banki za gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše;
- kmetje ter drugi delovni ljudje, ki združujejo delo in sredstva v kmetijskih zadrugah in drugih oblikah združevanja kmetov, ki so družbeno-pravne osebe s sedežem v občini Kočevje, ki združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem ali namensko vezavo sredstev pri banki za gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše;
- upokojenci in invalidi, ki imajo stalno bivališče v občini Kočevje in ki za stanovanjsko gradnjo namensko varčujejo ali namensko vežejo sredstva pri banki;
- če nimajo stanovanja ali pa imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljivega vikenda, ki presega 50 m², od koder je možen vsakodnevni prihod na delo in iz dela;
- če bodo sprostili družbeno stanovanje s preselitvijo v lastno stanovanje;
- če imajo pri novogradnji individualne stanovanjske hiše dokončano II. gradbeno fazo ali sklenjeno končno kupoprodajno pogodbo za montažno hišo.

O vseh kreditnih pogojih bodo delavci podrobno obveščeni s širšim besedilom natečaja, ki bo dostavljen posameznemu združenemu individualnemu stanovanjskemu graditelju in stanovanjski zadrugi v občini Kočevje.

Natečaj za ta posojila traja do vključno 22. februarja 1982.

Prijave za natečaj, dosepele po tem datumu, ne bodo upoštevane.

Prijave sprejema Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje. Delavec, ki je zaposlen pri delovni organizaciji, katera združuje sredstva v banki po samoupravnem sporazumu, se prijavi k natečaju za posojilo preko svoje delovne organizacije; samostojni obrtniki in delavci, zaposleni pri samostojnih obrtnikih, se prijavijo preko Obrtnega združenja Kočevje; upokojenci se prijavijo preko Društva upokojencev Kočevje; invalidi se prijavijo preko Društva invalidov Kočevje.

Številka: 91/82-Kn

Datum: 8. 2. 1982

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje

75/6-82

ZAHVALA

Globoko presunjeni, da smo prezgodaj izgubili našega dobrega moža, ljubljenega skrbnega očka, dedka, brata in strica

FRANCA KOTARJA

Gor. Radulja pri Bučki

ne najdemo besed, da bi se zahvalili vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo internemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto za zdravniško pomoč, kolektivu menze ter sindikalni organizaciji TOZD UPORI Šentjerneje za podarjene vence, tov. Iližu za poslovilne besede, vsem sosedom, posebno Anici Kotarjevi, Pregradovim in Šebelejevim za veliko pomoč v najtežjih trenutkih. Posebna hvala LD Bučka ter ostalim LD za organizirano spremstvo pokojnega na zadnjo pot, župniku za opravljeni obred, vsem sorodnikom, sosedom in znancem za podarjene vence, cvetje ter izrečeno sožalje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Julka, hčerke Tinca, Štefka z družinami, sestre, bratje, in ostalo sorodstvo

Šentjerneje, Friedrischoven, Kočevje, Zagreb, Bučka, dne 3. 2. 1982

ZAHVALA

V 76. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, babica, prababica, tašča, sestra in teta

LJUDMILA SMOLIČ

iz Dolenje Straže 12

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, vaščanom, govornikom tov. Slavku Turku in Ivanu Virantu, dr. Zivkoviču, sestri Erni za vso nego in pomoč. Hvala za darovano cvetje in vsakršno drugo pomoč v naši veliki žalosti in vsem, ki ste pokojno tako številno spremili na zadnjo pot. Zahvala velja kolektivom in sodelavcem Tkanine, Novolesa, Novomontaže, Doma ostarelih občanov, ZB in vsem drugim darovalcem. Posebna zahvala najbližjim sosedom za nesebično pomoč, Koširjevim, Gnidovčevim in Turkovim ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni najdražji

Straža, Novo mesto, Ljubljana, Bled, Gederavci

Rešitev iz prejšnje številke

S	P	A	N	I	J	A				
E	T	A	T	I	Z	E	M			
K	O	R	T	A	R	O	K			
A	B	O	R	I	N	K	I			
Z	R	E	B	A	N	J	E			
D	I	R	E	N	D	A	J			
S	I	N	A	J	K	V	O	S	E	
A	N	A	N	A	S	L	O	Z	E	K
L	A	S	O	M	O	R	A	L	I	S
P	R	E	V	L	E	K	A	L	I	C
A	I	R	A	T	O	S	B	A	N	

prgišče misli

Resnična in močna ljubezen
koli ni malodušna - ne prosi,
vzdihuje in ne joka.

I. CANKAR
Za sanjami se podimo in sen-
objemamo.

A. FRANCE
Vsako delo je preprosto, če
ima človek rad.

Ž. ČINGO
Razreda življenja ne moreš
navljati.

O. DAVIČO

			žveplo	pahija	havaj- kitara	slikarjevo orodje	nadav	neodim	z.ime	gl.m. armen. ssr	d l	d l
											prašek zalase	germ. orel
			delavka na akord									
								odprtina				
			troblja					ravnilo				
			Cassius Clay				delavec v larni	aparar				
			žila do- vodnica								zdravil- na rastlina	umetnik
d l	izdelova- lec opt. naprav	vozovni- ca	gr. bog- vetrov	uranov satelit		juž- sad	lirski pesnik			rod laver		
okač					evr. gorstvo				d l	sveta gora		
agregat- stanje					dvojica	rim. boginja jeze	soos			portug. agencija	glina	
3			paraliti- čni bolnik	gr.črka								
ponavlj- glagol								travnik obvodi				
nauk o toploti								sršenar				

Nas bo preveč ali premalo?

Rast svetovnega prebivalstva se umirja - Ogroženost?

Pred kratkim je znani satirični list Jež natisnil tale aforizem: „Ne omejujmo natalitete, ker nekdo mora vrniti dolgove!“ Izrek ovija v smešno kar dvoje vse prej kot veselih zadev: ena je gospodarske narave (dolgovi) in jo bo mogoče rešiti na razmeroma preprost način, druga pa je zelo zapletene narave ter je ne bo mogoče urediti z zakoni, resolucijami ipd. Padanje rodnosti se je v siceršnjem splošnem eksplozivnem naraščanju svetovnega prebivalstva v zadnjem času pojavilo kot resno vprašanje razvitih družb. Modernizacija življenja, urbanizacija, spremenjena moralna pravila spreminjajo razviti svet v „ogroženo“ območje, saj je upadanje rojstev ponekod doseglo že tisto mejo, ko ne zagotavlja naravnega obnavljanja prebivalstva.

bah, direktor oddelka za prebivalstvo pri OZN, na srečanju, ki se ga je udeležilo 600 strokovnjakov iz 63 držav. Na njem so razpravljali o statističnih podatkih iz svetovnega poročila o rodnosti, ki so ga začeli pripravljati že leta 1972 in slovi danes kot največja znanstvena družbena raziskava. Pod vodstvom mednarodnega inštituta za statistiko so raziskali vprašanje rodnosti v 20 razvitih državah in 41 državah v razvoju. Podatki kažejo, da se ob spremenjenih življenjskih navadah, uvajanju kontracepcije, zaposlovanju žensk idr. rodnost zmanjšuje. Mogoče je sklepati, da se bo zmanjševanje rodnosti razširilo po vsem svetu hkrati s prodoranjem sodobnega načina življenja. Strah, da se bo človeštvo tako namnožilo, da bo praktično samo sebe zajedlo, je vse manj upravičen, čeprav je seveda še vedno res, da se svetovno prebivalstvo zelo hitro povečuje. Če bi obveljale sedanja stopnja rasti - kar pa je iz novih podatkov že manj verjetno - bi se človeštvo podvojilo v naslednjih dvestih letih.

Raziskave rodnosti 400.000 žensk v 16 državah sveta so pokazale, da nagla rast prebivalstva začne upadati v deželah t. i. tretjega sveta, kjer so še pred desetletjem z velikim strahom in skrbo preštevali nova in nova lačna usta. Družine se manjšajo celo v deželah Južne Amerike in Azije, kjer so bile številne družine tradicionalne. Razlogi za to so številni, med najvažnejše pa sodi spremenjen odnos do zakona in spočetja. Kontracepcija si utira pot v še tako nerazvite predele sveta. Ponekod so organizirali prave kampanje pri poučevanju ljudstva o osnovnih načrtovanja družine in kontracepcije. Posledice so opazne. V Jordaniji in Pakistanu statistike govore, da neizobražene ženske, ki žive v tradicionalnem vaškem okolju, še vedno rode povprečno 8 do 9 otrok, medtem ko prebivalke večjih krajev in mest, za katere velja, da so okusile nekaj šolskega znanja, rode v povprečju le 3 otroke.

Zanimivo je, da je v nekaterih afriških deželah povsem drugačna slika. Uvajanje umetne kontracepcije je ponekod povzročilo porast rojstev, ker je odpovedala „naravna kontracepcija“. Afriška ženska je praviloma dojila otroka več let, ves ta čas pa naravni zakoni nemočno čajo spočetje. Ko so ženske opuščale dojenje in raje hranile otroke po dudi in steklenički z umetno hrano, je sistem naravnega preprečevanja spočetja odpovedal in ženske so pogosteje zanosile. Tako so v Keniji zabeležili porast rojstev med ženskami, ki so prišle v tesnejši stik s sodobno civilizacijo ter so zavrnile tradicionalne navade dolgotrajnega dojenja in poligamije.

„Zmanjševanje rodnosti je zanesljivo ugotovljeno, hitro je in škodljivo deluje na velik del svetovnega prebivalstva,“ je dejal dr. Leon Ta-

Če je zmanjševanje rodnosti v mnogih deželah dobro znamenje, pa tega ni mogoče reči, ko gre za Evropo. Naš predstavnik v oddelku OZN za prebivalstvo pravi: „Porušil se je sistem, ki je deloval v prid rodnosti. Industrijska revolucija, poudarjeni individualizem, potrošniška miselnost idr. ukinjajo tradicionalne čvrstvene elemente številnih družin tako v zahodni, kot vzhodni Evropi, ne glede na politični sistem.“

Zahodna Evropa je še na slabšem. V Zahodni Nemčiji so statistiki zabeležili povprečno 1,4 rojstva na žensko, znano pa je, da je 2,2 rojstva na žensko tista minimalna stopnja, ki zagotavlja naravno obnavljanje prebivalstva. Poleg Zahodne Nemčije imajo naravni prirastek manjši od potrebnega še v Avstriji, Belgiji, Veliki Britaniji, na Danskem, Norveškem, v Finski, Švedski, Švici, Nizozemski. Upadanje rodnosti je vse občutnejše tudi v vzhodni Evropi, vendar je naravni prirastek manjši od stopnje obnavljanja le v Vzhodni Nemčiji, kjer pride 1,8 otroka na žensko. Na sami meji pa so že Češkoslovaška, Madžarska, Poljska in Romunija.

Koeficient naravnega prirasta, kot ga navaja statistični letopis SR Slovenije, v naši ožji domovini od 1957. leta pada, vendar se od leta 1970 drži na enaki ravni. Zanimivo je, da je poprečno število živorojenih otrok na Slovenko točno 2,2, kar pomeni stopnjo, ko se prebivalstvo ustrezno obnavlja.

Pragozd se ne da kar tako

Največja naložba posameznika na svetu se ustavlja - Projekt Jari o izkoriščanju amazonskih pragozdov

Ameriški milijarder Daniel K. Ludwig je izgubil bitko z amazonskim džunglo; odločil se je, da bo enahal z največjo naložbo, kar se je kdaj lotil posamezen investitor. Podjetnež je namreč pred leti začel izkoriščati neizmerno zeleno bogastvo pragozdov ob Amazonki v Aziliji. Velike potrebe razvitega sveta po lesu in celulozi so obljubljali primeren dobiček, toda izkazalo se je, da velikiški posegi v občutljivaravno ravnovesje niso tako preost.

okolja. Z ogromnimi buldozerji so razrili velika področja, da bi na njih zasadili posebno vrsto hitro rastočega drevoja, a plantaže niso uspevale. Gigantski buldozerji so pri ritju uničili nepričakovano občutljivo plodno plast amazonske zemlje. Podrtega ravnovesja pa ni mogoče popraviti v nekaj letih.

Vse kaže, da bo veliko naložbo prevzela brazilska vlada, a če bo kaj bolj uspešna v boju z džunglo, je seveda vprašanje:

Z vitamini previdno

Vitamini so res snovi, brez katerih se v telesni mašineriji rado zatakne, vendar pa je potrebno z njimi ravnati previdno, opozarjajo medicinski strokovnjaki. Ljudje so namreč poplošili nekatere ugotovitve o koristnosti C vitamina, ki ga človek lahko jemlje precejšnje količine povsem brez škode (koristi naj bi bile številne), in so se začeli basati z vitaminskimi napitki kar po dolgem in počez.

„Telo odvečno količino C vitamina izloči, če gane porabi, medtem ko, denimo, A vitamina ne more, ker se ta vitamin v telesu shranjuje,“ pravi dr. William Weil in opozarja, da je prav vitamin A poleg vitamina D v prevelikih količinah najbolj nevaren. Za primer navaja neko triletno dekletce, kateri so starši dajali prevelike doze A vitamina, da bi jo v zimskem času obvarovali prehoda; vendar bi jo bili kmalu ubili. Dekletce je napadla huda drhtavica, mehčno jo je srbelo, telešček se je dehidriral in količina kalcija v krvi je narasla do take mere, da bi se ji kmalu zaustavilo srce. Komaj so jo rešili.

Učinkovita ogrevala osvajajo tržišče.

Varčno ogrevanje

Novo peči na gorilno olje

Kaže, da se bodo morali revni in manj razviti od razvitih učiti tudi varčnosti. Centralno hišno ogrevanje, ki je bilo dolga leta nekaj povsem samoupravnega v razvitih deželah, so začeli opuščati. Računi za gorivo so namreč iz leta v leto večji (kot pri nas), zato se milijoni ljudi vračajo k cenejšemu ogrevanju s pečmi. Seveda to niso dobre stare peči, marveč sodobni, izpopolnjeni in učinkoviti izdelki. Zadnji krik ogrevalne tehnologije predstavljajo nove peči na olje. V tej zimi se v ZDA greje z njimi že 3 milijone gospodinjstev, predvidevajo pa, da se bo leta 1985 že 10 milijonov gospodinjstev odpovedalo centralnemu ogrevanju.

Prednosti novih kerozinskih peči so res velike. Razmeroma poceni gorivo se v peči, ki je dovolj lahka, da se da premikati in prenašati iz prostora v prostor, skoraj v celoti koristno porabi za ogrevanje. Peč ne potrebuje dimnika, ki je znan požaralec toplote, gori zanesljivo, ne smradi zraka, zanesljivo varnostne naprave pa onemogočajo požare, zastrupitve in druge nevarnosti, ki spremljajo podobne plinske peči.

Izumitelji kerozinskih peči niso Američani, kot bi sodili po njihovi priljubljenosti v ZDA, temveč Japonci. Učinkovita ogrevala so razvili v gigantskih trvdkah Matsushita Electric, Toshiba in Hitachi.

Spomin in sluh

Ljudje imajo ostarele, s katerimi žive, pogosto za sitne, zahtevne, vase zaverovane nadloge, pa se zato na starost vse bolj gleda kot nad sitno bolezen. Britanski raziskovalec Patrick Rabbitt je ugotovil, da večina nespornostimov, v katere so zapleteni ostareli, izvira iz njihovega izgubljanja spomina.

Rabbitt se je specializiral za vprašanja staranja in v več letih raziskovanja na oxfordski univerzi odkril, da zaradi pešanja spomina in koncentracije ostareli težje žive v družbi. Niso več sposobni razgovora z več kot enim človekom, zato se v večji družbi zmedejo, izgube nit in potem seveda neustrezno ravnajo. Pri poskusih z ostarelimi je ugotovil, da ljudi, ki presežejo starost 70 let, že začne motiti sprememba frekvenca in barve glasu. Sledijo lahko le nespremenjenemu glasu, in če se celo isti glas dovolj spremeni, izgube nit pogovora. Podobno se začne težave z razumevanjem, če glas prihaja iz različnih smeri.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da ljudje, ne glede na starost, težje obdrže povedano v spominu, ako slabo slišijo. Preveč pozornosti posvetijo, da besede sploh prav razumejo, v spominu pa jim od povedanega ne ostane nič ali zelo malo. Podobno si ljudje, ostareli pa še posebej, težje zapomnijo besede, izgovorene v hrupu, čeprav jih lahko dobro slišijo.

Z ostarelimi je treba imeti le malo potrpljenja, predvsem pa je treba razumeti, zakaj so drugačni, pa ne bo težav.

MARJAN BREGAR ILIR SE VRAČA

Vhod v šotor se je odgnil, sveže je zavelo iz host in v spranji se je pokazalo zvezdnato nebo. V šotoru je stala Anesta. Bleda in upadla, vendar lepa.

Možje so utihnil skoraj v zadregi.

„Pridite, lepa dama, poveselitate se z nami!“ se je Gaju povrnila vlnjnost in uglajenost rimskega patricija.

Anesta pa je še vedno nepremično stala tu in Vatuza iz kota jo je prebadala s strupenim

pogledom.

„Napadli, morili in oropali ste ljudstvo, ki vam ni bilo sovražno!“ je spregovorila knežnja.

„No, no, gospa! Bomo zdaj o tem...?“ je ugovarjal Gaj. In če že, vedite: vsa tuja ljudstva so sovražna. In armade niso na svetu za ples in za parade, temveč za nasilje in osvajanje. Ali ni tako? Kar pa zadevo vašo malo domovino, vam moram povedati, spoštovana knežnja, da ne bo dolgo, ko bo to le še ena rimskih provinc. „Zdaj

pa nehajva o politiki!“ je pletel Gaj dalje.

„Semkaj prisedite, povem vam kaj o sijajnem Rimu pa o svoji lepi vili, vrtovih...“

Anesto so porinili h Gaju in ta je stresal kot iz rokava. O rimski gospodi, o visokih damah, o palačah, kopalnicah, svetiščih o zabavah in bučnih prireditvah. Ko se je jezik pričel zapletati, si je Gaj pomagal z rokami. Vse bližje in bližje se je pomikal k Anesti, ki jo je spreletavala groza.

Bilo je že pozno in glasovi v šotoru so zamirali.

„Pustite naju sama!“ je ukazal Gaj in Anesti je kri zledenela v žilah. Vedela je sicer, da se bo to moralo zgoditi, vendar upala je, da se Gaj napije in zaspi, še preden se je dotakne...

Nagonsko je segla k pasu, kjer je ponavadi imela bodalo. No, to bodalo je ostalo pri Kenu...

„Ken!“ je Anesta kriknila skoraj na glas.

Vaščani zbirajo za most

V vaseh obakraj podrtega mosta v Dragi začenjajo resno akcijo za gradnjo mostu čez Krko, sicer morajo 30 km dlje

„Nič čudnega, če so ljudje poleg vseh samopriskov pripravljeni še dodatno zbirati precejšnje vsote po hišah, kajti zdaj med Brežicami in Novim mestom ni nobenega mosta, čez katerega bi lahko peljal večji tovornjak z gramozom.“ je takoj na začetku pogovora dejal Alojz Globevnik iz Gomile, sicer pa član sveta krajevne skupnosti Šentjerneje in predsednik SZDL v krajevni organizaciji Čadraže. Akcija za most je že zajela toliko vasi na obeh bregovih Krke, da res zasluži pozornost javnosti.

Alojz Globevnik: „Most čez Krko nikakor ni samo stvar krajanov, ampak tudi občine, zato upravičeno pričakujemo vsaj pomoč.“

— Koliko časa je most v Dragi že zaprt in kaj pomeni to za prebivalstvo?

„Tri leta traja zapora. Prvi dve leti je bil leseni most samo na pol zaprt, več kot leto dni pa je ves promet čezenj prepovedan in lahko služi le pešcem. Ker imajo kmetje iz Šentjerneja vinograde in travnike na Vinjem vrhu, pa tudi drugi vaščani so lastniki parcel na drugi strani reke in čez most ne morejo z vozili, jih to seveda zelo prizadene. Naokrog je namreč 30 kilometrov dlje.“

— Slišati je bilo, da so najbolj pogumni tudi ob zapori mosta vozili preko zaslinih desk. Je bilo res in kako ste to uredili zdaj?

„Veliko lastnikov manjših vozil se je vsak dan izpostavljalo življenjski nevarnosti, ker so raje vozili po trhljih in

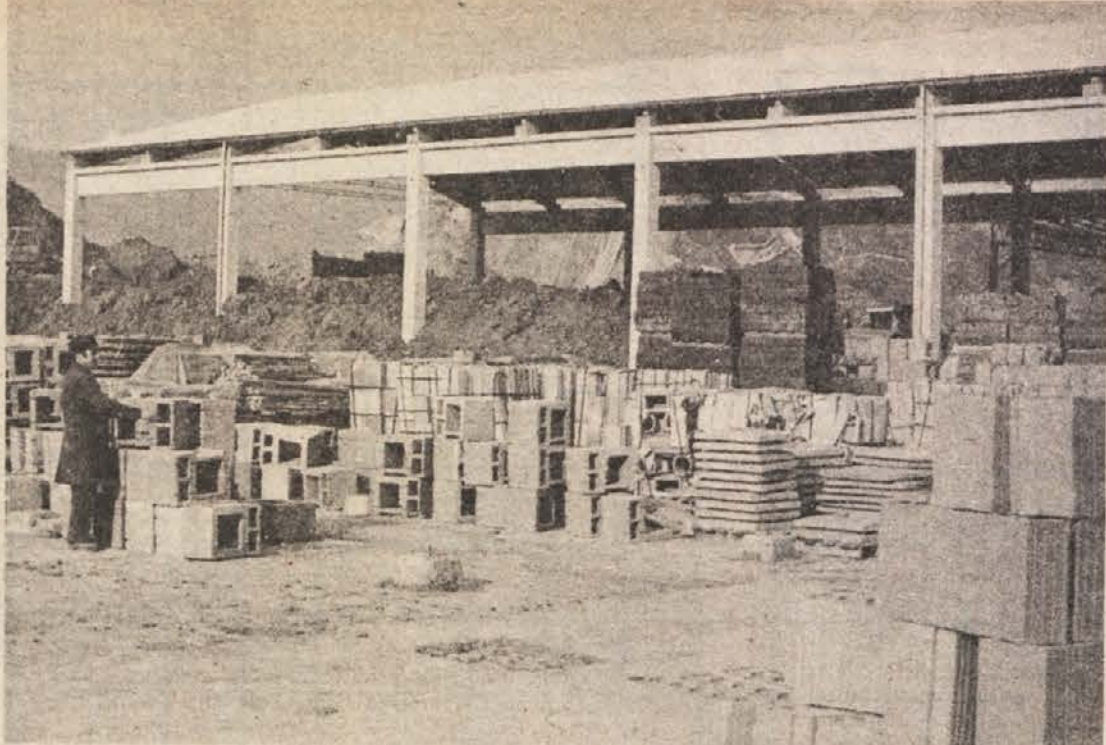
majavih deskah, kot da bi šli naokrog. In ker smo se zbal, da bo kdo padel v Krko, smo že jeseni 1981 zbrali les in s prostovoljnimi delom popravili vsaj najbolj poškodovano polovico mostu, tako da je zdaj prevoz z manjšimi vozili za silo možen. Je pa neuraden...“

— Razložite, kakšna je torej vaša najnovejša akcija za most in ali ima možnost uspeha ob dejstvu, da denarja tudi pri komunalni in v občini primanjkuje?

„Načrti za novi most so že dolgo gotovi, in sicer kar za tri inačice: za leseni most, za betonskega in železobetonskega. Najcenejši bi bil betonski. Krajanje Gomile, Čadraže, Breške vasi, Pristavice, Maharovca, Gradišča, Bele cerkve in Vinjega vrha, ki smo najbolj prizadeali, smo že zbrali čez 400.000 dinarjev za most. Krajevna skupnost Šentjerneje je obljubila 1 milijon, preostale krajevne skupnosti Skočjan, Bela cerkev in Orehoviča pa bodo tudi prispevale. Razen tega smo prosili za finančno pomoč 15 delovnih organizacij, ki ta most uporabljajo ali pa ga uporabljajo njihovi delavci, če se vozijo v službo. Tako bi imeli domačih sredstev okrog 4 milijone. Računamo na 2,5 milijona od komunalne skupnosti, kolikor je bilo za letos v planu za popravilo mosta, in menimo, da manjkajoča vsota ne bi smela biti problem. Gre za pomemben javni objekt. Če so krajanje pri vseh hišah dali od 3.000 do 6.000 dinarjev, bi zaslužili tudi družbeno pomoč.“

Povedal bi še, da nam strokovnjaki načrt za novi most ponovno proučujejo, ker smo ugotovili, da bi ga lahko za 30 metrov zmanjšali. Po našem ni nujno, da gre most čez suho zemljo, ko bi lahko tam naredili mnogo cenejši nasip. Dvakrat pa gre podčrtati, da bi z novim mostom prihranili nemalo goriva in stroškov, zato bi naša akcija morala biti zanimiva tudi za širšo skupnost.“

R. B.

TUDI GLINA BO POD STREHO — Pred kratkim je bila dokončana nova hala za skladiščenje gline v zaloški opekarni, kar pomeni veliko pridobitev za proizvodnjo. Niso več odvisni od vremena.

Prihranili nad 400 ton mazuta

V Opekarni Zalog več novosti: poizkušajo se v izvozu z zidaki za vinoteke, z neizkoriščeno toploto sušijo opeko in iz odpadnih opek delajo material za teniška igrišča

Novomeška opekarna, ki ima tradicijo še iz predvojnih časov, postaja vse bolj sodobna ne le po proizvodih, ampak tudi glede tehnologije in izkoriščanja surovin. Gline imajo še za 50 let, če bo proizvodnja na zdajšnji ravni.

Leta 1976 je zaloški opekarni slabo kazalo, a se je v nekaj letih dobro postavila na noge. Da pa se časi naglo spreminjajo, je najboljši dokaz na tem, da so pred 11 leti posodobili proizvodnjo in spremenili tehnologijo. Namesto premoga so začeli uporabljati mazut, kar je takrat res pomenilo pocenitev stroškov, danes pa jih ravno ta energija najbolj tepe.

V minulemu letu so lahko cene povečali za povprečno 25 odstotkov, ker pa se je mazut podražil za 50 odstotkov, bi spet zabredli na rob rentabilnosti, če ne bi medtem iskali drugih možnosti za zaslužek.

Zlasti se pozna lani uvedena novost po zamisli direktorja Alojza Zorana, ki je dala okrog 400 ton prihranka mazuta. Prejšnja leta je toplota uhajala skozi dimnik, lani pa so jo začeli uporabljati za sušenje opeke. Prav tako se v finančnem poslovanju krepko pozna, da okrušenih, počenihi in sicer pokvarjenih kosov opeke ne razvažajo več po poteh, da bi z njimi krpali cestne luknje, ampak jih zmeljejo in proizvajajo kvaliteten material za teniška igrišča. Prve pošiljke so šle v Split za pripravo igrišč za Mediteranske igre, nato pa so se javljali kupci,

resda zasebniki gradili več, vendar manjše hiše, zdaj pa je kupcev manj, ampak ti zidajo velika poslopja. Pa tudi po vaseh je veliko adaptacij. Pozna se tudi, da je zaloška opekarna ta čas edina z večjo proizvodnjo od Bele krajine pa skoro do Ljubljane.

R. BAČER

Niso potrdili

Krajevna konferenca Socialistične zveze iz Birčne vasi je 7. februarja izvedla temeljno kandidacijsko konferenco.

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in člani vaških odborov SZDL so ugotovili, da so priprave na marčevske delegatske volitve dobro zastavljene, brez težav so izvedli prvi dve fazi priprav. Med evidentiranimi možnimi kandidati je 15 odst. mladih, zastopanost žensk je skoraj 30-odstotna. Pristopne izjave ni podpisal le en evidentiran možni kandidat.

Obpravnavali so tudi kandidate za družbenopolitični zbor in vodilne funkcije v skupščini občine. Ker ni ustrezno pokrita njihova krajevna skupnost, so sprejeli sklep, da ne potrdijo občinskih kandidacijskih list. Menijo, da bi v tej ali oni skupščini na ravni občine zlasti pa v družbenopolitičnem zboru, morali imeti svojega delegata, ki bi zastopal interese njihove ali sosednje krajevne skupnosti, ki sta me d manj razviti v občini.

Javno so razglasili volilno listo in za delegata občinske temeljne kandidacijske konference izvolili tov. Roženbergerja.

V. RATAJ

Živ stik, ne gora papirjev

Matevž Tešar, novi sekretar OK SZDL Novo mesto

S februarjem je prevzel delo sekretarja novomeške občinske konference SZDL Matevž Tešar, doslej sekretar strokovnih sindikatov na občinskem sindikalnem svetu. V „politiki“ vztraja že skoraj desetletje in številne izkušnje mu bodo prišle prav pri sedanjem delu v občinskem krmilu naše frontne organizacije.

„Moja glavna naloga na sindikalnem svetu je bilo usklajevanje dela 10 strokovnih sindikatov, kolikor jih deluje v novomeški občini. Delo je šlo v korak s programom in usmeritvami sveta, treba pa je bilo tudi reševati številne probleme, ki so specifični za posamezno stroko. Pri tem ni manjkalo težav, ki smo jim priča tudi drugje. Aktivnost posameznega odbora je bila v veliki meri odvisna le od peščice članov. Večina namreč ne kaže pravega zanimanja. Morda je za to kriva tudi prešlaba obveščnost,“ meni Tešar.

Precej je bilo dela z oblikovanjem osnovne sindikalne

MATEVŽ TEŠAR

organizacije delavcev pri samostojnih obrtnikih. Najprej je bilo treba med njimi splošni najti nekaj takih, ki so bili pripravljeni zagrabiti za delo. Največ pozornosti so posvetili uresničevanju kolektivne pogodbe, dopolnilnemu izobraževanju teh delavcev itd.

Kako pojmuje svoje bodoče delo sekretarja občinske konference SZDL? „Program dela občinske konference SZDL je znan in treba mu bo slediti. Sekretarjeva naloga je predvsem usklajevati delo krajevnih konferenz. Programске konference so pokazale, da imajo v krajevni skupnosti preveliko vlogo vodstva SZDL, s tem pa tudi preveč dela, ki mu niso kos. To bomo skušali odpraviti, saj se tako omejuje vloga krajevni konferenz, svetov in sekcij ter neformalni način dela. Uspehe pričakujem le od čimbolj živnega stika s terenom. Trenutno najvažnejše naloge? Uspešna izpeljava volitev, večje vključevanje SZDL v uresničevanje nove hišne samouprave in sprejete kmetijske politike. Vse to mora biti živo v krajevni konferenzah, zato je delo na terenu tako pomembno.“

Z. L.—D.

Zelišča so kot čiste devize

Krkin tozdz Zelišča je lani preseegal izvozni plan za 27 odstotkov — Na domači trg dajejo nove proizvode, začenjajo s plantažnimi nasadi in pred vrati je selitev

Okrog 300 vrst zelišč in plodov izvažajo v Zeliščih na zahodna tržišča. Največ povpraševanja je na tujem po gobah, bučnih peškah in podleskovem semenu. Vse to daje „Krki“ čiste devize, ker uvoza v tej proizvodnji skoroda ni. S pridom pa „zeliščarske“ devize uporabljajo drugi tozdz Krke, predvsem v proizvodnji zdravil.

Izvozni plan je bil v letu 1981 presežen za 27 odstotkov, kar je izredno lep rezultat, toda dosežen je bil z velikimi napor. Krkin tozdz Zelišča ima svojo tovarno v Novem mestu in obrat v srbskem Svrliju, kjer odkupljena zelišča in plodove z območja celotne Jugoslavije tudi predelujejo.

Pred dobrima dvema letoma začeta proizvodnja zeliščnih proizvodov v obliki čajev, kapljic, sirupov, tablet in kapsul ali bonbonov je na domačem trgu našla lep odziv. Gre za preparate, ki niso zdravila, imajo pa blagodejne učinke na nekatere bolezni, zato jih ljudje pri nas, v svetu pa že vrsto let, radi uporabljajo kot preventivo.

Temu so predvsem namenjeni. Nimajo stranskih učinkov in dobiti jih je brez recepta. „Najpomembnejše za tovrstno proizvodnjo pa je, da imamo zanj surovino doma, da je zrasla na lastni tehnologiji in je plod last-

plodovi morajo biti pod stalnim nadzorom glede vlage, temperature in drugih lastnosti, ki jamčijo kvaliteto.

R. B.

KMALU BO BOLJŠE — Pakiranje zelišč ni težko delo, pač pa v Krkinem tozdu Zelišča v Bršljanu nimajo ustreznih delovnih prostorov. Po preselitvi v nove prostore bo možna tudi mnogo boljša organizacija dela. Zdjaj prenašajo embalažo in materiale iz kota v kot. (Foto: Bačer)

Novomeška kronika

V NOVOBOM LEPŠE — Gostišče „Pri rotovžu“ obnavljajo. Ograja iz desk s hodnikom je za hojo ljudi varnostni ukrep, potreben v najohjem središču mesta. Stalne stranke za točilno mizo si bodo morale za časa obnovitvenih del poiskati pač drugo zatočišče.

PUST SE BLIŽA — Za bližnji praznik veseljakov je letos zelo borna izbira. Maske imajo za zdaj le v Mladinski knjigi in še tu ni posebne izbire. Ostalih pustnih rekvizitov pa sploh ni. Tako si lahko pustni prvirčenci nataknejo samo svinjski, opičji ali klovnski obraz...

V SOBOTO ZVEČER — Da je točenje alkoholnih pijač mladoletnim osebam prepovedano, gostinci vedo. Čudno je torč, če konec tedna zvečer lahko vidimo po mestu precej rosnol mladih opotekajočih se korakov.

TA TEDEN SAMO TRIJE — V novomeški porodnišnici so bili minuli teden rojeni samo trije meščančki. Rodile so: Pavlina Lovrenčič s Ceste herojev 34 — Davorja; Vesna Rustja s Ceste herojev 34 — Sašo in Vida Postrak z Vrhovčeve 18 — Danjana.

BILE SO BANANE — Odkar je zadnji petek na tržnici spet začel

prodajati na stalni stojnici zasebni obrtnik z Juga, je izbira malo boljša. Prvi dan je imel naprodaj celo banana, vendar so naglo pošle. Domačini so v ponedeljek v malo večjem številu ponujali svoje blago, vendar zelenjave ni bilo nobene, ne radičev in ne motovilca. Velika pa je bila izbira sirčkov, fižola in jajc.

Ena gospa je rekla, da zadnjih deset dni težko dobiš v združenem delu koga od vodilnih sefov, ker so množično na smučarskem dopustu. Na srečo med delavci zaradi bele opojnosti skoroda ni odsotnosti. Baza torej ne drsa, ker nadrsa...

Hišna samouprava brez sape

Novi zakon o stanovanjskem gospodarstvu prinaša bistveno več pravic in dolžnosti za stanovalce v družbenih stanovanjih. Organizirali v skupnosti stanovalcev in s hišnimi sveti kot izvršilnimi organi bodo sami odločali in skrbeli za vzdrževanje stanovanj ter celih hiš s sredstvi, zbranimi od stanarin. Strokovna opravila bodo lahko prepustili delovni skupnosti interesnih skupnosti. Stanovanjska skupnost pa naj bi poskrbela še za servis za popravila.

Za prevzem gospodarjenja s stanovanji se morajo stanovalci najprej organizirati v skupnosti, izvoliti hišne svete in druge organe. Čeprav je bila ta akcija v novomeški občini dobro zastavljena, je na terenu vendarle zmanjkalo sape. Do sedaj je namreč ustanovljenih le dobro četrtino skupnosti stanovalcev in izvoljenih hišnih svetov. Nihče ni sicer pričakoval, da bo vse steklo kot po maslu v mesecu ali dveh, še manj pa smo pričakovali tako skromen uspeh. Vzroki so v glavnem znani, manj pa razumljivi, saj novi način odločanja in financiranja že velja. Glavna ovira boljšemu uspehu akcije je izredno nezanimanje stanovalcev, še posebno v novo vseljenih blokih, kjer je do hišnih svetov skoraj nemogoče priti. Ljudje se z vsemi močmi branijo odgovornosti in funkcij v hišni samoupravi. A brez tega ne bo šlo!

Akcija se seveda nadaljuje. Strokovna služba stanovanjske skupnosti, na katero je padlo vse breme, v zvezi z novim organiziranjem in pojasnjevanjem bistva prenosa odločanja na stanovalce, pa je v njej nemočna, če se SZDL in Zveza komunistov na terenu ne vključujeta v akcijo, kot je bilo od njih pričakovati. Kjer z novo organiziranostjo kljub vsem poskusom ne bo šlo, jim ostaja še en ukrep – „prisilna uprava“. Bo res potrebno posegati po njej, ko gre vendar za neposredne interese stanovalcev?

Z. L.-D.

VOLNA JE GORELA

V garaži tapetnika Franca Jermana na Šegovi v Novem mestu je 6. februarja nastal požar. V prostoru so bile vreče z volno. Ko se je Jerman z avtom odpeljal, se je začelo iz garaže kaditi. Tlečo volno so pogasil novomeški gasilci in tako preprečili večjo škodo. Kaže, da se je volna vnela med ogrevanjem motorja.

PRVI KROG ZAKLJUČEN

V novomeški občini je bil do 10. februarja rok za izvedbo kandidacijskih konferenc v vseh tozidih in po krajevnih skupnostih. Na teh zborih so obravnavali liste evidentiranih za kandidate na bližnjih volitvah v domači občini, pa tudi evidentirane za vodilne funkcije na ravni republike. Obenem so na kandidacijskih konferencah ocenjevali postopke evidentiranja, ki so z izvedbo kandidacijskih konferenc končali. Prvi krog volilnih opravil je minil, liste s predlaganimi kandidati pa morajo biti povsod razobešene.

SINDIKATI SESTANKUJEJO

Na območju novomeške občine potekajo občni zbori v osnovnih organizacijah sindikatov po tozidih in bodo končani v februarju, potem bodo sestanki v konferencah sindikatov v vseh večjih delovnih organizacijah. Povsod ocenjujejo delo v dveletnem obdobju in sprejemajo programe za novo obdobje ter volijo nova sindikalna vodstva.

ZADNJE URE BIVŠE DAVKARIJE – Del stare mogočne stavbe na novomeškem Novem trgu poleg avtobusnega postajališča, ki je še ostal po lanskem rušenju, v teh dneh odstranjujejo delavci splošnega gradbenega podjetja Pionir. Za društva in organizacije, ki so imele tu svoje prostore še do nedavnega, so našli ustrezne prostore. Člani AERO kluba so šli v barake Vodnogospodarskega podjetja ob Cesti komandanta Stanega, občinska zveza tabornikov na rotovž, ZOTK v bivši internat v Šmihelu, OZPM so prostor odstopili v sindikalnem domu, Gasilska godba pa bo nadalje vabila v Krkinem mladinskem klubu. (Foto: J. Pavlin)

Lepa udeležba kot dokaz zanimanja

Na javnih razpravah o novi kmetijski zakonodaji so kmetje iz Škocjana, Straže, Mirne peči, Suhe krajine, Šentjerneja in okolice mesta postavljali vrsto vprašanj – Predvsem urediti lovsko škodo!

Da je na podeželju glede kmetijstva in položaja kmeta v luči nove zakonodaje tako s socialno-pokrajinskega vidika, kot davčne politike in bodoče usmeritve v tej dejavnosti še mnogo nejasnosti, se je pokazalo na javnih razpravah, ki so bile pred dnevi na vseh koncih novomeške občine. Izkazalo se je, da ljudje najmanj poznajo preživninsko varstvo in da je očitno premalo živih stikov in sodelovanja med kmetom in zadrugo. Prav tako pa zdajšnja organiziranost po TZO ne bi smela biti dokončana, ker so nekatera taka področja, zlasti novomeško, prevelika.

V Straži se je javne razprave udeležilo 48 ljudi. Menili so, da je status kmeta še preohlapno opredeljen, ker poznajo več primerov, ko so se zaradi nekaterih ugodnosti med kmete hoteli zapisati občani z drugimi, stalnimi viri dohodka. Ugotovili so, da je bilo na tem koncu premalo komasacij, medtem ko so bile najglasnejše pripombe v zvezi z nedorečenostmi pri plačilu škode, narejene od divjadi.

V Mirni peči je prišlo na sestanek 109 krajanov. Prav tako so postavljali vprašanja o komasaciji. Poleg škode zaradi divjadi, ki je tudi v tem predelu ena pglavitnih kmetovih nevšečnosti, so precej govorili še o škodi na njivah in v gozdovih, ki jo delajo živali Romov.

Škocijanski okoliš je z 80 navzočimi predstavniki kmetov razgrinjal svoje težave. Postav-

ljali so vprašanja glede davčnih olajšav in kritizirali to, da zaidljive parcele nastajajo na dobri obdelovalni zemlji. Mnenja so bili tudi, da ob prodaji zemljišče sosedje prekasno izvedo za možnost nakupa, pa bi na tak način lahko dostikrat nastajali večji kmečki kompleksni namesto zdajšnjih ohišnic.

V Šentjerneju jih je bilo nad 100, ki so se udeležili javne razprave. Tu je bilo dosti razprave o kmečkih pokojninah in spet o predkupni pravici kmeta-soseda do kmečke zemlje. S področja preživninskega varstva in nove možnosti porodniškega dopusta za kmečko ženo ljudem še marsikaj ni bilo znano.

V Hinjah je prišlo 35 kmetov. Kot so pričakovali, so tu zlasti opozarjali na stalne spore glede plačila škode zaradi divjadi. Poudarjali so, da je divjadi

preveč, tudi divjih prašičev, čeravno je komisija zanje odobrila dodaten odstrel.

V Novem mestu sklicane javne razprave se je udeležilo 145 kmetov iz celotnega okoliša, ki je očitno prevelik. Imeli so pripombe glede prostorskega plana in opuščanja gorskih kmetij, kot drugod v prizadetih območjih pa so tudi tu poudarjali škodo, ki jo delajo kmetom živali Romov ali pa Romi sami s sekanjem gozda.

Povsod so v razpravi sodelovali strokovnjaki iz posameznih

področij in na marsikatero vprašanje je bil takoj pri roki odgovor. Slaba stran tako širokega zasnovanih razprav pa je v tem, da so načenjali konkretne primere iz svoje vasi, češ da se jim v tem ali onem pogledu godi krivica (to sodi k posameznim strokovnim službam), zato je zmanjkovalo časa za resne vsebinske pripombe k zakonom. Pa vendar: iz vsega povedanega je razvidno, kje kmeta čevljev najbolj žuli in na katerih področjih želi spremembe.

R. BAČER

Več cenejših stanovanj?

Komunisti v novomeškem stanovanjskem gospodarstvu bodo sprejeli program nalog za odpravo pomanjkljivosti

Družbeno usmerjena gradnja stanovanj v novomeški občini krepko zaostaja za potrebami in načrti. Vzrokov za tako stanje je več, v zadnjem času predvsem vse večje pomanjkanje sredstev, ki se je pridružilo že starim težavam s kasnitvijo prostorske in zazidalne dokumentacije ter problemom komunalnega opremljanja stavbnih zemljišč in same gradnje zaradi nepovezanosti vseh izvajalcev. Vsi ti problemi zahtevajo resno ukrepanje.

Že v kratkem bo v Novem mestu razširjen sestanek komunistov v stanovanjskem in komunalnem gospodarstvu. Na osnovi narejene ocene in že sprejetih stališč za področje stanovanjskega gospodarstva bodo izdelali program nalog za delo v bodoče in za odpravo težav ter pomanjkljivosti, ki zavirajo gradnjo prepotrebni stanovanj. Nekatere spremembe zahteva tudi novi zakon o sta-

novanjskem gospodarstvu. Program pa bo povsem konkretno zavezoval posamezne člene stanovanjske gradbene verige.

Komunisti naj bi razpravo posvetili predvsem nekaj sklopom vprašanj, ki bodo dajala ton tudi nalogam in usmeritvam za naprej, čeprav se bo gotovo pokazala še vrsta problemov, ki jih ne bo moč dobiti. Eno takih vprašanj je oblikovanje investitorstva, saj v bodoče izvajalec gradnje ne more biti tudi investitor. Financiranje pa le je temelj vsega. S tem v korak gre povezovanje vseh sodelujočih v gradnji na dohodkovnih temeljih ter skrb za večjo, racionalnejšo in cenejšo družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo. Tudi o usmerjanju individualne gradnje bo treba kaj reči. Brez tega ni moč voditi poselitvene politike v občini in varovati dobrih kmetijskih zemljišč.

Z. L.-D.

Spet čiščenje

Po krajevnih skupnostih akcije za čiščenje okolja in zbiranje odpadnih surovin

Letos bo novomeški Dinos že tretjič organiziral spomladanske očiščevalne akcije po krajevnih skupnostih, v katerih sodelujejo Rdeči križ, mladina in krajanje. To, kar se čez zimo nabere na skritih poteh in največkrat ob obrobu gozdov, zastruplja in kazi okolje, zato odpadke vseh vrst od železa do stekla in krp odvažajo k Dinosu, ta pa industriji daje manjkajoče surovine.

„Od takih akcij je trojna korist“, je dejal Franc Hočevar, vodja poslovne enote Dinos v Novem mestu. „Naj povem za primer, da so lani v krajevni skupnosti Mali Slatnik zbrali okrog 50 ton raznovrstnih odpadkov in na Dvoru ne dosti manj. Mladina pa je dobila takoj plačano, ko smo pripeljali in stehtali. Okrog 70.000 dinarjev, pridobljenih s tako akcijo, da je za kak mladinski aktiv kar primeren denar za nabavo športnih potrebščin ali za izlet itd. Druga korist, ki bi jo morda morali omeniti na prvem mestu, je skrb za čisto okolje, tretja pa ta, da industriji dobavljamo surovine.“

Franc Hočevar: „Začeli bomo v podgorjanskih vaseh na šentjernejskem koncu.“

Začeti bomo na šentjernejskem koncu in okrog Škocjana, nadaljevali pa še drugod. Letos bo akcija še širše zastavljena kot prejšnja leta in bi z njo radi pridli v čimveč krajevnih skupnosti. Veliko več dovažajo k nam razne odpadke iz posameznih gospodinjstev, medtem ko iz delovnih organizacij odkupimo še manj kot prej. Verjetno zdaj bolj pazijo na material in ga ne mečejo toliko stran.“

R. B.

MERCEDES ODPELJAL NAPREJ

Janez Koželj iz Mengša je 2. februarja dopoldne vozil z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Karteljevem ga je prehitel oseben mercedes. Takrat je nasproti pripeljal tovornjak. Koželj je hitro zavil na desni rob ceste, pri čemer ga je zaneslo na njivo, kjer se je prekopnil. Voznik Koželj in sopotnik Anton Kušar iz Ljubljane sta bila laže ranjena, voznik mercedesa pa je odpeljal naprej in g še iščejo. Gmotne škode je za 150.000 din.

OTOČEC: PEVCI VADIJO

Pred dvema mesecema ustanovljeni mešani pevski zbor na Otočcu, ki ima nad 30 članov, redno vadi dvakrat na teden. Pojejo po dve uri skupaj, vadi pa jih učitelj Miro Pavlič iz Šentjerneja. Otoški zbor bi se rad predstavil domačinom že na letošnji proslavi za 8. marec. Delovna pa je tudi dramska sekcija, ki vključuje predvsem mladino. Pod vodstvom upokojene zobozdravnice Milke Rabelj trenutno vadijo dve enodjejniki.

TELEFON V GOTNI VASI

Čudno se sliši, pa je le res, da Gotna vas, ki je že dolgo uvrščena v mestni predel, do pred nekaj tedni ni imela telefona. Malo pred novim letom pa je bilo oddanih 96 telefonskih števil narocnikom. Interesentov je zdaj dosti več, vendar so telefon dobili le tisti, ki so pravočasno sklenili pogodbo in, kajpak, plačali. Zmogljivost gotenskega telefona je sicer večja, vendar nekaj števil hranijo za hiše v novonastajajočem naselju v Jedinskih.

Človek s srcem na jeziku

Rihard Romih, Novomešan, ki je na predzadnji januarski dan praznoval 70-letnico, je v mestu eden neutrudnih aktivistov, kakršnih je vse manj. Sam pravi, da je kot nalašč za opravljanje tistih drobni aktivnostiskih opravil na terenu, kakršnih se navadno drugi branijo. Pa se mu ne zdi prav nič nečastno prijeti za vsako delo. Znan je tudi po tem, da na sestankih pove, kar misli, pa da mu je povsem vseeno, četudi bi kdo zameril.

„Pravzaprav sem vesel, da je pri nas taka demokracija, da se mi res ni treba bati, če imam včasih dolg jezik. Brez bojzani lahko zinem, kritiziram, pa naj bo to na sestanku Zveze komunistov ali pa v krajevni skupnosti. Navadno vedno poudarjam več samokritike!“

Rihard Romih ni Novomešan, čeprav se za takega šteje in je tudi po govoricu pristen krajan dolenske metropole. Rojen je bil v Občinah pri Trstu in tam obiskoval prvi razred osnovne šole v italijansčini, takoj po prvi svetovni vojni pa se je družina slovenskega železničarja Romiha preselila v Jugoslavijo in prišla v Novo mesto. Tovariša Riharda se zagotovo spominja vsak predvojni Novomešan. Bil je vnet športnik in telovadec pri Sokolu pa župni prednjak, to je nekak telovadni učitelj. Opravil je več tečajev in se povsem predal telovadbi pa pripravljaj mla-

ga Italijani hoteli aretirati. Potem je bil v odsotnosti skupaj z Dušanom Svaro in Jožetom Udovičem obsojen na dosmrtno ječo. Ampak za rešetke ga niso dobili!

„Prvi ognjeni krst sem doživel marca 1942 na Smuki, sodeloval sem v napadu na Žužemberk, potem so se akcije vrstile v raznih formacijah. Bil sem v Zapadnodolenjskem odredu, potem v Tomiščevi brigadi vse do septembra 1943, ko se mi je zastupila noga in sem moral v ko-

čevsko bolnišnico. Od tam sem na komando preselil k saniteti. Bil sem pomočnik komisarja bolnice v Snežniku in komisar več postojank. Na Notranjskem sem se med vojno tudi oženil, ampak tri dni po poroki sem moral na Planino pod Mirno goro, kjer sem bil spet komisar v raznih postojankah pri centralni bolnišnici. Končno sem pristal v oddelku za zveze in tam dočkal konec vojne,“ je na kratko opisal svojo partizanskično.

Po osvoboditvi je bil do leta 1957 v JLA in je služboval v raznih krajih od Zrenjanina do Zagreba in Tolmina, od leta 1960 pa ga spet najdemo v Novem mestu. Od prvega dne vrnitve pa doslej je ostal aktiven, predvsem v ZRVS in pri borcih pa v krajevnih skupnosti in v stanovanjski skupnosti pa v SLO in še kaj bi se našlo, kjer ni zraven le po članstvu, ampak s srcem in dušo.

Kot večletni mentor mladih po šolah, kjer ohranjajo tradicije NOB, je z njemu lastnim gromkim glasom pribil: „Ni dovolj govoriti o tradicijah NOB in mlade zasipavati s parolami. Mladi hočejo konkretne akcije in zgled!“

Kot 70-letnik pa športna dogajanja še vedno budno spremlja, toda pri tem izreče tudi marsikatero pikro: „Imamo nekaj vrhunskih športnikov, ampak množičnosti ni in to je slabo. Za šport v raznih panogah dajemo ogromna sredstva, vendar bi lahko marsikaj prihranili in pocenili.“

R. B.

ŽABJAK SREDI ŠMIHELA – V eni prejšnjih števil našega lista smo na tretji strani poročali o skrbi šmihelskih pionirjev za čistočo svojega kraja. Vse bi bilo prav in lepo, če budno oko kamere ne bi našlo v neposrednem središču kraja, ob cesti, ki vodi v Škrjanče, prave zbirke odpadkov sodobne civilizacije. V letu čistoče bodo vsa prizadevanja šolarjev padla v vodo, če le-ti ne bodo stopili na prste tistim, ki tu odlagajo stvari. (Foto: J. Pavlin)

Novost Novolesovega tozda Bor vzbuja zanimanje kupcev — Lani prvič izvoz v ZRN

V Novolesovem tozdu Bor v Krškem le 90 delavcev po naročilu izdeluje stavbno pohištvo in notranjo opremo za poslovne zgradbe, hotele, šole, vrtnice in druge objekte. Pomanjkanje kreditnih sredstev povzroča, da včasih večjih del ne dobijo.

Mizarji Bora so delali že za ljubljanski Julon, hotel Goljat v Poreču, spominski dom Josipa Broza-Tita v Kumrovcu, čaške Terme, opremili pa so med številnimi objekti po državi tudi precej stavb v občini. Še največji posel je bila izdelava opreme za celotno stanovanjsko naselje Spodnji Grič v Krškem.

Za letos je proizvodnja skoraj v celoti zasledena, pravzaprav do septembra. Ni bojzani, da bi dela zmanjkalo, saj je veliko zanimanje za kuhinjo „Kerin“, ki je bila novembra lani razstavljena v ljubljanskem potrošniškem informativnem centru. Vzorec bodo ponudili na ogled še na drugi razstavi, in če bodo uredili cene in zagotovili materiale, se bodo v tovarni bržda lotili tehnoloških rešitev in celo serijske izdelave. Za tak korak se gotovo ne bo lahko odločiti,

CELOVITA OSEBNOST — Vuka Kumar-Hiti, upokojena predmetna učiteljica glasbe iz Koprca, uporablja pri slikarskem ustvarjanju razne tehnike, ukvarja pa se tudi s kiparjenjem in grafiko. Ob otvoritvi razstave njenih del prejšnji petek v brestaniškem gradu pa je obiskovalce prijetno presenetila še njena poezija. Razstava, ki sta jo pripravila občinska ZKO in KLIK, bo odprta do pričetka marca.

ZRN preko zagrebškega Uniona drva prvič izvozili masivne bukovne plošče za 42 tisoč mark, ker pa so Nemci izdelkom prisodili najboljšo kakovost, bi lahko Krčani izvozili plošče za omenjeni znesek vsaka dva meseca. Če bodo cene ugodne in si bodo zagotovili les prve kakovosti, ki ga sedaj večinoma dobijo z domače žage v Straži, bo posel krenil.

P. PERC

Trinajsterica lani zaslužila nad 400 tisočakov

Stirje zaposleni pri NE

Pri krški občinski upravi za družbene prihodke so do roka, to je do 30. januarja, prejeli 30 napovedi skupnega dohodka občanov za leto 1981. Računajo, da je na osnovi podatkov delovnih organizacij še nekaj zamudnikov. Lestvica občanov, ki so prijavili skupne dohodke nad 400 tisočakov, pa je takale: 1. uslužbenka Westinghousa (592.394 dinarjev), sledijo: zdravnik (480.476), gradbeni inženir s honorarji (471.420), uslužbenec s pokojnino (462.290), zdravnik (462.095), direktor delovne organizacije (436.277), zdravnik (427.038), elektroinženir (423.347), varnostni inženir (419.730), direktor tozda (416.555), pravnik (415.278) in upokojenec s honorarji (400.506 dinarjev).

Do 10. februarja bi morali občinski upravi za družbene prihodke posredovati podatke vsi zamudniki, ker pa smo pripravljali to informacijo le dva dni prej, ni pričakovati večjih sprememb na lestvici. Zanimivo je, da je kar četverica izmed trinajsterice občanov z najvišjimi skupnimi dohodki v občini zaposlena pri jedrski elektrarni.

P. P.

POLNA DVORANA — V globoški krajevni skupnosti so minuli teden sklenili z dvema prireditvama, z razstavo in poskušajo vin ter s tekmovanjem „Mladi in kmetijstvo“. Obakrat so imeli dober obisk. Največ občinstva je privabilo sobotno merjenje znanja med ekipami mladih kmetovalcev iz občine, od koder je tudi gornji posnetek. (Foto: J. T.)

V „Beti“ še več za izvoz

Zaradi pomanjkanja prostora so delavke spet utesnjene

Konfektionarke v dobovskem tozdu Belokranjske tekstilne industrije Beti bodo letos povečale količino izdelkov za izvoz. Lani so izdelale za tujino približno 30 odst. proizvodnje. V planu za letos so ta odstotek dvignile na 40. Izvozni in delovni program snujejo in sprejemajo skupaj s štirimi drugimi konfekcijskimi tozdi.

Dobovske šivilje imajo v svojem programu ženske spalne srajce in ženske obleke za prosti čas. Tržišče imajo zagotovljeno. Večino izvoznih izdelkov prodajo v Nemčijo, nekaj na Madžarsko in celo v Irak. Dela imajo dovolj in upajo, da tudi letos ne bo zastojev. Direktor tozda Slavko Vujanović je rade volje povedal, da se lani stroji niso niti za en dan ustavili.

Kolektiv šteje trenutno 156 zaposlenih, od tega komaj deset moških. Za sedaj ne nameravajo sprejemati novih delavk. Prihodnje leto računajo, da se bo odprlo kakih deset do dvanajst delovnih mest, če bodo do ta-

krat končali prizidek za pakiranje, sortiranje in razpošiljanje izdelkov. Za normalizacijo tehnološkega procesa potrebujejo precej dodatnega prostora. V programu imajo halo za 500 kvadratnih metrov, da bi se rešili stiske za zaključno fazo proizvodnje in da ne bi imeli zatpanih vseh za delo popolnoma neprimernih prostorov. V konfekcijski dvorani bi s tem pridobili prostor za nove šivilje. Za dograditev bodo potrebovali 6 do 7 milijonov dinarjev.

J. T.

SPREJEM ZA GOSTE IZ ČRNOMLJA

Za folklorno skupino „Zeleni Jurij“ iz Črnomlja, za pesalce ljudskih plesov iz Vinice ter pevce mešanega pevskega zbora Butoraj — Dragatuš, ki bodo 13. februarja gostovali v brežiški občini, bo isti dan ob 17. uri priredil sprejem v Posavskem muzeju predsednik občinske skupščine Stanko Rebernik. Gostom bodo nato razkazali muzejske zbirke. Pevski zbor in folklorna skupina iz Vinice bosta zvečer nastopila v Artičah, skupina Zeleni Jurij pa v Dobovi. Z obema prireditvama bodo v brežiški občini počastili slovenski kulturni praznik.

Več njiv in več hlevov

Obeti kmetijskih naložb za jutrišnji pridelek hrane

S pridobivanjem novih površin in nekaterimi pomembnejšimi investicijami bo brežiško kmetijstvo v nekaj letih precej pomnožilo prideleke in priraje mesa v družbenem sektorju in v kooperaciji.

Največ obeta regulacija Sromljice, na povečan in stalen donos žit in drugih poljščin pa bo vplivala tudi izgradnja savskega nasipa, ki bo od

Brežic dalje vzdolž rečnega toka zavaroval okoli tisoč hektarov pred pogosto se ponavljajočimi povodnjami. Orjaški stroji Vodne skupnosti Dolenjske so pod starim savskim mostom poleg Jutrjanke že začeli prekopavati obrežje in ga pripravljati za dovoz nasipnega materiala.

Živinorejo bo na družbenih posestvih in v zasebnih pitaliških spodbudila postavitev novih hlevov za govedo na območju Globokega. To investicijo bo Agraria izpeljala skupaj z Agrotehniko oziroma Grudo. V takmakšnji hlevih bo prostora za 2400 mladih goved, ki jih bodo tam spitali do teže 450 kilogramov. V rejo bodo sprejemali 200-kilogram-ska teleta. Tako bodo imeli kooperanti in drugi kmetovalci možnost za popolno izkoriščanje lastne krme, ki jo bodo v tem primeru pridelovali še bolj intenzivno.

Vzporedno s poljedelstvom in živinorejo napovedujejo kmetijci tudi obnovu sadjarskih in vinogradniških površin. V letih 1980—1985 planira na primer Agraria v kooperaciji že nad sto hektarov nasadov jablan, hrušk, breskev, marelic, češenj in jagodičevja. Slovin pa bo še naprej sodeloval pri obnovi zasebnih vinogradov, med tem pa bo temeljito obnovil tudi lastne nasade vinske trte na Bizeljškem.

J. T.

S PROSTOVOLJNIM DELOM DO RAZSVETLJAVE

V Dečnih selih so imeli v nedeljo, 7. februarja, Krajevno delovno akcijo. Postavili so svetilke ob cesti skozi vas in tako končali urejanje javne razsvetljave. Vse ročno delo pri kopanju jarkov za električni kabel in zasutju so krajani opravili prostovoljno. Vas je zdaj prijaznejša, luč pa dokaz, da se skupno delo vselej obrestuje.

ZA VSE ENAKA MERILA?

Krajevna skupnost Brestanica je zaprosila za razlastitev okoli 300 metrov zemljišča zaradi ceste. Zemljo so pripravljeno pošteno plačati, a po prvih informacijah bi morali odšteti lepe denarce. Zdaj Brestaničani sprašujejo, če je tudi za gradnjo daljnovega Brežice — Krško potrebovalo Elektro Krško toliko soglasij in ali je krajevna skupnost obravnavana na enak način. Bojijo se, da bi zavoljo različnih meril izgubili čas in denar.

PRIZADEVNO TURISTIČNO DRUŠTVO

Krško turistično društvo je že precej storilo za lepši videz mesta, še zlasti pa so bili turistični delavci prizadevni v lanskem letu. Čeprav imajo bolj malo denarja, so lani namenili za ureditev okolice v mestu kar 300 tisočakov. Še največ denarja so porabili za ureditev drevereda od Kovinarske do novega mostu čez Savo. Letos pa bodo posvetili večjo pozornost ureditvi okolice ribnika Resa in starih, živopisnih zidanic.

BOHORSKA VLEČNICA NE SAMEVA

Pred štirimi leti je senovski TVD Partizan pričel široko zasnovano akcijo za postavitev vlečnice na Bohorju. Vse izkope in druga zemljiška dela so opravili udarniško, da pa so prišli do 120 metrov dolge vlečnice ob okrog 200 metrov dolge progi, so si bolj od drugih prizadevali Vid Budna, Roman Sotler in predvsem Franc Ferlin. V Metalni so delavci zastonj naredili nosilce v popoldanskih urah. Nekaj je prispevala tudi brestaniška elektrarna. Vsako zimo je bilo na Bohorju živahno, še celo letos, čeprav ni snega prihajajo številni pohodniki in izletniki. Tako vlečnica, čeprav ne služi svojemu namenu, ne sameva.

KRŠKE NOVICE

BRONASTE PREŠERNOVE PLAKETE DEVETIM — Ta priznanja je senovsko delavsko kulturno društvo podelilo delavskemu pihalnemu orkestru in kulturnim delavcem Nadi Jelenko, Francu Jurečiču, Alfonzu Kodelji, Dragu Kolarju, Ivo Kolarju, Jožetu Radeju, Kristini Radej in Stefanu Sokoloviču. Vsi ti so zaslužili za razcvet in še vedno priušoče živahno ljubiteljsko kulturo v tem rudarskem kraju.

PUSTNI VESELJAKI SE PRAVILJAJO — Večina pustovanj bo 20. februarja. V Hotelu Sremič bodo na pustni zabavi igrali Savčani, pela bo Andreja Zupančič. Za najboljši mask, ki bodo sodelovale na reviji mask, so seveda poskrbeli za nagrade. Brestaniško DKD Svoboda bo pripravilo pustovanje v domu Svobode. Igral bo VIS Galeb, maskam pa obetajo nagrade v vrednosti desetih tisočakov. O slovityh šelmarjih in sploh kostanjevskih posebnostih pa drugič!

ARTIČANI GOSTOVALI NA SENOVEM — Prosvetno društvo Oton Zupančič iz Artič se je v nedeljo predstavilo Senovčanom s Komedijsko ljubezni Neola Cowarda. Igra je režirala Darinka Aringer in povedati je potrebno, da je delo zaživelo tudi v srcih poslušalcev, ki so goste tople pozdravili.

Prihodnost v zaupanju

Sprejem za duhovnike — Odkrit pogovor — Vzorno sodelovanje — Ogled jedrske elektrarne

„V občini tudi lani ni bilo nobenega primera neurejenih odnosov in vprašanj, zato se je potrebno še vnaprej zoperstavljati slehernemu poizkusu sektašenja ali izrabe čustev ljudi,“ je med drugim dejal na sprejemu predstavnikov verskih skupnosti 5. februarja v hotelu Sremič podpredsednik krške občinske skupščine Ciril Plut.

Čeprav je šlo za malce zapoznelo novoletno srečanje duhovnikov s predstavniki oblasti, ni nihče menil, da bi bila pomembna protokolarnost, marveč vsebina sodelovanja. Vsa izmed nas duhovnikov si prizadeva za urejene odnose z oblastmi. Vedno smo naleteli na razumevanje. Zaradi našega delovanja se ne čutimo, to moram poudariti,

drugorazredni ljudje,“ je poudaril videmski dekan Janez Zorko in sklenil nagovor: „Za srečo, blaginjo naše samoupravne, socialistične družbe bomo delali še vnaprej. Podpirali bomo občino v njenem razvoju.“

V sproščenem in prijetnem pogovoru ob kosilu — sodelovali so tudi predsednica občinske konference SZDL Margareta Marjetič, sekretar občinskega sekretariata za notranje zadeve Janez Uršič in sekretar krške občinske skupščine Slavko Kunej — se je znova potrdilo, da živi, neposredni stiki le še bogatijo in poglobljajo razumevanje. Duhovniki so z veseljem ugotovili, da so predstavniki oblasti držali besedo in so si lahko ob koncu sprejema ogledali še nuklearko.

P. PERC

ISKRENO IN SPROŠČENO — Ozračje na sprejemu duhovnikov je bilo prijetno, kar je bil nov dokaz ustreznosti urejenosti odnosov med cerkvijo in oblastjo. Pogostejša srečanja bi se poglobila vzajemno zaupanje. (Foto: P. Perc)

KRŠKI TEDNIK

Plani mimo samoupravljajcev?

Razprava o osnutkih planov samoupravnih interesnih skupnosti je odrekla

Na seji družbenopolitičnega zbora trebanjske občinske skupščine so se delegati seznanili s pripravami na ustanovitev skupnih služb SIS, z osnutki planov samoupravnih interesnih skupnosti za letošnje leto in z osnutkom zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Delegati so v razpravi ocenili, da je predlog za ustanovitev skupnih služb družbeno sprejemljiv in družbeno koristen, saj bo nova organiziranost skupnih služb veliko prispevala k bolj smotnemu in strokovnemu poslovanju. Opozorili pa so, da je bilo v dosedanjih razpravah preveč poudarka na sistemizaciji, medtem ko so bile vsebinske strani predloga nekoliko zapostavljene. Akcijo za sprejem predloga akta o ustanovitvi delovne skupnosti skupnih služb je treba v skladu s stališči izvršnega sveta, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in

skupščin SIS v najkrajšem možnem času izpeljati in sprejeti samoupravni sporazum o ustanovitvi do 28. februarja. Samoupravni sporazum o organizaciji, nalogah in opravih bo sprejela delovna skupnost, v soglasje pa ga bo skupščina predložila šele kasneje. Delovna skupnost je pri tem dolžna upoštevati vsa dosedanja stališča in usmeritve.

Še posebno vroča je bila razprava o planih samoupravnih interesnih skupnosti, kjer je bilo izrečeno precej kritike na račun pomanjkljivosti. V planskih dokumentih namreč pogrešajo določene izražene načrte za leto, nič ni rečenega o virih za financiranje, nekatere SIS pa so šle celo tako daleč, da so v planih že

predvidele izgubo, ki naj bi jo letos dosegle. Nedopustno je tudi, da teh planov niso obravnavali samoupravni organi skupnosti, nekatere skupnosti pa so celo predložile take planske dokumente, ki so bili od teh teles zavrnjeni.

O osnutku zakona o pokojninskem zavarovanju je dal informacijo Rudi Bregar, član slovenske delegacije v zveznem zboru skupščine SFRJ. Povedal je, da je bil zakon dolgo časa v razpravi, a v tem času niso še bile razčiščene vse dileme okoli njega. V osnutku so bili premalo upoštevani novi zahtevki, po katerih naj bi zakon o pokojninskem zavarovanju ne bil zgrajen na visoki socialni zaščiti. Položaj upokojevcev mora biti odvisen od upokoječevega prispevka gospodarstvu v času, ko je še delal. Ob Bregarjevem poročilu se med delegati ni razvila razprava.

J. S.

PROSLAVA ZA KULTURNI PRAZNIK NA DOBU

Pred kratkim ustanovljena recitatorska skupina KPD Dob je priredila za slovenski kulturni praznik proslavo recitalom Prešernovih pesmi in prikazom njegovega življenja. Proslava je med zaposlenimi naletela na dober odmev, zato je pričakovati, da bo skupina devetih recitatorjev po prvem uspehu še bolj zagnano nadaljevala delo.

J. P.

Uspeli so s kvaliteto

Trije novi stanovanjski bloki na Pavlinovem hribu bodo dograjeni do novembra — Gradnja poteka po načrtu

Letošnja zima je bila za gradbince še kar ugodna, saj so graditelji treh novih stanovanjskih blokov na Pavlinovem hribu zaradi mraza stali le kakšnih štirinajst dni, skupaj pa le dva. Zato gradnja poteka za zdaj po načrtu, pravi vodja gradbišča Jože Urbič.

„Če bo zima še naprej tako ugodna in ne bo mraza ne prevelikih padavin, bomo še naprej delali po načrtu, ki smo si ga zastavili. Tako računamo, da bomo gradnjo treh stanovanjskih blokov, ki smo jih začeli lani septembra, končali nekako do junija; tedaj se bodo v njih naselili monterji, ki bodo bloke dokončali do novembra, ko se bodo v nova stanovanja že lahko vselili prvi stanovalci.“ Pri gradnji jim je šlo na roke tudi to, da jim doslej še ni zmanjkalo nobenega izmed materialov, svoje pa k uspešnosti dela prispeva tudi že utečena tehnologija gradnje po novolitni sistem. Gre za betonsko gradnjo iz monolitnih sten, ki so znotraj in zunaj toplotno izolirane.

Ko mimoidoči gledajo bloke, ki dobesedno rastejo iz tal, ne pozabijo pogledati, kdo je izvajalec del po Krkinih projektih. Tudi to pot je to SGP Grosuplje, ki je v trebanjski občini postavilo že precej velikih objektov, pri vseh pa se je izkazalo za kvalitetnega in pravočasnega izvajalca, kar gre pri dosedanjih rasti cen še kako upoštevati. V Trebnjem so namreč že prej zgradili dve skupini blokov na Pavlinovem hribu, potem so postavili pod streho mokronoško Iskro, nazadnje pa so končali stanovanjske bloke na Mirni in novo trebanjsko osemletko.

„Pri nas se res trudimo, da bi delali kvalitetno in v postavljenih rokih, saj se sleherni delavec pri nas zaveda, da bomo v sedanjih ekonomskih težavah pri natečajih za izvedbo del uspevali samo na ta način. Zato pri nas ni problemov, tudi kadar gre za izostanke ali pojave alkoholizma.“ Je na koncu dodal Jože Urbič, ki si še želi, da bi gradil v domači občini.

J. S.

NOVEMBRA BODO BLOKI VSELJIVI — Gradnja treh novih stanovanjskih blokov na Pavlinovem hribu poteka, kot je bilo predvideno. Gradbeni delavci SGP Grosuplje so namreč zaradi mile zime lahko delali skoraj brez zastojev, tako da računajo, da bodo glavna gradbena dela končana do konca letošnjega julija. (Foto: Simčič)

TREBANJSKE IVERI

KJE SE JE IZGUBIL DENAR — Slabo leto ali kaj je že odobren kredit Beograjske banke za ureditev ceste skozi novo stanovanjsko naselje v Mokronogu. Vendar se zdaj nihče nič ne reče, kdaj bo po tej strani najslabša cesta urejena, prav tako pa ni znano, kaj je z denarjem, ki je bil zanj že pridobljen. Kaže, da tudi banke niso več tisto, kar so bile nekoč, saj vsem manjka denarja za kreditiranje.

DEVIŠKA NEDOTAKNENOST — Zdaj, ko je v Mokronogu izginila poslednja krpa snega, se je na lokaciji za bodočo Mercatorjevo trgovino razkrila tudi deviška nedotaknjenost parcele, na kateri naj bi trgovina stala. Mokronožani se o tožno sprašujejo, kdaj bo napolnil tisti slovenski trenutek, ko bodo lahko tudi v novi Mercatorjevi trgovini slišali: „Ne, kave pa pri nas že dolgo nimamo.“ Če bo namreč trebanjski Mercator še dolgo odlašal z gradnjo, prebivalci sploh ne bodo več vedeli, česa na našem trgu še manjka.

LEPE KULISE, ZADAJ PA... — ZS velikim veseljem so se lani v Mokronogu vselili v nova stanovanja mnogi Mokronožani. Veselje je bilo toliko večje, ko so videli, da jih je gradbeno podjetje osrečilo celo s tapetami. Zdaj, po slabem letu, se razkriva, da so imele tapete točno določen namen. Z njimi so vrli graditelji pokrili in prikrili komisiji za tehnični prevzem velike razpoke v ometu stanovanj. Zdaj, ko je že pretekel določen čas, pa bodo morali stanovalci sami popraviti napake, ki so jih zagrešili gradbinci.

POTRDLI SO „TUJCE“ ZA VOJLNE FUNKCIJE — Ko so na nedavni kandidacijski konferenci v Mokronogu potrjevali kandidate za vodilne funkcije v družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih, so bili kar malo užaljeni. Vse funkcije bodo namreč spet prevzeli ljudje iz Trebnjega in morda še z Mirne, nobena pa ni ostala za Mokronožane.

TREBANJSKE NOVICE

DOGOVOR O CESTI — Predstavniki primoške krajevne skupnosti in sosednjih krajev bodo naposled le dosegli, da bo delavce iz teh krajev prevažal delavski avtobus. Podpisi pod zapisnikom ogleda namočijo za trenutno in naposled tudi dolgoročno rešitev. (Foto: A. Železnik)

Delavski prevozi tudi v hribe

Vendarle uslišane zahteve krajanov KS Primož in sosednjih krajev

Krajanje krajevne skupnosti Primož in okoliških krajev so zadnja leta še z večjo vneto izboljševali svoje ceste. Slednje predvsem v upanju, da bi tudi v te kraje vozili delavski avtobusi.

Iz teh krajev odhaja po podatkih primoške krajevne skupnosti na delo 110 delavcev. Alojz Andronja st., kmet iz Rogačic, navaja, kako je zahteva za delavski avtobusni prevoz nujna, saj morajo posamezniki odšteti za bencin tudi po tri tisočake na mesec. Na nedavnem sestanku mladinske organizacije na Telčah so to vprašanje postavili z vso ostrino. Večina teh delavcev namreč sestavlja mladi.

Komite za družbeni razvoj in gospodarske zadeve občinske skupščine je 4. februarja na cesti sami sklical strokovni ogled doslej spornega odseka med Konjskim in Lazami. Ogledali so si tudi preostali del ceste do Telč. Na kraju sporazumno dogovorjena rešitev vendarle omogoča, da bo delavski avtobus vozil tudi v te hribe. To naj bi se zgodilo, brž ko bo po delovnih organizacijah sevniške občine podpisan samoupravni sporazum o prevozi delavcev. Cestna služba pri sevniški krajevni skupnosti mora medtem postaviti ustrezne prometne znake. Predvsem mora biti v času, ko bo po cesti peljal avtobus, enosmerna začasna

maknejnim krajev vendarle zagotavlja avtobusni prevoz, je pomembna, ker v zapisniku na prvem mestu omenja tudi dolgoročno rešitev. To bo rekonstrukcija celotne trase. Šele tako razširitev na odseku Konjsko — Laze bo omogočala zanesljivo zimsko službo s pomočjo grederja. Vendar bi sama namestitev odbojnih ograj veljala 5 milijonov dinarjev. Ta cilj bo verjetno uresničljiv le postopoma. Tako bodo ob pomoči komunalne skupnosti in boštanske krajevne skupnosti najprej zgradili še nekaj izogibalšč in manjših zavarovanj ob globelih. Strpno reševanje težav med Izletnikom, cestarji in krajanje bo najboljši porok za dobro sodelovanje.

A. ŽELEZNIK

PREVLADUJE ZASEBNA GRADNJA

V sevniški občini ocenjujejo, da je načrtano razmerje, 60 odst. družbene stanovanjske gradnje in 40 odst. zasebne, ogroženo. Družbena gradnja je kljub pred časom razveseljivemu razvoju v zastoju. V sindikatih zato menijo, da morajo o teh vprašanjih pri stanovanjski skupnosti pripraviti analizo, da bi se nato lahko lotili ukrepov.

Vsak lahko vskoči

Šmarčna: gasilskih spojk večje tudi ženske

Gasilska društva so že kar del naše tradicije. Razvoj podeželja terja ustanovitev novih. Tako se porajajo zdravi zametki take organizacije na Šmarčni v boštanski krajevni skupnosti. Orodje imajo spravljeno v odsluženem gasilskem avtomobilu sredi vasi. Sosedje z Vrhovega so jim ga odstopili brezplačno.

Lansko pomlad so vaščani v nekaj dneh zbrali denar za 500-litrsko Tomosovo brizgalno. „29. aprila smo imeli sestanek, 6. maja smo jo pripeljali, čez teden dni je bila že mokra vaja,“ z zadovoljstvom govori o sovaščanih strojevodja in vnet gasilec Franc Dobovšek. Sedmim izpršenim gasilcem bi rad pridružil še nove, zato se zavzema, da bi pripravili zanje tečaj. Sicer pa sedanje jedro znanje dobro prenaša na druge. Fantje se zavedajo, da so razkropljeni po službah, rdoči petelin pa se v strnjeni vasi lahko pojavi ravno takrat. Ob lanski akciji „Nič nas ne sme presenetiti“ je bilo mogoče videti, kako so večje sklapljale spojke gasilskih cevi tudi ženske; raz-

Franc Dobovšek: „Dobiti bi morali še nekaj tlačnih cevi!“

vijale in nato zvijale jih niso nič manj spretno od pravih gasilcev. Šmarčenskim gasilec sicer še privedajo naziv „šestina v ustanavljanju“, vendar načrtujejo že naprej. „V vasi nam manjka prostor za sestanke in nasplog družabno življenje. Zato se pogovarjamo o gradnji večnamenskih prostorov, kjer naj bi hranili tudi naše orodje,“ razgrinja načrte Franc Dobovšek. Volje nim ne manjka, tudi izvedene akcije (vodovod, asfaltiranje ceste) kažejo, da so kos zahtevnim nalogam.

A. Z.

UREJENI ODNOSI TUDI V OBČINI — Anton Hribnik (v sredini), župnijski upravitelj iz Sevnice, je na pogovoru s predstavniki verskih skupnosti minuli četrtek izhajal iz misli Dušana Sinigoja, izrečenih na letoletnem sprejemu v Ljubljani. „Prav je, da poteka srečanja tudi v občini,“ je navedel v podporo misli, kako se vprašanja strpno razrešujejo na terenu. (Foto: A. Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

SPET KARNEVAL — Pustni veseljaki na obeh savskih bregovih so se z vso resnostjo lotili priprav za sevniški pustni karneval. Na karnevalu bodo na pustni torek, 23. februarja, rešili vse, kar se na običajne dni ne da. Zbirališče skupin za karneval bo ob 14. uri pred staro osnovno šolo v Boštanju. Ploščad pred Merxom, kjer se običajno zbere največ gledalcev, naj bi dosegli okrog 15. ure. Priprave usmerja posebna sekcija pri sevniškem turističnem društvu.

STRPNO DO ŠTEVILK — Akcija za širitev telefonije na območju boštanske krajevne skupnosti je zajela velik obseg. Glavno omrežje je večinoma zgrajeno. Gradbeni odbor poziva k strpnosti pri razdeljevanju telefonskih števil. Samo priključevanje (montaže nove centrale je v teku) ne more biti opravljeno nankrat. Ker le mora biti red, bodo pri razdeljevanju števil upoštevali vrstni red vplačil prispevka.

ŠE ZVOČNIKI NA POSTAJI — Klicanje iz zvočnikov, razpostavljenih širom po sevniškem postajnem območju, med prometnikom in premikalnim osebjem tudi v nočnem času je bilo pred časom povod delegatskemu vprašanju. Posavski medobčinski inšpektorat je to klicanje že pred leti prepovedal. Železničarji so se zoper odločno pritožili in uspeli. Prometnike so vseeno opozorili, naj ne bodo preveč glasni, hrup pa bo izginil šele z nabavo UKV naprav.

NE LE PREGLED — Sevniško gasilsko društvo namerava v soboto prirediti pregled vseh stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopj na območju krajevne skupnosti. Družno z gospodarji in ostalimi člani gospodinjstev želijo ugotoviti, kako je poskrbljeno za požarno varnost in zavarovanje premoženja. Gasilci bodo imeli s to koristno akcijo mnogo potov. Prav bi bilo, ko bi bili pri teh obhodih deležni razumevanja.

SEVNIŠKI VESTNIK

Starosta metliške godbe

80-letni Franc Guštin je že skoraj šest desetletij član godbe — V vinograd s kolesom — H godbi od gasilcev

Najstarejši član metliške mestne godbe, Franc Guštin je pred dnevi praznoval 80-letnico življenja. Kot se spodobi, so mu metliški godbeniki za visoki jubilej zaigrali podoknico, da je bilo slišati po celi Metliki. Mojster Guštin pa ni samo najstarejši godbenik po letih, marveč tudi po stažu, saj bo prihodnje leto poteklo šest desetletij, kar igra v tej godbi.

Da bo tudi to obletnico dočakal, je gotovo, in to ne le dočakal, marveč bo tudi takrat še krepko držal činele v svojih rokah. Tudi na svojo 80-letnico je Guštin igral. „Na vaje sicer ne hodim redno, kadar pa me za kakšen nastop potrebujejo, me pokličejo in jaz se prav nič ne obiram,“ je živahno pripovedoval Guštinov oče, okreten možak, ki mu glede na njegovo živahnost človek ne bi prisodil več let kot je član godbe.

„H godbi sem pravzaprav prišel od gasilcev; tam sem bil trobentač in sem, kadar so bile vaje ali ob kakšni drugi priložnosti hodil po Metliki in s trobento klical gasilce. Slišal me je tudi tedanji kapelnik Škof in me povabil h godbi. Najprej sem nekaj časa igral rog, potem ni bilo bobnarja in sem prijel mali bo-

ben kasneje so mi dali velikega, končno pa sem pristal pri čineh. Marsikdo me danes sprašuje, kaj mi je treba še igrati in se utrjati, meni pa to ni v breme, ampak v veselje, muzika me sedaj nič manj ne veseli, kot me je pred pol stoletja,“ se smehlja.

Mizarski mojster Guštin je res še pri močeh. Doma še kar naprej kaj dela po svoji delavnici, v Drašiče, kjer imajo vinograd in zidnico, pa se sploh neče peljati z avtom, ampak vedno za jaha kolo. Z ženo Ano obrežeta vso trto, sin pa škropi. „Lani smo po dolgem času spet začeli obdelovati kmetijo; delamo skupaj s sinom in snaho, ki sta bila prej več let v Nemčiji,“ je povedal Guštinov oče.

Odkar je mojster Guštin pri metliški godbi, so se zamenjali štirje kapelniki: Škof, Drobnič, Mihelčič, sedaj pa je Jerina. Ko je bil sedanjí kapelnik še fantič, je slišal trobiti po Metliki gasilskega trobentača in si je želel, da bi tudi on znal kdaj igrati tako kot Guštinov stric. Med vojno je mojster Guštin zamenjal „instrumen-“t, kajti v partizanih je bil vseskozi pri artileriji. Rad se spominja angleškega letalca, ki je iz zadetega letala s padalom skočil in pristal blizu Težke vode, kjer ga je našel partizan Franc Guštin; partizani so ga takoj odpeljali na letališče na Otok, od kjer se je vrnil v domovino, Guštinu pa je za spomin pustil svoja pilotska očala.

Franc Guštin se je rodil v Metliki v hiši številka 101 in človek ne bi dvakrat rekel, da bo tudi toliko let ućakal: pri 80 letih igra pri godbi, dela v delavnici, vinogradu in na kmetiji, nikoli ni bil resno bolan in ima še v teh letih vse svoje zobe.

A. B.

POMANJKANJE NAFTE — Na metliški bencinski črpalki že več mesecev kmetje ne morejo dobiti toliko goriva za traktor, kolikor bi ga želeli. Marsikdo, ki se pripelje na črpalko s praznim sodom, mora s praznim tudi domov, saj jim zaradi pomanjkanja goriva napolnijo le rezervoar. V tolažbo je kmetom lahko le to, da tudi na drugih črpalkah ni drugače.

PREDLAGANA VIDETIČ IN MATEKOVIČ

Po obravnavi v osnovnih organizacijah in uskladitvi z višjimi organi ZKS so na zadnji seji komiteja OK ZKS v Metliki oblikovali predloge za nosilce odgovornih funkcij v Zvezi komunistov v občini. Za predsednika OK ZKS Metlika je predlagan Janez Videtič, za sekretarja komiteja pa Jože Matekovič. O teh predlogih bo sedaj stekla razprava v osnovnih organizacijah.

OBRTNIŠKO PUSTOVANJE

Metliško obrtno združenje prireja na pustno soboto v hotelu Bela krajina četrti tradicionalni ples obrtnikov in delavcev s pričetkom ob 19. uri. Cena vstopnice z večerjo je 450 dinarjev, v prodaji pa so do 16. februarja v Obrtnem združenju in v gostilni Marije Badovinac. Maske so zaželeno, najbolje pa bodo tudi nagrajene. Za dobro razpoloženje bo poskrbel ansambel Zarja.

Slovo od zemlje naj bo neboleče

Kdor ne more ali noče obdelovati zemlje, jo bo na ta ali oni način moral prepustiti tistemu, ki je pripravljen delati na njej — Preživninsko varstvo

Prvi podatki jeseni začete akcije, s pomočjo katere želijo ugotoviti, koliko kmetijskih zemljišč je v črnomaljski občini slabo obdelanih ali pa sploh neobdelanih, so znani. Po odgovorih iz nekaterih krajevnih skupnosti izhaja, da 48 lastnikov ne skrbí dovolj, da bi bila zemlja primerno obdelana. Kot rečeno, imajo sedaj na voljo le podatke iz nekaterih krajevnih skupnosti, in to ne iz obkolpskih, kjer je stanje gotovo najtežje.

Sedaj predstavniki zemljiške skupnosti in kmetijske inšpekcije obiskujejo te ljudi in ker so te slabo obdelane ali neobdelane površine last starih ljudi, je pri teh pogovorih navzoča tudi socialna delavka. Strokovne službe bodo pretehtale vsak pri-

mer posebej in skušale najti najboljše rešitev. Seveda si želijo, da bi vsi zadevo lahko uredili po najboljši poti. Stari ljudje, ki zemlje ne morejo več obdelo-

gozda. Še posebej pri mladih in zdravih lastnikih zemlje bodo v občini še posebej vztrajali, da bo zemlja dobro obdelana. Vsekakor je že dosedanja akcija pripomogla, da je nekaj lastnikov začelo drugače gledati na svojo zemljo in si skušajo kmetijo urediti tako, da bo čim več dejala, kar je konec koncev tudi namen celotne akcije.

A. B.

SPOTNI ZBOR NA BUTORAJU

Prihodnjo nedeljo, 21. februarja, bo imelo športno društvo Butoraj občini zbor. Za prizadevnimi in uspešnimi butorajskimi športniki je bogata sezona. Na vrsti tekmovalni, na katerih so sodelovali, so dosegli tudi vidne uspehe; med drugim so bili na velikem turnirju v malem nogometu v Karlovcu med 268 ekipami četrti.

Uspešno so v svojem kraju organizirali drugo športno srečanje, seveda so sodelovali tudi na vseh občinskih športnih tekmovanjih. Na občnem zboru se bodo dogovorili za delo v prihajajoči sezoni, na dnevnem redu pa so tudi volitve.

O NOVEM PROMETNEM ZAKONU

Avto-moto društvo Bela krajina, svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, Zveze šoferjev in avtomobilistov Črnomelj-Metlika ter zavarovalna skupnost Triglav pripravljajo javno tribuno o novem zakonu o cestnem prometu in ostali problematiki cestnega prometa v Beli krajini.

V Črnomlju bo javna tribuna v nedeljo, 14. februarja, ob 10. uri v kulturnem domu; v Metliki v soboto, 27. februarja, ob 16. uri v Vinski kleti; v Vinici v nedeljo, 14. februarja, ob 15. uri v gasilskem domu.

Kmet obrne vsak dinar

Starešiničeva iz Žuničev živita le od kmetije — Tudi kmet mora vsak dan v trgovino — Sosedska pomoč

O delu in življenju na kmetiji govori Franc Starešinič iz Žuničev trezno in preudarno. Svojega kmečkega stanu ne idealizira, vendar se zaveda njegovih prednosti in tudi lepot, prav tako ni nagnjen k udrihanju počez, češ kmetje samo garamo in od tega nič nimamo, družba nas zapostavlja in tako naprej.

„Od kmetije se da živeti. Če si priden, marljiv in je letina dobra, je res v redu. Res pa je, da

smo kmetje navajeni skromnega življenja in bi se nad tem, kar imamo mi, marsikdo drug, ki ni od malega navajen skromnosti, pritoževal,“ pravi Starešinič. Njegova kmetija meri okoli 12 hektarjev, od tega je kake 4 ha obdelovalne zemlje. „Na kmetiji vse narediva z ženo; pravzaprav se moram popraviti: pri delu si sosedje med sabo pomagamo, res smo složni in se zelo dobro razumemo.“

V glavnem Starešiničeva živita od živine; redita pet krav, imata pa tudi konja. „Na leto oddam okoli 8.000 litrov mleka; črnomaljski zadrugi, katere kooperant sem, pa prodam vsako leto še kakih pet teličkov. Mleko in telički so nam edini vir zaslužka, dandanes pa je že tako, da mora tudi kmet vsak dan v trgovino, je pripovedoval. Res je, da Starešiničeva nobenega dela na kmetiji na plačata: ali ga opravi sama ali pa ob sosedski pomoči; prav tako je res, da precej hrane zase in vso krmo za živino pridelata sama, vendar je znano, da kmet pri vsem tem svojega dela ne računa. Koliko bi stalo, ko bi odšel vse stroške, prispevke za starostno in zdravstveno zavarovanje? Koliko je res vredno kmetovo delo? To najbrž ne bo še kmalu znano.

„Kmetje moramo res gledati, da denarja ne trošimo po nepotrebnem, vsak dinar je treba prav obrniti. Jaz sem si do sedaj kupil nekaj strojev: kosilnico, motorno žago, cirkular, in vse to brez posojila; nameravam kupiti tudi traktor, to pa seveda ne bo šlo brez posojila kmetijske zadruge.“

Včasih so v Žuničih in okoliških krajih kmetje precej redili prašiče za prodajo. „Po cel kamion prašičev je kmetijska zadruga odpeljala iz Žuničev, kamor so pripeljali na prodaj prašiče tudi s hrvaške strani. Danes se pa nihče v tej okolici ne ukvarja s prašičerejo, kakorkoli gledaš, se ne izplača; kilogram žive teže je okoli 55 dinarjev, to pa je veliko premalo,“ pravi Starešinič.

A. BARTELOJ

PRIPRAVE NA GRADNJO — Brž ko je sonce malo topleje poskušajo, so se graditelji začeli pripravljati na prihajajočo sezono. Po tleh je iz Žuničev, kjer je možak najprej poskrbel za pesek z betonomiranjem.

ČRNOMALJSKI DROBIR

K BREŽIČANOM — V okviru kulturne akcije „Spoznajmo se“ gostujejo Črnomaljši v soboto v brežiški občini. Ze do sedaj se je izkazalo, da so črnomaljski kulturniki vedno dobrodošli gostje in gotovo tudi tokrat ne bodo nastopili za svojo zabavo, ampak pred polnimi dvoranami. V Dobovi bo nastopila folklorna skupina Zeleni Jurj in gribeljski pevski zbor, v Artičah pa mešani pevski zbor Butoraj-Drugač ter folklorna skupina, kresnice in Jazo iz Vinice.

POPRAVNI IZPIT — Črnomaljši, ki jih v mokrem vremenu pri prehodu čez veliki most čez Dobljčico avtomobili neusmiljeno škropijo, se zavzemajo, da bi delavci, ki so delali cestišče na mostu, opravili „popravni izpit“, seveda na svoje stroške. Če bo potem cestišče nagrnjeno tako, da bo voda sproti odtekala, bo strokovna komisija neposrednih poškropljenec dala pozitivno cenno.

ČRNOMELJ, PREDMESTJE GRIBELJ? — Tako bi lahko sklepal obiskovalec črnomaljske proslave za slovenski kulturni praznik. V črno-

maljskem centru srednjih šol, kjer je v kulturnem programu nastopil poleg recitatorjev te izobraževalne ustanove tudi gribeljski pevski zbor, se je zbralo (pre)malo ljudi, od tega pa je bila večina iz Gribelj. Gribeljski očitno dobro poznajo kvalitete svojega zbora, za proslavo ob kulturnem prazniku pa so pripravljeno priti celo v občinsko središče, ki je za domačine očitno predaleč...

OD OSMRTNIC DO VESELEČ Pred časom je Črnomelj dobil nekaj novih panojev za obešanje plakatov in drugih oznak. Očitno pa bo potrebno misliti še na posebne omare, kajti na sedanjih prostorih se skupaj pojavljajo osmrtnice, vabila na kulturne prireditve, zabave, veselice, itd., itd.

MALO POZNO, A OD SRCA Tako bi lahko rekli za nedavno „volentno“ zabavo nekakšne združbe „starih prijateljev“, ki so si jo povsčili v eni od zidanic v Stražnem vrhu. Preden so ti stari prijatelji uskladili svoj prosti čas in si izborili dovoljenje svojih strožih povojec, potekel je dober mesec novega leta.

Črnomaljski poročevalec

Vedno več mladih brez dela

Vrata zaposlovanja v metliški občini so precej priprta, kar še posebej prizadeva mlade; ti pa se kljub temu odločajo za poklice, ki jih je že preveč

Konec lanskega leta je bilo pri metliškem Zavodu za zaposlovanje prijavljenih 77 iskalcev zaposlitve. Med brezposelnimi je 38 žensk, še posebno zaskrbljujoče pa je, da je več kot polovica vseh brezposelnih v občini mlajša od 26 let. In nič ne kaže, da se bo stanje na tem občutljivem področju v letošnjem letu izboljšalo, nasprotno, obeta se še težje leto.

Prav zato, ker je med iskalcí zaposlitve toliko mladih ljudi, so tem vprašanjem posvetili zadnjo sejo občinske mladinske organizacije. Vse kaže, da se bo število brezposelnih povečalo, težko bodo dobili zaposlitev zlasti mladi ljudje, ki so končali šolanje in prvič iščejo zaposlitev. Samoupravni sporazum o zaposlovanju v občini tudi močno zmanjšuje možnosti za zaposlovanje novih delavcev. Metliško združeno delo je letos pripravljeno sprejeti precej manj pripravnikov, kot naj bi jih, če bi sprejeli samo štipendiste, ki bodo končali šolanje.

Za novo šolsko leto 1982/83 pa bodo organizacije združenega dela razpisale vsega skupaj le 77 štipendij, kar je manj kot v tem šolskem letu.

Mladinska organizacija se zavzema, da bi se vsak štipendist po končanem šolanju lahko zaposlil v poklicu, za katerega se je šolal in za to v veliki meri dobival tudi štipendijo. To pa bo moč doseči le, če bodo štipendije res temeljile na potrebah po kadrih. Želje in potrebe pa je marsikdaj težko uskladiti. Lep primer za to so rezultati ankete med učenci osmih razredov metliške osemletke. V tem

šolskem letu bo na metliški osemletki končalo šolanje 92 učencev, njihove želje oziroma načrti za nadaljnje šolanje pa se močno razhajajo s kadrovske potrebe in možnostmi za štipendiranje oziroma kasnejše zaposlovanje v občini. Večina se jih je odločila za tiste poklice, ki jih je v občini že sedaj preveč. Vsekakor ubadanje s temi resnimi vprašanji močno zadeva tudi starše teh otrok.

A. B.

»Dolenjski list« v vsako družino

METLIŠKI SMUČARJI V KRANJSKI GORI

Nedavno tega ustanovljeni metliški smučarski klub šteje že okoli 200 članov, še vedno pa jih vpisujejo. Doslej je klub pripravil dva enodnevna smučarska izleta, organiziral pa je tudi 6-dnevno bivanje 54 šolarjev v Kranjski gori, od koder se bodo vrnilí danes. Z otroki so tudi učitelji telovadbe iz metliške in podzemeljske šole, smučarskih veččin pa jih uće šest vaditeljev. Pri dejavnosti kluba največ pomaga metliška Obrtna zadruga, pričakujejo tudi sodelovanje drugih delovnih organizacij.

Prihodnjo soboto, 20. februarja, bo klub v Kranjski gori pripravil sindikalno prvenstvo občine v slalomu in veleslalomu.

DOBRO OBISKANI ZBORI OBČANOV

Zadnji zbori občanov so bili v vseh vaških krajevnih skupnostih zelo dobro obiskani, v Metliki pa se je spet pokazala stara slabost: slaba obveščeniost, saj cele soseske sploh niso bile obveščene. Največ razprav je vzbudila nova kmetijska davčna politika; tako imenovani polkmetje se boje, da bodo po novem prehodu obdavčeni, ljudje pa so zavzemajo za to, da bi davčni vijak najhujše občutili tisti, ki zemlje ne obdelujejo. V marsikdaj burnih razpravah o teh vprašanjih se je izkazalo tudi, da so ljudje s temi zadevami preslabo seznanjeni. Vsekakor je končni cilj: več doma pridelane hrane!

SPREHOD PO METLIKI

GRACANI — PREBIVALCI TRGA MED METLIKO IN ČRNOMELJEM — so te dni kot eden. Njihovo pustno društvo Mački trdijo, da to ne velja niti za metliško niti za črnomaljsko občino, ampak da jim gre tako za štos, rekli bi: na splošno.

MLADI IMAJO SPET SVOJO LUKNJO, v kateri se lahko razkrije, naskačejo, dobro prepotijo, pretelevadajo, pregibljejo do zadnje košice svojih mladih in s kondicijo nabitih teles. To je stara kino dvorana, v kateri je spet disco, ki so ga pred časom zaprli s pojasnolom, da prostor ne ustreza zabavam te vrste. V kino dvorani, ki ji pušča streha, se

gnetejo mladi iz domala vseh belokranjskih krajev, kar pričá, da na tej strani Gorjancev ni zabav, namenjenih mladim. Ker je vse tako lepo steklo, obstaja strah, da se bo ponovno našel kak pametnjakovič, ki bo zahteval zakleniti vrata odsluženega kino dvorane.

NA SPOTNI STRANI DOLENJSKEGA LISTA se je neki A. A. vsajal, da ni bilo še ničesar napisanega o lepih smučarskih terenih pod Badovinčevim gostilno na Jugorju. Pod A. A. skrivajoči se strahopetec bi potreboval nemara bukova očala, kajti o smučiščih v metliški občini je pisec teh vrstic porabil že toliko pisalnega traku, da bi ga bilo dovolj za vse vlečnice v Beli krajini, le če bi bil dovolj močan, trak namreč. Sicer pa bi se lahko A. A. razplovil in bi bralstvu odkril strmine, na katerih lahko razkazujejo novo smučarsko opremo in nerodno telebanje po tleh.

metliški tednik

Malo haska

Novih pet zakonov, ki zadevajo jebne kmete in kmetije, se v aksi v kočevski občini bolj malo objavlja. To ugotovljajo v raz- vah, ki se te dni vrstijo na raznih neh in še vedno niso zaključene. Kar 92 odstotkov v kočeviskih zprav se konča v kočeviski občini delitvi kmetij. V drugih občinah naajo ti odstotki nekje med 4 in 0. oz. 30. Kmetijski strokovnjaki s niso zadovoljni, ker menijo, da obljenje kmetij onemogoča večjo metijsko proizvodnjo.

Tudi zakon o preživninskem var- ni zaživel, ker so v občini slaba mljišča. Ostareli kmet si ne more govortu preživnine, ker ni nikogar, bi hotel kmetijo prevzeti. Vsaj družbeni sektor kmetijstva oz. kme- ka zemljiška skupnost (KZS) bi orala biti sposobna odkupovati metije ostarelih kmetov. Le en rinev v občini je, da je KZS svela kmeta v preživninsko var-

J. PRIMC

Nič več na račun kmeta

Kmetijske občine še vedno izkoriščane

Če je družba zainteresirana za (kočevisko) mleko in meso, naj ta proizvoda tudi toliko pla- ča, da ne bodo imeli zasebni ali družbeni kmetijci z njima izgube. Filozofiranje je dovolj, treba je pokazati tudi denar. Dovolj do- go so industrijske občine na neki način, bi lahko rekli, živele na račun kmetijskih. Kmetijske občine bi morale imeti ugodno- sti, če sodi proizvodnja hrane res med prednostne naloge.

To je nekaj kritičnih misli, ki so bile prvič tako odločno po- vedane v sedanjih razpravah o kmetijstvu v kočeviski občini. Kočeviska občina vsako leto daje milijone (samo lani 7,5 milijona dinarjev) za kritje izgub pri pro- izvodnji mleka in mesa, medtem ko so druge občine, ki pojedjo večino kočeviskega mleka in mesa, dajale za pokrivanje te iz- gube malo ali nič. Zdaj pravijo v kočeviski občini, da bodo krili le

tisti del izgube, ki odpade na mleko in meso, katerega pojedjo kočeviski občani.

Ta izguba pa ni vsa. Družbe- ni sektor kmetijstva izkazuje manjšo izgubo tudi zato, ker jo delno pokriva sam tako, da sploh ne oblikuje sklada skupne porabe in torej ne izplačuje čla- nom svojih kolektivov tistega, kar dobivajo v vseh drugih kolektivih.

J. PRIMC

Tudi voda postaja vse dražja

Voda za tretjino prepoceni? — Hydrovod kril izgubo pri pitni vodi z dohodkom iz gradbenih del — Vode tudi zmanjkuje — Cene zviševati le v dogovorjenih okvirih

Dolžina vodovodnega omrežja na območju občin Rib- nica in Kočevje v primerjavi z razmeroma majhno količino prodane vode zelo velika. Zato je kubik vode na tem območju upravičeno veliko dražji kot na primer v Kranju, ki je zelo gosto naseljen.

Posledica tega je, da ima Hydro- vod Kočevje-Ribnica z vodno pre- skrbo občutno izgubo. Lani je zna- šala na primer 3,16 milijonov. Z vodo so namreč iztržili le 9,18 mil- jona dinarjev namesto 12,39 miljo- na, kolikor bi moral znašati celotni prihodek iz te osnovne dejavnosti.

Na srečo je lani Hydrovod ustvaril kar 75 odstotkov celotnega prihodka iz dopolnilnih dejavnosti. Prav z dopolnilnimi deli so ustvarili tudi tak dohodek, da bodo lahko krili izgubo pri oskrbi z vodo. Hydrovod je bil zaradi zamrznjenih cen vode torej prisiljen usmerjati svoje moči v dopolnilne dejavnosti in tako zanemarjati osnovno dejav- nost, zaradi česar je že čutili neka- tere posledice. Predvsem zmanjkuje vode v Ribnici in Kočevju. Zaradi poškodovanih in dotrajanih vodo- vodov pa tudi zato, ker nimajo vsi potrošniki vgrajenih vodomero- v, znašajo izgube vode v vsem omrežju kar 48 odstotkov, vendar je ugotov- ljeno, da so te izgube večje v ribni- ški kot kočeviski občini. Tudi kakovost vode je vedno slabša, kar bo lahko imelo hude posledice in bo treba zadevo urejati na vrat na nos.

O vseh teh zadevah so razpravljali na zadnji seji občinskega izvršnega sveta Ribnica. Menili so, da poročilo Hydrovoda v glavnem stvari prikazu- je kritično stanje na področju preskrbe z vodo. Opozorili so tudi, da je treba že letos vključiti v vodo- vodno omrežje še Podstenski stude-

nec, sicer se bodo začele težave z vodno preskrbo tudi v Ribnici, med- tem ko so že zdaj v Kočevju.

O ceni vode, ki bi morala biti po ugotovitvah in izračunih Hydrovoda že lani višja za 35 odstotkov, pa so menili, naj pripravi predlog izvršni svet občine Kočevje, nakar bodo o njem razpravljali tudi v Ribnici. Že zdaj pa je znano, da se bo treba (ne

le pri zviševanju cene vode, ampak pri zviševanju vseh cen) držati dogo- vora o izvajanju politike cen proiz- vodov in storitev, ki pa ne dovoljuje bistvenega povišanja cen, oz. če se nekatere cene zvišajo nad dogovorje- nim povprečjem, se lahko druge ce- ne za toliko manj, oz. sploh ne.

J. PRIMC

Še edini čevljar obupuje

Nedonosno čevljarstvo — Malo prometa, velike dajatve

Zakonca Vesna in Peter Andoljšek sta 1. septembra lani odprla v Ribnici delavnico za ekspresno popravilo čevljev in usnjene galanterije. Peter je dokončal srednjo delovodsko šolo in je delal 10 let v tujini. Vesna, ki je usnjarski tehnik, pa tri leta in pol.

Ko sta se vrnila iz tujine, nista dobila dela, zato sta nakupila stroje in odprla delavnico. Lokal — prej je bila tu zbiralnica oblačil za kemično čiščenje — sta dobila v najem in za njegovo ureditev porabila okoli 50.000 din.

Po komaj nekaj mesecih dela sta že skoraj obupala. Pravita, da je dela malo, dajatve pa velike. Oba iščeta že redno zaposlitev, ker menita, da je njunega dela komaj za popoldan- sko obrt, oziroma za en skromen mesečni osebni dohodek.

Menita tudi, da je z občinskimi organi težko delati. Nihče ju še ni prišel vprašat, kako jima gre in če kaj potrebujeta. Pač pa sta takoj za prvo četrtletje (lanske zadnje tri me- sece) dobila akontacijo raznih daj- tetv v skupnem znesku okoli 23.000 din. Na ženino čisto plačo 8.000 din je še blizu 6.000 din raznih prispevkov. Zaposila sta tudi, da bi jima dovolili delati še ključce in opravljati graverske storitve. Vendar jima ne dovolijo, češ da to ni so- rodna obrt.

Čeprav sta edina redna čevljar- ska obrtnika v Ribnici, se jima obe-

tajo težki časi, pa čeprav prihajajo k njim stranke celo iz Kočevja in Veli-

NI KRUKA ZA DVA — Sep- tembra sta zakonca Vesna in Peter Andoljšek odprla v Ribni- ci delavnico za popravilo čevl- jev, zdaj pa že iščeta službo drugje, ker imata malo dela in zaslužka. Na fotografiji: Andre- ja Andoljšek ob sodobnih stro- jih, ki so oba zakonca veliko veljali. (Foto: Primc)

kih Lašč. Za popravilo čevljev se namreč odločajo le redki, ker je pač strojno oz. serijsko izdelane čevlje težko popraviti, oziroma so novi čevlji še poceni. Kaže pa, da bodo cene vedno višje in se bo v bodoče vedno več ljudi odločalo za popravi- lo čevljev.

J. PRIMC

Hrane ni, zemlja pa ni izkoriščena

Še slaba desetina kočeviske kmetijske zemlje primerna za kmetovanje, ker je ostalo šlo grmovje in gozd — Kmetijstvo ima izgubo, zato ni zmožno vlagati v svoj razvoj

Kmetijsko proizvodnjo bi v kočeviski občini lahko še občutno večali. Zemlje je dovolj, ljudi, ki se zanimajo za njeno obdelova- nje, manjka le denarja, saj je za ureditev usmerjene kmetije potrebni že okoli 5 do 6 milijonov.

Take so ugotovitve zadnjih raz- o kmetijstvu v občini Kočevje. im so med drugim razpravljali na lani seji občinske konference ZK, eji koordinacijskega odbora za anje kmetijstva, gozdarstva in va pri predsedstvu občinske erence SZDL, jutri pa bodo tu- eji zborov občinske skupšči-

Ugotovitve so potrdile znana va, da je bila kmetijska politika m povojnem obdobju slaba, saj metijstvo ni bilo nikoli pravega mevanja, predvsem pa je vedno kalo denarja.

DMU SO NAPOTI KIPI? Mladi likovniki so pod vodstvom svojih diagogov izdelali veliko kipov, ki stojijo zdaj pred osnovno šolo v očeviski. Kaže pa, da so nekomu napoti. Pred kratkim smo videli, rje ne stojijo, ampak leže, ker jih je nekdo podrl. Ni prvič, da se tem kipom zgodilo tako. (Foto: Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

DRAZJA SREČA — Letos neva 25 let, odkar je Kočevje do- Andrej Arko. Isto leto je dobilo e se pet televizorjev, in sicer zasebna in družbene (TVD) zana. Trigopromet in restavracija dnik. O lastnikih so takrat govo- n pisali kot o „srečnikih“. Za- kmetij in družbeni prostori so bili jemanjem programa nabito

medved odgovarja — Zakaj je na sestanku o metijstvu tako malo po- odobnih primerih? — Zato, ker proizvodnja e še ni dovolj pomembna.

KOČEVJSKE NOVICE

6 (1996) 11. februarja 1982

DANES O MOŽNIH KANDIDATIH

Danes, 11. februarja, bo v Kočevju skupna seja predsedstev ob- činske konference SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov. Na njej bodo sklepali o prvi seji ob- činske kandidacijske konference in drugem, obravnavali pa bodo tudi mnenja in stališča temeljnih kandi- dacijskih konferenc in družbeno- političnih organizacij k predlogom možnih kandidatov za nosilce dele- gatskih in družbenih dolžnosti v občini, republiki in federaciji.

Veliko zaščiteneh

363 zaščiteneh kmetij

V občini Kočevje naj bi bilo zaščiteneh kar 363 kmetij. Tako predvideva osnutek odlo- ka o določitvi kmetij po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč, ki je te dni dan v javno razpravo.

Zaščitena kmetija naj bi bila tista, ki se je sposobna sama preživ- ljati. To pomeni, da bi imela naj- manj 8 ha zemlje. Na spisku za zaščito pa so tudi kmetije, ki imajo le po 2 ali 3 ha zemlje. Pripravljalci odloka so namreč menili, naj bo v vsaki vasi in v vsakem zaseku vsaj ena kmetija zaščitena in ta bo tudi osnova kmetijske proizvodnje v svo- jem kraju.

Zaščitene kmetije se ne smejo drobiti niti zaradi dedovanja. Pod- duje jo lahko le en naslednik, ki se ukvarja s kmetijstvom. Ta je v ob- dobjju petih let dolžan izplačati ostale dediče.

Pripravljalci odloka so pričako- vali, da bo interesentov za zaščite- ne kmetije v občini Kočevje precej manj. Na sestankih po krajevnih skupnostih in vaseh pa se je pokazalo prav obratno. Kmetijski in drugi strokovnjaki menijo, da je taka od- ločitev kmetovalcev na Kočevskem pravilna. Kmetijska zemlja se nam- reč ne bo več drobila, ampak se bo celo združevala. Kmetje bodo skrbe- li, da kmetijskih površin ne bo zara- ščalo grmovje ali gozd.

J. P.

363 ZAŠČITENIH

Osnutek odloka, ki je prav zdaj v javni razpravi, predvideva, da bo v občini Kočevje zaščiteneh 363 kme- tij, in sicer 68 v krajevni skupnosti Draga, 14 v KS „Ivan Omerza“ Li- vold, 14 v KS Kočeviska Reka, 88 v KS Kostel, 38 v KS Osilnica, 74 v KS Poljanska dolina, 9 v KS Stara cerkev in 61 v KS Struge. Le na ob- močju KS Kočevje in KS Rudnik — Šalka vas ni predvidena nobena za- ščitena kmetija.

Zakaj celo strah?

Kaj meni Vojko Štanfelj

„Vsak delovni človek in ob- čan, posebno pa delegat, bi se moral kritično vključevati v raz- prave o vseh zadevah. Kaže pa, kot da se vsi nečesa bojimo. Ne vem, zakaj bojazen... Družbe- no-politične organizacije bi morale delegatom pomagati, jih seznanjati z zadevami, ne pa jih po glavi, če česa morda ne zasta- vijo povsem pravilno. Tudi zara- di takega odnosa se delegati boje nastopati, včasih pa posamezniki niti nočejo kandidirati.“

Tako meni Vojko Štanfelj iz RIKO Ribnica, ki je bil lani dele-

Vojko Štanfelj: „Če delegat ni pripravljen, je bolje, da ne gre na sestanek.“

gat ribniške občine na zboru samoupravljalcev v Kragujevcu, zdaj pa je tudi predsednik osnov- ne organizacije ZSM v Riku.

„Delavcu na plačilni listi piše, koliko prispeva za delovanje vsa- ke SIS, žal pa veliko delavcev kljub temu še vedno ne ve, kam gre njihov denar in če je sploh koristno porabljen.“

Na kongresu je bilo rečeno, naj bi se delavci sestajali v skupi- nah, kjer bi se pogovarjali o vseh zadevah in dejali delegatom napo- tke, kako naj glasujejo v skup- ščini, nato pa bi tudi preko dele- gata zvedeli, kako so bile njihove zahteve upoštevane. Vse to in še marsikaj, kar smo sklenili, pa ni bilo izpeljano. Običajno dobi delegacija gradivo celo le v enem izvodu, preštudirali pa naj bi ga hitro in temeljito, kar seveda ni možno. Tako je delo neresno. Baza se ne zanima dovolj za dele- gata in delegat ne za bazo. Naj- večkrat se potem zgodi, da se vse naredi po željah višjih, in to je zgrešeno.

J. P.

PARK KULTURNIKOV SKORAJ DOKONČAN — Park kulturni- kov v Ribnici, ki je znotraj grajskega zidu, je v glavnem dokončan. Odpri ga bodo septembra, in sicer v okviru praznovanj 900-letnice Ribnice. (Foto: Primc)

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

PREDAVANJA ZA KMETE — V februarju in marcu bodo ribniški ob- čini oz. po vsem območju kmetijske zadruge Ribnica kmetijska predava- nja. Predavatelji bodo kmete sezna- njali z varnostjo pri delu s traktorji, s proizvodnjo silažne krme in silira- njem, s proizvodnjo mleka, uporabo kmetijske mehanizacije in raznimi drugimi zadevami, ki jih potrebuje kmet pri sodobni kmetijski proiz- vodnji.

KMETJE KANDIDIRALI — Na kandidacijski konferenci pri kmetij- ski zadruzi Ribnica so pred kratkim izbrali kandidate za zbor združenega dela pri občinski skupščini Ribnica in kandidate za skupno oz. združe- no delegacijo za samoupravne intere- sne skupnosti. V vsako izmed obeh delegacij so izbrali po 15 kandidatov, in sicer po 12 kmetov in po 3 delavce kmetijske zadruge.

SEZONSKA SUŠA — Na ob- močju Zavode in Strmce pri Sodra- žici v sušnem delu leta že zdaj manj- ka vode. Po zazidalnem načrtu pa je prav to območje predvideno za nove gradnje. To pomeni, da je zazidalni načrt pomanjkljiv — podobno velja še za nekatere druge — in da taki načrti niso usklajeni z načrti Hydro- voda pa tudi Elektra in drugimi.

NE ZASTRUPLJAMO PITNE VODE! — Naravne zbiralnike vode,

kot so Gora, Travnica, Loški pot- tok in drugi, bo treba zavarovati ta- ko, da ne bodo zastrupljali oz. one- snaževali pitne vode, ki jo zbirajo za vodovodno omrežje, sicer bo prihajalo do zastrupitev občanov in do epidemij. Sedanje ugotovitve nam- reč kažejo, da je pitna voda vedno bolj onesnažena. Vasi na takih ob- močjih ne bi smele odpadnih voda iz gospodinjstev in od drugod spuščati v podzemlje, saj tako one- snažujejo podtalnico. Te vasi bi mo- rale imeti urejeno kanalizacijo in ce- lo čiščenje odplak.

medved odgovarja

— Kateri reklami priznate Ribničanje, da bi lahko nosila krono neumnosti? — Tisti na TV, ki pozimi, ko je 10 ali 15 stopinj pod ničlo, priporoča ledeno hladno coca- colo.

REŠETO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

DOLENJSKI PROJEKTIVNI BIRO
NOVO MESTO, SOKOLSKA 1
URBANIZEM, PROJEKTIRANJE,
INŽENIRING

Četrtek, 11. februarja - Zvezdana Petek, 12. februarja - Damjan Sobota, 13. februarja - Katarina Nedelja, 14. februarja - Valentin Ponedeljek, 15. februarja - Jovita Torek, 16. februarja - Julijana Sreda, 17. februarja - Aleš Četrtek, 18. februarja - Simeon

nemški barvni film Begunke. 16. in 17. 2. nemški barvni film Hamburgska mafija.

KOSTANJEVICA: 13. 2. ameriški film Narednik Stajner. 14. 2. francoski film Gangster.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 12. do 14. 2. ameriški barvni film Kaskader. 15. in 16. 2. gledališče. 17. in 18. 2. francoski barvni film Ljudje, znorel bom.

SEVNICA: 12. 2. ameriški film Otok piratov. 13. in 14. 2. ameriški film Nespretni detektiv. 17. in 18. 2. španski film Nacionalni lov.

LUNINE MENE

15. februarja ob 21.21 - zadnji kratec

BREŽICE: 12. in 13. 2. ameriški barvni film Uragan. 14. in 15. 2.

malio glasi

SLUŽBO DOBI

ZA ŠTIRIURNO ZAPOSLETEV iščemo delavko za čiščenje pisarniških prostorov na Adamičevi 2. Kandidatke naj pošljejo vlogo ali pridejo na razgovor: NOVOMONTAŽA, splošna služba, Mala Cikava 25, 68000 Novo mesto.

STANOVANJA

SOBO, s souporabo sanitarij, nujno potrebuje zakonski par. Telefon 25-147.

GARSONJERO ali ENOSOBNO STANOVANJE v okolici Trebnjega iščemo za dobro približno osmih mesecev. Plačilo po dogovoru. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

Motorna vozila

AVTO MERCEDES 220 S, starejši letnik, v voznem stanju, prodam. Cena po dogovoru. Anton Kralj, Geršič 9, Gradac v Beli krajini.

ZASTAVO 750, starejši letnik, z novo karoserijo poceni prodam. Vovko, Potov vrh 26, Novo mesto.

FANTIC KROSA 50 ccm s carinsko deklaracijo prodam. Telefon 24-792.

ZASTAVO 101, letnik 1977, dobro ohranjeno, prodam. Marjan Stefančič, Pristava 13, Podbočje.

ZASTAVO 750 S, letnik 1978, prevoženih 30.000 km, dobro ohranjeno, prodam. Alojz Zorič, Šutna, Podbočje.

R 4, letnik 1976, prodam. Vidmar, Šegova 19, Novo mesto, telefon 22-805.

VW 1200, starejši letnik, in trifazno krožno žago prodam. Zupančič, Dol 12, Trebnje.

DIANO, letnik 1977, prevoženih 58.000 km, popolnoma nova tla, pragi in štiri gume, registrirano do 31. decembra 1982, prodam. Ponudbe na telefon (068) 24-832, vsak dan od 15. ure dalje.

ZASTAVO 101, letnik 1979, ugodno prodam. Telefon 25-098 (dopolodne).

OSEBNI AVTO „Moskvič“, tip 408, letnik 1974, prevoženih 60000 km, v voznem stanju, poceni prodam. Popovič, Stopiče 1/b.

JAVO 350, letnik 1977, registrirano do 21. 9. 1982, po ugodni ceni prodam. Jože Baškovič, Kladije 20, 68283 Blanca.

ZASTAVO 1500, letnik 1972, prevoženih samo 60000 km, registrirano, poceni prodam. Telefon 24-332.

PRODAM dobro ohranjeno Z 101, letnik 1977. Rodič, Dol. Kronovo. Tel. 84-042.

R 4, letnik 1976, prodam za 6 M. Zagorc, Koštalova 40, Novo mesto.

Z 750 S, letnik 1978, ugodno prodam. Novak, Orešje 21, Smarješke Toplice.

NSU 1200, letnik 1970, v voznem stanju, ugodno prodam. Avto je registriran. Ivan Švigelj, Stara Bučka 6, Skočjan.

BULDOŽER T. G. 90 B., letnik 1973, prodam. Andrej Pintar, Velika Loka 66.

FIAT 124, registriran, vozen, dobro ohranjen, prodam. Borš Zupančič, Gor. Laknice n. h., Mokronog.

SKODO, letnik 1973, in prikolico za avto prodam. Lavrič, Sadija vas, Dvor.

AMI 8, registriran do aprila, manjša okvara na motorju, karoserija v redu, prodam ali zamenjam za moped. Mirna 238.

AUSTIN 1300, ohranjen, registriran do avgusta 1982, prodam po ugodni ceni. Za AUSTIN 1100 prodam blok, bate z ojnčami, glavo, uplinjač in menjalnik z diferencialom. Miro Bašič, Stranska vas 46, 68000 Novo mesto.

SKODO, letnik 1974, prodam. Stane Butolin, Regerča vas 80, Novo mesto.

ZASTAVO 750, letnik 1978, registrirano do leta 1983, prodam. Albin Staniša, Regerča vas 35, Novo mesto.

ZASTAVO 750, letnik 1973, registrirano do decembra 1982, in odlično ohranjeno karoserijo za VW prodam. Janez Jakša, Vranoviči 5, 68332 Gradac.

ZASTAVO 750, pred tremi leti karoserijsko obnovljeno, ugodno prodam. Pavel Uhl, Zagrebška 12, Novo mesto, tel. 23-745.

SPACKA, letnik 1976, dobro ohranjena, prodam. Fink, Gor. Straža 22, Straža.

PZ 125, neregistriran, lahko tudi po delih, prodam. Vinko Grilc, Selce, 68283 Blanca.

LADO 1200 L, letnik 1977, prodam. Jože Kolenc, Resljeva 1, Kostanjevica.

PONI EKSPRES PRODAM. Jože Uzman, Crmošnjice 48, Stopiče.

MOTOR 14 TLC prodam. Informacije: Vojko Zupančič, Regerča vas 80, Novo mesto.

STOENKO 1300/lux, staro tri leta, registrirano do januarja 1983, dodatno zaščiteno, bele barve, prodam. Tel. (068) 21-602.

ZASTAVO 750, starejši letnik, in 126 P, letnik 1977, ugodno prodam. Jože Lajkovič, Veliko Mraševo 42, 68312 Podbočje.

HUSYVARNO 250 prodam. Tel. (068) 21-030 (popoldne).

SKODO, letnik 1973, prodam ali zamenjam za peč za centralno kurjavo. Naslov v upravi lista (481/82).

PRODAM nerjaveči priključek za R 18. Niko Mavretič, C. herojev 32/11, Novo mesto, telefon 21-723 do 14.30 ure.

PRODAM R 4, zelene metalik barve, letnik 1979. Informacije SREČO PETRIČ Šegova 16, tel. 23-575 ali Dolenjski list, tel. 23-611.

FIAT 126 P, letnik 1977 registriran do avgusta 1982 prodam. Informacije, Kos Stanislav, urar, Novo mesto.

PRODAM R 4, zelene metalik barve, letnik 1979. Informacije SREČO PETRIČ Šegova 16, tel. 23-575 ali Dolenjski list, tel. 23-611.

FIAT 126 P, letnik 1977 registriran do avgusta 1982 prodam. Informacije, Kos Stanislav, urar, Novo mesto.

Kmetijski stroji

TRAKTORSKO BOČNO KOSILNICO Zetor (14 KM) novo, prodam. Vovko, Male Brusnice 5, Brusnice.

TRAKTOR STEIER (18 KM) s kosom, motor generalno obnovljen, prodam. Ivan Udovč, Dolž 15, Stopiče.

TRAKTOR, enosni, Diesel (12 KM), z obračalnikom in plugom, prodam. Telefon (068) 62-165.

TRAKTORJA Univerzal in angleški Ferguson 135 in dve kosilnici Mortel za traktor IMT 533 prodam. Peter Novak, Kamni potok 4, Trebnje.

TRAKTOR Maček (8 KM) s kosilnico, plugom, verige (gosenice), prodam. Stroj je primeren za oranje po hribovitem terenu. Stanko Kušljan, Sentjernej 73.

TRAKTOR IMT 533, dobro ohranjen, star štiri leta, prodam. Anton Resnik, Kržišče 5, Raka, telefon 75-562.

TROSILEC za gnoj, MENGELE samonakladalko 15 in vprežni sadilec za koruzo prodam. Anton Rus, Zemelj 5, 68332 Gradac.

GRABLJE MARATON za kosilnico BCS prodam. Naslov v upravi lista (476/82).

SAMONAKLADALKA SIP prodam. Emil Huč, Ivanja vas 2, Mirna peč, telefon (068) 84-329.

KOSILNICO BCS 110, rabljeno, prodam. Janez Cimermančič, Jurna vas 6, Novo mesto.

BCS KOSILNICO prodam ali kupim kosilnico na dve prestavi za rezervne dele. Sandi Rebolj, Zagorica 13, Mirna.

KOSILNICO BCS 127 in motorno žago Stihl prodam. Jože Cimermančič, Vinja vas 7, Novo mesto.

ROTACIJSKO KOSILNICO Gorenje - Muta in rezervne dele za NSU 1200 prodam. Albin Batič, Cesta I. borcev 43, Brestanica.

PRODAM dve kolesi znamke „Pony“, dva rabljena pralna stroja „Gorenje - avtomatik“ (10 programov), lahko po delih, in 1200 kosov strešne opeke za zidavnice. Terezija Kolenc, Mirna 114, 68233 Mirna.

SPALNICO (kompletno) iz trdega lesa prodam. Franc Kartuš, CBO 7, Črnomelj, telefon 51-165.

PEČ za kopalnico na trda goriva in elektriko prodam. Jože Plantan, Rumanja vas 18, Straža.

HLEVSKI GNOJ, dober, prodam. Igelnik 6 pri Dolžu, Stopiče.

PRODAM regale za dnevno sobo, sedežno garnituro, pohištvo za samsko sobo. Oprema je nerabljena. Dam za 20% ceneje. Ogled v soboto po objavi od 14. do 18. ure. Zvonko Planinc, Pot na Brod 6, Radeče.

HLEVSKI GNOJ prodam. Informacije: Abjz Bele, Čadraže 12, Smarješke Toplice.

2000 kg sena in otave prodam. Kranjc, Male Brusnice 9, Brusnice.

TRAJNO ŽAREČO PEČ Emo 5 prodam. Drenik, Ljubljanska 18, Novo mesto.

KRAVO, staro šest let, osem mesecev brejo, prodam. Stanko Kosec, Češca vas 22, Novo mesto.

PRODAM parcelo (približno 30 a) na Ljubnu, primerno za vinograd ali sadovnjak. Parcela je zazidljiva za vikend ali zidnico. Oddaljeno od Novega mesta 13 km. Prodajam tudi cirkular Standard Osijek in

šrotar. Cene so ugodne. Naslov v upravi lista (477/82).

PRIKLJUČEK za golfa JGL z atestom prodam. Telefon 85-107.

SPALNICO, rabljeno, prodam. Kost Sekulovski, Mestne njive 3, Novo mesto.

NEMSKEGA OVČARJA, starega leto dni, prodam. Tel. 23-600.

PRODAM dve kravi, breji, in junca. Franciška Pečak, Bušinec 4, Dolenjske Toplice.

OTROŠKO POSTELJICO prodam. Rozman, Levstikova 1 (Zibertov hrib), Novo mesto.

KRAVO, staro 9 let, brejo 8 mesecev, prodam. Tinca Žabkar, Ardno 18, Raka.

MLADO KRAVO prodam. Mali Podluben 2, Novo mesto.

DVA PAVJA SAMCA IN SAMICO prodam. Jože Miklič, Gor. Karteljivo 17, 68000 Novo mesto.

PRODAM raztegljiv kavč, dva fotelja, mizico. Dam po ugodni ceni. Drago Valentič, Gozdna pot 4, Leskovec pri Krškem.

PSIČKE pasme „English bernardin dox No. 126 reg. Cambridge“, stare 10 tednov, čvrste in zdrave, ugodno prodam. Oglasite se na naslov M. Oblak, Kapele 14 pri Brežicah.

PRODAM zelo lepo lisičje krzno. Naslov v upravi lista (478/82).

PLINSKO PEČ Iskra in črnobel televizor prodam. Naslov v upravi lista (479/82).

BOROVE deske različne debeline prodam. Naslov v upravi lista (480/82).

KUPIM

KUPIM IMV prikolico standard, tip 330 ali 380. Ponudbe na telefon (061) 225-642 ali na naslov Zupančič, Gruberjevo nabrežje 20, Ljubljana.

GOZD (od Novega mesta do Soteske) kupim. Naslov v upravi lista (474/82).

MEŠALEC za beton, rabljen, v dobrem stanju, kupim. Anton Škrbina, Vel. Mraševo 28, Podbočje.

TRAKTOR od 35 KM do 55 KM, obvezna diferencialna zapora (špera) in kompresor, kupim. Navedite starost in ceno. Drago Botički, Marija Gorica 5, 41291 Savski Marof.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

STAREJSO HIŠO ali zazidljivo parcelo na relaciji Radeče, Sevnica, Krško, Brežice, kupim Toni Grilc, Cankarjeva 43, Senovo.

KLET (hiša) komunalno opremljena, v izmeri 60 m² in plantažni vinograd (20 a) na lepi legi v Krškem prodam. Informacije po telefonu (068) 71-672, vsak dan od 12. ure dalje.

VINOGRAD, nov (mlad) na žici, s hramom in elektriko (14 a) v Vajndolu pri Gor. Vrhpolju prodam. Stefan Kovačič, Gor. Vrhpolje 12, Sentjernej.

MANJŠI VINOGRAD Na Trški gori prodam. Mojca Primc, Mirna peč 98.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe in informacije na telefon 44-024.

ZAZIDLJIVO PARCELO (približno 500 m²) v okolici Trebnjega iščem. Ponudbe

*Če bi koga solza prebudila,
tebe, dragi ata,
nikdar ne bi črna zemlja krila.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, ata, starega ata, brata in strica

FRANCA MISLAJA

iz Rogačic

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali in ga spremili na zadnji poti ter mu poklonili toliko lepih vencev in cvetja. Zahvaljujemo se sorodnikom in sosedom za nesebično pomoč, dr. Željku Halapiju za zdravniško pomoč med boleznijo in župniku za opravljeni obred. Iskrena hvala tudi ZTP Brežice, VVO Trebnje, Rudarski menzi Trbovlje in OO ZSMS Primož za izkazano pozornost. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Lojzka, otroci Tone, Lojzka, Fani in Joži z družinami, sestra Johana in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi ljubljene žene, mame in stare mame

FRIDE ZBAŠNIK

iz Dolenje vasi 130

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dneh slovesa stali ob strani, nam pomagali, sočustvovali z nami in nam izrazili sožalje. Iskrena zahvala vsem, ki so darovali cvetje in vence. Ter jo v tako veličastnem sprevedu spremili na zadnji poti. Toplo se zahvaljujemo dr. Benčinovi za dolgoletno nego, pevcem iz Dolenje vasi, godbi iz Kočevja ter govornikom Grivicu in Kersniču za občutene poslovlilne besede.

Vsi njeni

*Življenja pota s trnjem so posuta,
le malo je cvetlic vmes.
Se tistim tudi cvet odpade,
ostane le še sreče kes.*

ZAHVALA

V 64. letu je prenehalo biti srce naše drage mame, stare mame, nečakinje in sestrične

KAROLINE ZORAN

roj. Sašek
iz Novega mesta, Pot na Gorjance 7

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti, posebej še sosedom, ZB Novo mesto, Cestnemu podjetju Novo mesto in UNZ Ljubljana - mesto. Hvala godbi iz Novega mesta in pevcem iz Šmihela. Posebno zahvalo smo dolžni Štefki in Justinu Kranjčič za vsestransko pomoč, ki sta ji dolga leta stala ob strani in ji pomagala. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Anica z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 69. letu zapustila naša ljuba žena, mama, stara mama in sestra

JOŽEFA GREGORIČ

rojena Vide
iz Dol. Brezovice pri Šentjerneju

Ob težki in boleči izgubi naše mame se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in jo spremili na zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom za pomoč v težkih trenutkih, kolektivu IMV Novo mesto, Monterju Ljubljana in zdravniškemu osebju Zdravstvenega doma Šentjerneja ter kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: mož Tone, sinovi Tone, Jože, Polde z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki in dolgi bolezni nas je v 73. letu zapustila naša draga mama in stara mama

MATILDA GRIL

iz Podturna 15
pri Dolenjskih Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za podarjeno cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni GD Podturn, Društvu upokojencev za spremstvo s praporom, GG Podturn in IMV Novo mesto za podarjena venca ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu nas je zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in prababica

MARIJA STOPAR

roj. Klemenčič
iz Avguštin pri Kostanjevici

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, TOZD Gozdarstvo Kostanjevica in Galeriji ter vsem, ki ste pokojni darovali vence in cvetje, jo spremili na zadnji poti, nam pa izrekli sožalje. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

Avguštine, 26. 1. 1982

*Njena mala kuštrava glava
z mehкими laski
kot popek, ki v polju spi
ozaljšan z roso.*

V SPOMIN

na majhno deklico, hčerkico in sestrico

NIKOLINO LADIŠIČ

Led se bo stopil, sonce spet ogrelo hladno zemljo, rožice razcvetele, a tebe, Malena, ne bo več v našem objemu. Ostaja tvoje malo lice pred našimi očmi, tvoj veseli smeh v spominu in žalost v naših srcih.

Mami, sestrica in oči

ZAHVALA

V 74. letu nas je nenadoma in za vedno zapustil naš dobri mož, oče, stari oče in stric

MATIJA KLEMENČIČ

s Pristave 25

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, pisмено ali ustno izrazili sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja kolektivu IMV Tehnoservis, Skupne službe SIS družbenih dejavnosti, SDK, mizarstvu Bobič, pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 91. letu starosti zapustil naš dragi ata, ded in stric

ANTON POTOKAR

iz Račjega sela pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za vso pomoč in izrečeno sožalje. Zahvala kolektivu Iskri Novo mesto, Dani Mirna, AMD Trebnje in KZ Trebnje. Hvala tudi predsedniku KS Rače selo za poslovlilne besede in cerkvenim pevcem za zapete žalostinke. Še posebna zahvala velja župniku, kaplanu in nekdanjemu župniku Zaplati za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, tašče in stare mame

ANTONIJE JUREJEVIČIČ

Zemelj 8, Gradac

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, nam pisмено ali ustno izrazili sožalje in pokojnici darovali vence ter cvetje. Iskreno se zahvaljujemo dr. Mlačak za nesebično pomoč med boleznijo, župniku pa za opravljeni obred. Vsem, ki ste jo tako številno spremili na zadnji poti, iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Tiho je v 85. letu odšla od nas draga mama

MARIJA MEDLE

roj. Golob
iz Šentjerneja 102

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, ki so pokojni darovali cvetje in jo spremili na zadnji poti. Zahvala velja tudi kolektivu KZ Draškovec, Vrtnarji Novo mesto, zdravstvenemu osebju iz Šentjerneja, župniku za opravljeni obred ter sosedama Videtovi in Mrakovi.

Žalujoči: sinova Janez, France in hči Marija z družinami

SREČKO ZORE

Z mladino se srečuje na dveh ravneh, kot vzgojitelj v šoli in kot enak med enakimi v mladinski organizaciji, kjer se mu ta čas izteka predsedniški mandat v občinski konferenci v Brežicah. Uresničevanje svojega vzgojnega poslanstva razlaga takole:

„Moje vodilo je Kardeljevo spoznanje, da človeku ne more dati sreče nobena partija, noben politični sistem, ampak si jo mora vsak ustvariti sam s svojim delom. Srečka pri tem spodbuja želja, da bi mlad človek postal ne le dober delavec, ampak tudi dober samoupravljalec, zato morajo učenci že v osnovni šoli čutiti, da sodelujejo. Napredek je vsak dan večji in Srečko opazuje, da so odnosi med učenci in učitelji veliko bolj sproščeni kot pred desetletjem in več, ko je še sam sedel v šolskih klopih.“

Zdaj poučuje telovadbo. Kdor ga pozna kot učenca brežiške glasbene šole, se mu je vtisnil v spomin kot obe-tajoč harmonikar, ki je navduševal občinstvo na številnih prireditvah. Šest let je igral tudi v ansamblu „Crni angeli“ v Krški vasi. Hkrati je bil navdušen športnik. Pred poklicno odločitvijo je okleval med nagnjenjem do glasbe in do športa, dokler se tehtnica ni prevesila na športno stran in je telesna vzgoja postala njegov kruh.

Svojo poklicno pot je začel v Pišecah in Globokem. Takrat so mu naložili kar tri predmete – telovadbo, glasbo in tehnični pouk – ter mu pritrinili mladinski pevski zbor. Bil je naporen za-

četek, nekaj takega, kot če te vržejo v vodo, pa moraš zaplavati, da ne potoneš. Kaže, da za Srečka ni bilo pretežko, saj je v prostem času delal še z mladinsko folklorno skupino Prosvetnega društva Orlica. Na srečanju narodnoosvobodilnih gibanj v Samoboru je predstavljala Slovenijo in to je bil takrat njen največji uspeh. Nastop je posnela in predvajala beograjska televizija.

Srečka je včasih močno privlačil roket. Deset let je igral v roketnem klubu v Brežicah. Potem je začel trenirati mladince, za njimi pa polovico sezone članice, ki so tedaj igrali v republiški ligi. Odkar poučuje v dobovski osnovni šoli, dela Srečko v glavnem s pionirji, ki v okviru roketnega kluba iz Dobove tudi tekmujejo. V lanskim sezoni so bili njegovi naraščajniki drugi v posavski ligi.

V mladinski organizaciji dela Srečko osem let. Kmalu se bo poslovil od nje z zadoščanjem, da je med tem napravil korak naprej in da se je frzavila v družbenopolitično organizacijo, v kateri se je število aktivnih članov povzpelo na 450. „V družini jih dela mnogo več“, je dodal. „Analiza, ki smo jo naredili pred kratkim, je pokazala, da je vsak mladinec v občini vključen vsaj v eno organizacijo ali društvo. Zdaj jih bomo povezali še z mladinsko organizacijo v krajevni skupnosti, te pa z mladinskimi organizacijami v osnovnih šolah in tako zapolnili praznino, ki nastaja, ko mladina zapusti šolske klopi.“

JOŽICA TEPPEY

LAPANJE 205 CM NA TRENINGU

Mladi novomeški skakalec v višini Andrej Lapanje se je udeležil tri-dnevnega treninga perspektivnih slovenskih mladih atletov v Celju in dvakrat preskočil 205 cm. Čeprav Lapanje v zimskih mesecih ni posebej treniral, marveč skrbel le za splošno atletsko pripravljenost, je očitno na dobri poti, da še izboljša svoj dolenski rekord, ki znaša sedaj 210 cm.

DVE KEGLJAŠKI

Po sklepu IO Območne kegljaške skupnosti je dolenski prvak za lansko leto ekipa Črnomaljskega Rudarja, pred Novim mestom, trebanjskim Mercatorjem in Metliko.

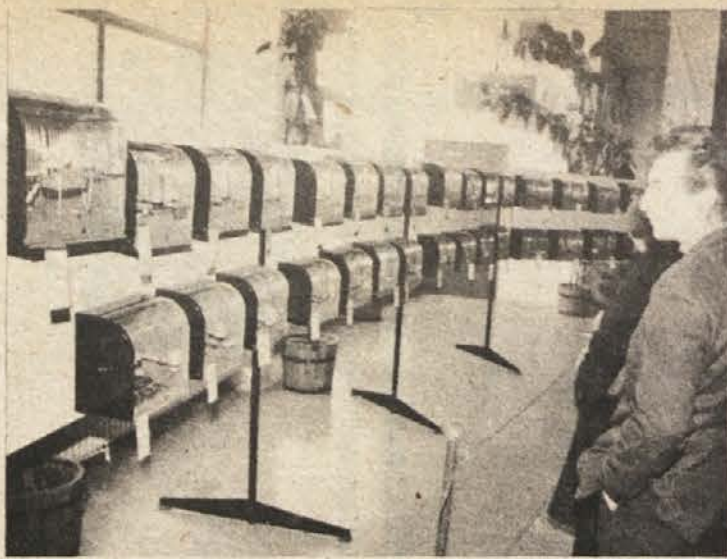
Na kegljišču TVD Partizan v Senovem bodo v petek, soboto in nedeljo pokazali svoje znanje doma- la vsi najboljši dolenski kegljaši. Vabljeni!

HOSTIJE IN CARINA

Tudi duhovniki imajo zemelj-ske težave z našo carino. Na tradicionalnem novoletnem sprejmu v Sevnici je eden od župnijskih upraviteljev povedal naslednjo izkušnjo. Ob povratku iz Trsta se je carinik pozanimal za vsebino zavitka na sovoznikovem sedežu. „Hostije za obhajanje so v njem,“ je glasil odgovor. „Pet ali sedem hostij bi šlo, zavitek pa je že reprodukcijski material,“ je bil carinik neomajen, češ da tak uvoz ni dovoljen. Na drugem mejnem prehodu niso bili tako pikolovski...

SPOSOJENO TRNJE

Kaže, da tudi zgrešene zadeve pomenijo korak naprej. Če je tako, potem je naša gospodarstvo prišlo daleč. (Iz VEČERNJH NOVOSTI)

DOHODEK ZA PTIČJO HRANO – Tudi letošnja razstava ptic, ki jo je organiziralo društvo za varstvo in vzgojo ptic Kočevje, je privabila precej obiskovalcev. Vstopnino in dohodek od loterije namenjajo člani društva predvsem za nakup hrane za zunanje ptice, s katero zalagajo krmilnice okoli mesta. (Foto: Primc)

ZLATA SELEKCIJA

V okviru senovskega krajevne praznika bo jutri, 12. februarja, ob 17. uri v športni dvorani Doma Štirinajste na Senovem zanimiva družabno-sportna prireditev. V malem nogometu se bo namreč domače moštvo Rekreacija 500 pomerilo s Tofovo Zlato selekcijo Nedeljskega. Številni znani športniki (v tej ekipi je med drugimi tudi najboljši jugoslovanski športnik Miroslav Cerar) in druga znana imena na Slovenskem, ki jih je Tone Fornezi povezal v Zlato selekcijo (nastopila je že na mnogih dobrodelnih prireditvah), bodo poskrbeli ne le za športne užitke, temveč še za prijeten družabni utrip.

Če kmet več zna, več velja

Mladi Artičani prvi na kvizu o kmetijstvu v Globokem

6. februarja so mladinci in mladinke iz kmečkih vrst že tretjič zapored sodelovali na kvizu o kmetijstvu. Pred polno dvorano občinstva v Globokem je na vprašanja iz kmetijstva odgovarjalo pet ekip. Tekmovalce in občinstvo v dvorani

• Sedmero ekip, iz Boštanj, Tržišča, Šentjanža, Primoža, Studenca, sevnškega Kmetijskega kombinata in Telč, se je prijavilo na občinski kviz „Kaj veš o kmetijstvu“ v soboto v Boštanju. Tekmovanje bo v dvorani TVD Partizan, pričetek ob 17. uri. Spored bodo popestrili nastop boštanjске folkloze, harmonikarji in dvoje govorcev v narečju.

je pozdravil predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Stane Ilc in ob tem poudaril pomen prizadevanj za napredek te za brežiško občino izredno pomembne gospodarske dejavnosti.

Prvo mesto na kvizu so osvojili Artičani. Za njimi so se uvrstile ekipe iz Cerkelj, Krške vasi, Globokega in Brežic. Zinagovalna ekipa bo

zastopala brežiško občino na regijskem tekmovanju. Število aktivnih mladincev se je v brežiški občini povečalo za petkrat, odkar je konferenca mladih v kmetijstvu ustanovila aktivne po krajevnih skupnostih in jim tako odprla pot v strokovno in družbenopolitično uveljavljanje. Nekaj mladih bo že letos nadaljevalo izobraževanje v zimskem seminarjem programu, ki ga delavska univerza pripravlja za mlade kmetovalce. Člani aktivov že vsa leta sodelujejo na traktorskih tekmovanjih, na kmečkih igrah na Vranskem zdaj pa pripravljajo še kulturne večere v domači občini. J. T.

ZIMA ZATAJILA

Tudi tretji in s tem zadnji teden zimskih šolskih počitnic se je začel brez snega. Smučarske tečaje za šolarje in prevoze na Lisco so v Sevnici odpovedali. Tudi tisti mali smučarji, katere so vozili na Pohorje, niso imeli pravega užitka. Smučišča so bila namreč vse preveč okovana v led. Ostala so le kopalnišča. V torek so iz Sevnice popeljali šolarje na organizirano kopanje v čateške Terme.

ZDOLE: NASTOP

Zelo delovna dramsko-recitatorska skupina si je že pridobila ugled v zdolski krajevni skupnosti. Delo njenih članov poznajo tudi v sosednjih krajih. Nazadnje se je skupina predstavila pred slovenskim kulturnim praznikom, pod vodstvom Aleksandra Slivška je osem mladink izvedlo zanimiv program. Na prireditvi je kulturno-umetniško društvo Rudija Rožanca iz Zdol skupini podelilo Prešernovo bronasto plaketo; enako priznanje sta prejela še Silvo Mavsar in Anton Živič. N. C.

SENTJERNEJSKA KURENTOVA OBLAST JAVLJA

Sentjernejska Kurentova oblast, ki v novomeški občini edina javno pripravlja pustne norčije, pripravlja tudi letos tradicionalni sprevod na pustno nedeljo ob 9. uri na sentjernejskem trgu. Novice preteklega leta bo zamenjal radio Kurentova oblasti, višek kurentovanja pa bo tradicionalna Kurentova poroka, ki jo bodo ob 15. uri istega dne ponovili tudi na novomeškem Glavnem trgu. Novomeščane vabijo k sodelovanju in jih naprošajo, naj prinesejo na tribuno duhovite predloge za sanacijo IMV. Za najboljši predlog obljublajo nagrado.

Kočevski kanarček prvak

Golob pismonoša tretji, kolekcija rumenih kanarčkov pa četrta v Sloveniji – Kočevski rejci ptic so spet razstavljali

Posebnost letošnje razstave ptic, ki je bila med šolskimi počitnicami v avli osnovne šole Kočevje, sta bili amazonska papiga in papiga Aleksander Veliki. Razen tega so člani Društva za vzgojo in varstvo ptic Kočevje – društvo dela za vse območje zahodne Dolenjske od Velikih Lašč do Kolpe – prikazali še okoli 120 kanarčkov, 50 papig standard, 13 papig nimf, par pojočih papig, okoli 30 golobov pismonoš in okrasnih golobov ter nekaj zunanjih ptic iz okolice Kočevja.

Kočevski rejci ptic so dosegli lepe uspehe tudi na raznih tekmovanjih. Severni kodrasti kanarček rejca Antona Guština je celo slovenski prvak, saj se je najbolje uvrstil na decembrskem republiškem prvenstvu v Celju. Jože Vidmar se je s svojo kolekcijo rumenih kanarčkov uvrstil na istem tekmovanju na 4. mesto. Med golobi pismonoši je zasedel tretje mesto v Sloveniji golob Igorja Klemenca iz Ribnice.

Društvo je za to zimo kupilo 1500 kg sončničnega semena in ga razdelilo tistim, ki redno oskrbujejo krmilnice, katerih imajo okoli mesta 52. Ves dohodek porabijo za nakup hrane za zunanje ptice. Pri njihovi oskrbi sodelujejo z ZKGP, lovskimi družinami in šolami.

Itrkovnjaki Društva za varstvo in vzgojo ptic Kočevje so imeli v januarju predavanje za učence osnovne šole Vas – Fara, uspešno pa sodelujejo tudi z drugimi šolami. J. P.

POMOČ VOZNIKOM

Avto-moto zveza Slovenije je s svojimi bazami in službo „Pomoč informacije“ lani nudila svojo pomoč 222.080-krat, od tega 77.916-krat članom AMD, 144.170-krat pa ostalim voznikom. To je veliko, če upoštevamo, da je v Sloveniji okoli 400.000 osebnih avtomobilov. Precej območij pa te službe še nima. Po programu naj bi jo letos dobili še za območje Murske Sobote, Bele krajine, Kopra in ob Kolpi. A. A.

Kopal do izvira

Marjan Mesarič iz Zaloga že 20 let uporablja svoj vodni vir – Odlična voda!

Področje Zaloga, kjer je oskrbovanje z zdravim pitno vodo ljudem že od nekdaj delalo hude preglavice, je še danes opremljeno z vodnjaki. Pred vsako, zlasti starejšo hišo so še naprave, kakršne bodo prej ali slej prišle v muzej. Na svojski način pa je problem pitne vode rešil že pred 20 leti domačin Marjan Mesarič, po poklicu zidar.

„Ker smo vodo morali voziti iz Temenice ali pa uporabljati kapnico, kar pa se mi ni zdelo higiensko, sem se odločil najti izvir. Imel sem srečo. Kar pred hišo sem si izbral kraj, pa sem začel kopati. Ker nisem odnehal in sem izkopal nad 11 metrov globoko, sem res našel izvir.“

Marjan Mesarič z ženo pred vodnjakom, pod katerim je naravni izvir.

Sproti sem betoniral in kopal dalje, pa sem morda uspel tudi zaradi trme. Nisem hotel prenehati, čeprav so se nekateri mužali, češ ali ni škoda časa.“

Vse od takrat imajo pri hiši v Zalogu 20 odlično pitno vodo, ki je poleti tako mrzla in dobrega okusa, da marsikdo iz vasi ali bližnje opekarne pride na kozarček „domačega bisera“.

SPOSOJENO TRNJE

Delamo samo domače napake. Naše napake so odlične kakovosti in tudi plača se zanje zelo malo. (Iz POLITIKE EKSPRES)

MODRASA NA SNEGU – Miličnika črnomaljske postaje milice Stane Jesih in Vid Potočar sta prejšnji mesec na cesti med Vinici in Učakovci zagledala za ta letni čas kaj nenavaden prizor. Po cesti ki je bila takrat še pokrita z zglajenim snegom, sta se plazila dva kakih 60 cm dolga modrasa. Eden od njiju je bil prav napadalen oba pa sta svojo zimsko pot končala v Kolpi.

Mizar in tovariš Pisar

„Dober dan, tovariš Miha Lesar!“ je pozdravil tovariš Zlatoust, ko je srečal tovarniškega mizarja.

„Dober dan!“ je rekel Miha Lesar.

„Moj pisarniški stol se je pokvaril. Ali bi ga lahko popravil?“ je zaprosil tovariš Zlatoust.

„Seveda! Poklicna dolžnost mi narekuje, da popravim stole.“ je pojasnil mizar. Bli-skovito se je lotil dela in je nemudoma popravil stol.

„Dober dan, tovariš Lesar!“ je pozdravil tovariš Zlatoust, ko je čez nekaj dni spet srečal mizarja.

„Dober dan!“ je rekel Miha Lesar.

„Ali bi lahko naredili obešalniki? V moji pisarni smo dobili okrepitev. Zima je, plašči pa ne morejo ležati vsepovsod.“

„Kako, da ne bi?! Poklicna dolžnost mi narekuje, da delam obešalnike.“ Miha Lesar je zgrabil za delo. Obešalniki je bil še isti dan pripravljen, da sprejme krzneni okras.

„Dober dan, Lesar,“ je pozdravil tovariš Zlatoust ob naslednjem srečanju z mizarjem.

„Miza v moji pisarni se maje...“

„Popravil jo bom! Poklicna dolžnost mi narekuje, da popravim mize.“ Miha Lesar je planil na delo kot sestradan pes na kost in miza je spet stala trdno.

Cez nekaj dni je tovariš Miha Lesar na poti v svojo delavnico srečal tovariša Zlatousta.

„Zakaj je tak hrup v vaši pisarni, tovariš šef? Ali se je spet kaj polomilo?“ je vprašal mizar.

„Oh ne, ne! Naša Gizelica ima rojstni dan.“

V tem so se odprla vrata praznično okrašene in obložene pisarne.

„V vašo pisarno stopim, da čestitam vaši Gizeli!“ se je opogumil Miha.

Vrata v praznično urejeno pisarno so se zaprla za tovarišem Zlatoustom – tik pred nosom tovariša Mihe Lesarja. MARTIN LUZAR

primer, avtobusna postaja

Nedavna nesreča na novomeški avtobusni postaji, ki je zahtevala mlado življenje, je spet dvignila temperaturo med ljudmi in obudila razprave o neprimerosti sedanje postaje. Ta je z dlojak gostim dnevnim avtobusnim prometom stisnjena med pošto, občinsko stavbo, hotel, v kratkem pa jo bo omejilo še gradbišče nove blagovnice. Priprave na to gradnjo so potnikom vzlele tudi edine klopi in pokrit prostorček za čakanje. Prometni znak prepoveduje osebnim avtomobilom ustavljanje in parkiranje, a se ga nihče ne drži. Avtomobili še povečujejo stisko in stalno nevarnost, ki preti čakajočim potnikom in množici mimooidočih. Skratka — razmere so vsak dan slabše.

Avtobusna postaja je že nekaj let žgoč problem dolenske metropole, kjer se zaustavljajo avtobusi skoraj iz vse Jugoslavije. Da je potrebna nova, sploh ni več sporno. Razmišljanja, kako razrešiti ta pravi gordijski voz, se prav tako ponašajo z nekajletno starostjo. Na zamisel o novi avtobusni postaji v Novem mestu ni vplivala le neustreznost sedanje, ampak predvsem predvidena zazidava Novega trga z blagovnico, stanovanji in razširitvijo poštnega poslojja. S pripravo prostorske in zazidalne dokumentacije v letih 1978—1979 je vzniknila iskra upanja tudi za gradnjo nove avtobusne postaje na drugem prostoru, ki pa je skoraj povsem ugasnila. Osnovni problem je seveda spet denar, gre pa še za vrsto nerazčiščenih problemov. Sedaj sploh ni jasno, čigav objekt je avtobusna postaja, kdo jo je dolžan vzdrževati in sedaj investirati novo.

Je to objekt javnih prevoznikov ali javna komunalna površina? Kot tako jo zakon opredeljuje le v povezavi z javnim mestnim prevozom, ki ga v Novem mestu očitno še ne bo tako kmalu, čeprav so njegove možne smeri že opredeljene. V osnovi bi moral „nekdo“ vzdrževati avtobusno postajo, sredstva za to pa pridobivati na tržni osnovi, meni predsednik novomeškega komiteja za urbanizem Ivan Hrovatič.

Da nekaj takega ni nemogoče, dokazuje beogradska avtobusna postaja. Ne gre sicer trditi, da bi primer lahko brez sprememb prenesli v novomeški prostor, kazalo pa bi izkoristiti dobre izkušnje. V Beogradu je avtobusna postaja kot zaključen poslovni prostor organizirana v delovno organizacijo in se vzdržuje sama z dohodkom od vseh uslug, ki jih nudi potnikom. V to sodijo tudi nepogrešljive vzporedne gostinske in trgovske storitve, drobna obrt, plača pa se že sam vstop na postajo. Samo za uporabo javnega WC so zadnje leto „pokasirali“ 500 starih milijonov, kar ni malo.

V Novem mestu je avtobusna postaja nikogaršnji prostor kot se vrsta objektov in naprav javne oskrbe. Vzdrževanje sicer bremeni javno komunalno, ki pa nima sredstev niti za redne programe in so njeni načrti vsako leto večja žalost. Dodatno se stvar zapleta, ko gre za investiranje v novo postajo. Komunalna se niti ne čuti poklicano za reševanje tega problema. Najbolj logična rešitev bi bila zagotoviti sredstva z združevanjem, postajo pa nato prepustiti v

skrbništvo javnega prevoznika. Da ta ni sposoben investirati, je jasno. Sicer pa — naj bodo to Gorjanci, ali morda tudi Zagrebški transporti, Integral, Lasta itd., katerih avtobusi zaustavljajo pri nas? Smešna, žalostna in problematična situacija hkrati.

V Novem mestu pa iz programa „javne oskrbe“ ni problematična le avtobusna postaja. Ker na to nismo leta praktično nič dali, se nam sedaj krepko maščuje. Naprave kolektivne komunalne rabe niso nikoli imele pravega skrbnika in izvajalca, zato se je ta program tudi tako zanemarjal. Pesti nas prenasičen promet, vodovod, kanalizacijsko, električno omrežje, tržnica, pokopališče, mostovi, pomanjkanje javnih parkirišč, komunalna energija, kritična preskrba s tekočimi in trdimi gorivi, ker ni skladišč, pre-majhne pošne zmogljivosti itd. Trenutno je v Novem mestu najmanj 12 takih žgočih problemov, ki bi jih lahko razrešili le s posebnim združevanjem sredstev gospodarstva. Ki pa jih nima.

Naglo rastočo industrijo, ki ni bila v tako težkem položaju, kot je danes, smo „obešali“ na obstoječe javne komunalne naprave in objekte s prepričanjem, da jih bomo po potrebi dograjevali z združenimi sredstvi te industrije. Sedaj, ko bi bilo to nujno, združeno delo nima sredstev in tako razvodeni tudi samoupravno odločanje v interesnih skupnostih. Kaj bi z željami in programi, če ni denarja?

Za premagovanje prometnih križev in težav je bila izdelana prometno-ekonomska študija z

dinamiko reševanja posameznih vozlov. Vzhodna mestna obvoznica je bila takrat že v teku, tik pred dokončanjem pa je sedaj projekt za najbolj perečo prometno povezavo Ljubljanska cesta—novi most—Šmihel. K rešitvi prometne zanke lahko veliko pripomore tudi nova avtobusna postaja. V študiji sta kot možni lokaciji predvidena Portovald in Žabja vas. Medtem ko je prostor v Žabji vasi večji in bližje magistralki, omogoča Portovald povezavo z železniško postajo, je bližje centru in občinskim upravam ter zdravstvenemu centru, pa tudi poseljevanje Novega mesta gre v tej smeri. Čeprav je le-ta pogojena z novim mostom, bi se dala uresničiti tudi brez njega. Gorjancem, komunalni skupnosti in občinskemu izvršnemu svetu je s sedanjim družbenim planom občine naložena priprava vsega potrebnega za gradnjo nove avtobusne postaje. Lokacijo bo na osnovi mnenj iz razprave po krajevnih skupnostih določil izvršni svet, projekte bomo dobili z javnim natečajem.

Ko bomo vedeli, koliko bo kaj stalo in kdaj naj bi kaj delali, bo treba določiti investitorja in najti vir sredstev. To pa je problem, saj vemo, v kakšnem položaju je združeno delo. Tako ostaja nova avtobusna postaja zaenkrat le lepa želja. Računati nanjo v prihodnjih nekaj letih je skoraj norost. Prav zato bi morali nekaj storiti na sedanji, poskrbeti vsaj za minimalno varnost in ugodje potnikov. Kdo pravi, da je to nemogoče?

hlačno krilo

Letos so za mlajše zlasti moderna hlačna krila, ki pa tudi po teje sliki sodeč niso le modna muha, marveč praktična stvar, ker dovoljujejo udobno sedenje. Hlačno krilo ima praviloma tako globoke gube, da se pri hoji domala ne vidi razlika z običajnim krilom. Če pa hočete biti še posebno moderne, izberite barvno kombinacijo v modro zelenih tonih.

Kuha PETER BEVC

vzhajajo. Nato jih pečemo v neprevročem olju. Najprej pečemo pokrite približno 3 minute, nato jih obrnemo in pečemo še 3 do 5 minut nepokrite. Pečene pobere mo na papirnati prtiči, da se ohladijo. Ohlajene nadevamo z marmelado in posipamo s sladkorno moko.

FLANCATI Z VINSKO PENO

Testo: 1/4 kg moke, 3 dkg masla, malo soli, 4 rumenjaki, 2 dkg sladkorja, 4 žlice kisle smetane, 1 žlička limoninega soka, 2 žlički belega vina, 1 žlica ruma, sladkor v prahu za posipanje in olje za cvrenje.

Med presejano moko razdrobimo maslo, dodamo še ostale sestavine in na hitro ugnemo testo. Na hladnem naj počiva vsaj 1/2 ure. Nato ga razvaljamo na nožev rob na debelo in izrežemo flancate. S kolescem za testo izrežemo poljubne kvadrate. V razdalji enega prsta naredimo v vsako krpo po dolgem po dve do tri zareze. Pazimo, da nam ostanejo robovi celi. Preden jih damo v olje, narezane trakove prekrizamo. Pečene posipamo s sladkorno moko.

VINSKA PENA

Potrebujemo: 1 dcl vina, 2 rumenjaka in 1 žlico sladkorja.

Rumenjake in sladkor penasto umešamo, dodamo belo vino in nad soparo toliko časa mešamo, da se krema lepo zgosti. Paziti moramo, da nam ostanejo robovi celi. Kremno ponudimo zraven flancatov ali palačink z orehi.

OCVIRKOVA POTICA

Testo: 75 dkg moke, 3 dkg kvasa, 5 dkg masla, 3 rumenjaki, sol, malo sladkorja, malo ruma, vanilij sladkor in mleko.

Iz sestavin naredimo kvašeno testo. Ko testo vzhaja, ga razvaljamo, potresemo z mlačnimi ocvirki in sladkorjem, ki smo mu dodali cimet. Potico previdno zvijemo, damo v pomaščen pekač in pustimo, da potica haja. Pečemo jo v neprevroči pečici 1 uro. Za nadev potrebujemo: 30 dkg mesnih ocvirkov, 1/2 žličke cimeta in 6 dkg sladkorja.

POTICA S SUHIMI ČEŠPLJAMI

Testo: 4 skodelice moke, 1/2 skodelice sladkorja, žlička soli, 1/2 skodelice masla ali margarine, 3 dkg kvasa, skodelica mleka in 3 jajca.

Nadev: 2 skodelici očiščenih in na drobne kose narezanih suhih češpelj, 2 žlici limoninega soka, 4 žlice sladkorja, vanilij sladkor.

Vse navedene sestavine za nadev zmešamo in postavimo na stran. V posodo za mešanje presejemo moko, dodamo sol, sladkor in maslo in ga z roko pognetemo med moko. Nato dodamo kvas, razpuščen v mlačnem mleku. Nazadnje dodamo še raztepena jajca. Naredimo testo in ga na deski dobro premesimo, naredimo hlebček in pustimo, da vzhaja na toplem, dokler še za enkrat ne naraste. Ko ga na deski še enkrat premesimo, ga razdelimo na štiri dele. Razvaljamo dva dela v pravokotno krpo 30 x 35 cm. Opočičimo eno krpo s polovičnim nadevom, položimo nanj drugo krpo, zvijemo obe skupaj in robove zlepimo z vodo. Nato previdno denemo zvitek v pomaščen pekač, in pazimo, da je rob obrnjen navzdol. Ravno tako naredimo z ostalo polovico testa in jo položimo v drugo polovico pekača. Oba venca malo z roko potlačimo in damo na toplo, da nekoliko narasteta. Nato potico pečemo v srednje vroči pečici. Pečena venca močno posipamo s sladkorjem, ohlajena narežemo na kose in serviramo.

malce drugače

Iz počenega ogledala lahko sami naredite novo, manjše zrcalo poljubne oblike. Odreže vam ga steklar, vi pa se lotite okvira. Lahko je iz kovine, pleten iz vrbja, iz lesa in še iz drugih materialov. Privoščite si lahko tudi malce nenavadno obliko, tako, kakršne v trgovini redkokje dobite.

pust

PUSTNI KROFI

Potrebujemo: 1 kg moke, 2 rumenjakov, 10 dkg sladkorja, 10 dkg masla, 5 dkg kvasa, 1/2 dcl ruma, 1 pecilni prašek, vanilij sladkor, sol in mleko po potrebi in olje za cvrenje.

Rumenjake in sladkor penasto umešamo, iz 1 žlice sladkorja, 1 žlice moke, mlačnega mleka in kvasa postavimo kvas, da nam lepo vzhaja. Moko presejamo, osolimo, stresemo v sredino vzhajaj kvas, umešane rumenjake, raztopljen maslo in mlačno mleko in vtepamo. Testo vtepamo toliko časa, da je lepo gladko in se loči od sklede. To je približno pol ure. Proti koncu vtepanja dodamo testu še rum. Vtepeno testo na deski še malo pomesimo in damo vzhajati na pomokano krpo. Vzhajano testo stresemo na pomokan prt in testo previdno razvaljamo. S poljubnim vbodcem izrežemo krofe in jih damo vzhajati. Ko so na polovico vzhajani, jih obrnemo na drugo stran in pustimo, da še malo

VOJAŠKI KOTIČEK

DRUŽBA '82

Pred nekaj dnevi so bile na območju Prage, Libereca, Plzna in Karlovih Varov vojaške vaje kopenskih in zračnih sil Čkoslovaške, Sovjetske zveze in Madžarske. Na manevrih z imenom „Družba 82“ je sodelovalo okoli 25.000 vojakov. Čeprav glede na število vojakov ni šlo za kakšne spektakularne vojaške vaje, je „Družba 82“ pritegnila precejšnjo pozornost, predvsem zaradi kraja, kjer so vaje potekale, in zaradi novih tipov orožij, ki so se pojavila v „javnosti“.

Za izpeljavo svojih strateških ciljev v morebitni vojni v Evropi imajo članice varšavskega sporazuma določene geostrateške prednosti pred paktom NATO. Predvsem gre za ugoden geografski položaj z možnostjo hitrega premeščanja sil, večjo varnost pred jedrskimi zadetki (zaradi dekoncentracije prebivalstva in industrije), premoč v tako imenovani živi sili ter močan vojnoindustrijski potencial in visoko stopnjo izvežbanosti, organiziranosti ter integriranega sodelovanja oboroženih sil članic varšavskega sporazuma.

Kar se tiče geografskega položaja, so sile varšavskega pakta, nameščene na Čkoslovaškem, strateški člen med severnim in južnim krilom te zveze. Zaradi tega so tudi pogosto angažirane na manevrih. Te sile štejejo 194.000 čkoslovaških vojakov, dve oklopni in tri mehanizirane sovjetske oklopne divizije prve kategorije, ki se nahajajo na Čkoslovaškem. Glavni štab teh skupnih sil je v mestu Milovice, severno-vzhodno od Prage. Na čkoslovaških letališčih, ki jih je 31, so tudi nekatere enote sovjetske 4. taktične zračne armade.

Eden od ciljev nedavnih manevrov je bilo preverjanje izvežbanosti v oteženih zimskih pogojih, poseben poudarek je bil na gibljivosti, ki je ob ognjeni moči glavni element sovjetske vojaške doktrine. Ta predvideva, da so oklopne in mehanizirane divizije „potrošni material“, ki ga je treba žrtvovati za zmago. Edini cilj divizijskega manevra je čim hitrejši prodor, da bi se

prispelo čim dlje. Za sovjetsko divizijo je značilna velika dolžina (več kot 100 km), kar povzroča problem bočne zaščite. Prav zato je predvidena zamenjava s svežimi silami vsakih dva ali tri dni.

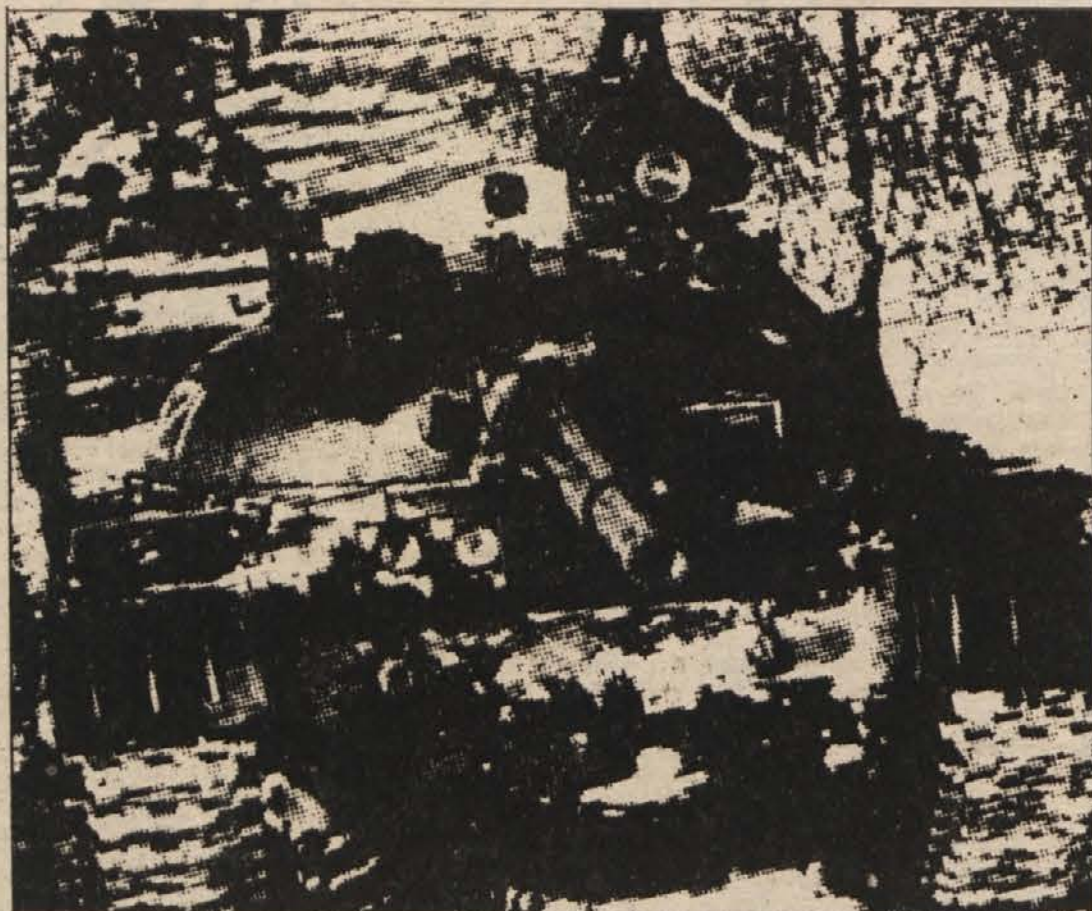
Taktična načela sovjetske armade, s tem pa tudi sil varšavskega pakta zahtevajo, da pehota, potem ko se izkrca iz oklepnih transporterjev, prodira proti nasprotnikovim položajem pred svojimi oklopnimi vozili. Pehota s svojim orožjem nevtralizira nasprotnikova protioklepna sredstva. To je določena novost, saj je doslej pehota praviloma nastopala za tanki. 500 do 1000 metrov za sovjetsko pehoto gredo samohodne havbice kal. 122 mm in z ognjem podpirajo napad pehote. Šele na koncu nastopajo tanki, ki se praviloma ne bore brez podpore motorizirane ali mehanizirane pehote. Nekateri zahodni strokovnjaki trdijo, da so zveze v tako združenih sestavih preveč centralizirane in da to slabo vpliva na sicer nedvomno učinkovitost.

Generali zahodne vojaške zveze so posebno zaskrbljeni, ker so v nedavnih manevrih sodelovale tudi sovjetske enote komandosov. Gre za 800 skupin enot za „strateške diverzije“. Po mišljenju sovjetskih vojaških teoretikov bi se v morebitni svetovni vojni težišče bojev hitro premaknilo v zaledje. Tam je seveda dovolj dela za komandose. Posebno pozornost zahodnih strokovnjakov je ob manevrih na Čkoslovaškem požel tudi podatek, da se je število tankov v sovjetskih mehaniziranih divizijah povečalo od 188 na 269 v vsaki in da gre za nove tanke T-72.

Na omenjenih manevrih so sodelovali nekateri novi tipi sovjetskega orožja. Posebno zanimive so nove protiletalske rakete SA-11. Gre za sodobno verzijo že znanih raket zemlja-zrak SA-6. Nove projektili izstreljujejo s starih vozil-izstrelišč. Na vsakem vozilu so po 4 rakete, torej ena več kot prej. Rakete lahko zadenejo cilje do višine 15 km in oddaljenosti 25 km. Čeprav stari in novi sistem uporablja iste radarje, je verjetnost zadetka SA-11 zaradi bolj zanesljivega vodenja večja. Pri NATO trdijo, da je protizračna obramba varšavskega pakta iz vrstna.

Čkoslovaške in sovjetske enote so te dni vadile tudi protioklepni boj, in to z novimi sovjetskimi raketami AT-4 „spigot“. Ta raketni sistem ima optično vodenje, raketa preleti v 10 do 12 sekundah do 2.000 metrov in v 90 od sto primerov zadene cilj.

navijači, ki so Bojanu stiskali roko. Zares, za vse Jugoslovane v trenutku tega velikega zmagovalstva solze niso bile sramota.

Tudi podpredsednik izvršnega sveta SRS Jože Florjančič, ki je skupaj s članom izvršnega sveta SRS Francem Razdevškom in generalnim sekretarjem izvršnega sveta SRS Janezom Zajcem obiskal sklepne dneve svetovnega prvenstva 1982 v Schladmingu, v nedeljo pa mu je pripadla še čast, da je v spremstvu predsednika FIS Marca Hodlerja in predsednika švicarske smučarske zveze predal Bojanu Križaju srebrno kolajno za uspeh v slalomu, je bil vidno ganjen.

„To je bilo kratko in malo fantastično, enkratno. Na eni strani je Bojan dobil zaslužno priznanje za dolgoletno prizadevanje v smučarskem športu, na drugi strani pa pomeni njegov uspeh na svetovnem prvenstvu v Schladmingu za jugoslovanski smučarski šport izredno spodbudo za naprej. Bojanova nedeljska srebrna kolajna pa je hkrati tudi nov velik prispevek k ugledu, ki ga uživa socialistična Jugoslavija v svetu“, so bile Florjančičeve prve besede po velikem uspehu jugoslovanskega smučarskega športa.

SMUK KOT FORMULA 1

Sedaj, ko je prvenstvo končano, je bržčas še prezgodaj delati zaključke in analizirati ta ali drugi dogodek. Vseeno pa lahko rečemo, da se je večina odličij na svetovnem prvenstvu znašlo v pravih rokah, da so v ciljni areni plapolale prave zastave in da je bilo organizirano prvotnega zares imenitno. Organizatorji so tudi v finančnem pogledu prišli na svoj račun, saj so kljub velikim vrenam in nevarnostim v prvih dneh prvenstva, zabeležili rekorden obisk preko 100.000 gledalcev, kar pomeni, da je Schladming, z njim pa tudi Haus in vsa turistična regija Dachsteina in Tur sklenil prvenstvo celo z dobičkom.

K takšnemu razpletu je gotovo odločilno pripomogel moški smuk, ki je bil veliki spektakel letošnjega prvenstva, s svojimi izidi pa tudi balzam na rane, ki ga je avstrijski smučarski šport doživel v prejšnjih dneh.

Že pred osmo uro zjutraj se je prejšnja sobota pričel naval na Schladming. Več kot 50.000 gledalcev, kar je zanesljivo rekord vseh časov, je prihitelo semkaj s številnimi posebnimi vlaki, avtobusi in osebnimi vozili in zadovoljstvo je bilo po Weiratherjevem zlatu in Reschevem bronu — vsaj za Avstrije — popolno. V kraljevski disciplini alpskega smučanja so naši severni sosedje zadržali primat, s prvim in tretjim mestom v Schladmingu pa so ponovili uspeh z zadnjega svetovnega prvenstva v Garmisch — Parten kirchenu, ko sta isti odličji pripadli Walcherju in Grissmannu.

VOGRINEC: „ZDAJ LAHKO NEHAM“

Naj sklenemo naš drugi raport iz Schladminga z oceno, ki jo je takoj po prvenstvu dal novinarjem prvi človek jugoslovanskega smučanja Tone Vogrinec.

„V Schladmingu smo dosegli več, kot smo načrtovali, to pa praktično pove že vse. Ženske so se izkazale s kopicco dobrih rezultatov, o fantih pa tako ni treba mnogo govoriti. Vse skupaj je samo dokaz več, da najbrž dobro delamo. Zame je še posebej pomembno, da ima sedaj članska generacija za seboj naslednike, ki bodo lahko že v nekaj letih enako uspešni na velikih tekmovaljih. Bojan je medaljo med vsemi našimi smučarji najbolj zaslužil. Vrsto let sodi med najboljše na svetu in zakaj bi na koncu koncev imel vedno smolo, kakršna se mu je zgodila pred dvema letoma v Lake Placidu. Ob tem velikem uspehu jugoslovanskega alpskega smučanja pa bi rad povedal še to, da so Križajeva in Strelava kolajna, pa nasploh naš soliden nastop v Schladmingu, rezultat timskega dela in da so za vse skupaj še kako zaslužni tudi trenerji Gartner, Vodovnik, Šparovec, Klemenčič pa marljivi serviserji Elana z Gašparšičem na čelu. Zame osebno pa je Schladming uresničitev dolgoletnih sanj in snovanj, ki smo jih s skupnimi močmi izpeljali na najboljši način. Uspele nam je, in tudi če bi nehal delati takoj, mi ne bi bilo nikoli žal velikih naporov in žrtv, ki so bili potrebni za prodor naše smučarije v svetovni vrh.“

PETER KANCLER

Svetovno prvenstvo 1982 v alpskem smučanju je sklenjeno in v domovino se vračamo polni nepozabnih vtisov in ponosni, da nam je prav tukaj, v sredi turističnega Dachsteina in Tur, uspelo doseči prvo svetovno zmago. Zavedamo se hkrati, da smo s Križajem in Strelom dosegli nespornih dosežkov, z našim uspešnim nastopom v Schladmingu nasploh, prevzeli nase veliko obveznost. Kajti že čez 730 dni bodo oči svetovne športne javnosti uprte v Sarajevu, kjer bomo morali braniti dve odličji, hkrati pa dokazati, da uspehi v Schladmingu 1982 niso bili samo naključni.

Sedaj, ko se je na prizorišču boj v Schladmingu in Hausu dokončno spustila zavesa, si moramo vendarle priznati, da je naša bera večja, kot smo pričakovali. Na tistem smo sicer pričakovali kolajno, prvo jugoslovansko smučarsko odličje na kakšnem svetovnem prvenstvu ali olimpijskih igrah, in se pri tem v glavnem zanašali na našega Bojana, na njegovo izjemno smučarsko znanje in izkušnost. Strelav bron v veleslalomu, ki je izpopolnil naš uspeh v Schladmingu, pa nas je — odkrito povedano — vse presenetil, posebej še glede na rezultate, ki so jih naši najboljši dosegali pred odhodom na svetovno prvenstvo (ohrabrojoča je bila le Borisova zmaga v Cortini d'Ampezzo).

Kljub takšnemu razmišljanju pa je treba le jasno in glasno zapisati, da sta Križajeva in Strelava kolajna logična posledica vzpona jugoslovanskega alpskega smučanja, ki se je pričel pred dobrimi osmimi leti, ko je našo reprezentanco prevzel Mariborčan Tone Vogrinec, mladi Tržičan Bojan Križaj pa je svoj izjemen talent. Pozneje, ko so se uspehi Križaja, Strela, Kuralta in Franka svoj izjemen talent. Pozneje, ko so se uspehi Križaja, Strela, Kuralta in Franka vrstili kot na tekočem traku in ko se je jugoslovansko alpsko smučanje z dvema Križajevima zmagama v slovitim Wengnu ter Strelavim zmagovalstvom v Cortini dokončno zapisalo v svetovni vrh, je manjkala pravzaprav le še krona in potrditev teh uspehov.

MEDALJA OB PRAVEM ČASU

Vprašanje časa je bilo, kdaj se bo kateri od naših fantov okitil tudi s kolajno na svetovnih prvenstvih ali olimpijskih igrah, zlasti še, če se spomnimo Križajeve smole v Lake Placidu, ko mu je za dve stotinki ušla bronasta medalja. In ta čas je v Schladmingu prišel. Ob pravem trenutku, bi lahko rekli, kajti v „beli knjigi“ jugoslovanskega smučanja, v kateri so strokovnjaki z Vogrinem na čelu pred leti do podrobnosti obrazložili srednjeročni plan jugoslovanskega alpskega smučanja do olimpijskih iger 1984 v Sarajevu, je med drugim tudi zapisano, da je na svetovnem prvenstvu 1982 v Schladmingu naš cilj osvojitve prve jugoslovanske kolajne. Ta plan smo celo stoodstotno presegle.

Seveda bi bilo sedaj povsem nerealno, če bi čez dve leti v Sarajevu pričakovali še sijajnejše uspehe. Odličji Križaja in Strela je treba pač jemati kot športni višek neke generacije, višek jugoslovanskega smučanja doslej in bržčas tudi za mnoga leta naprej. Kljub izredno strokovnemu in načrtnemu delu v našem smučarskem športu se moramo vendarle zavedati, da se športniki kot sta Bojan Križaj in Boris Strel, ne rodijo vsak dan, da je konkurenca v svetovnem smučarskem športu še kako velika in da tudi drugi, ki imajo pri svojem delu na voljo mnogo več denarja kot mi, ne počivajo.

SCHLADMING JE BIL JUGOSLOVANSKI

Seveda so takšna in podobna razmišljanja v zanosu, kakršen je vladal med Jugoslovani po nedeljskem slalomu in drugi naši medalji v Schladmingu, še vedno obrobna. Ozračje, kakršenemu smo bili priča v nedeljo, ko je v Schladmingu prihitelo kakšnih pet tisoč Slovencev s številnimi transparenti in jugoslovanskimi trobojnicami, je bilo namreč zares enkratno in kot nalašč za velike podvige. To je med drugim menil tudi Bojan Križaj, s katerim smo se pogovarjali takoj zatem, ko je opravil svojo nalogo Stenmark in ko je bilo že jasno, da je srebrno odličje dokončno naše.

„Seveda sem vsem številnim simpatizerjem še kako hvaležen, da so prihiteli v Schladming. Reči pa moram, da je bila ob njihovi prisotnosti moja odgovornost še večja. Strašansko se veselim, da mi je uspelo, da vseh teh tisočev ljubiteljev smučanja nisem razočaral, vendar bi šel zdajle najraje v hotel in še enkrat v miru premislil vse, kar sem doživel v zadnjih minutah“, je številnim reporterjem povedal Bojan.

To so bile torej prve besede smučarja, ki se je v jeseni svojega športnega udejstvovanja okitil še z edinim odličjem, ki ga doslej še ni imel v svojih vitrinah. Že po Strelovem zmagovalstvu je bilo slišati mnenje, da bi si Križaj vendarle zaslužil prvo jugoslovansko medaljo, čeprav so jo tudi Borisu vsi še kako privoščili. Dejstvo je namreč, da jugoslovansko smučanje nikoli ne bi prišlo do današnje kvalitetne stopnje, če ob sijajnem managerju Vogrinu ne bi bilo tudi Bojana. To je treba imeti vsekoli pred očmi, čeprav je bil Bojan tudi v trenutkih največjega veselja skromen in realen:

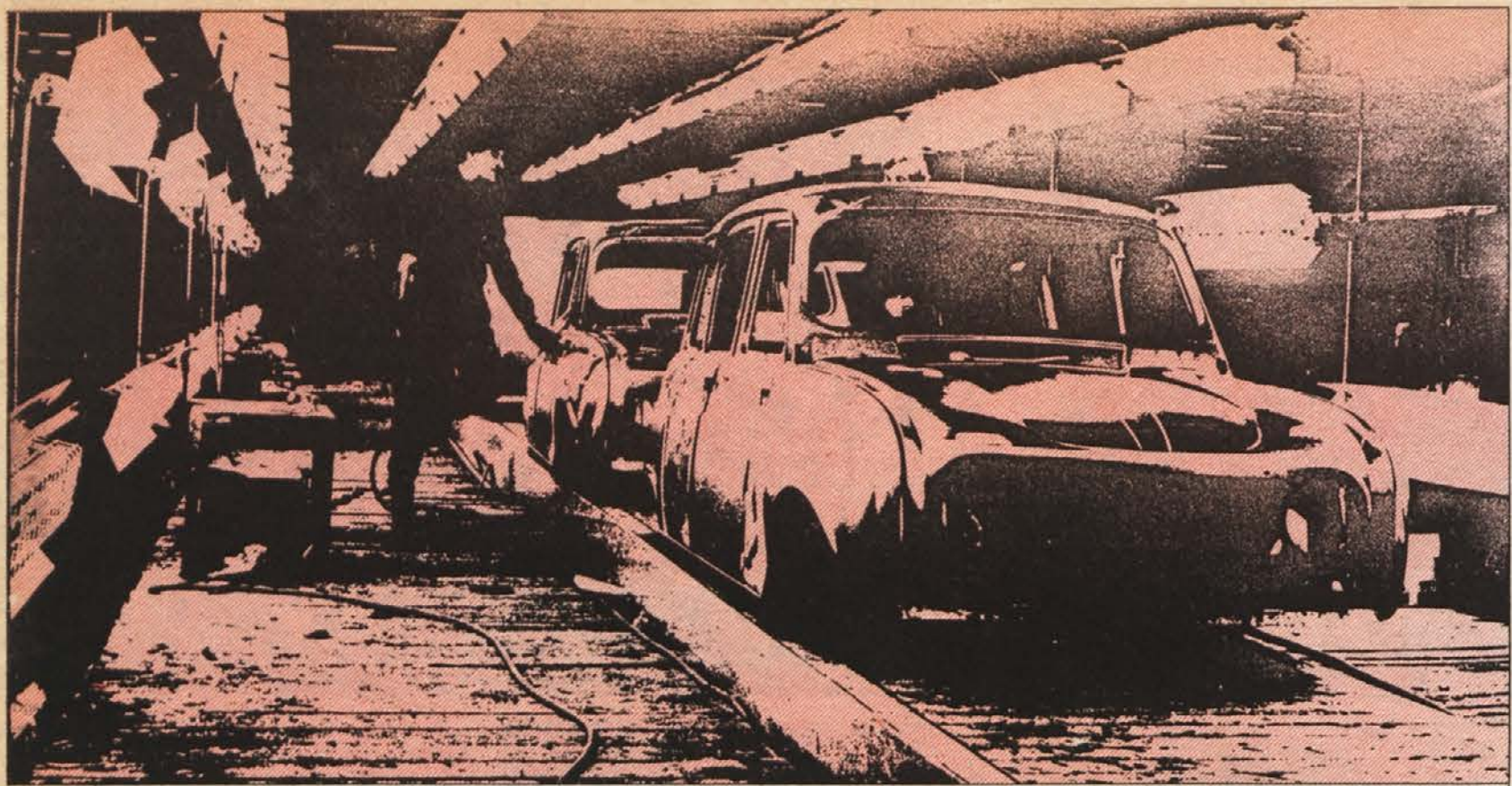
„Uspele nam je, namreč Tonetu, Filipu, Borisu in meni. Strelava in moja kolajna sta dejansko timski odličji, kajti ničkoliko ljudi ima zasluge zanj. V letošnjo sezono in še zlasti na svetovno prvenstvo smo šli z izredno tveganimi napovedmi. Kolajna konec koncev ni majhna stvar, sedaj imamo pa kar dve. Seveda nas je vse že zelo razveselila Borisova v veleslalomu, toda v slalomu sem imel še čisto svoje cilje — nič lepšega ni, kot da sem jih uresničil.“

JOŽE FLORJANČIČ:

„FANTASTIČNO, ENKRATNO“

Tudi reporter, ki je od St. Moritza pred osmimi leti do danes doživel vrvež vseh velikih svetovnih smučarskih dogajanj, lahko le težko opiše, kaj se je v trenutku Bojanovega zmagovalstva v Schladmingu dogajalo v ciljni areni in ob njej. Tudi Vogrinu in Gartnerju, ki sicer znata pošteno skrivati svoja čustva, so se v tistih trenutkih zarosile oči, jokali pa so tudi številni

Posrebrena 'bela knjiga' Posrebrena 'bela knjiga' 'bela knjiga'

političnih izhodiščih Zveze komunistov se morajo sindikati uveljaviti kot organizatorji delavcev in jih politično usposabljanje, da bodo postali dejanski nosilci odločanja o ekonomskem in socialnem razvoju. To terja odločnejši politični spopad z vsemi, ki si prizadevajo, da bi delavcem odtujili njihove temeljne pravice. S takšno družbenopolitično aktivnostjo bodo ustvarjali razmere, v katerih se bodo lahko še bolj sprostile delovne in ustvarjalne sposobnosti ljudi, ki edine lahko uveljavijo vrednote samoupravnega socializma in nas izvlečejo iz ekonomskih in drugih težav.

Med področja, na katerih se bo bil boj za dolednejše uresničevanje politike Zveze sindikatov, je Mlinar prišel tudi delitev po delu in njegovih rezultatih. Z družbenim dogovorom (v jugoslovanskem merilu) o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje dohodka, ki se pridobiva pod izjemno ugodnimi pogoji, naj bi lažje uresničili načelo delitve po delu, ki je lahko edino merilo za prisvajanje osebnega dohodka. Z uresničevanjem sklepov 2. konference sindikatov je treba ustvariti pogoje za odstranitev nepravilnosti pri osebnih dohodkih, ki izhajajo iz različnega vrednotenja del in nalog približno enake zahtevnosti.

Gre za večjo pravičnost na področju delitve osebnih dohodkov, za boljše vrednotenje proizvodnega dela in dela v težjih razmerah. Pri zagotavljanju socialne varnosti na podlagi delitve osebnih odhodkov po delu in rezultatih dela se sindikati zavzemajo za tako politiko najnižjega dohodka, ki ne bo slonela le na minimalnih življenjskih stroških, ampak tudi na nenehnih prizadevanjih za izboljšanje organizacije dela.

ZAPOSLENIH SKORAJ POLOVICA SLOVENCEV

Kot je pokazala razprava že pred konferenco, pa tudi na njej, je ta čas najbolj aktualno vprašanje zaposlovanja. V minulih desetih letih je prišlo v naši družbi do bistvenih socialnih sprememb. Večanje materialnih osnov združenega dela je namreč pogojevalo tudi večanje zaposlovanja, s tem pa tudi večje možnosti za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb. Izboljšal se je posameznikov družbeni in socialni položaj, njegova socialna varnost. Medtem ko je bilo leta 1970 le okoli 35 odstotkov, je zdaj kar 47 odstotkov prebivalcev zaposlenih. Precej se je povečala tudi zaposlenost žensk. Vendar pa se je dogajalo, da smo vse preveč zaposlovali v režiji, administraciji. Kot je dejal predstavnik republiške konference ZSMS, se bo treba odločno boriti proti zaposlovanju v družbeni dejavnosti. Hkrati s podporo politiki Zveze sindikatov, da je treba ljudem zagotavljati polno zaposlenost, iz katere lahko edino tudi izhajajo vse samoupravne pravice, se je treba zavzemati, da se bo zaposlovalo čim manj delavcev na podlagi pogodb o delu, da se ne bo podaljševalo zaposlovanje delavcev, ki že izpolnjujejo pogoje za upokojitve.

Posebno pozornost so na konferenci posvetili tudi pokojninskemu in invalidskemu zavarovanju, saj je v zadnjem času opaziti, da se število upokojitev veča dvakrat hitrejšje kot zaposlovanje. Zato zahteve po številnejših upokojitvah, ki naj bi omogočale hitrejšje zaposlovanje mladih ljudi, odpirajo nove probleme in nalagajo nove obveznosti. Rešitev namreč ni v predčasni upokojitvah kot metodi za sproščanje delovnih mest. To vprašanje pa bo treba razrešiti enotno za vso Jugoslavijo.

TEŽAK POLOŽAJ KMETOV

Na konferenci so delegati razpravljali tudi o varstvu invalidov, položaju upokojencev, izobraževanju in drugih pomembnih vprašanjih, ki zadevajo vse delovne ljudi. Razpravljali so opozorili tudi na težak socialni položaj kmetov na nekaterih področjih Slovenije. Gre predvsem za tiste kmete, ki imajo manj kot tri hektare zemlje in niso kooperanti kmetijske zadruge. Takim kmetom pa tudi starostna pokojnina ne more nuditi rešitve, saj znaša komaj 2.550 dinarjev. Prav zaradi tega je med mladimi ljudmi vse manj zanimanja za delo na kmetiji, starostna struktura pa se viša, kar v nemajhni meri vpliva, da so pridelki še majhni. Zato bo treba sprejeti take ukrepe, ki bodo spodbujali k preobrazbi vasi, k boljši izrabi zemlje in večjim pridelkom hrane. Celovito reševanje pa je potrebno, ker enkratne denarne pomoči in podobni ukrepi ne prispevajo k temu, da bi kmet laže obvladoval kmetijsko proizvodnjo.

Delegati so na konferenci sprejeli tudi dopolnilno statutarne sklepe ZSS, ki je bil sprejet na 1. sindikalni konferenci leta 1979. S spremembami slovenski sindikati sledijo republiški ustavi, ki je uveljavila dvoletni mandat predsednikov in drugih odgovornih funkcionarjev v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti z možnostjo enkratne ponovitve. Ob enoletnem mandatu je namreč prihajalo do težav, saj so bili redki pripravljene zapustiti svoje redno delovno mesto le za eno leto, prav tako pa so se v enem letu šele dobro seznanili z delom v sindikatih. Po določbah, sprejetih na konferenci, bodo dosedajni dvakratni enoletni mandati šteli kot enega dvoletnega.

Vinko Hafner, predsednik slovenskih sindikatov, je v oceni konference poudaril, da se bodo njen pomen in sklepi uveljavili šele v praksi. Tudi je res, da stališča in usmeritve ne bodo v celoti zadovoljila vseh delavcev, ker se bodo mnogim zdela presplošna. Vendar pomen konference ni toliko v tem, kaj in o čem vse je bilo konkretnega rečeno. Najpomembnejše je vsekakor, da se je znova potrdilo, kako je samoupravno organiziran delavec sam nosilec socialne politike, da sta ekonomski in socialni razvoj nerazdružljivi sestavini celotnega družbenega razvoja. Zato morajo delavci in njihovi sindikati instrumente socialne politike usklajevati s sedanjimi gospodarskimi razmerji in delitvijo po delu.

J. SIMČIČ

DELAVCEM NE SAMO DELO, AMPAK TUDI SADOVE DELA

Čeprav je bilo na 3. konferenci slovenskih sindikatov večkrat poudarjeno, da sedanji gospodarski in družbeni trenutek nista edina vzroka za razpravo o socialni politiki, pa živahna razprava, za katero se je prijavilo že prvi dan več kot 60 delegatov, kaže, da je konferenca zadela v izredno živo in aktualno problematiko. Številni razpravljalci, predstavniki osnovnih organizacij sindikata, tozdov, drugih družbenopolitičnih organizacij, društev, so namreč v živem, pogosto tudi polemičnem tonu načeli vrsto vprašanj, ki ta čas zadevajo vse slovenske delovne ljudi. Na prvem mestu vsekakor ta, kako zagotoviti ljudem zaposlitev, stanovanja, zdravstveno varnost, bolj humano delo in delovno okolje.

Podpredsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Martin Mlinar je v uvodnem referatu med drugim posebej poudaril, da je temeljna naloga sindikatov zagotoviti delavcu, da bo v resnici gospodar svojega dela in rezultatov, ki iz njega izhajajo. Šele tako je lahko delavec nosilec socialne politike in socialne varnosti. Za to izredno pomembno nalogo, ki izhaja iz našega družbeno-ekonomskega sistema, morajo sindikati porabiti vsa sredstva političnega delovanja, od demokratičnega dialoga, usmerjanja in informiranja do zahtevanja, da bodo lahko delavci v resnici lahko uveljavljali svoje samoupravne pravice in obveznosti. Le tako bodo sindikati dobili med delavci ugled in odločilno prispevali h krepitvi socialne varnosti na podlagi dela ter medsebojne solidarnosti in vzajemnosti. To pa so temelji socialistične samoupravne socialne politike.

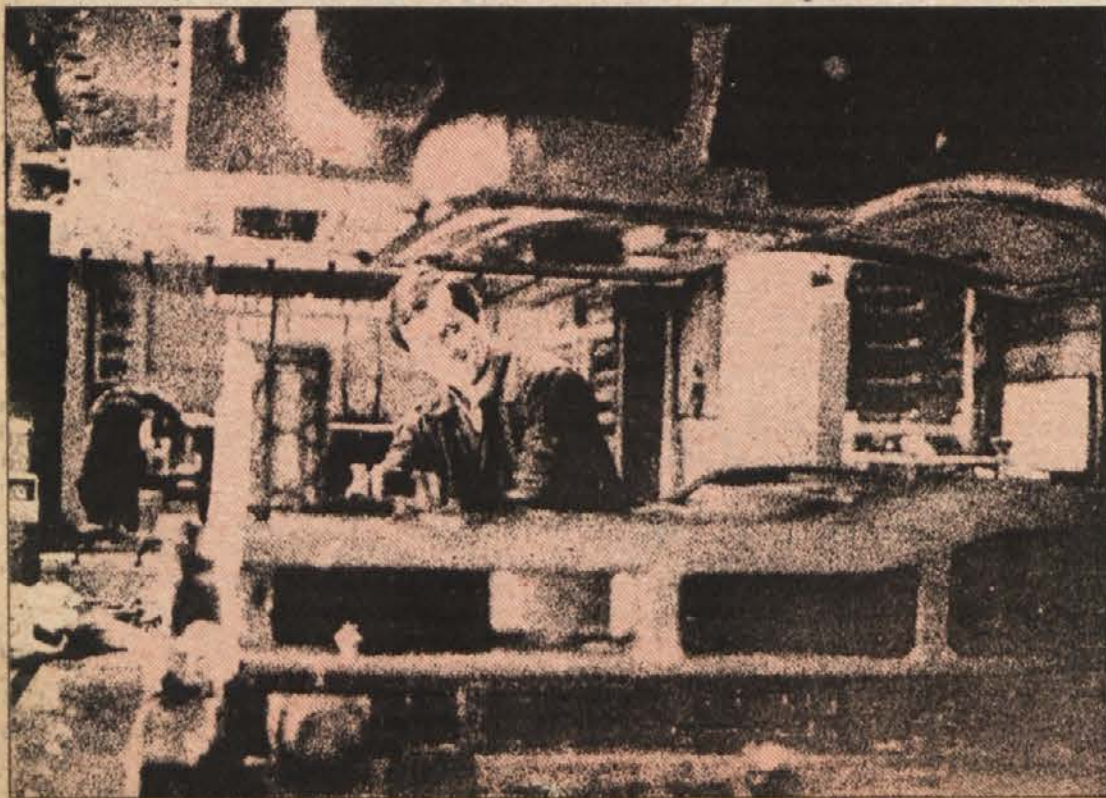
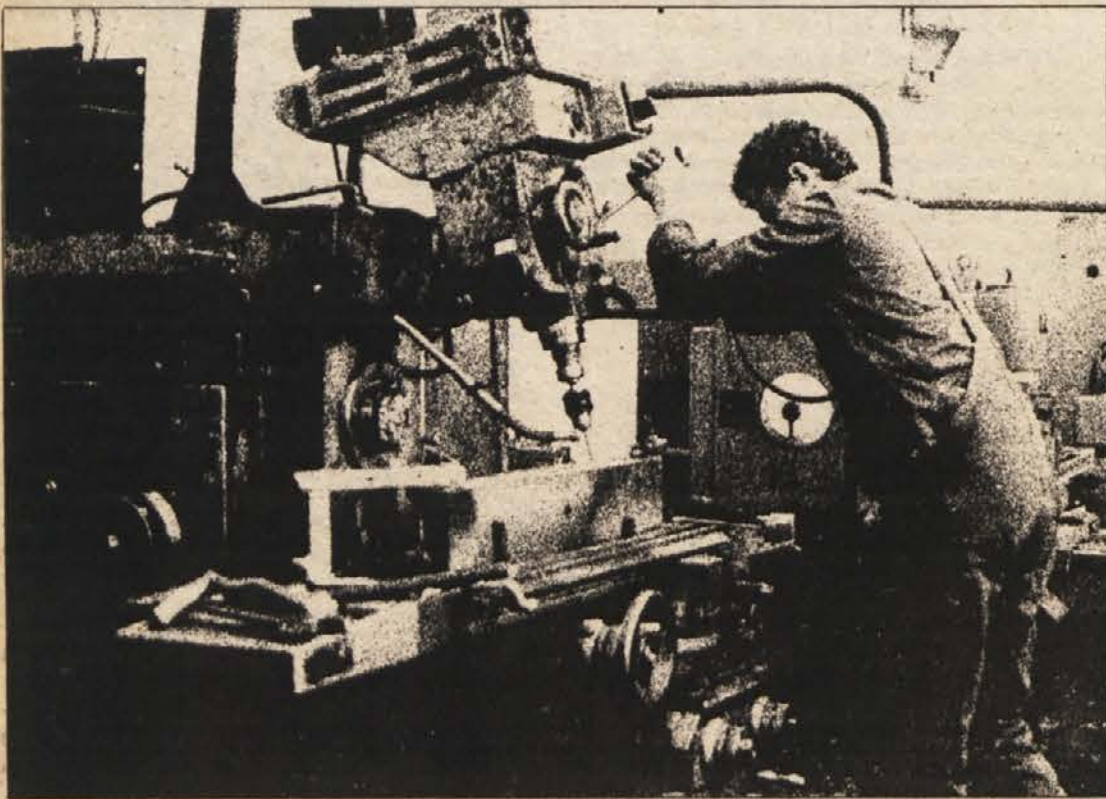
NE GRE ZA PROSJAČENJE POMOCI

Kot je pokazala posebna raziskava med pripravi na 3. konferenco, delavci od sindikata zahtevajo skrb za izboljšanje življenjskega standarda, na drugem mestu pa za uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela. Zato naj sindikati odločno odstranjujejo vse ovire, ki delavcem preprečujejo, da bi odločali o rezultatih dela. Zahteve delavcev, naj sindikati skrbijo za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer, namreč ni mogoče razumeti kot poziv za materialno pomoč. Delavci dobro vedo, da se dohodek ne ustvarja v sindikatih. Osnovne organizacije sindikatov morajo biti tiste, prek katerih se bodo problemi in interesi iz družbene skupnosti prenašali v sindikat kot razredno organizacijo, hkrati pa se bodo prek njih prenašala stališča in usmeritve organov Zveze sindikatov do delavcev. Le tak način dela v sindikatih bo omogočil, da bodo delavci v celoti vplivali na razvojno politiko. Šele samoupravna povezanost ekonomske in socialne politike v enoten proizvodni odnos pa pomeni skupno sprejemanje odločitev o družbenem razvoju. Ta njuna medsebojna povezanost in soodvisnost ter nujna uravnoteženost lahko zagotavlja, da socialna politika postane tudi razvojna in s tem politika za preprečevanje vzrokov za nastajanje socialnih problemov.

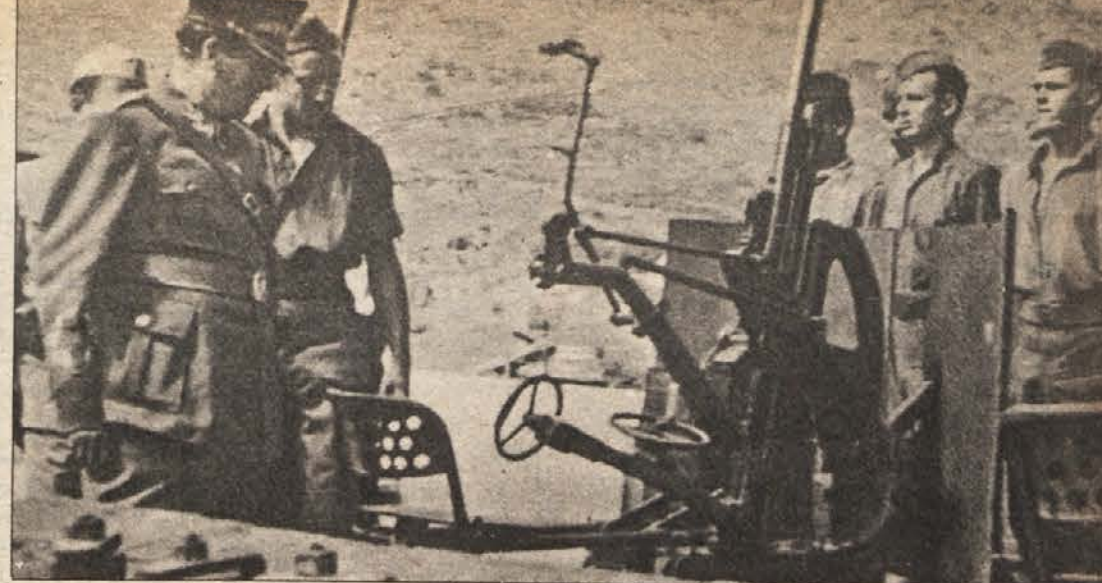
Boja za večjo produktivnost in gospodarnost ter s tem tudi za boljši dohodek pri nas gotovo ne bomo dobili, če se sindikati ne bodo še naprej zavzemali za povezanost ekonomske in socialne politike, za trajno ekonomsko in upravljalsko učinkovitost delavcev v združenem delu. In tu se bo treba spopasti z vsem tistimi, katerih težnje so delavcem odvzeli to pravico in odgovornost, prav tako pa z vsemi onimi, ki se hočejo te odgovornosti otresti. Če te povezanosti ne bo, bo prihajalo do prepada med vedno večjimi socialnimi potrebami in nizkimi dohodkovnimi možnostmi za njihovo zadovoljevanje. Socialna politika mora namreč postati pomemben spodbujevalec dobrega dela in gospodarjenja ter celotnega družbenega razvoja.

PROTISLOVJA IN SLABOSTI IZ PRETEKLOSTI

V sedanjem družbenoekonomskem trenutku se namreč razkrivajo nekateri protislovja in slabosti razvoja v preteklih letih. Kljub naložbam se naša ekonomska učinkovitost ni ustrezno povečevala. Sindikati pa si morajo kot politična organizacija delavskega razreda prizadevati, da bodo ta protislovja premagana, za uresničevanje gospodarske stabilizacije in socialnih ciljev. Na idejno

V spomin novomeškima mornarjema

Decembra 1981 je v Splitu umrl mornariški podpolkovnik v pokoju Ludvik Valentinčič (1902), a v Pulju kapetan korvete Drago Mežnaršič (1907). Oba sta bila borca v narodnoosvobodilni mornarici, a po osvoboditvi vzgojitelja mornariških kadrov v Jugoslovanski vojni mornarici in člana Skupnosti partizanskih pomorščakov Slovenije.

V zgodnji mladosti sta pripadala plejadi dolenjskih mladeničev, ki so jih takratne razmere prisilile iskati kruh na morju v vojni mornarici. V njej sta končala mornariško podoficirsko šolo, ki se danes imenuje Srednja pomorska škola. S pridnostjo, znanjem in strokovno pomorsko sposobnostjo sta v bivši jugoslovanski mornarici dosegla oficirski čin. Že takrat sta kot privržca naprednih pomorščakov podoficirjev v Boki Kotorski pomagala v mornarici širiti in skrivati prepovedano napredno literaturo.

V aprilski vojni 1941 sta bila neustrašna tja do zloma Jugoslavije. Takrat sta se vrnila v rojstno Novo mesto, Valentinčič na Brod na desni, a Mežnaršič na Breg na levi strani Krke. Ludvik se je s pomočjo svojih sester priključil OF, a Drago prav tako preko znancev iz mladostnih dni. Fašisti so ju konec marca 1942 odpeljali v italijansko taborišče Gonars, a od tam v Padovo. Čez leto dni sta se izčrpana vrnila v Novo mesto. Fašisti so bili prepričani, da se bosta priključila plavi ali beli gardi, oba pa sta še pred kapitulacijo Italije pristopila v enote NOV Slovenije.

Ob času jesenske nemške ofenzive „Ploha“ 1943 je Vrhovni štab NOVJ ukazal Glavnemu štabu NOV Slovenije, naj napoti slovenske pomorščake v na novo ustanovljeno mornarico NOVJ na Jadranskem morju. 30. novembra 1943 sta Ludvik in Drago odpotovala v prvi skupini 23 slovenskih pomorščakov iz Bele krajine čez Gorski kotar, Liko, Otočec, Senj in Kornatsko otočje na 435 km oddaljeni otok Vis. Po 20 dnevem potovanju po kopnem in po morju, posebno napornem za Ludvika, ki je bil ranjen v desno nogo, so se slovenski pomorščaki v noči na 21. decembra srečali na otoku Visu s svojimi znanci iz bivše kraljevske mornarice. Ti so kot borci NOV Hrvaške branili otok Vis.

Prihodno noč so s položajev v viški luki oboji skupno odbili napad dveh nemških motornih torpedovk, S-36 in S-55, ki sta dopluli iz Boke Kotorske po sredini Jadrana z namenom, da bi podprli nemški desant s Pelješca na otok Korčulo.

Po razburkanem morju so pripluli slovenski pomorščaki 23. XII. pred zoro z Visa v luko Hvar. Prihodnji

dan jih je štab mornarice NOVJ razporedil v svoje borbene enote. Drago Mežnaršič in Ludvik Valentinčič sta bila razvrščena v 3. pomorski obalni sektor, ki je imel enote na otokih med Šibenikom in Zadrom. Drago je postal referent za artilerijo in morske mine, Ludvik pa mornariško-tehnični referent, ki je skrbel za vzdrževanje sektorskih jadrnic in oboroženih čolnov v partizanski delavnici Šali na Dolgem otoku.

STROKOVNOST IN PARTIZANSKA PRAKSA

Pomorski partizanski mineri so Dragu Mežnaršiču takoj po njegovem prihodu na Dugi otok pokazali, kako naj svoje strokovno znanje obogati s partizansko prakso. 29. decembra 1943 so v njegovi prisotnosti položili v Rivanjskem kanalu italijansko mino, ki so jo pred nekaj dnevi izvele pri otoku Molatu iz morja in jo nanovo pripravili za polaganje v morje na nemško plovno pot.

Nemška tovorna ladja „Gofredo Mamelli“ je udarila na mino in nasadla na bližnji plitvini. Šele čez dva tedna so jo Nemci rešili in odvele v 20 km oddaljeno luko Zadar.

Nemški 391. grenadirski polk, razmeščen v zadarskem okraju, je ob tem času napadel z desantnih splavov otoke 3. pomorskega obalnega sektorja. Sektorske ladje, na katerih sta bila vkrcana Mežnaršič in Valentinčič, so se po odprtem morju umaknile na otok Vis. 14. februarja so se te ladje vrtele v Kornate. Mežnaršič je z Visa pripeljal baterijo 57-milimetrskih protitankovskih topov, ki naj bi z otoških položajev po potrebi zapirala nemškim ladjam vtor iz Murterskega morja in Srednjega kanala v Telašćico in Kornatski kanal. Valentinčič pa je z orodjem, ki ga je tudi prinesel z Visa, organiziral v Vrucljah in Levernaki dve novi delavnici za popravilo na morju v bojnih poškodovanih partizanskih ladjah.

Mežnaršič je pri odrejanju artilerijskih položajev na otoku Kornat 20. marca srečal v relejni postaji Ropotnica 3. grupo slovenskih pomorščakov, ki so 17. februarja odšli iz Bele krajine čez Topusko in Drvar na otok Vis. Med temi pomorščaki, ki so prehodili že 601 km, so bili tudi Dolenjci: Adolf Bulc z Mirne, Srečko Malovič iz Novega mesta in Bruno Vidmar iz Briljina.

DOLENJEC PREDAVA MORSKE VEŠČINE

Kmalu potem, ko sta patroljna čolna „Miran“ in „Strelko“ ponoči 22. aprila 1944 blizu otoka Silba ujela nemški jadrnici „Galiano“ in „Emilio“, je Mežnaršič v

dogovoru s svojim štabom in s pomočjo partizanov iz Valentinčičevih delavnic postavil na vrh 112 m visokega otoka Lavsa protiletalski top. Ta top je branil partizanske jadrnice, ki so vsak dan predanile v lukici tega otoka. Ob tej priliki sta Drago Mežnaršič in komandant luke Zeta Duhović naobali zapisala z velikimi črkami „Kronstadt“. Tako se je imenovala trdnjava v Finskem zalivu, ki je z morske strani uspešno branila pred Nemci 25 km oddaljeni Leningrad.

Mesec dni po tem dogodku je štab mornarice NOVJ ustanovil na otoku Visu v nekdanjem hotelu Češka vila Vodstvo šol in tečajev mornarice NOVJ. Takrat je Ludvik Valentinčič prišel s Kornatskih otokov na Vis za predavatelja v mornariških tehničnih šolah in tečajih.

Z osvobajanjem jugoslovanske obale so se vojne mornariške tehniške šole in tečaji širili in selili od Visa, Hvara, Trogira in Divulj do Pulja. Ludvik Valentinčič je od 1944 ve 1956 mnogo prispeval k vzgoji mladih mornariških tehničarjev, ki so na novih ladjah jugoslovanske mornarice nadaljevali delo svojih predhodnikov – partizanskih pomorščakov. Njegovi gojenci so se zato na pogrebni slovesnosti v Splitu s hvaležnimi besedami poslovali od svojega vzgojitelja.

Junija 1944 se je Mežnaršičevi skupini pomorskih minerjev priključil Josip Prinčič, izkušen miner še iz avstro-ogrske mornarice. Prinčič je z Dragom in njegovimi mineri od 16. junija do 28. avgusta 1944 v delavnici Levernaka predelal dve kontaktni pomorski mini in partizanski pomorski mini z električnim in eksplozivnim zažiganjem. V noči od 30. na 31. avgust je Prinčič z Mežnaršičevimi mineri s Kornatov prepeljal mini in ju položil v Pašmanski kanal. Na te mine naj bi naletele nemške ladje, ki so to noč plule iz Zadra v Šibenik. Nemci so imeli srečo in ladje se niso potopile, četudi so mine eksplodirale. Ko pa so Nemci prišli iz garnizona Tkon na otoku Pašman na poizvedovanje, so doživeli napad mornarjev in minerjev 3. POS-a in pri tem imeli 16 mrtvih in 6 ranjenih vojakov.

NAPAD NA NEMŠKE LADJE

Drago Mežnaršič je ob tem času na otoku Arta Vela opremil grupo Bojana Maroka, nekdanjega dijaka novo-omeške gimnazije, z minometi vrste Bazuka, Marokova skupina naj bi napadla nemške ladje, ako bi se te približale otoku Arta Vela.

Po osvoboditvi Splita so se Nemci iz severne Dalmacije umikali med rekama Zrmanja in Krka čez Pašmanski kanal v Šibenik in od tam v Knin. Ta kanal pa je kontrolirala tudi mornariška pehota 3. POS-a, razmeščena na otokih Pašman in Ugljan. Drago Mežnaršič je v tem času

pripadal štabu 3. POS-a. Na priporočilo štaba je Drago okreplil mornariško pehoto na teh otokih z dvema artilerijskima baterijama, eno s 57-milimetrskim, a drugo s 75-milimetrskim kalibrom. Artilerijski ogenj teh baterij je prisilil nemške desantne ladje, čolne, tovarne ladje in motorne torpedovke, da so prenehale pluti skozi Pašmanski kanal. 30. oktobra 1944 je bil Zadar osvobojen. Nemške ladje so ponoči bežale iz Šibenika na Reko ne skozi Pašmanski kanal, ampak skozi Srednji in Rivanjski kanal v Virsko morje in Kvarnerič. V dogovoru z 2. POS-em, sosedom 3. POS-a, so to noč britanski rušiči pričakali nemške ladje, ki naj bi varovale nemške bežeče ladje, in potopili dva nemška rušilca in eno patrolno ladjo. Po osvoboditvi 3. POS-a pa je Mežnaršič še naprej skrbel za oborožitev morskih kanalov, skozi katere so nemški diverzantski čolni poskušali vdreti v luke in lukice osvobojene obale in otokov severne Dalmacije.

ZMAGOVALI BOMO Z UMOM IN POGUMOM

24. decembra 1944 je Mežnaršič zaključil svoje bojne naloge na morju. Takrat ga je štab mornarice NOVJ premestil iz Zadra v Split kot izkušenega strokovnjaka v štab za referenta za podvodna orožja. Po končani vojni so ga postavili 1946 na Reki za komandanta šole za podvodna orožja. Ko je 16. septembra 1947 Velika Britanija evakuirala na silo okupirani Pulj, je v osvobojenem Pulju organiziral šolo za podvodna orožja za mlajše oficirje in mornarje. Na tem mestu je ostal kot komandant do svoje upokojitve 30. junija 1956.

Od takrat je pisal spomine na severno Dalmacijo. V mornariških strokovnih revijah je objavil več člankov. Smrt ga je doletela ravno v času, ko je Informator, glasilo Splošne plovbe Piran, v decembrski številki 1981 objavil njegov zadnji članek „Ladje brez topov“.

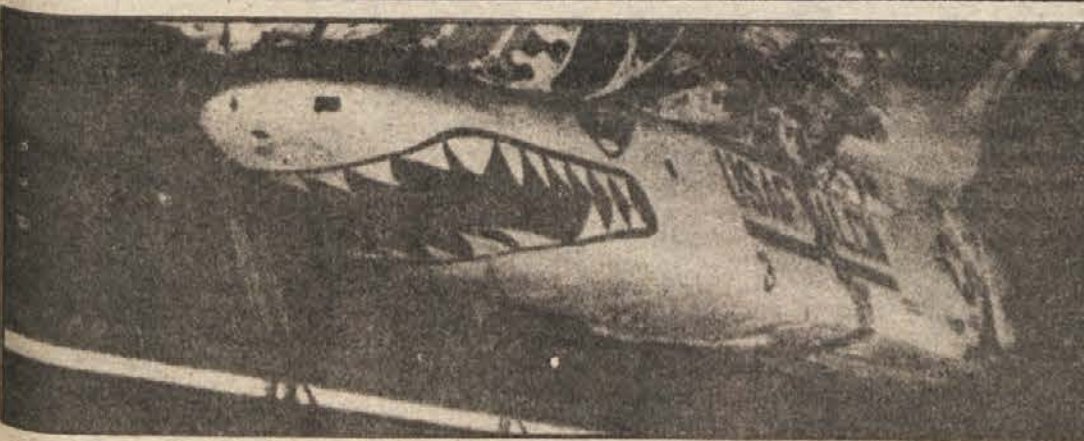
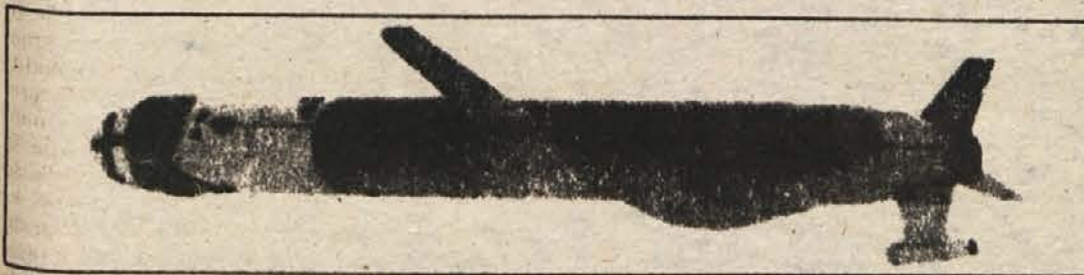
Zadnje vrstice Mežnaršičevega partizanskega sporočila iz NOB na Jadranu se glasijo: „Za sklep – Na morju se ni nič spremenilo. Ladje na atomski pogon, oborožene z raketami, kompjutersko upravljanje so močnejše in imajo večjo hitrost. Sovražnik in morje sta ostala ista. Eden in drug enako okrutna in neumljena. Človek pomorščak, zavesten, pripravljen, da se z njima spoprime, pripravljen na napore in žrtve v obrambo svobode svoje domovine, bo vodil te ladje in s svojim pogumom, predrznostjo in umom zmagoval.“

JANEZ TOMŠIČ,

kontraadmiral v pokoju,

v imenu tovarišev skupnosti partizanskih pomorščakov Slovenije

ODLOČILNA PREDNOST JE UTVARA

Ko je ameriški predsednik Carter leta 1976 sprejel sklep o uresničitvi zamisli o novem strateškem orožju v obliki manevrskih raket, so bili mnogi prepričani, da so si Združene države Amerike zagotovile veliko prednost pred Sovjetsko zvezo in da bodo laže uveljavile svoje želje in zahteve pri pogajanjih SALT v zvezi z omejevanjem strateškega orožja. Navdušenje nad izumom novega orožja pa se je, kot se običajno dogaja z vsakim novim orožjem, hitro poleglo, kajti hkrati s prednostmi so se začele kazati tudi mnoge pomankljivosti.

Vsekakor pa je dejstvo, da so manevrirane rakete zaradi svoje gibčnosti in vsestranske uporabnosti vnesle v načrtovanje bodoče obrambne strategije Sovjetske zveze vrsto novih momentov. Ti se seveda prilagajajo njenemu specifičnemu položaju in slabostim manevrskih raket. Terenske razmere v velikem delu Sovjetske zveze so takšne, da ne dovoljujejo posebnega presenečanja ohvdoru velikega števila manevrskih raket. Ravninski tereni so za boj proti tem počasnim, nizko letečim miniaturnim „letalom“ kar se da ugodni in dajejo SZ vrsto prednosti. Po drugi strani je obramba pred letali in raketami v SZ že dosegla dokaj zavidljivo raven, česar za ZDA in članice pakta NATO ni mogoče trditi. Po ameriških ocenah je v SZ na okoli 1200 lokacijah postavljeno več kot 7000 radarjev, ki so namenjeni protizračni obrambi. Do leta 1989 naj bi to število povečali še za 25 do 30 odstotkov, uvedli nove sisteme za obdelavo podatkov, nove radarje in kontrolna ter poveljniška mesta. Trenutno je v sistem protizračne obrambe vključenih okoli 2600 lovcov prestreznikov, ki operirajo z 80 letališč. Na 1200 krajih je postavljenih nad 9600 protiletalskih raketnih sistemov. Poleg tega so Sovjeti za boj proti manevrskim raketam opremili vrsto letal, ki jim v nizkem letu sledijo in jih uničujejo v zraku. Predvsem pa so se osredotočili na raketni sistem SA-10, ki so ga sprva namenili protiraketni obrambi, nato pa spričo ameriških prizadevanj na področju manevrskih raket prilagodili novim nalogam. SA-10 bazira na izredno hitri raketi (5 do 6 macha), ki zmore pospešek do 100 g (!), kar je za pojme v balistiki nekaj izrednega.

Seveda ta probematika ni tako preprosta. Američani so izračunali, da bi v SZ morali postaviti med 5000 do 10.000 raket SA-10 v vsaj 500 do 1000 oporiščih, če bi se želeli uspešno sprejemati z množico manevrskih raket, ki naj bi jih ZDA imele v drugi polovici tega desetletja. K temu bi morali dodati še 50 do 100 sodobnih radarskih sistemov, integrirani centralni sistem za obdelavo podatkov in še velikansko množico mobilnih radarjev in drugih protizračnih orožij.

Za gradnjo izstrelišč za rakete SA-10 bi Sovjeti potrebovali najmanj sedem do osem let, vse to pa naj bi jih z raketami vred stalo na desetini milijard dolarjev. Po mednarodni vojaški računih stane samo 100 letal za zgodnje odkrivanje kakih 10 milijard dolarjev, nekajkrat toliko pa bi veljali prestrezniki.

Zgornji podatki temeljijo na domnevi, da bi Američani imeli 3000 manevrskih raket. Tudi te rakete 6000, če se bodo v ZDA odločili za formiranje posebne letalske flote nosilk manevrskih raket. V tem primeru bo obramba precej težavnejša. Celotno če bi sestrelili tri četrtine raket, bi jih tisoč še vedno doseglo cilj. Gledano s sovjetskih protikrepov so Američani precej samozavestni, onemogočili naj bi jih z manevrirnimi raketami naslednje generacije. V vsakem primeru pa naj bi Sovjetom v tem desetletju kar trda predla, saj bodo morali zaradi obrambe premanevriranimi raketami nameniti za oborožitev štiri- do petkrat več denarja, kot bodo Američane stale manevrirane rakete in razna druga oprema oziroma adaptacije v zvezi z njimi.

Mnenje je, da Američani precenjujejo pomen manevrskih raket kot strateškega orožja kot tudi sredstva za izvajanje pritiska na Sovjetsko zvezo pri pogajanjih z omejitve strateškega orožja. Pri ogromnih količinah uničevalnega jedrskega orožja na obeh straneh si namreč v sedanjih razmerah ni moč odločilne premoči in prednosti pridobiti z nobenim orožjem več.

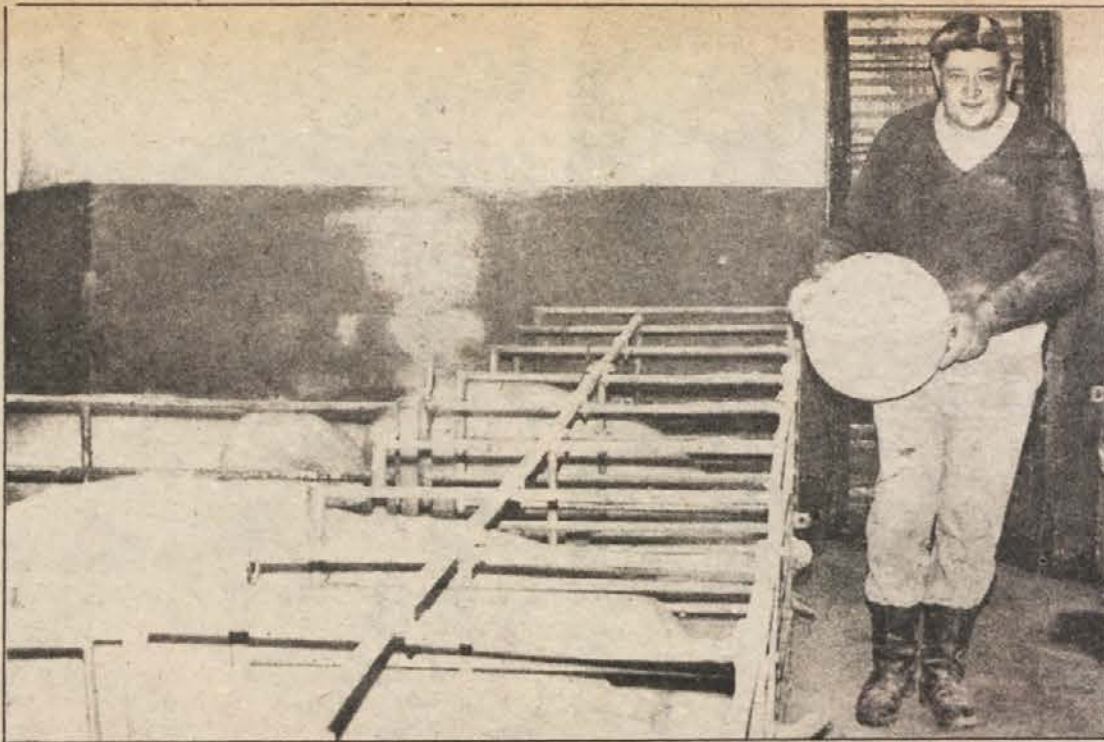
Perspektive niso obetavne ne za eno ne za drugo stran in tudi za svet v celoti ne. Na koncu namreč ne glede na manevrirne rakete in drugo orožja ob enem stranema ostane še najbolj preteče in najbolj pogubno orožje, ki si ga moramo zamisliti: medcelinske rakete z jedrskim orožjem, pred katerimi dejansko ni obrambe.

„Vsaj še pet takih kmetov, kot je Majcen, in ne bi imeli več težav pri preskrbi z mesom v občini,“ radi poreko kmetijski strokovnjaki v Sevnici. Na kmetiji Antona Majcna v Gaju pri Šentjanžu je res kaj videti. V urejenem hlevu, pravijo ji porodnišnica, spokojno drema 64 plemenskih svinj. Če le ne pride do posebne smole, le-te na leto povržejo 1.200 prašičkov. Ker jih doma spijajo do teže 100 kg ponavadi okrog 300, da to na leto še 300 ton tako iskane svinjine. Povrhu oddajo na leto tudi po 30.000 litrov mleka ljubljanskim mlekarnam. Gospodar se ukvarja z vso ljubeznijo še z eno dejavnostjo, ki je v družini že v tradiciji, s čebelarstvom. Ob povprečni letini znosijo čebele v panj okrog 40 kg medu. Ker imajo pri Majcnovih 200 družin, je treba točeni med spet tehtati v tonah. Vse to delo postorijo štirje ljudje, kmetija pa premore vsega le pet hektarov obdelovalne zemlje v hribovski legi.

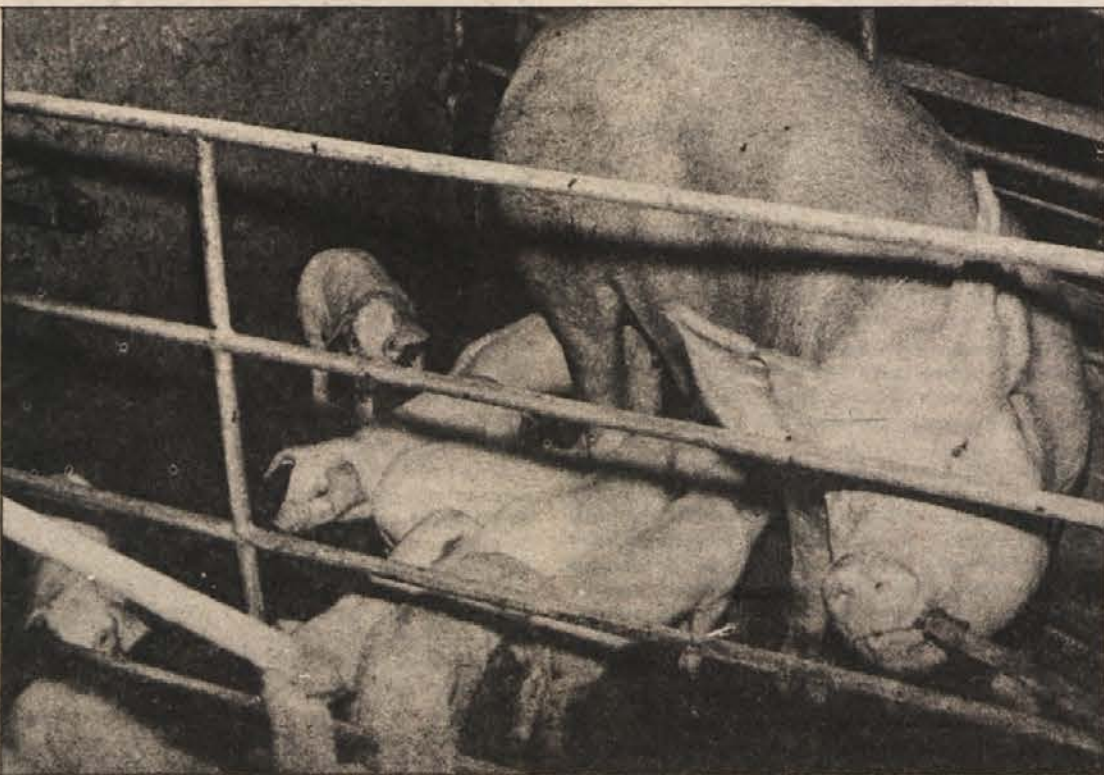
Kmet Anton je že nič kolikokrat slišal pripombo o petih sposobnih kmetih. Tudi tisto: „Njemu je lahko,“ sliši dostikrat za hrbtom, češ da ima vse urejeno. Preden so Majcnovi prašiči dosegli enako klavnost kot tisti iz znane ihanske farme, je bilo treba mnogo truda. „Začeli smo leta 1970 s šestimi svinjami in enim merjascem. V prvi zimi smo bridko občutili, da beton in na njem kondenzirana vlaga nista za mlade prašičke,“ pripoveduje, kako so si nabirali izkušnje. Majcen tudi ne bi bil to, kar je, če se ne bi ogledoval okrog. Tako je prišel v lhanu pravzaprav do rojaka iz sevniške občine znanega strokovnjaka za rejo svinj inž. Lucijana Krivca. V tej svetovno znani farmi bekonov, z izkušnjami od Sovjetske zveze do Afrike, so mu precej zrisali načrt za porodnišnico svinj. V njej je vse lepo na svojem mestu. Svinje spretno pijejo iz napajalnikov. Pod seboj imajo čisto, hlev je prirejen na izplakovanje. Anton še vedno sodeluje z lhanci. Plemenjaki s tako imenovane linije 12 zagotavljajo najprimernejši naraščaj za pitance.

Pred dvema letoma so pri Majcnovih uvedli pomembno spremembo v prehrani prašičev. Ni jim treba več segati po ribji moki in soji. Dandanes je to še toliko bolj pomembno, ker dobivamo oboje iz uvoza. Nadomestilo seveda tudi ni mleko, kot bi bilo mogoče misliti ob toliko namolzenih litrih. Mleko je ves čas romalo na tovornjak in naprej k ljubljanskim mlekarnam. Iz Velikih Lašč pa pripeljejo nazaj sirotko. Z njo, pravo mešanico ovsa, ječmena, pšeničnih otrobov in koruze sestavijo tako pičo, ki daje pri reji pravi izplen. Pretiravanje s koruzo se npr. kaj hitro maščuje, ko se prašičem prične nabirati salo. Za slednjo in slanino pa, kot znano, ne marajo ne mesarji ne potrošniki.

Kljub temu ne manjka tež v Majcnova kmetija na hribu ni nič kaj primerna za njive. Ugotovili so, da je zemlja še najbolj izkoriščena, če jo kosijo. Zato je v hlevu 10 krav. Krmne baze za prašičev doma torej ni. Koruze in drugo si

NE SAMO OD VIDA DO VIDA

za leto vnaprej kupi gospodar Majcen v Slavoniji. „Njihovi pridelki so nekaj drugega kot pri nas,“ meni o tem, da bi se morali tudi v kmetijstvu dopolnjevati po tem, kaj je za koga bolj sejati ali pridelovati. „Skoki cen iz meseca v mesec so pri nas še vseeno tolikšni, da je treba imeti zalogo za daljši rok,“ pravi. Kolikšne so te težave, smo lahko razbrali iz dnevnih poročil, ko so v lhanu stikali konec s koncem s pičlimi zalogami krme za prašiče komaj za teden ali dva.

Še dolgoletnejše izkušnje so doma pri Majcnovih s čebelami. Vnet čebelar je bil že oče. Anton se spominja, kako je vozil čebelar družine v Liko že s sedemnajstimi leti. Drobno delo v panjih — kot dober čebelar se ne zakriva s ščitniki in mrežami — je zanj nekaj običajnega. Kako iz satovja iztočiti kaj več zlahknega medu? Ni dovolj le zložiti panje v uljak. Sicer marljivim čebelarjem je treba omogočiti dobro pašo. Zato morajo čebelarje družine voziti na pašo. „Mnogo je odvisno od tega, če je čebelar zadel s prevozom čas najbogatejšega medenja na pravem kraju. Gozdno pašo, cvet oljne repice ali akacije izkoristijo čebele, če si tisti trenutek tam. Zato sm čebelarji med seboj dogovorjeni za sporočila Radijska in zlasti časopisna obvestila o medenju so za kaj takega prepozna. Ko radio objavi medenje, imamo mi dostikrat že polne sat medu,“ pravi Anton. Z zetom ob takšen sporočilu s posebej za prevoz čebel prirejenim tovornjakoma zapeljeta cilju nasproti. Pot jil vodi največ v Gorski Kotar v sosednji Hrvaški. Bliže kot 100 km ni nič.

To seveda ni izlet, čeprav takim potom Antora rad hudomušno pravi dopust. Zato pač, ker pridejo v druge kraje. Na pot je treba sredi noči običajno med prvo in drugo uro jutraj. Zarad porodov svinj pri Majcnovih ni posebno mirnega sna. Vse je na kratko domenjeno brez mnogobesed. Na cilju in v naravnem spokojju kajpada tudi ni počitka. V terenskih razmerah se je treba pripraviti na točenje medu. Dobra paša priganja marljive čebele k še večjemu izletavanju. Šarjenje po panjih jih, razumljivo, vznemirja.

„Čebelar pozabi na muke, če dobro toči,“ pove Anton staro čebelarstvo resnico. Tudi sicer ni take baže človek, ki bi tarnal. Niti nad letošnjo zimo ne zabavlja. Nasprotno, kot pravi, je bila doslej za čebelarje na moč ugodna.

S tira ga tudi ne spravi vprašanje o spremembah davčne politike, ki precej buri kmete. „Menim, da bo prevladal razum. Poglavitno je, da pridelamo več hrane. Predvsem kmetom ne bi smeli nakopati več administracije. Če bi naredili to, bi moral nastavit nekoga za vodenje knjigovodstva. Tu pa bi se račun kmetije zlomil. Dovolj evidence je že s pripusti in porodi, finance kmet še vedno najbolje pozna po denarnici. Sicer pa s tako proizvodnjo ni mogoče drugače kot sodelovati s konzumom. Tam pa je že tako vse popisano!“

ALFRED ŽELEZNIK

TEŽKA POT „SENC BLIŽNJIH PREDNIKOV“

Prihodnji mesec bomo lahko na programu ljubljanske televizije videli film „Sence bližnjih prednikov“, ki bo nedvomno pritegnil ljudi, ki žive pod Gorjanci, v Novem mestu, Šentjernej in drugih krajih tega dela Dolenjske, nič manj pa tudi ljubitelje slovenskega filma, saj gre za dokaj nenavaden film svobodnega filmskega ustvarjalca Filipa Robarja. Film je nenavaden ne toliko po svoji tematiki, kot po svoji zgradbi, ki je posledica razmer, v katerih je igrani dokumentarec, ali kakor koli ga že imenujemo, nastajal.

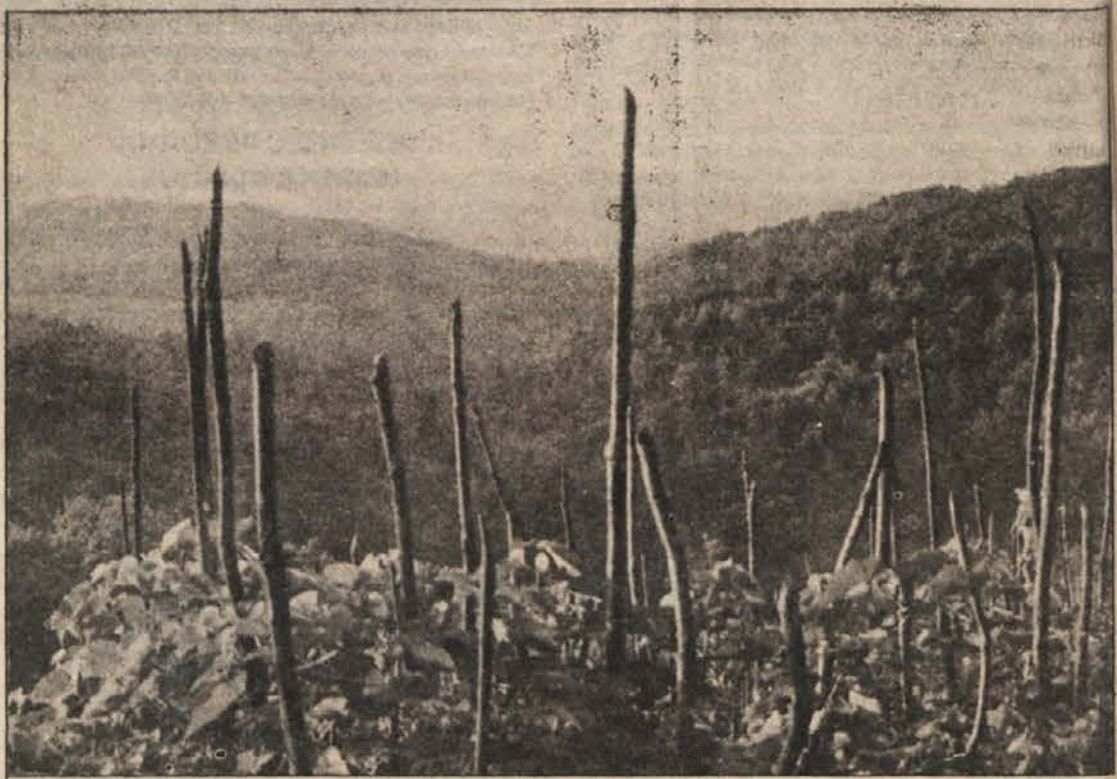
Če bi film grobo označili, bi lahko napisali, da gre za pripoved o podgorskem človeku in njegovem okolju. Sestavljajo ga tri plasti: dokumentarni zapis o zakoncu Medle, ki sta delala v Nemčiji in se čez čas vrnila domov ter se uspešno vključila v spreminjajočo se staro okolje (element zdomstva), dokumentarni zapis o umoru v Gaberju in gradnji ceste, kulturnega doma, raziskovanje podzemne jame ter igrano-dokumentarni del srečanja fanta in dekleta na maškardi v Šentjerneju. Kot nekakšna podpripoved se pod prepletanjem vseh teh filmskih plasti in pripovedi plete sporočilo o razsvetljevanju sveta; človek mora oditi iz ožjega okolja, postati mora tujec, da se lahko vrne in ga ugleda, hkrati pa ga začne spreminjati. Ta podton daje filmski pripovedi

čvrstino in povezovalno moč, brez te ali podobne vezivne sile pa bi film deloval razdrobljeno.

„Film ima svoj začetek v moji zamisli o nizkopredračunskem filmu,“ pravi Filip Robar, ki je avtor „Senc...“ v pravem pomenu te besede, saj je napisal scenarij, opravil režijo, pomagal pri montaži, tudi sam prijel za filmsko kamero in bil ob vsem tem še organizator ter producent, kar bi preprosto povedali tako, da je denar za film dal iz svojega žepa. Robar je hotel posneti film o Podgorcih, in to tako, da zanj ne bi bila potrebna gora denarja, kot je sicer navada pri snemanju slovenskih filmov.

Ustvarjalni klobčič se je začel odmotavati, ko se je leta 1977 v Gabrju dogodil umor. Robar je s kamero in magnetofonom odšel pod Gorjance in stekli so prvi metri filma. Tistikrat si je film še zamišljal kot dokumentarec, ki naj bi podajal vpogled v socialne razmere podgorskega okolja, vendar se je hkrati že tudi pojavila zamisel, da bi dokumentarno pripoved prepletel z alegoričnimi elementi.

„Premišljal sem o tem, da bi film obogatil tudi z igro. Na ta način bi lahko uporabil besedilo in dialog, ki bi pomagala pri razčlenjevanju podgorskega okolja. Zamislil sem si srečanje študenta

sociologije in nekega dekleta na šentjernejškem karnevalu,“ pojasnjuje Robar zanimiv del filma, ki izstopa po svoji vizualni moči. Toda ponovno so razmere povzročile, da je Robar spremenil koncept. Igralec je moral na služenje vojaškega roka in poiskati je bilo treba drugega.

Naključje je nanese, da je režiser spoznal zakonca Medle. Beseda je dala besedo in stekli so metri filmskega traku, na katerega so zabeležili zgodbo o delu v Nemčiji ter vrnitvi domov. V ta del filma je Robar vpletel odlomke izsledkov ankete inštituta za sociologijo, ki spremljajo filmsko pripoved kot posebni poudarki, ki bodo lahko koga tudi zboleli.

„Imel sem še to srečo, da sem lahko posnel raziskovanje jame pod Gabrjem. Ta jama, točno pod vasjo, mi pomeni sklop demitizirane teme Podgorja in njegovih ljudi. Domači jamarji, ki jih je razgibal prav Medle, jamo raziščejo, presvetlijo...“

Drugače pa o kakšni posebni sreči v zvezi z ustvarjanjem „Senc bližnjih prednikov“ ne moremo govoriti. Filip Robar se je ves čas trdo tolkel skozi film. Dostikrat je bil prepuščen samemu sebi, svoji iznajdljivosti.

Zanimivo je pogledati, kako je prišel do sicer dragega filmskega 16-milimetrskega traku. Nekaj

ga je v začetku dobil s posredovanjem znancev iz Poljske, kasneje je odkupoval po Angliji v posebnih trgovinah ostanke. Šele proti koncu filma mu je uspelo pritegniti ljubljansko televizijo, da mu je pomagala.

Seveda s samim filmskim trakom in z dobro voljo ter delavnostjo ni mogoče narediti filma. Naj se človek še tako znajde, brez sodelavcev pri filmu ne gre. Robarju so brezplačno pomagali snemalci Rado Čok, V. Filač, R. Likon, kamero mu je večkrat posodil snemalec Karpo Godina. Filmski trak so mu razvijali ter delali delovne kopije v koprskem Ateljeju animiranega filma itd.

„Igralci in drugi so delali zastonj, le za prigrizek in za pijačo sem dal,“ pove Filip Robar. Decembra 1981 je bil nenavadni filmski projekt končan. Zadnje tretjino filma je Robar delal v bolj urejenih razmerah. Trak, tehnične usluge in drugo je dobil od ljubljanske televizije, ki je nazadnje film tudi odkupila z vsemi pravicami za televizijska predvajanja.

Ko bomo prihodnji mesec sedli pred televizor in pogledali Robarjev film, je prav, da pomislimo tudi na pot, ki jo je ta film hodil. Morda bo tem vedenjem pristneje zazvenel.

M. MARKEL

Obzorja

prebrali smo

zeleno izgnanstvo

Roman Alojza Rebule „Zeleno izgnanstvo“, ki smo ga dobili iz založništva Slovenske matice v Ljubljani, je navdihnili zgodovina. Toda čeprav spoštuje njena nesporna dejstva, ne dovolji, da bi ga tako imenovana faktorgrafija zaslužnija in si podredila tok pripovedi. Navsezadnje mu tudi ne gre za to, da bi oživil in interpretiral neki čas z družbenimi in duhovnimi naobčutimi, pač pa hoče z naboljvitvijo na zgodovino osvetliti je tiste narodnostne in duhovne pojave, ki lahko ponudijo bralcu nova izhodišča za vrednotenje preteklosti in sedanjosti. Zato „Zeleno izgnanstvo“ ni prav nič bolj „arheološko“ delo kakor, denimo, že prejšnji Rebulov roman „V Sibilinim vetru“, ki obravnava rimsko obdobje na slovenskih tleh.

Osrednja osebnost takratne Rebulove proze je znameniti humanist in diplomat Enej Silvij Piccolomini (1405 – 1464), ki je bil nekaj let, preden je postal papež Pij II., tri letna stolica sv. Justa v Trstu. Samo to dejstvo bi najbrž ne pritegnilo toliko pisateljeve pozornosti in ga zaposlilo pri pisanju tako obsežnega dela, ko bi v tem predstavniku zgodnje renesanse ne bil videl človeško in kulturno izredno zanimive osebnosti. Piccolomini, ta mladostno in duhovno zagnani Italijan, je bil namreč izobraženec vsestranskih zanimanj, ljubitelj narave in umetnosti, kot univerzalni duh pa nenarejeno odprt tudi slovenskemu svetu. Čehi so mu lahko hvaležni za „Historio Bohemiae“, Slovenci pa za opis ustoličenja koroških vojvod na Gosposvetskem polju. Šele v povedanem je moč najti razlog za pisateljev trud, da nam da pripoved, kot jo lahko zdaj prebiramo v knjižni obliki. Pisatelj je v domišljijski sproščeni zamislil Piccolominijevo doži-

vetje slovenskega Krasa in njegovega človeka. Ko je Piccolomini leta 1448 prihajal „v Tergeste, da zasede škofijsko stolico“, je ta takrat prostorsko obsegala v glavnem slovensko etnično ozemlje od morja do Nanosa in Brkinov.

V zanimivo in dramatično zasnovano pripoved, ki se začne z letom 1448, je pisatelj vključil poleg osrednje osebe tudi številne psihološko in značajsko nadrobno izdelane like takratnega življa na Tržaškem in tako vidno postavil v ospredje tudi zavest o slovenski prisotnosti na tem območju v 15. stoletju, o čemer zgodovinarji ni preveč zgovorno. To je vsekako dodatna vrednost Rebulovega romana, če naj mu gre prva in glavna vrednost za umetniško dognanost. Rebula je dokazal, da je njegova ustvarjalna moč pisateljsko suverena. I. Z.

zgodovina in roman pa narobe

Pred kratkim smo na tej strani prikazali, kako je videti življenjepis, ki strogo sledi zgodovinski dejstvu iz življenja in početij, denimo, Petra Velikega. Tokrat imamo opraviti s knjigo, ki govori o prav tako bogatem sklopu življenjskih dogodivščin pa o delu, ki je ljudem ostalo po človeku, čigar burna domišljija je ustvarila nič koliko resda zgodovinsko popačenih, a še zmeraj zelo berljivih romanov in številne, zdaj zvečine že pozabljene (melo)drame, tragedije in komedije, tipične za romantično gledališče.

Toda Guyja Endoreja delo o Alexandru Dumasu star, „očetu“ literarnih tih mušketirjev, grofa Monte Crista in drugih junakov, je v osnovi drugačno od Troyatove knjige, v kateri je domala vse preverljivo. Endore pa je sledil Dumasovi misli, da so „zgodovinarji toliko boljše, kolikor bolj se njihova dela bero

kot romani“ – in tako ustvaril življenjepisni roman o nekdanjem resničnem „kralju Pariza“, kajpak pa se ni mogel izogniti skušnjavi uresničiti še drugi del Dumasove misli, ki pravi, da so „najboljši tisti romani, ki se bero kot zgodovina“.

Zgodovina in roman pa narobe – to se prepleta v zajetni knjigi, ki kaže Dumasa očeta v vsej njegovi življenjski živopisnosti, posnema pisateljevo radoživo, razborito, nadvse ustvarjalno in celo prevarantsko podobo, pri tem pa se ne drži

samo znanih dejstev o človeku, ki je s številnimi, tudi namišljenimi dvoboji, nevsakdanjim pehanjem za slavo, ki sta mu jo je prinesli tako razuzdanost, kot nesporna literarna pronicljivost, razburjal francosko javnost prejšnjega stoletja.

Ko Endore razčlenjuje Dumasove anekdote, jih prireja po svoje, da bi tako pisatelj lik napravil še jasnejši; ko piše o dvobojih, o postranskih ljubeznih, o predrznih literarnih krajah ali o neporavnanih Dumasovih računih s sinom in še o marsičem drugem, se na mestih, kjer mu je zmanjkalo (ali pa se ni hotel držati) preverjenih podrobnosti, obilno poslužuje lastne domišljije in preoblikuje Dumasova početja in besedovanja z drugimi osebami tako, kakor se mu zdi, da bi se stvari orale odvijati. Pri tem ga hočeš

Izbrana mladinska beseda. Tako so pred tremi leti naslovili eno od zbirk pri založbi Mladinska knjiga. Odveč je razpravljati o tem, da je tak naslov malce zavajajoč, saj zbirka ne prinaša samo dela, ki so jih slovenski književniki v glavnem namenili mladim bralcem. Gre za izbere, ki so prirejeni tako, da mladini na dokaj zaokrožen način predstavijo najvrednejša dela tega ali onega ustvarjalca, ki je že ali pa zlagoma postaja klasik slovenske književnosti. Po poprejšnjih enajstih (omeniti velja dotlej manj dostopne: F. Erjavca, M. Valjavca pa F. K. Meška) so se v zbirki pojavila še tri imena.

O delni neustreznosti naslova zbirke zgovorno priča knjiga, za katero je Anton Slodnjak izbral besedila, ki kažejo raznovrstnost dela Frana Levstika. Ta knjiga bo zagotovo prej ko katera druga mladino napotila k tistim Levstikovim spisom, ki povedno presegajo npr. otroške pesmi ali „Martina Krpana z Vrha“. Brez teh knjiga kajpak ni, a mladim je na voljo še prerez skozi motivno in oblikovno raznorodno Levstikovo pesništvo, več pripovednih spisov (tudi „Popotovanje iz Litije do Čateža“ in „Deseti brat“ nista umanjala), za razgled po Levstikovi dramski ustvarjalnosti služijo „Juntez“, „Politične slike“ in osmi prizor petega dejanja „Tugomerja“, pesniške predelave Jurčičeve drame. Približno podobo o pisateljevi kritični moči si mladi bralci lahko ustvarijo ob dokaj skrajšanih „Napakah slovenskega pisanja“ in kritiki „Sreče v nesreči“ pa celotni „Objektivni kritiki“ in še čem. Sledijo še dva zgladna primera Levstikovega političnega pisanja in odlomek iz „Bučelstva“, ki ponazarja poljudno prozo. Slodnjak je prispeval tudi spremno besedo o Levstiku, tej je dodana časovna preglednica književnikovega življenja in delovanja, v posebnem sestavku je utemeljen izbor, za lažjo umevanje besedil pa so na voljo izčrpne opombe.

S podobnimi dostavki sta opremljena tudi izbora del še dveh pisateljev. Gregor Kocijan je uredil knjigo, ki prinaša deset bajk in povesti Janeza Trdine. Tudi ta besedila niso

bila spisana posebej za mladino, nesporno pa je, da mladi radi segajo po njih. Od tod do še zahtevnejših Trdinovih del ni velik korak, seveda za tistega, ki ga prevzamejo slikovite, humorne, mestoma ironične pa celo satirične pripovedi, polne ljudske modrosti.

Kar se tiče namenjenosti mladini, pa je drugače z literarno tvornostjo Josipa Vandota. Njegove t. i. planinske pripovedke o Kekcu so že od prvih objav v Zvončku ko nalašč za mlado bralstvo, doživale so številne ponatise, po njih so posneli izredno priljubljene mladinske filme. Tri Vandotove pripovedi o dogodivščinah Kekca in drugih junakov so svojevrstna priredba starih pravljic, zdaj so izšle v dveh knjigah, dodano pa jim je „Kocljevo maščevanje“, ena od dveh manj znanih Vandotovih planinskih pripovedk, ki sta nekakšno Kekčevo nadaljevanje; po objavi v Zvončku sredi dvajsetih let gre tokrat za prvo knjižno izdajo tega besedila. Spremnemu besedo o pisatelju (gimnazijo je ob koncu prejšnjega stoletja končal v Novem mestu in bil dve leti edini odličnjak v slovenščini) in njegovem delu ter opombe je sestavil Miran Hladnik. D. R.

od prešerna do televizije

nočeš opravičuje navedena misel o zgodovinarjih in romanopisju ter se povsem približa cilju, ki si ga je zadal, to pa je: spisati knjigo, „v kateri bi laži ne bilo moč ločevati od resnice“. Skratka, opraviiti imamo z delom (za izid v zbirki Veliki moške pri založbi Obzorja je prevod oskrbel Branko Gradišnik), v katerem se posrečeno prepleta Dumas dejstev in Endorejev Dumas.

Navsezadnje je morebiti celo prav, da je pisatelj, ki je znal tako bleščeče prenavljati in speljevati v pustolovščine posebnosti iz francoske zgodovine, življenjepisno prenavljati tudi sam. Na srečo v mejah dopustnega, vsekakor pa tako, da se delo o njem bere kot roman, vreden Dumasa očeta. D. RUSTJA

Če bi kdo povezal tri imena: Prešerna, Marxa in McLuhana, bi sprva menili, da se je lotil norega početja, saj običajno razmišljanje med temi tremi velikimi ljudmi ne uvidi tesnejših povezav. V knjigi „Noč temna, ki tare duha“, ki jo je nedolgo tega poslala na knjižno tržišče založba Borec, pa dr. Boris Grabnar, novinar, esejist, profesor na FSPN in prevajalec, počne prav to. V knjigi primerja in zoperstavlja misli teh velikih duhov treh različnih dob in treh različnih dežel. Kot je zapisal avtor sam, „nima namena proučevati Prešerna in ga nategovati na kopito neke filozofije“, ne poskuša razlagati temelje marksizma ali prevlečevati McLuhana, pač pa iz miselne dediščine teh velikanov obravnava občila in občevanje.

Grabnar odpira problematiko na skoraj literaren način. Ob poslušanju recitacije Prešernove pesmi „Pevcu“ se mu začne razpirati videnje nekaterih temeljnih resnic sveta. V našem velikem pesniku odkriva misleca, ki je dosegel tisto stopnjo evropske misli, na kateri hegeljanski model razpada in se dogaja preobrat iz idealizma v materializem. Tako Grabnar iz premisleka o Prešernovem miselnem obzorju, izpovedanem v pesmih, prehaja k osrednjemu marksističnemu mislecu Karlu Marxu. V njem vidi več kot teoretika ekonomije in proizvodnje. „Marx je prerasel okvire, v katerih živi v našem vsakdanjem tolmačenju in razumevanju“, postal je (v Grabnarjevih očeh) „avtor univerzalne metode proučevanja družbe, materialnih družbenih odnosov“. Slednje pa večina marksistov preozko razume le kot proizvodno odnose, ker gre dejansko za tiste materialne odnose in zveze, ki jim pravimo danes komunikacija.

Od Marxa nas avtor pelje k Marshallu McLuhanu, nenavadnemu in čisto nasprotujočemu si mislecu, ki je svoj čas temelji-

to pretresel zahodno misel s svojim razumevanjem občil in komunikacije. S primerjanjem filozofskih pogledov McLuhana in Marxa Grabnar odkriva, da je jedro McLuhanovih pogledov materialistično in dialektično in da s svojim razumevanjem medijev (občilo je sporočilo, sporočilo je občilo) vzpostavlja novo dialektično ontologijo, za katero je značilno, da na nov način zastavlja odnos med naravo in človekovo zavestjo.

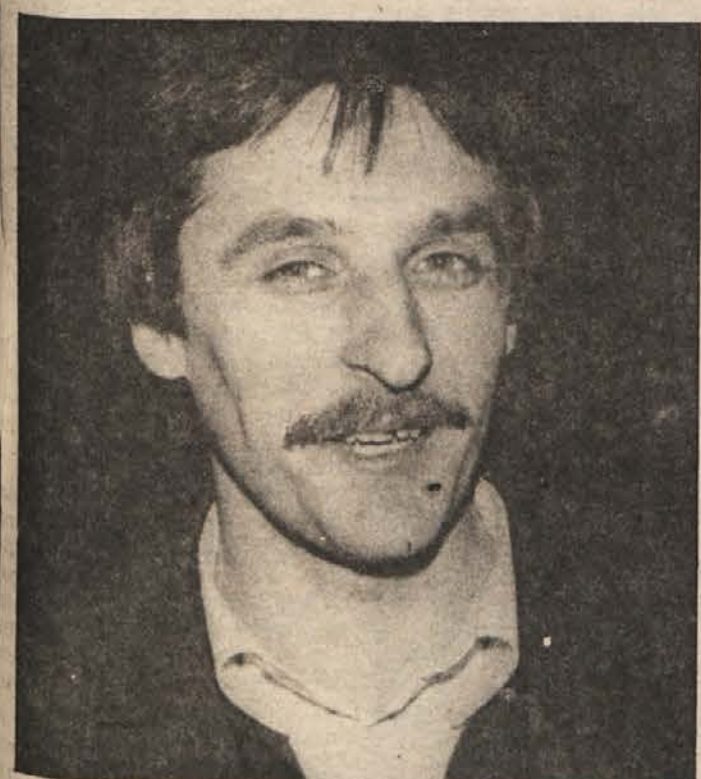
Grabnar nato v obsežnem delu knjige obdela 6 poglavitnih medijev ter ob njihovi obravnavi razvija vrsto zanimivih premislekov o številnih vprašanih, ki se tičejo človeštva pa tudi naše ožje družbe.

Na koncu knjige avtor zavrača McLuhanov končni miselni dosežek o doseganju nove „mistične biti“ človeštva, ker meni, da se McLuhan z njim vrača v zaprt krog metafizike in pristaja na preseženo Heglove misel o koncu zgodovine, umetnosti in filozofije v samorazvoju svetovnega duha. Grabnar trdi, da z razumevanjem narave medijev lahko spoznamo zakone narave družbenega telesa in se

tako lahko rešimo tudi svetovnega uničenja, ki nam z visoko tehnologijo orožja (ki je tudi neke vrste občilo) grozi.

Knjiga „Noč temna, ki tare duha“ je nenavadna, zanimiva, in spodbudna za samostojno premišljanje. Že zaradi tega je res vredna branja. M. MARKELJ

v javnost prek literarnega kluba

„Pisanje je garanje. Od ideje do realizacije potrebujem dokaj napora,“ meni Silvo Mavsar, 27-letni referent za

informativno dejavnost v krški jedrski elektrarni. A vendar mu po drugi strani poezija pomaga iz duševnih stisk.

Silvo je začel pesnikovati že v osnovni šoli resneje pa se je lotil poezije v brežiški gimnaziji, ko je začel objavljati svoje pesmi v mladinskih glasilih. Kot študent na pedagoški akademiji je objavjal v literarnih publikacijah, kot so mariborski Dialogi, literarna priloga Mladine–Mlada pota, novomeški Dolenjski razgledi, celjski Obrazi, trebanjska Samorastniška beseda in študentsko glasilo Tribuna. Njegove pesmi smo lahko slišali na ljubljanskem radiu in radiu študent, prevedene v srbohrvaščino so bile objavljene tudi v literarnih revijah v Bosni in Hercegovini, Črni gori in Srbiji. Leta 1976 je na srečanju slovenskih pesnikov in pisateljev začetnikov prejel plaketo. Mavsarju veliko pomenijo samostojni recitali v brežiškem muzeju, na sevnemskem gradu in v Kostanjevici, a tudi edicija posavskega literarnega Posavskega srečanja.

Kljub mnogim funkcijam, ki jih ima saj je bil tudi pobudnik ustanovitve doma mladih v Krškem, je pred nedavnim ustanovil literarni klub. Skupina šteje šestnajst

članov različnih starosti, interesov ter pristopov k pisanju. Njihov namen je predvsem izmenjava pogledov ter pomoč piscem, da se bodo lažje predstavili javnosti. Njihova želja pa je tesnejše sodelovanje s svevniškimi in brežiškimi literati.

Mavsar meni, da je sodobna poezija v učnih programih preveč zastavljena: „V glavnem je negativen odnos do takega ustvarjanja. S tem nočem reči, da je umetniška vrednost v modrni, eksperimentalni poeziji. Toda spoznavanje sodobne poezije že v šolskih klopeh bi gotovo prispevalo k boljšemu razumevanju in sprejemanju takšne ustvarjalnosti.“

Čeprav nima vzornikov, rad prebira dela Koviča, Zajca, Šimića, Dizdara in Eluarda. Največje notranje zadovoljstvo pa čuti, ko vzame v roke črno knjižico, v katero zapisuje pesmi. S svojimi pesmimi se želi predstaviti tudi širši javnosti in prav slovenski kulturni praznik je bil priložnost, da se ljubitelji kulture v Krškem seznanijo z delom svojih ustvarjalcev. Spodbuda vsem literatom v Posavju pa je gotovo prvi snopič literarnih listov krškega literarnega kluba. PAVEL PERC

OD RUSKIH STEP DO GLOBODOLA

„Če izkoplješ eno korenino, je blizu tudi druga. Naše narodno drevo sega s koreninami še v prejšnje stoletje, čeprav so vedno bolj redke in hitro odmirajo. Še preden pa bodo odmrle, morajo dati od sebe sokove, ki so jih izpile na svoji dolgi življenjski poti zato, da bodo tudi poznejši rodovi imeli kaj od njihovega bogatega življenja, in zato, da bo s tem to življenje dobilo tudi pravi smisel.“

Tako nekako sem razmišljal, ko sem se po vijugasti gozdni poti nad temnimi dragami spuščal proti Globodolu, kjer naj bi živel Andrej Cesar, po domače stari Ulčar. Naj bi živel, pravim zato, ker sem zanj zvedel pri Jožetu Trpincu z Muhabera, ki sem ga predstavil v prejšnji številki. Z Andrejem sta bila nekaj časa skupaj v Argentini, potem pa so se njuna pota ločila in le poredko sta se še videla. Pri šestinosemdesetih pa se človeku lahko marsikaj zgodi, zato sem bil nekoliko previden, ko me je pot pripeljala na prijazno ravnico in sem pri prvi hiši v Dolnjem Globodolu vprašal zanj. „Ga ni!“ so mi povedali in mi vzeli vse upanje, potem sem pa le zvedel, da Andrej Cesar pravzaprav je, vendar je odšel v goro obrezovat trte.

Ker se je sonce že spustilo za bližnji hrib in so v zahajajočih žarkih blestele le zidanice, kot biserna ogrlica posejane po okoliških vzpetinah, sem sklepal, da bo stari Ulčar kmalu oprtal svoj nahrbtnik in se s sončnega Golobinjka spustil v mrak domače vasi. Zato sem počakal in si ogledal Dolnji Globodol, ki je že po svoji legi v ravnici velike kraške doline zelo zanimiv, okoli hiš pa je še več s slamo kritih in lično izdelanih starih kozlovcov, kašč in drugih poslopij — prava paša za tiste, ki ljubijo pristno narodno blago. Žal to tudi v svetu odmaknjenem in skritem Globodolu hitro propada.

Ko se je mrak v dolini že dodobra zgostil, je stari Ulčar le prikoral domov. Sedla sva na zapček in se medtem, ko nama je gospodinja postregla s hlebcom kruha in steklenico vina, pričela pogovarjati. V kotu pa je kot potoček žuborel pravnuček in ni ob dedku prav nič pogrešal mame, ki si nekje v Švici služi kruh.

Andrej Cesar je doma iz Prečne, kjer mu je v kmečki družini potekla mladost brez večjih pretresov, vse dokler se ni skupaj s petnajstim pešadijskim regimentom v prvi svetovni vojni srečal z Rusi. Takrat se je zavedel, da življenje visi na zelo tanki nitki in da je potrebna le dobro merjena krogla ali granata, pa bi vsi sončni načrti iz daljne Prečne padli v temo, brez povratka, tako, kot so mnogim drugim. Pri Lenbergu je bil ranjen, ven-

dar so ga v Pragi pozdravili in ga poslali v Judenburg, od koder pa je kmalu zopet prišel za Karpatem in v prve bojne vrste. Ko se je Rusom nasmehnila bojna sreča in so Avstrijce obkolili, je tudi Andrej položil puško, saj ni čutil nobene želje po nadaljnjem bojevanju. Hotel je le domov. Vendar je pot vodila še naprej na vzhod. Rusi so jih vodili po neskončni ravnini vse dalje in dalje od doma. Mnogi so od utrujenosti popadali in za vedno ostali na ruskih ravninah. Končno so jih le namestili v taboriščih, kamor so jih hodili iskat kmetje, ki so potrebovali pomoč za delo na polju, v mlinih in kovačnicah. Ruskim kmetov se Cesar spominja s hvaležnostjo v srcu. Bili so prijazni in marsikateri zajeten kos kruha je našel pot v ujetniške žepe.

Revolucionarni vihar, ki je zajel carsko Rusijo, je oplazil tudi taborišče, v katerem je bil Andrej. Ko so prišli boljševiki in pred sabo gonili ostanke bele garde, se jim je Andrej pridružil. Spremljal je napredovanje zmagovite Leninove vojske, bojov pa se ni udeleževal, saj je pomagal pri delu v bolnišnici in transportu ranjenecov. Vse do bregov mogočnega Dona ga je zanesla revolucija.

Medtem pa se je v domovini že zdavnaj končala vojna in nastala je nova državna tvorba — Jugoslavija. Doma v Prečni že nekaj let niso prejeli nobene vesti o Andreju in prepričani so bili, zlasti ker so tako trdile nekatere priče, da je Andrej mrtev. Ko je v Rusiji revolucija utrdila svojo oblast, je prišel čas, da se uredi tudi vprašanje vojnih ujetnikov. V Rostov ob izlivu Dona v Črno morje so prišli predstavniki Jugoslovanskega režima in zbirali pripadnike jugoslovanskih narodov. Do njih je prišel tudi Andrej. Preko Črnega morja so ga poslali v Bolgarijo, od tam pa po krajšem postanku v Sofiji naprej v Jugoslavijo. Lahko si je predstavljati presenečenje in veselje domačih, ko je Andrej brez vsakega predhodnega obvestila prišel čez vrt na domače dvorišče! Prav tisti Andrej, ki so ga z žalostjo v srcu čakali toliko let in ga nazadnje že prišteli milijonom žrtev nesmiselne vojne morije.

Andrej pa ni ostal dolgo v Prečni, le toliko časa, da je minilo tisto silno hrepenenje, ki ga je nosil v srcu ves čas bitk in potepanj po širnih stepah. Potem je za vedno zapustil rodno gnezdo. Priženil se je v Dolnji Globodol, od koder sta ga želja po hitrejšem zaslužku in tisti svetovljanski nemir, ki te ne zapusti, ko si obredel že toliko sveta, zopet pljusknila v svet. Znašel se je v Argentini, krčil gozdove in garal pod zemljo Buenos Airesa. Prihranil je nekaj denarja in se vrnil domov, kjer ga je čakala žena z dvema otrokoma.

Od tega zadnjega potovanja pa Andrej ni več za daljši čas zapustil doma. Kmetoval je in obdeloval košček vinograda na Golobinjku. To dela še danes. V sončnih februarjskih dneh neguje trte in v zahajajočem soncu mu pogled boža ožarjene hribe, ki obdajajo Globodol. Spodaj v dolini je že zdavnaj mrak, in ko se temne sence iz doline grozeče stegujejo za zadnjimi zlatimi lisami na vrhovih, si stari Ulčar nadene nahrbtnik in se spusti v mrak. Nekoliko sključen je hrbet in nekoliko previden korak, pa kaj ne bi bil, saj nosi možak na plečih pol deveti križ in v glavi nič koliko spominov na svet, ki je že zdavnaj za nami.

TONE JAKŠE

zgodba je kaplja resnice
v morju domišljije

Gospa Ana

Nadučitelj Tonko je imel tako kot večina preostalih normalnih ljudi ženo in z njo tudi taščo. Ta je najraje slišala na gospo Ano. Gospa Ana je bila kar v redu ženska in tašča, njen svetli emancipirani lik je kazila le drobna lepotna napakica v obliki prevelike vsevednosti. To neizmerljivo znanje je gospa Ana razkazovala z najrazličnejšimi predlogi, kot na primer: „Če bi bilo po mojem, tale Peter Kostič ne bi bil več finančni minister.“ Ali pa: „Sicer me nič ne briga, vendar bi se socializmu bolj prilegala preobilica, kot pomanjkanje kave.“ Itd. Žal, tašča ni imela samo svetlih trenutkov. V temačnih obdobjih svojega življenja je gospa Ana prepričljivo izjavljala, da je najboljši pomivalni stroj primerno dresiran moški, afriške vlade je menjavala enkrat, južnoameriške pa dvakrat na dan, ukinita je tobak, vino in kontracepcijo (slednje v Sloveniji ni imelo posledic), ustanovila je svetovno zvezo oboževalk Marjana Kralja, pisala je Dr. roman v šestih delih in se učila smučati.

Nadučitelj Tonko, ki mu je takšna konkurenca začela krhati ugled v lastni hiši, je bil za začetek ves teden ljubezniv in spoštljiv z lastno ženo, v nedeljo pa se je le upal pripomniti, naj bi gospo Ano za nekaj časa posodili v Belo mesto, kamor se je poročila ena od njenih številnih hčera. Da si bi mati in hči čimprej padli v objem in glede na to, da je jugoslovanski letalski promet najvarnejši na tem svetu, je Tonko predlagal, naj tašča potuje z letalom, čeprav je bil sveto prepričan, da bi z lahkoto frčala tudi na metli.

V splošno začudenje gospa Ana nad predlogom ni bila preveč navdušena. Pa ne, da ne bi hotela v Belo mesto, nasprotno: komaj čaka, da bi videla presladke vnučke, hčer in svojega daleč najljubšega zeta. Le letalo ji ne gre v račun. V njih nekako ni udobja kot v najrazličnejših Titanicah, ki jih je gledala od znotraj v svoji zgrešeni kapitalistični mladosti. Še celo z vlakom se frčoplan ne da primerjati, čeprav se ve, kakšen je današnji Balkan ekspres.

Stvar je postala jasna. Gospa Ana se na smrt boji potovanja z letalom! Nadučitelj Tonko si je nadel najbolj avtoritativen izraz, vzela v roke atlas sveta in premili tašči dokazal, da do Belega mesta še s kanujem ne moreš. Kar pa se vlakovi tiče, je stvar kar ugodna, v zadnjem letu so ob progi našli samo dve mrtvi neznaniki brez dokumentov. Preiskava še ni končana.

Gospa Ani ni preostalo drugega kot polet z letalom, prestavljanje Belega mesta je iz tehničnih ovir začasno odpadlo.

Naša potnica se je večer pred poletom skopala in uredila še temeljiteje kot ponavadi, zbrala v svoji spalnici vnučke, hčer in zeta, vsem prijazno gledala v oči ter mehko in dolgo govorila. Bilo je ganljivo, da je celo nadučitelj Tonko požrl tri cmoke v grlu in že nameraval priznati, da se je tisto z ženskami ob progi zgodilo pred pol stoletja in v Mehiki.

V letalo je gospa Ana stopila v obleki, ki je v omari visela tik pred tisto za pogrebe. Pravzaprav ni vstopila, na obeh straneh sta jo ustrezljivo diskretno podpirali stewardesi. Ko se je s stopnic zadnjič ozrla proti potujočim svojcem mahajoči ploščadi, si je nadela obličje Ivane Orleanske tik pred začetkom peke.

Vrata letala so se s piskom zaprla, kovinski ptič se je kot gepard pogljal po vzletišču, za njim je ostalo nekaj zamirajočega hrupa in dve črni zavesi sežganega kerozina. Nadučitelja Tonka naraščaj je hlupal in z materjo obtoževal očeta naklepnega umora.

Kasneje so pripovedovali, da se je gospa Ana v začetku v letalu obnašala kot vsak drug potnik. Zdelo se je celo, da je tako krhka starica potrebna posebne skrbi, kot negoden ptiček je čemela v tistem naslanjaču. Ko so čez čas postregli s kavo, je ptiček nekoliko oživel, srebnil iz skodelice in se skremžil. Potem ko je gospa Ana določila, da je letalo čisto navaden malo večji leteči avtobus, ki ne vozi v nebesa ali pekel, je hotela videti šoferje in sprevodnika. Stewardese so jo peljale v pilotsko kabino, med potjo je novopečena letalska potnica z orokavičeno roko pomenljivo brisala prah po policah za prtljago. Stewardese so rdečele. Med pogovorom s kapitanom se je gospa Ana na videz naglušno nagnila do kapitanovih ust. Ko je ugotovila, da vsaj pred tem poletom ni pil, ji je postal všeč. Milostno se je kapitanu na čast zlagala, da je njegova zračna ladja na las podobna Titanicom njene mladosti, nakar ji je mož za krmilom podaril z zlatom obšito čepico. To ga ni rešilo. Tik pred pristankom je gospa Ana imela manjše predavanje o ostrih zavojih in instrumentalnem letenju z jumbo jetom. Ko je kapitan iz vsem razumljivih razlogov nekoliko trše pristal, mu je krhka potnica za slovo koketno požugala s kalcem. Kapitan ob naslednjem zdravniškem pregledu ni naredil psihotesta.

Čez teden dni je v mirnem stanovanju nadučitelja Tonka zazvonil telefon. Na oni strani žice je bil belomestni zet gospe Ane. S Tonkom sta se dogovorila, da bo tašča nazaj potovala z vlakom. Po dolgih letih so namreč ob progi spet našli neznan žensko truplo.

MARJAN BAUER